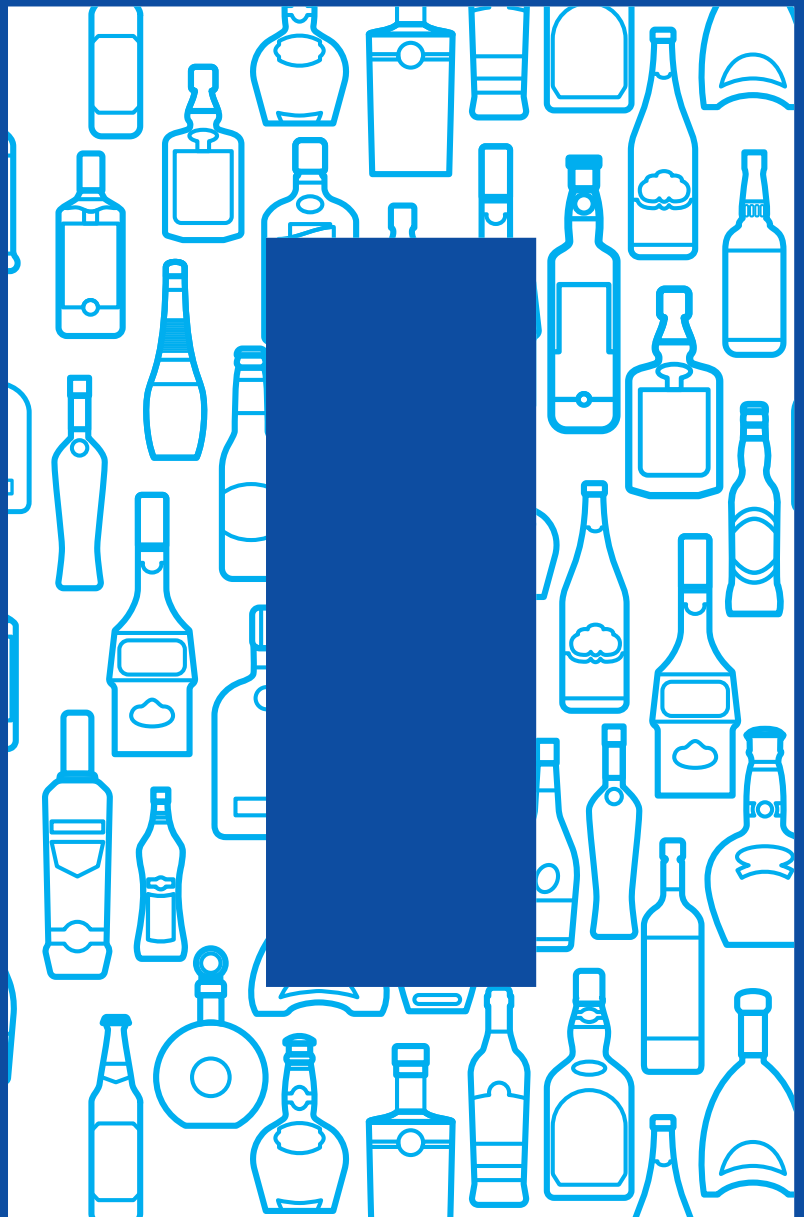

รายงานการประเมินผล

พระราชบัญญัติ

ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551
ภายหลังการบังคับใช้เป็นระยะเวลา 10 ปี

สนับสนุนทุนวิจัยโดย
ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา

ดำเนินการโดย
สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 2562

การประเมินผลพระราชนิพนธ์กวีนิพนธ์เรื่องดีมีแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ภายหลังการบังคับใช้เป็นระยะเวลา 10 ปี

ทีมนักวิจัย

รศ. นพ.เกรียงไกร ศรีธนาวิญญูชัย

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์สุขภาพ และคณะแพทยศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

น.ส.กนิษฐา ไทยกกล้า

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

รศ. พญ.รัศมีน กัลยาศิริ

คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผศ. ดร.นิษฐา หุ่นเกษม

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

นพ. ดร.อุดมศักดิ์ แซ่โง้ว

ศูนย์ความเป็นเลิศด้านการวิจัยระบบสาธารณสุขและการแพทย์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

นายสุริยัน บุญแก้ว

ศูนย์วิจัยเพื่อการพัฒนาสังคมและธุรกิจ (SAB)

รศ. ดร.นิทัศน์ ศรีโชติรัตน์

คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

ศ. ดร.ฉัตรสมุน พฤตภักขิณ

คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

สนับสนุนทุนวิจัยโดย

ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา

ดำเนินการโดย

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 2562

บทสรุปผู้บริหาร

เจตจำนงของพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ต้องการลดปัญหาและผลกระทบจากเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ทั้งด้านสังคมและเศรษฐกิจผ่านการบังคับใช้กฎหมาย โดยให้ประชาชนตระหนักถึงพิษภัยของเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ ช่วยป้องกันเด็กและเยาวชนมิให้เข้าถึงเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ได้โดยง่าย และให้มีการจัดบริการคัดกรอง บำบัดรักษาฟื้นฟูสภาพ ผู้ติดเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ รายงานการประเมินผลพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ภายหลังการบังคับใช้เป็นระยะเวลา 10 ปีฉบับนี้ครอบคลุมเนื้อหาการกระเมีนตัวกฎหมาย กระบวนการดำเนินงานการบังคับใช้กฎหมาย การเฝ้าระวังติดตามการกระทำผิดกฎหมาย การรับรู้เกี่ยวกับกฎหมาย การเข้าถึงจุดจำหน่าย การห้ามจำหน่าย การห้ามบริโภคในส่วนบุคคล เวลาและสถานที่ การโฆษณาประชาสัมพันธ์และการส่งเสริมการขายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ และระบบการคัดกรองบำบัดรักษาและฟื้นฟูสภาพผู้ติดเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ และกฎกระทรวง ประกาศ ระเบียบ คำสั่ง กฎหมายกรมสรรพสามิต และคำสั่ง คสช. ที่ 22/2558 โดยใช้เทคนิคในการศึกษาแบบผสมผสาน ทั้งจากการทบทวนเอกสาร รายงาน การสำรวจเชิงปริมาณ และการศึกษาเชิงคุณภาพ

เนื้อหาของพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ส่วนใหญ่มีความเหมาะสม โดยเฉพาะการกำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ และมีการให้อำนาจในการบังคับใช้กฎหมายแก่สำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ ส่วนมาตรการด้านบุคคล เวลา และสถานที่ จัดเป็นมาตรการที่ตี้มมีความครอบคลุมข้อห้ามในการขายและข้อห้ามในการบริโภคเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ที่จำเป็นทั้งหมด เป็นมาตรการที่ส่งผลให้เกิดประกาศ กฎกระทรวง กฎหมายลูกต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคำสั่ง คสช. ที่ 22/2558 ที่ห้ามขายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษา สำหรับส่วนที่ยังคงเป็นปัญหา คือการที่มีคณะกรรมการระดับชาติสองชุด ซึ่งอาจเป็นอุปสรรคต่อความคล่องตัวในการออกกฎหมายและนโยบายต่าง ๆ นอกจากนี้การออกใบอนุญาตจำหน่ายสุรายังง่ายเกินไป ไม่คำนึงถึงโทษและพิษภัยต่อสุขภาพประชาชน และสังคม สำหรับกฎหมายที่ยังมีปัญหามาก และจำเป็นต้องได้รับการปรับปรุง คือ มาตรา 32 ที่เกี่ยวกับการโฆษณาประชาสัมพันธ์และการสื่อสารการตลาด เนื่องจากยังเขียนไว้ไม่ชัดเจน เนื้อหาคคลุมเครือ ไม่เท่าทันเทคโนโลยีการสื่อสารสมัยใหม่ จนเปิดช่องให้ธุรกิจเครื่องตี้มแอลกอฮอล์บิดเบือนเจตนารมณ์ของกฎหมาย และมาตรา 33 เกี่ยวกับการคัดกรอง บำบัดรักษา และฟื้นฟูสภาพผู้ติดสุรา ที่ยังคลุมเครือ แปรลกแยกจากเนื้อหาส่วนอื่น และมีแนวทางปฏิบัติไม่ชัดเจน

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) เป็นกลไกสำคัญในการสนับสนุนการบังคับใช้กฎหมายผ่านการสนับสนุนด้านวิชาการและการสนับสนุนเครือข่ายภาคประชาสังคม สำหรับสำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ ถือเป็นหน่วยงานที่สำคัญที่สุด เป็นผู้นำในการบังคับใช้กฎหมาย และช่วยประสานสนับสนุนองค์กรและเครือข่ายต่าง ๆ การบังคับใช้กฎหมายในพื้นที่ยังขาดการสนับสนุนทั้งด้านนโยบาย บุคลากร และงบประมาณ การแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นไปในลักษณะเหวี่ยงแห ไม่มีการระบุผู้รับผิดชอบหลักให้ชัดเจน เจ้าหน้าที่สาธารณสุขไม่สามารถดำเนินการอย่างเบ็ดเสร็จได้ โดยเฉพาะการเปรียบเทียบปรับ อุปสรรคต่าง ๆ เหล่านี้ทำให้การบังคับใช้กฎหมายในพื้นที่ยังขาดความครอบคลุมและด้อยประสิทธิภาพ

ผลที่เกิดจากการบังคับใช้กฎหมายหลังจากที่มีพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 พบว่าประชาชนมีการรับรู้เกี่ยวกับกฎหมายและปฏิบัติตามกฎหมายมากขึ้น ช่วยลดโอกาสการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประชาชนอย่างชัดเจน ระยะเวลาและระยะทางในการเข้าถึงจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพิ่มขึ้น สำหรับระบบคัดกรอง บำบัดรักษาและฟื้นฟูสภาพผู้ติดสุรา แม้ว่าจะอยู่ในระยะเริ่มต้น แต่ถือว่ามีความหวังที่ดี การมีคำสั่ง คสช.ที่ 22/2558 ส่งผลให้จุดจำหน่ายรอบสถานศึกษาลดลง อย่างไรก็ตามยังไม่มีผลชัดเจนเกี่ยวกับการกำหนดโซนนิ่ง ขณะที่จำนวนของใบอนุญาตจำหน่ายสุรายังคงสูงอยู่มาก เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่น

ผลลัพธ์ของการบังคับใช้กฎหมายส่งผลให้ค่าใช้จ่ายของครัวเรือนในการซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีแนวโน้มลดลงอย่างชัดเจน ในขณะที่พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ยังไม่มีแนวโน้มที่ชัดเจนว่าดีขึ้น พฤติกรรมการดื่มของเยาวชนในภาพรวมไม่ลดลง ขณะที่พฤติกรรมการดื่มในผู้สูงอายุสูงขึ้น

สำหรับผลกระทบของการบังคับใช้กฎหมาย การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ยังเป็นปัจจัยเสี่ยงต่อสุขภาพที่สำคัญที่สุด และส่งผลให้เกิดภาวะโรค เมื่อเทียบกับปัจจัยเสี่ยงด้านสุขภาพอื่น และยังมีแนวโน้มสูงขึ้น สำหรับอุบัติเหตุจราจรยังคงเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม ผลกระทบสำคัญเหล่านี้มีปัจจัยร่วมอื่นจำนวนมาก จึงไม่อาจประเมินได้ว่า ปัญหาที่เพิ่มขึ้นนี้เกิดจากความไม่สำเร็จของการบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติฉบับนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ข้อเสนอแนะในการการปรับปรุงตัวกฎหมาย

- รณรงค์ให้ความรู้แก่ประชาชนถึงโทษและพิษภัยของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เพื่อให้ประชาชนมีทัศนคติเชิงบวก และสนับสนุนการบังคับใช้กฎหมายตาม พ.ร.บ. ฉบับนี้

- ให้ภาคประชาสังคมมีส่วนร่วมในการดำเนินงานมากขึ้น โดยให้ร่วมเป็นคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ระดับจังหวัด

- ปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการโฆษณา ประชาสัมพันธ์ และการสื่อสารการตลาด ให้เป็นไปในลักษณะห้ามโฆษณาโดยสิ้นเชิง (Total ban) ลักษณะเดียวกับบุหรี่ หากไม่สามารถทำได้ ควรปรับปรุงกฎหมายให้มีความชัดเจนว่าอะไรทำได้ อะไรทำไม่ได้ เช่น การใช้ตราเสมือน การให้การสนับสนุนกีฬาและดนตรี กิจกรรม CSR เป็นต้น เพื่อไม่ให้เกิดโอกาสการตีความที่แตกต่างกันที่อาจนำไปสู่ช่องว่างในการบังคับใช้กฎหมาย

- ห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในร้านขายของชำและร้านสะดวกซื้อ เพื่อให้การเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทำได้ยากขึ้น หากจำเป็นต้องเลือกกว่าจะห้ามในร้านค้าลักษณะใดลักษณะหนึ่ง ควรห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในร้านขายของชำในชุมชน เนื่องจากผลการศึกษาพบว่า เยาวชนซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากร้านขายของชำมากกว่าจากร้านสะดวกซื้อ นอกจากนี้ มาตราการจำกัดการขายด้านบุคคลและเวลา ยังบังคับใช้ได้ยากในร้านขายของชำมากกว่าในร้านสะดวกซื้ออีกด้วย

- ปรับปรุงกฎหมายสรรพสามิตเกี่ยวกับการออกใบอนุญาตจำหน่ายสุรา ให้สอดคล้องกับความเสี่ยงด้านสุขภาพ คือ แบ่งประเภทตามลักษณะการขาย ว่ามีที่นั่งดื่มหรือไม่มีที่นั่งดื่ม แทนที่จะแบ่งตามปริมาณการขายอย่างในปัจจุบัน

- ควรมีการจำกัดจำนวนจุดขายตามสัดส่วนประชากร และหรือพื้นที่ และควรกำหนดให้ผู้ประกอบการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต้องผ่านการอบรม และมีใบประกาศนียบัตรรับรอง ก่อนที่จะดำเนินการขอใบอนุญาตและจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้เหมือนในต่างประเทศ
- ปรับเพิ่มกฎหมาย โดยเพิ่มขั้นตอนการออกใบอนุญาตจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพิจารณาอนุมัติให้มีจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชน ซึ่งจะทำให้การบังคับใช้กฎหมายมีประสิทธิภาพมากขึ้น
- เพิ่มรายละเอียดและความชัดเจนในตัวกฎหมาย เกี่ยวกับการคัดกรองบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดสุรา หรืออาจสามารถตัดออกไปได้ หากกำหนดให้บูรณาการเข้าสู่ระบบการดูแลรักษาด้านสุขภาพปกติของประเทศ อย่างไรก็ตาม การปรับปรุงแก้ไขกฎหมายมาตรานี้ไม่ใช่เป็นเรื่องเร่งด่วน

ข้อเสนอแนะในการดำเนินการและการบังคับใช้กฎหมาย

- ควรมีการทบทวนบทบาทหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ให้เกิดคุณภาพของการปฏิบัติที่มีความเหมาะสมและคงเส้นคงวา ระหว่างการออกหน้าบังคับใช้กฎหมายด้วยตนเอง กับการส่งเสริมสนับสนุนให้พื้นที่ดำเนินการ
- ทบทวนว่าในระยะยาว สำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จะมีภาระงานที่ต้องใช้นิติกรมากน้อยเพียงใด แล้วเพิ่มตำแหน่งนิติกรที่เป็นข้าราชการในสำนักงานฯ เพื่อลดการพึ่งพิงจาก สสส. และสร้างความยั่งยืนต่อเนื่องของการปฏิบัติหน้าที่
- สร้างความชัดเจนเกี่ยวกับการโฆษณา ประชาสัมพันธ์ และการสื่อสารการตลาด ว่าอะไรทำอะไรทำอะไรไม่ได้ ด้วยการส่งฟ้องกรณีการกระทำผิดให้เป็นคดีนำขึ้นสู่ศาลเป็นตัวอย่าง แล้วใช้คำวินิจฉัยเป็นบรรทัดฐาน
- ให้กระทรวงสาธารณสุขเป็นผู้รับผิดชอบหลักในการบังคับใช้กฎหมาย โดยบูรณาการไปกับการบังคับใช้กฎหมายของการควบคุมการบริโภคยาสูบ และกำหนดให้ผลการดำเนินการเรื่องนี้เป็นตัวชี้วัดของกระทรวงสาธารณสุข
- เพิ่มการมอบอำนาจในการเปรียบเทียบปรับลงไปยังพนักงานเจ้าหน้าที่ของกระทรวงสาธารณสุข ผู้รับผิดชอบงานในระดับปฏิบัติ เพื่อให้สามารถดำเนินการได้เองอย่างเบ็ดเสร็จ
- กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และจัดให้มีการบูรณาการการคัดกรองบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดสุราเข้าสู่ระบบบริการสุขภาพปกติของประเทศ และให้อยู่ในระบบประกันสุขภาพหลักทั้ง 3 ระบบ

คำนำ

พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ถือกำเนิดขึ้น โดยคาดหวังว่าจะเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่จะใช้ควบคุมการตี้มเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ และลดผลกระทบจากเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ของคนในประเทศ วัตถุประสงค์สำคัญของกฎหมายฉบับนี้คือ เพื่อให้ประชาชนตระหนักถึงพิษภัยของเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ ป้องกันเด็กและเยาวชนมิให้เข้าถึงเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ได้โดยง่าย และสร้างระบบการคัดกรองบำบัดรักษาและฟื้นฟูสภาพผู้ติดเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ขึ้นในประเทศ โดยมีเนื้อหาที่เขียนไว้ในมาตราต่าง ๆ ของตัวกฎหมาย ร่วมกับกฎหมายลูกอีกหลายฉบับที่ออกตามมาภายหลัง ในโอกาสที่พระราชบัญญัติฉบับนี้ประกาศใช้มาเป็นระยะเวลา 10 ปี จึงเป็นโอกาสอันดีที่จะมีการประเมินผลพระราชบัญญัติฉบับนี้ เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงข้อดี ข้อด้อย ปัญหาอุปสรรค ทั้งที่เกี่ยวข้องกับตัวกฎหมาย กระบวนการดำเนินการบังคับใช้กฎหมาย และผลต่าง ๆ ที่เกิดจากการบังคับใช้

การดำเนินงานประเมินผลพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ภายหลังการบังคับใช้เป็นระยะเวลา 10 ปี ในครั้งนี้ ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจาก ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) การประเมินผลในครั้งนี้สำเร็จได้ด้วยความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องทั่วประเทศที่ให้ข้อมูล ทางที่ทีมผู้วิจัยจึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ทีมผู้วิจัย

มีนาคม พ.ศ. 2562

สารบัญ

บทสรุปผู้บริหาร	2
ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	3
ข้อเสนอแนะในการการดำเนินการและการบังคับใช้กฎหมาย	4
คำนำ	5
บทที่ 1 ความเป็นมาและความสำคัญการประเมิน	9
วัตถุประสงค์	10
บทที่ 2 ระเบียบวิธีการศึกษา	11
ขอบเขตของการศึกษา	11
กรอบแนวคิด	11
ระเบียบวิธีการประเมิน	12
การเก็บรวบรวมข้อมูล	13
ขั้นตอนการศึกษา	16
การวิเคราะห์ข้อมูล	17
บทที่ 3 ผลการประเมิน	18
1.กฎหมายที่เกี่ยวข้อง	18
2. การดำเนินการและการบังคับใช้กฎหมาย	24
3. ผลที่เกิดจากการบังคับใช้กฎหมายโดยตรง	33
4. ผลลัพธ์ที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมาย	58
5. ผลกระทบที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมาย	64
บทที่ 4 อภิปราย สรุปผลการประเมิน และข้อเสนอแนะ	68
อภิปรายผล	68
ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	72
ข้อเสนอแนะในการดำเนินการและการบังคับใช้กฎหมาย	73
สรุปผลการประเมิน	73
บรรณานุกรม	75
ภาคผนวก พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 กฎหมายและประกาศที่เกี่ยวข้อง	78
พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551	78
อนุบัญญัติที่ออกตามความแห่งพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551	88
กฎหมายเพิ่มเติมที่เกี่ยวข้องกับพนักงานและเจ้าหน้าที่	119

สารบัญตาราง

ตารางที่ 1	แสดงร้อยละการรับรู้ของประชาชนเปรียบเทียบกับผลการสำรวจก่อน-หลัง พระราชบัญญัติ	34
ตารางที่ 2	แสดงร้อยละการรับรู้ของประชาชนเปรียบเทียบกับผลการสำรวจก่อน-หลัง พระราชบัญญัติ	36
ตารางที่ 3	แสดงร้อยละการรับรู้ของประชาชนเปรียบเทียบกับผลการสำรวจก่อน-หลัง พระราชบัญญัติ	37
ตารางที่ 4	แสดงร้อยละการรับรู้ของเจ้าหน้าที่เปรียบเทียบกับผลการสำรวจก่อน-หลัง พระราชบัญญัติ	42
ตารางที่ 5	สถิติผลการปราบปรามการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 และความผิดอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ปี พ.ศ. 2553 – ปี พ.ศ. 2560	43
ตารางที่ 6	แสดงผลการสำรวจจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จำแนกตามพื้นที่	46
ตารางที่ 7	ความหนาแน่นและระยะห่างของจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษา	47
ตารางที่ 8	แสดงเปรียบเทียบจุดจำหน่ายรอบสถานศึกษาในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล	49
ตารางที่ 9	แสดงผลของพระราชบัญญัติต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	60
ตารางที่ 10	แสดงร้อยละการรับรู้ของประชาชนเปรียบเทียบกับผลการสำรวจก่อน-หลังพระราชบัญญัติ	61
ตารางที่ 11	ต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ก่อนและหลังการบังคับใช้ พ.ร.บ. ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551	63
ตารางที่ 12	แสดงผลของพระราชบัญญัติต่อความรุนแรงในครอบครัวและการประกอบอาชีพ	67

สารบัญภาพ

ภาพที่ 1	กรอบแนวคิดในการศึกษา	11
ภาพที่ 2	สัดส่วนจำนวนประชากรต่อใบอนุญาตจำหน่ายสุรา จำแนกตามจังหวัดและปี	45
ภาพที่ 3	เปรียบเทียบการรับรู้ของประชาชนปี พ.ศ. 2551 กับปี พ.ศ. 2562	
	สัดส่วนจำนวนประชากรต่อใบอนุญาตจำหน่ายสุรา จำแนกตามจังหวัดและปี	47
ภาพที่ 4	แสดงผลการประเมินฯ ในภาพรวม	70

สารบัญแนกฏม

กราฟ 1 แนวโน้มจำนวนใบอนุญาตจำหน่ายสุราในประเทศไทย	44
กราฟ 2 แสดงความชุกของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ แยกตามกลุ่มอายุ	59
กราฟ 3 แสดงความชุกของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในนักเรียนระดับมัธยมศึกษา	60
กราฟ 4 ความสัมพันธ์ของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และการประสบอุบัติเหตุทางถนน	62
กราฟ 5 แสดงร้อยละของค่าใช้จ่ายของครัวเรือนในการซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ต่อรายจ่ายทั้งหมดและรายได้ทั้งหมด	64
กราฟ 6 แสดงจำนวนครั้งของการเกิดอุบัติเหตุจากรายปี	65
กราฟ 7 ภาระโรค (DALYs) (ปี) จากพฤติกรรมการดื่มสุราจำแนกตามเพศและปี	66
กราฟ 8 แสดงสัดส่วนของภาระโรค (DALYs) (ปี) ที่เกิดจากพฤติกรรมการดื่มสุรา เทียบกับภาระโรคทั้งหมดจำแนกตามเพศและปี	66

บทที่ 1

ความเป็นมาและความสำคัญของการประเมิน

องค์การอนามัยโลกระบุว่า ประชากรทั่วโลกมากกว่า 2,000 ล้านคน หรือ 1 ใน 3 ของประชากรโลกดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยเฉลี่ยแล้วดื่มแอลกอฮอล์เฉลี่ยคนละ 6.13 ลิตรต่อปี คนไทยดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สูงเป็นอันดับที่ 40 ของโลก โดยหากคิดเฉพาะสุรากลั่น คนไทยจะดื่มมากเป็นอันดับ 5 ของโลก ปริมาณการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บริโภคต่อหัวประชากรของไทย ณ พ.ศ. 2556-2557 อยู่ที่ 6.7 ถึง 6.9 ลิตรต่อคนต่อปี โดยมีแนวโน้มคงที่ (อุดมศักดิ์ แซ่โจ้ว, 2559) การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ก่อให้เกิดปัญหาหลายประการ ทั้งในด้านสุขภาพ ครอบครัว ความรุนแรง อุบัติเหตุ และอาชญากรรม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นปัจจัยเสี่ยงด้านสุขภาพที่สำคัญที่สุด และก่อให้เกิดภาวะโรคสูงสุดในคนไทย เครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นอันตรายต่อสุขภาพ และเป็นสาเหตุของโรคมามากกว่า 60 โรค ที่สำคัญได้แก่ความดันโลหิตสูง เบาหวาน โรคหัวใจและหลอดเลือด ตับแข็งและมะเร็งตับ ภาวะสมองเสื่อมจากแอลกอฮอล์ และปัญหาสุขภาพจิต นอกจากนี้ การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ขณะขับขี่ยานพาหนะ ยังเป็นสาเหตุสำคัญอุบัติเหตุจราจร ซึ่งส่งผลให้เกิดการบาดเจ็บและเสียชีวิตจำนวนมาก ปัญหาจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ดังกล่าวได้ส่งผลกระทบต่อสังคมและเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศอย่างสำคัญ

ประเทศไทยได้มีความพยายามในการลดผลกระทบจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ดังกล่าว ผ่านมาตรการต่าง ๆ ทั้งการบรรจุความรู้เกี่ยวกับโทษและพิษภัยของสุราในหลักสูตรที่ใช้จัดการเรียนการสอนในโรงเรียน การใช้คำสอนทางศาสนาเพื่อบอกกล่าวแก่สังคมทราบว่าสุราเป็นสิ่งผิดศีลธรรม การรณรงค์ให้ความรู้และสร้างความตระหนักถึงพิษภัยของสุรา และมาตรการทางกฎหมายต่าง ๆ ทั้งนี้มีเพื่อควบคุมและลดปริมาณการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ลง และป้องกันไม่ให้นิกดื่มหน้าใหม่เพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตามคนไทยยังคงดื่มสุราเพิ่มขึ้นและผลกระทบจากการดื่มสุราก็ยังเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เนื่องจากสุราเป็นสินค้าถูกกฎหมาย และการดื่มสุรายังเป็นเรื่องปกติธรรมดาในสังคม

พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 จึงถือกำเนิดขึ้น โดยคาดหวังว่าจะเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่จะใช้ควบคุมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และลดผลกระทบจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของคนในประเทศ วัตถุประสงค์สำคัญของกฎหมายฉบับนี้คือ เพื่อให้ประชาชนตระหนักถึงพิษภัยของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ป้องกันเด็กและเยาวชนมิให้เข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้โดยง่าย และสร้างระบบการคัดกรองบำบัดรักษาและฟื้นฟูสภาพผู้ติดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ขึ้นในประเทศ โดยมีเนื้อหาที่เขียนไว้ในมาตราต่าง ๆ ของตัวกฎหมาย ร่วมกับกฎหมายลูกอีกหลายฉบับที่ออกตามมาภายหลัง ในโอกาสที่พระราชบัญญัติฉบับนี้ประกาศใช้มาเป็นระยะเวลา 10 ปี จึงเป็นโอกาสอันดีที่จะมีการประเมินผลพระราชบัญญัติฉบับนี้ เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงข้อดี ข้อด้อย ปัญหาอุปสรรค ทั้งที่เกี่ยวข้องกับตัวกฎหมาย กระบวนการดำเนินการบังคับใช้กฎหมาย และผลต่าง ๆ ที่เกิดจากการบังคับใช้ ข้อมูลที่ได้จากการศึกษานี้จะเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงตัวกฎหมาย แนวทางในการดำเนินการบังคับใช้กฎหมาย ตลอดจนกำหนดแนวทาง ยุทธศาสตร์ และนโยบายเกี่ยวกับการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่เหมาะสมสำหรับประเทศไทยต่อไป

▶ วัตถุประสงค์

1. เพื่อประเมินกฎหมาย กระบวนการดำเนินการและการบังคับใช้กฎหมาย ผลลัพธ์และผลกระทบของการดำเนินงานบังคับใช้กฎหมาย ตลอดจนปัญหาอุปสรรคในการดำเนินการทั้งในระดับประเทศ และระดับพื้นที่ ที่เกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551
2. เพื่อประเมินกระบวนการเฝ้าระวังและตรวจจับการกระทำผิดกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551
  - 2.1. เพื่อศึกษากระบวนการดำเนินงานเฝ้าระวังการโฆษณาและการสื่อสารการตลาดของกลุ่มธุรกิจเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ ภายหลังการบังคับใช้ พระราชบัญญัติ ควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551
  - 2.2. เพื่อศึกษากลยุทธ์การสื่อสารการตลาดของกลุ่มธุรกิจเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ ภายหลังการบังคับใช้พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551
  - 2.3. เพื่อศึกษาการจำกัดการเข้าถึงจุดจำหน่ายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษาภายหลังการบังคับใช้พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551
3. เพื่อประเมินการรับรู้ ความคิดเห็น การปฏิบัติ ต่อนโยบาย กฎระเบียบ กฎหมาย และการรณรงค์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 และเพื่อเปรียบเทียบผลการศึกษการสำรวจปี พ.ศ. 2551 ซึ่งดำเนินการหลังพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์มีผลบังคับใช้ 10 ปี
4. เพื่อประเมินผลลัพธ์และผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน สังคม และเศรษฐกิจของประเทศ อันเนื่องมาจากพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551
5. เพื่อประเมินระบบการคัดกรองบำบัดรักษาและฟื้นฟูสภาพผู้ติดเครื่องตี้มแอลกอฮอล์

บทที่ 2 ระเบียบวิธีการศึกษา

► ขอบเขตของการศึกษา

ขอบเขตการศึกษาครั้งนี้ครอบคลุมเนื้อหาการประเมินตัวกฎหมาย กระบวนการดำเนินงานการบังคับใช้กฎหมาย การเฝ้าระวังติดตามการกระทำผิดกฎหมาย การรับรู้เกี่ยวกับกฎหมาย การเข้าถึงจุดจำหน่าย การห้ามจำหน่าย การบริโภคในด้านของบุคคล เวลา และสถานที่ การโฆษณาประชาสัมพันธ์ และการส่งเสริมการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และระบบการคัดกรองบำบัดรักษาและฟื้นฟูสภาพผู้ติดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ที่ครอบคลุมตามเนื้อหาในพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 และกฎหมายลูกต่าง ๆ ได้แก่ กฎกระทรวง ประกาศ ระเบียบ คำสั่ง และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กฎหมายกรมสรรพสามิต และคำสั่ง คสช. ที่ 22/2558

► กรอบแนวคิด

กรอบแนวคิดการประเมินโครงการในครั้งนี้ ได้จากการทบทวนวรรณกรรมข้างต้น เพื่อให้ครอบคลุมพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ รวมถึงกฎหมายและประกาศต่าง ๆ โดยแบ่งการประเมินออกเป็นประเด็นหลัก ๆ ตั้งแต่ตัวกฎหมายเอง การดำเนินการและการบังคับใช้กฎหมาย ผลที่เกิดจากการบังคับใช้โดยตรง และผลลัพธ์ ผลกระทบที่เกี่ยวข้องและอาจเปลี่ยนแปลงเนื่องจากการบังคับใช้กฎหมายฉบับนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการศึกษา

► ระเบียบวิธีการประเมิน

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาโดยใช้เทคนิคในการรวบรวมข้อมูลแบบผสมผสาน โดยใช้ทั้งการศึกษาทบทวนจากเอกสาร รายงานต่าง ๆ การสำรวจเชิงปริมาณ และการศึกษาเชิงคุณภาพ

● ประชากร

ประชากรสำหรับการศึกษาเชิงคุณภาพประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ พนักงาน บุคลากรที่ทำงานในหน่วยงานที่มีบทบาทหน้าที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ รวมถึงผู้มีส่วนได้เสีย ได้แก่ บุคลากรของหน่วยงานต่าง ๆ ต่อไปนี้

- คณะกรรมการนโยบายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แห่งชาติ
- คณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
- สำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
- กรมสรรพสามิต
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)
- คณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จังหวัด
- คณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กรุงเทพมหานคร
- สรรพสามิตจังหวัด
- ตำรวจภูธร
- สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.)
- สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (สคบ.)
- ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา (ศวส.)
- สำนักงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้า (สคล.)
- เครือข่ายเฝ้าระวังธุรกิจแอลกอฮอล์ (Alcohol Watch)
- เครือข่ายรณรงค์ป้องกันภัยแอลกอฮอล์ (ครปอ.)
- องค์กรวิชาชีพสื่อ องค์กรวิชาชีพด้านการโฆษณา การประชาสัมพันธ์
- กรมอนามัย
- กรมการแพทย์
- กรมสุขภาพจิต
- เครือข่ายศาสนา
- มูลนิธิเมาไม่ขับ
- กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
- สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข
- แผนงานดูแลรักษาผู้ติดสุรา (พรส)
- ศูนย์/สถานบำบัด/หน่วยงานที่เปิดให้บริการการบำบัดที่ไม่ได้อยู่ภายใต้รัฐ

- สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด และเจ้าพนักงานในพื้นที่ของแต่ละภูมิภาค
- สถาบันเทิดพระเกียรติบูรพาจารย์ หรือบาร์ ในย่านกรุงเทพและปริมณฑล โดยเลือกศึกษาและติดตามข้อมูลจากร้านที่ได้รับความนิยมจากกลุ่มนิสิตนักศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย ในกรุงเทพฯ และปริมณฑล
- นักวิจัยภูมิภาคต่าง ๆ ที่ได้รับทุนจากศูนย์วิจัยปัญหาสุรา
- ผู้ประกอบการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

► การเก็บรวบรวมข้อมูล

● เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล 3 ลักษณะคือ

1. แบบสัมภาษณ์เชิงลึก ใช้สำหรับตอบวัตถุประสงค์ต่อไปนี้

1.1 ประเมินตัวกฎหมาย ผลลัพธ์ของการดำเนินงาน และปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานเชิงนโยบาย ประเด็นที่สัมภาษณ์ประกอบด้วยความเป็นมาของการพัฒนากฎหมาย ผู้ผลักดันกฎหมาย ทั้งตัวบุคคล และหน่วยงาน หน่วยงานตลอดจนองค์กรที่เกี่ยวข้อง กลไกการทำงานระดับประเทศ ระดับเขตสุขภาพ และระดับจังหวัด บุคลากร งบประมาณ ประกาศ ระเบียบ กฎกระทรวง คำสั่ง ที่ออกตามพระราชบัญญัติ ปัญหา อุปสรรคในการดำเนินงานเชิงนโยบาย

1.2 การบังคับใช้กฎหมาย ประเด็นที่สัมภาษณ์ประกอบด้วย หน่วยงานผู้รับผิดชอบ การแบ่งบทบาทการรับผิดชอบ บุคลากร งบประมาณ ผลผลิต ผลลัพธ์ ปัญหาอุปสรรคในการบังคับใช้ แผนงาน โครงการ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และระบบติดตามประเมินผล

1.3 การประเมินกระบวนการเฝ้าระวังและตรวจจับการกระทำผิดกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551

1.3.1 กระบวนการดำเนินงานเฝ้าระวังการโฆษณา ประชาสัมพันธ์ และการสื่อสารการตลาดของกลุ่มธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ประเด็นที่สัมภาษณ์ประกอบด้วย ระบบเฝ้าระวัง ความต่อเนื่องและความหลากหลายในการดำเนินงานเฝ้าระวัง การมีส่วนร่วมและความหลากหลายของภาคีเครือข่าย ผลผลิตและผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น และปัญหาอุปสรรคหรือข้อจำกัดในการดำเนินงาน

1.3.2 กลยุทธ์การโฆษณาและการสื่อสารการตลาดของกลุ่มธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ประเด็นที่สัมภาษณ์ประกอบด้วย การติดตามความเคลื่อนไหวของกลยุทธ์การสื่อสารการตลาดในช่องทางการสื่อสาร 2 ประเภท คือ Media channel คลิปโป๊ของห้องสมุดข่าว หนังสือพิมพ์ และทางสื่อออนไลน์ จำกัดเฉพาะเว็บไซต์ของธุรกิจแอลกอฮอล์ เฟซบุ๊ก ทั้งเพจทางการของตราสินค้าและเพจวีวีV ได้แก่ ทวิตเตอร์ อินสตาแกรม ยูทูบ และ Trade channel สถาบันเทิดพระเกียรติบูรพาจารย์ หรือบาร์ ในย่านกรุงเทพและปริมณฑล โดยเลือกศึกษาและติดตามข้อมูลจากร้านที่ได้รับความนิยมจากกลุ่มนิสิตนักศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย ในกรุงเทพฯ ปริมณฑลและจังหวัดในภูมิภาคต่าง ๆ

1.3.3 ประเมินผลกระทบจากการรณรงค์เพื่อควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ภายหลังการบังคับใช้ พระราชบัญญัติ ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ประเด็นที่สัมภาษณ์ประกอบด้วย ใครทำบ้าง ทำอย่างไร ใครเป็นผู้สนับสนุน ความสอดคล้องกับพระราชบัญญัติฯ ความครอบคลุม ปัญหา อุปสรรค ความสอดคล้องกับหลักนิเทศศาสตร์ กระบวนการเชิงระบบในหลักศาสนา เป็นต้น

1.3. ประเมินระบบบริการคัดกรองบำบัดรักษาและฟื้นฟูสภาพผู้มีปัญหาติดสุรา ประเด็นที่สัมภาษณ์ประกอบด้วย ระบบการคัดกรองผู้มีปัญหาการติดสุรา ระบบการบำบัดรักษาผู้ติดสุรา ได้แก่ การมีจำนวนที่เพียงพอและเข้าถึงได้ของสถานบริการบำบัดรักษา การมีจำนวนที่เพียงพอของผู้ให้บริการที่มีทักษะเพียงพอในการรักษา การมีรูปแบบการรักษาที่ได้มาตรฐาน และมีทรัพยากรด้านเวชภัณฑ์ที่เพียงพอและเข้าถึงได้ การมีระบบติดตามประเมินผลการรักษาที่ได้มาตรฐาน ระบบการเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากผู้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การมีแผนงาน โครงการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบำบัดรักษา

2. ประเด็นการสัมภาษณ์กลุ่ม

2.1 กระบวนการดำเนินงานเฝ้าระวังการโฆษณาและการสื่อสารการตลาดของกลุ่มธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ประเด็นที่สัมภาษณ์ประกอบด้วย ความต่อเนื่องและความหลากหลายในการดำเนินงานเฝ้าระวัง การมีส่วนร่วมและความหลากหลายของภาคีเครือข่าย ผลผลิตและผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น และปัญหา อุปสรรคหรือข้อจำกัดในการดำเนินงาน

2.2 การประเมินผลกระทบจากการรณรงค์เพื่อควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ประเด็นที่สัมภาษณ์ประกอบด้วย ใครทำบ้าง ทำอย่างไร ใครเป็นผู้สนับสนุน ความสอดคล้องกับ พระราชบัญญัติ ความครอบคลุม ปัญหา อุปสรรค ความสอดคล้องกับหลักนิเทศศาสตร์ และกระบวนการเชิงระบบในหลักศาสนา

3. แบบสอบถามแบบตอบด้วยตนเอง ซึ่งเป็นแบบสอบถามเชิงปริมาณสำหรับตอบวัตถุประสงค์หลัก คือประเมินการรับรู้ ความคิดเห็น การปฏิบัติตนนโยบาย กฎระเบียบ กฎหมาย และการรณรงค์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551

● วิธีการรวบรวมข้อมูล

การประเมินผลพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ภายหลังการบังคับใช้เป็นระยะเวลา 10 ปี ครั้นนี้ ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงคุณภาพ และเชิงปริมาณ

การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพและการศึกษาเอกสาร

ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ ทั้งจากการสัมภาษณ์เชิงลึก และการสัมภาษณ์กลุ่ม จากผู้ให้ข้อมูลจำนวนทั้งสิ้น 126 ราย ประกอบด้วย

- การประเมินกระบวนการดำเนินงาน ผลลัพธ์ของการดำเนินงาน การบังคับใช้ และปัญหา อุปสรรคในการดำเนินงานระดับประเทศ ระดับภาค และระดับจังหวัด ทำการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งการกำหนดนโยบาย การบังคับใช้กฎหมาย รวมถึงผู้มีส่วนได้เสียทั้งภาครัฐ เอกชน และองค์กรภาคประชาสังคม จำนวนทั้งสิ้น 69 ราย

- การประเมินกลยุทธ์การสื่อสารการตลาดแบบ 360 องศาของกลุ่มธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ด้วยวิธีการคือ 1) รวบรวมข้อมูลทบทวน วิเคราะห์ และสังเคราะห์เอกสาร รายงานวิจัย และข้อมูลทุติยภูมิอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการโฆษณาและการสื่อสารการตลาดของกลุ่มธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตั้งแต่ พ.ศ. 2551 ถึง กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2562 จากศูนย์วิจัยปัญหาสุรา และเก็บข้อมูลจากคลิปโป๊งของห้องสมุดข่าวหนังสือพิมพ์มติชน และทางสื่อออนไลน์ จำกัดเฉพาะเว็บไซต์ของธุรกิจแอลกอฮอล์ เฟซบุ๊ก ทั้งเพจทางการของตราสินค้าและเพจรีวิว ทั้งนี้ใช้วิธีการเก็บข้อมูลเสริมจากช่องทางอื่น ๆ ด้วย ได้แก่ ทวิตเตอร์ อินสตาแกรม และยูทูบ 2) เก็บข้อมูลเฉพาะกับกลุ่มธุรกิจแอลกอฮอล์ผู้ผลิตและผู้จัดจำหน่ายที่ได้รับความนิยมในกลุ่มเยาวชน (นิสิตนักศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย) ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร สงขลา และเชียงใหม่ จำนวนทั้งสิ้น 32 ร้าน เพื่อทำการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่ม และใช้วิธีการเก็บข้อมูลเสริมจากเว็บไซต์และเฟซบุ๊กของร้านเหล้าและสถานบันเทิง และ 3) สัมภาษณ์กลุ่มเยาวชนซึ่งเป็นนิสิตนักศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย จำนวน 34 ราย สัมภาษณ์กลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจสถานบันเทิงและผู้จัดงานกิจกรรมพิเศษให้กับธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จำนวน 3 คน สัมภาษณ์กลุ่มนิสิตนักศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยที่ประกอบอาชีพสาวเชียร์เปียร์และพ็อร์สถานบันเทิง จำนวน 5 คน

- การประเมินกระบวนการดำเนินงานเฝ้าระวังการโฆษณาประชาสัมพันธ์ และการสื่อสารการตลาดของกลุ่มธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ภายหลังการบังคับใช้ พระราชบัญญัติ ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ดำเนินการเก็บข้อมูลกับแหล่งข้อมูลประเภทเอกสาร และแหล่งข้อมูลบุคคล เก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่ม และการสังเกตการณ์กิจกรรมทั้งแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม

- การประเมินการคัดกรองบำบัดรักษาและฟื้นฟูสภาพผู้ติดสุราด้วยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยดำเนินการสัมภาษณ์เกี่ยวกับสถานการณ์กลไกระบบการให้บริการการบำบัดรักษาปัญหาการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในพื้นที่ ระบบการคัดกรองผู้มีปัญหาการดื่ม ได้แก่ การมีจำนวนที่เพียงพอและเข้าถึงได้ของสถานบริการบำบัดรักษา การมีจำนวนที่เพียงพอของผู้ให้บริการที่มีทักษะเพียงพอในการรักษา การมีรูปแบบการรักษาที่ได้มาตรฐาน และมีทรัพยากรด้านเวชภัณฑ์ที่เพียงพอและเข้าถึงได้ การมีระบบติดตามประเมินผลการรักษาที่ได้มาตรฐาน ระบบการเฝ้าระวังผู้ได้รับผลกระทบจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตลอดไปจนถึงการมีนโยบาย แผนงาน โครงการ หรืองานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบำบัดรักษาปัญหาการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จากบุคลากรและผู้บริหาร และผู้ที่มีอำนาจหน้าที่ในหน่วยงานที่มีบทบาทหน้าที่ในการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบาย การศึกษาวิจัย และปฏิบัติงานด้านการบำบัดรักษาผู้ติดแอลกอฮอล์ ตลอดถึงเครือข่ายภาคประชาชน จำนวนทั้งหมด 15 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ

เก็บรวบรวมเชิงปริมาณ โดยการสัมภาษณ์ด้วยแบบสอบถามตัวต่อตัว จำนวนทั้งสิ้น 5,868 ราย (ประชาชนทั่วไป 5,335 ราย เจ้าหน้าที่ 533 ราย) การสำรวจจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร นนทบุรี สมุทรปราการ ชลบุรี สุรินทร์ ขอนแก่น สกลนคร เชียงใหม่ ลำพูน สุโขทัย กระบี่ สงขลา และพัทลุง รวม 13 จังหวัด 79 พื้นที่ รวมจำนวนจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่สำรวจทั้งสิ้น 1,240 จุด

▶ ขั้นตอนการศึกษา

การดำเนินงานการประเมินผลพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หลังมีผลบังคับใช้เป็นเวลา 10 ปี มีขั้นตอนในการดำเนินงานดังนี้

1. ประชุมคณะทำงาน กำหนดกรอบตัวแปร สร้างเครื่องมือในการสำรวจ
2. การทบทวน วิเคราะห์ และสังเคราะห์เอกสาร รายงานวิจัย บทความและรายงานทางวิชาการ ทั้งในและต่างประเทศ และข้อมูลทุติยภูมิอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ประกาศ คำสั่ง การดำเนินงาน การบังคับใช้กฎหมาย รายงานต่าง ๆ สถิติผลกระทบที่เกี่ยวข้องกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ กระบวนการดำเนินงาน วรรณคดีเพื่อควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผลลัพธ์จากกระบวนการรณรงค์ รวมถึงเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการโฆษณาและการสื่อสารการตลาดของกลุ่มธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ข้อกำหนด มาตรการการกำหนดโซนนิ่งจุดจำหน่ายรอบสถานศึกษา ในพื้นที่ที่เป็นตัวแทนของแต่ละภูมิภาค ใบอนุญาตจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษาตามพื้นที่ต่าง ๆ ก่อนและหลังพระราชบัญญัติ ในแต่ละช่วงเวลา ในพื้นที่ที่เป็นตัวแทนของแต่ละภูมิภาค ข้อมูลสถิติอุบัติเหตุ และสถิติการเข้ารับการรักษาพยาบาลอันเนื่องมาจากดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ข้อมูลการสำรวจพฤติกรรมการสูบบุหรี่และดื่มสุราของประชากร พ.ศ. 2550 สำนักงานสถิติแห่งชาติ เป็นข้อมูลอ้างอิงสำหรับพฤติกรรมและผลกระทบก่อนมีการบังคับใช้ พระราชบัญญัติ และข้อมูลจากการสำรวจปี 2554 และ 2557 การสำรวจสุขภาพประชาชนไทยโดยการตรวจร่างกาย ครั้งที่ 3 พ.ศ. 2546-2547 และครั้งที่ 5 พ.ศ. 2557
3. ประสานงานจัดทำจดหมายชี้แจงรายละเอียดของโครงการแก่ผู้บริหารหน่วยงานต่าง ๆ ชุมชนในพื้นที่ต่าง ๆ เพื่อดำเนินการนัดสัมภาษณ์เชิงลึก สัมภาษณ์กลุ่ม จัดส่งแบบสอบถามแบบตอบเอง
4. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ และดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในช่องทางการสื่อสาร 2 ประเภท คือ Media channel และ Trade channel เจาะจงเลือกเฉพาะ key brand จากการสำรวจความคิดเห็นอย่างไม่เป็นทางการว่าได้รับความนิยมจากกลุ่มผู้บริโภค โดยเฉพาะกลุ่มนิสิตนักศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย และโดยการวางตำแหน่งจากกลุ่มธุรกิจแอลกอฮอล์ ผู้ผลิตและผู้จัดจำหน่าย เฉพาะในประเทศไทยเท่านั้น รายละเอียดการเก็บข้อมูล ดังนี้
  - Media channel จำกัดเฉพาะหนังสือพิมพ์รายวัน โดยเก็บข้อมูลจากคลิปโป๊งของห้องสมุดข่าว หนังสือพิมพ์มติชน และทางสื่อออนไลน์ จำกัดเฉพาะเว็บไซต์ของธุรกิจแอลกอฮอล์ เฟซบุ๊ก ทั้งเพจทางการของตราสินค้าและเพจรีวิว ทั้งนี้ ผู้วิจัยจะใช้วิธีการเก็บข้อมูลเสริมจากช่องทางอื่น ๆ ด้วย ได้แก่ ทวิตเตอร์ อินสตาแกรม ยูทูบ์ เพื่อให้ข้อมูลที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น
  - Trade channel จำกัดเฉพาะช่องทางสถานบันเทิง เฉพาะร้านเหล้า หรือผับ หรือบาร์ ในย่านกรุงเทพฯ และปริมณฑลเท่านั้น โดยเลือกศึกษาและติดตามข้อมูลจากร้านที่ได้รับความนิยมจากกลุ่มนิสิตนักศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย ในกรุงเทพฯ และปริมณฑล และใช้วิธีการเก็บข้อมูลเสริมจากเว็บไซต์และเฟซบุ๊กของร้านเหล้าและสถานบันเทิง

5. ตรวจสอบความครบถ้วน ความถูกต้องของข้อมูล นำเข้าข้อมูล จัดระเบียบข้อมูล ตรวจสอบความครบถ้วน ความถูกต้อง และความเชื่อมโยงของข้อมูล
6. วิเคราะห์ประมวลผลข้อมูล และเขียนรายงาน

► การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาเกี่ยวกับลักษณะที่ปรากฏให้ชัดเจนขึ้น การนำข้อมูลทั้งหมดมาสรุปและบรรยายข้อมูลอย่างละเอียด เพื่อตอบคำถามตามประเด็นการสัมภาษณ์ที่กำหนดให้อย่างครบถ้วน โดยมีขั้นตอนคือ ตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ของเนื้อหา การตีความหมาย การแยกแยะข้อมูล การหาความเหมือนและความแตกต่าง การจัดกลุ่ม/ประเภท การให้น้ำหนัก การตรวจสอบความถูกต้องและความแม่นยำของข้อมูล ทำการวิเคราะห์แบบอุปมาน (inductive method) (Anselm L 1998) ตีความสร้างข้อสรุปที่แสดงความสัมพันธ์ของสภาวะแวดล้อมและปัจจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละและค่าเฉลี่ย สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการประเมินผลลัพธ์และผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน สังคม และเศรษฐกิจของประเทศ ประกอบด้วย การวิเคราะห์ข้อมูลด้วย descriptive statistics ของตัวแปรพฤติกรรมการดื่ม (ความชุกผู้ดื่ม ปริมาณ และการดื่มหนัก) การปฏิบัติตามกฎหมาย (การซื้อในที่ห้ามจำหน่าย การดื่มในที่ห้ามดื่มตามกฎหมาย) การเข้าถึง (ระยะเวลาที่ใช้ในการเดินทางไปซื้อ ระยะเวลาที่ใช้เดินทางไปร้านนั่งดื่ม) ผลกระทบทางเศรษฐกิจ (ค่าใช้จ่ายในการดื่มสุรา) ผลกระทบทางสังคม (ปัญหาที่มีสาเหตุมาจากการดื่มสุรา อุบัติเหตุจากการดื่มแล้วขับของตนเอง/ผู้อื่น) การวิเคราะห์ข้อมูลด้วย analytical statistics จะใช้วิธีการวิเคราะห์สำหรับ pooled cross-sectional data โดยมีการสร้างตัวแปร dummy เพิ่มเติมมา 1 ตัวแปรที่บ่งชี้การมี/ไม่มี พระราชบัญญัติ ข้อมูล observations จากการสำรวจปี 2550 จะมีค่าสำหรับตัวแปรนี้เป็น 0 (ไม่มีพระราชบัญญัติ) และข้อมูล observations จากการสำรวจปี 2554 และ 2557 จะมีค่าสำหรับตัวแปรนี้เป็น 1 (มีพระราชบัญญัติ) ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรนี้ จะบ่งชี้ถึงขนาดของผลลัพธ์จากพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่อตัวแปรตามตัวแปร dummy ที่สร้างขึ้นมานี้ คือ ตัวแปรอธิบาย (explanatory variable) หลักสำหรับงานวิจัยชิ้นนี้ การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์จะวิเคราะห์ผลของการมีพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่อพฤติกรรมการดื่ม และการเข้าถึง ซึ่งถือเป็นตัวแปรผลลัพธ์ขั้นต้นที่เป็นผลมาจากพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สำหรับผลของพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่อผลกระทบจะทดสอบความสัมพันธ์กับตัวแปรผลกระทบทางเศรษฐกิจ ผลกระทบทางสังคม (ปัญหาที่มีสาเหตุมาจากการดื่มสุรา อุบัติเหตุจากการดื่มแล้วขับของตนเอง และผู้อื่น) โดยมีการควบคุมผลของตัวแปรเชิงประชากรศาสตร์ คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้ โดยใช้ Multiple linear regression หรือ multiple logistic regression ตามชนิดของตัวแปรตาม (dependent variable)

บทที่ 3 ผลการประเมิน

ผลการประเมินพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ภายหลังการบังคับใช้เป็นระยะเวลา 10 ปี สามารถจำแนกออกเป็น 5 ส่วน ตามความเกี่ยวข้องกับตัวกฎหมายมากที่สุด ไปน้อยที่สุด ดังนี้

1. กฎหมายที่เกี่ยวข้อง
2. การดำเนินการและการบังคับใช้กฎหมาย
3. ผลที่เกิดจากการบังคับใช้กฎหมายโดยตรง
4. ผลลัพธ์ที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมาย
5. ผลกระทบที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมาย

▶ 1. กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ในส่วนนี้จะนำเสนอผลการประเมินตัวกฎหมายในแต่ละประเด็น โดยรวมทั้งในส่วนที่บัญญัติไว้ในตัวพระราชบัญญัติฯ เอง และในกฎหมายลูกอื่น ๆ ที่ออกตามมา

● พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551

พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 เป็นกฎหมายฉบับสุดท้ายจากกฎหมายทั้งหมด 27 ฉบับ ที่ผ่านวาระสามในการประชุมครั้งสุดท้ายของสภาฯ เมื่อวันที่ 21 ธันวาคม พ.ศ. 2550 เนื้อหาในกฎหมายบางประเด็นจึงยังไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ด้านสุขภาพที่ตั้งไว้ในตอนแรก และบางประเด็นยังเขียนไว้ค่อนข้างคลุมเครือ อันส่งผลให้เกิดปัญหาในการตีความเมื่อจะต้องบังคับใช้กฎหมายในเวลาต่อมา ดังจะกล่าวถึงต่อไป

มาตรา 1 – 4 บทนำและคำจำกัดความ

เนื้อหาส่วนแรกของกฎหมายกล่าวถึงคำจำกัดความของหน่วยงานและคำสำคัญต่าง ๆ มีข้อสังเกตว่า กฎหมายได้ให้คำจำกัดความที่ครอบคลุมทั้งคำว่า “โฆษณา” และ “การสื่อสารการตลาด” ไว้ โดยหมายรวมถึงกิจกรรมที่มีวัตถุประสงค์อื่นนอกจากการขาย ได้แก่ การประชาสัมพันธ์ การสร้างภาพลักษณ์ การส่งเสริมการขาย การแสดงสินค้า และการจัดหรือสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมพิเศษ รวมอยู่ภายใต้ “การสื่อสารการตลาด” แล้ว ข้อความที่ระบุไว้ในกฎหมายเหล่านี้ มีความสำคัญและจะส่งผลกระทบต่อความ ตลอดจนการบังคับใช้กฎหมาย ว่ากิจกรรมต่าง ๆ ที่ธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทำในช่วงที่ผ่านมาจนถึงในปัจจุบัน เช่นการให้การสนับสนุนทีมกีฬา การสนับสนุนการจัดการแสดงดนตรี การบริจาคหรือการสนับสนุนหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อสร้างภาพลักษณ์องค์กรในลักษณะของการแสดงความรับผิดชอบต่อธุรกิจต่อสังคม (Corporate Social Responsibility: CSR) ผิดกฎหมายหรือไม่ สามารถทำได้หรือไม่

นอกจากนั้น ในมาตรา 4 ได้เขียนไว้ว่า ให้มีการออกกฎหมายลูกที่เกี่ยวข้องได้ ซึ่งต่อมามีกฎกระทรวงระเบียบ และประกาศต่าง ๆ ออกตามหลังมาจำนวนมาก

มาตรา 5 – 25 หน่วยงานที่ตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551

เนื้อหาในร่างพระราชบัญญัติเมื่อครั้งแรกเสนอให้มิคณะกรรมการระดับชาติชุดเดียวที่ระดับกระทรวงสาธารณสุข แต่เมื่อผู้ทรงคุณวุฒิท่านหนึ่งในกรรมการวิสามัญฯ เห็นว่า เนื่องจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เกี่ยวข้องไม่เฉพาะกับสุขภาพซึ่งเป็นวัตถุประสงค์หลักของพระราชบัญญัติเท่านั้น แต่ยังเกี่ยวข้องกับภาคส่วนอื่นด้วย ไม่ว่าจะเป็นภาคธุรกิจ การผลิต การท่องเที่ยว การบริการ ฯลฯ จึงเป็นการที่จะมีการมการในระดับที่สูงกว่าอีกหนึ่งคณะ เพื่อความรอบครอบในการออกนโยบายหรือกฎหมาย เมื่อมีผู้เสนอดังนี้ ตัวแทนกรรมการวิสามัญฯ จากภาคธุรกิจจึงแสดงความเห็นด้วยทันที และทำที่สุดกฎหมายฉบับที่บังคับใช้ได้กำหนดให้มิคณะกรรมการระดับชาติ 2 คณะ คือ คณะกรรมการนโยบายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แห่งชาติ และคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

กฎหมายกำหนดให้ปลัดกระทรวงสาธารณสุขเป็นเลขานุการของคณะกรรมการนโยบายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แห่งชาติ และให้อธิบดีกรมควบคุมโรคเป็นเลขานุการของคณะกรรมการควบคุมฯ ซึ่งแสดงถึงเจตนารมณ์ที่ชัดเจนว่า เป็นกฎหมายเกี่ยวกับสุขภาพ และให้กระทรวงสาธารณสุขเป็นผู้ถือกฎหมายหรือเป็นเจ้าของ มีข้อสังเกตว่า กฎหมายกำหนดให้คณะกรรมการนโยบายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แห่งชาติมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับมาตรการด้านภาษีด้วย สำหรับคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ กฎหมายกำหนดให้อยู่ภายใต้คณะกรรมการนโยบายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แห่งชาติ แต่มีบทบาทหน้าที่หลากหลายกว่า

คณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จังหวัด และคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กรุงเทพมหานคร ถูกกำหนดให้เป็นกลไกการประสานขับเคลื่อนให้เกิดกิจกรรมต่าง ๆ ในพื้นที่ตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย อย่างไรก็ตามไม่มีบทบาทหน้าที่ข้อไหนเลยที่ระบุอย่างชัดเจนว่าให้กำกับดูแลการบังคับใช้กฎหมายในพื้นที่ ข้อที่ใกล้เคียงที่สุดคือข้อ 4 ที่ว่า “กำหนดแนวทางปฏิบัติให้สอดคล้องกับนโยบายของคณะกรรมการในการลดและเลิกการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์” นอกจากนั้นยังมีข้อสังเกตอีกว่า กฎหมายไม่ได้ระบุให้คณะกรรมการระดับชาติทั้ง 2 คณะ รวมถึงคณะกรรมการระดับพื้นที่ว่าให้ต้องมีการประชุม หรือต้องประชุมบ่อยแค่ไหน

จุดแข็งของพระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ การกำหนดให้มีการจัดตั้งสำนักงานควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ขึ้นที่กรมควบคุมโรค ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างมาก เนื่องจากตัวกฎหมายเขียนไว้อย่างชัดเจนว่า สำนักงานควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีอำนาจหน้าที่อย่างไรบ้าง นอกจากนั้น สำนักงานควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ยังสามารถทำงานได้คล่องตัวภายใต้กฎหมายเฉพาะของตนเอง โดยมีอำนาจในพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 พระราชบัญญัติฯ นี้ซึ่งอยู่ในระดับเดียวกับกฎหมายราชการแผ่นดิน ทำให้การบริหารจัดการสะดวกมากยิ่งขึ้นในทางทฤษฎี

โครงสร้างตลอดจนบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการทั้งสองชุดได้ถูกกำหนดไว้ในกฎหมายอย่างเหมาะสมแล้ว อย่างไรก็ตาม ข้อมูลที่ได้จากผู้เกี่ยวข้องมีหลักฐานที่เชื่อได้ว่า การมีคณะกรรมการ 2 ชุดทำให้มีโอกาสถูกแทรกแซงจากภาคธุรกิจได้ง่ายขึ้น ในทางตรงข้ามก็มีผู้ให้ความเห็นว่า หากมีการแก้ไขกฎหมาย โดยรวมคณะกรรมการระดับชาติให้เหลือเพียงชุดเดียว อาจยิ่งทำให้การแทรกแซงจากภาคธุรกิจทำได้ง่ายกว่าการมีคณะกรรมการระดับชาติชุดเดียว

มาตรา 26 – 32

กฎหมายในหมวด 4 มาตรา 26 – 32 ถือเป็นหัวใจสำคัญของกฎหมายฉบับนี้ เนื่องจากเป็นเนื้อหาเกี่ยวกับคำแนะนำในการปฏิบัติ รวมถึงข้อห้ามปฏิบัติในลักษณะต่าง ๆ โดยหวังว่าจะส่งผลให้เกิดการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยประชาชนเป็นไปได้ยากขึ้น และประชาชนมีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์น้อยลง

บรรจุกัญท์ ฉลาก และข้อความคำเตือน

รายละเอียดเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข เกี่ยวกับบรรจุกัญท์ ฉลาก และข้อความเตือนระบุไว้ในประกาศคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2558 โดยห้ามใช้ข้อความที่ไม่เป็นธรรมต่อผู้บริโภค หรือใช้ข้อความที่อาจก่อให้เกิดผลเสียต่อสังคมส่วนรวม และห้ามใช้ข้อความที่เชิญชวนให้บริโภคหรืออวดอ้างสรรพคุณ คุณประโยชน์ หรือคุณภาพของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยทางตรงหรือทางอ้อม ตัวอย่างที่สำคัญได้แก่ การห้ามข้อความหรือภาพที่มีนัยกึ่งพิฆา ดารา ศิลปิน นักร้อง หรือนักแสดง และข้อความที่โน้มน้าวให้เข้าร่วมกิจกรรมทางด้านดนตรี กีฬา การประกวด หรือนันทนาการอื่น ๆ ด้วย ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งดี

สถานที่ วัน เวลา ที่ห้ามขาย หรือห้ามบริโภค

จุดแข็งของกฎหมายฉบับนี้ คือการพยายามสร้างความตระหนักถึงผลเสีย และลดโอกาสการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประชาชน โดยการห้ามขายหรือห้ามบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานที่สาธารณะต่าง ๆ เช่นสถานศึกษา วัด สถานพยาบาล สถานที่ราชการ หอพัก บนทาง ในยานพาหนะ และสถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิง เป็นต้น และกำหนดให้ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้เฉพาะเวลาที่กำหนด และห้ามขายในวันสำคัญทางศาสนา โดยระบุไว้ในมาตรา 27 และ 28 รวมถึงในประกาศคณะรัฐมนตรี ที่ออกตามมาอีกหลายฉบับ

บุคคลที่ห้ามขายสุราให้

กฎหมายห้ามการขายให้กับเยาวชนที่อายุต่ำกว่า 20 ปี ซึ่งถือว่าเป็นการกำหนดอายุที่ห้ามขายไว้สูงกว่าหลายประเทศ นอกจากนั้น ยังห้ามขายให้แก่ผู้ที่มีอาการมึนเมาด้วย อย่างไรก็ตามกฎหมายไม่ได้ระบุขั้นตอนกระบวนการตรวจสอบอายุหรือวิธีการประเมินอาการมึนเมาไว้

วิธีการขายที่ห้ามขาย

มาตรา 30 ห้ามการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในลักษณะต่าง ๆ ที่ส่งผลให้ประชาชนเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ง่าย ได้แก่การขายโดยใช้เครื่องขายอัตโนมัติ การเร่ขาย การลด แลก แจก แถม ให้สิทธิ์ในการเข้าชมการแข่งขัน การแสดง การใช้บริการ การชิงโชค และการชิงรางวัล ซึ่งหากปฏิบัติตามนี้ได้จริง จะช่วยลดโอกาสการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในประชาชนได้

การโฆษณา ประชาสัมพันธ์

เนื้อหาของกฎหมายเกี่ยวกับการโฆษณา ประชาสัมพันธ์ ที่เขียนไว้ในพระราชบัญญัติ มาตรา 32 และกฎกระทรวง เรื่อง “กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการแสดงผลสัญลักษณ์ เพื่อประกอบการโฆษณา หรือประชาสัมพันธ์เครื่องดื่มแอลกอฮอล์” ที่ออกเมื่อปี พ.ศ. 2553 เป็นส่วนที่มีปัญหามากที่สุด เนื่องจากเขียนไว้ไม่ชัดเจน คลุมเครือ ทำให้เกิดปัญหาในการตีความเพื่อการบังคับใช้กฎหมายตามมา

ปัญหาสำคัญของกฎหมายในประเด็นนี้อยู่ที่เนื้อหาของวรรคสอง รวมถึงการขยายความในข้อ 2 ของกฎกระทรวง ปี พ.ศ. 2553 ที่ออกตามมา ซึ่งสรุปได้ว่า การโฆษณา ประชาสัมพันธ์ หรือการสื่อสาร การตลาดใด ๆ ใช้ได้เฉพาะภาพสัญลักษณ์ของเครื่องตีแม่เหล็กอลูมิเนียม หรือภาพสัญลักษณ์ของบริษัทผู้ผลิตเครื่องตีแม่เหล็กอลูมิเนียม และต้องเข้าร่วมกับการให้ข้อมูลข่าวสาร และความรู้เชิงสร้างสรรค์สังคม โดยต้องไม่ปรากฏภาพของสินค้าหรือบรรจุภัณฑ์ หรือส่วนหนึ่งส่วนใดของสินค้าหรือบรรจุภัณฑ์ของเครื่องตีแม่เหล็กอลูมิเนียม ความไม่ชัดเจนของข้อกำหนดอยู่ที่ หากทำการโฆษณา ประชาสัมพันธ์ โดยไม่มีการให้ข้อมูลข่าวสารและความรู้เชิงสร้างสรรค์สังคมร่วมด้วย จะสามารถทำได้หรือไม่ และอะไรบ้างที่เข้าข่ายของกิจกรรมที่ถือว่าเป็นการโฆษณา ประชาสัมพันธ์ เช่น ป้ายกลางแจ้ง กิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคม (Corporate Social Responsibility: CSR) การสื่อสารผ่านสื่อสังคมออนไลน์ และการสนับสนุนที่มิใช่ภาพ ถือเป็นโฆษณา ประชาสัมพันธ์ หรือการสื่อสารการตลาดหรือไม่ อีกประการหนึ่ง คือ การที่ธุรกิจเครื่องตีแม่เหล็กอลูมิเนียมไปใช้ภาพสัญลักษณ์ของสินค้าอื่นในเครื่องของผู้ผลิตเครื่องตีแม่เหล็กอลูมิเนียมเอง ที่จึงใจออกแบบให้คล้ายคลึงกับภาพสัญลักษณ์ของเครื่องตีแม่เหล็กอลูมิเนียมของตนเอง (ตราเสมือน) สามารถกระทำได้หรือไม่ นอกจากนี้การระบุไว้ในวรรคสามของมาตรา 32 ว่ามิให้บังคับใช้กฎหมายนี้กับการโฆษณาที่มีต้นกำเนิดนอกราชอาณาจักร เป็นการผูกมัดตัวเอง และปิดกั้นโอกาสในการควบคุมการโฆษณาและประชาสัมพันธ์เครื่องตีแม่เหล็กอลูมิเนียมผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

มาตรา 33 การบำบัดรักษาหรือฟื้นฟูสภาพผู้ตีเครื่องตีแม่เหล็กอลูมิเนียม

ข้อมูลที่ได้รับจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ทำให้ทราบว่า ความตั้งใจแรกที่บรรจุเนื้อหาเกี่ยวกับการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสภาพผู้ตีเครื่องตีแม่เหล็กอลูมิเนียมไว้ในพระราชบัญญัติฉบับนี้คือ เพื่อกำหนดให้มีแหล่งงบประมาณในลักษณะของกองทุนสำหรับเป็นค่าใช้จ่ายในการดูแลรักษาและฟื้นฟูสภาพผู้ตีเครื่องตีแม่เหล็กอลูมิเนียม แต่เมื่อทำที่สุดไม่สามารถหาแหล่งทุนได้ ณ เวลาที่กฎหมายจะต้องออกแล้ว ในตัวกฎหมายจึงเขียนไว้อย่างคลุมเครือเพียงแค่ว่า “ผู้ตีเครื่องตีแม่เหล็กอลูมิเนียมหรือญาติ คณะบุคคล หรือองค์กรทั้งภาครัฐหรือเอกชน ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการบำบัดรักษาหรือฟื้นฟูสภาพผู้ตีเครื่องตีแม่เหล็กอลูมิเนียมอาจขอรับการสนับสนุนเพื่อการบำบัดรักษาหรือฟื้นฟูสภาพจากสำนักงานได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไข ที่คณะกรรมการควบคุมกำหนด” ผู้ให้ข้อมูลท่านหนึ่งถึงกับใช้คำว่า มาตรา 33 เป็น “ไส้ติ่งที่ตัดไม่หมด” ของกฎหมายฉบับนี้ และไม่ควรพิจารณาว่าได้มีการปฏิบัติตามกฎหมายหรือไม่ อย่างไรก็ตาม ผู้ประเมินเห็นว่า ควรต้องมีการประเมินเนื่องจากเป็นมาตราหนึ่งในกฎหมายที่ประกาศใช้แล้ว

มาตรา 34-37: พนักงานเจ้าหน้าที่

กฎหมายแต่งตั้งให้ข้าราชการกระทรวงสาธารณสุข เจ้าหน้าที่ตำรวจ เจ้าหน้าที่กรมสรรพสามิต ข้าราชการกระทรวงอื่น ๆ ที่คาดว่าจะเกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมายนี้ รวมถึงผู้นำท้องถิ่น เช่นกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ให้เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งมีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมาย จะเห็นได้ว่า แนวคิดคือ ให้มีการบูรณาการการทำงานในพื้นที่ โดยไม่มีการกำหนดตำแหน่งขึ้นมาใหม่ หรือระบุว่าใครเป็นผู้บังคับใช้กฎหมาย แต่ใช้วิธีการเหวี่ยงแห คือแต่งตั้งทุกคนจากทุกหน่วยงานที่คาดว่าจะมีบทบาทในการบังคับใช้กฎหมายเรื่องนี้ อย่างไรก็ตาม กฎหมายไม่ได้กำหนดว่าใครจะเป็นผู้รับผิดชอบหลัก โดยกำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจในการเข้าไปในสถานที่ทำการของผู้ผลิต นำเข้า หรือขายเครื่องตีแม่เหล็กอลูมิเนียม

ยึดหรืออายัดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และมีหนังสือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำ หรือให้ส่งเอกสารหรือวัตถุใดมาเพื่อประกอบการพิจารณาได้ อย่างไรก็ตาม พนักงานเจ้าหน้าที่ที่ไม่ใช่เจ้าพนักงานสอบสวน ไม่มีอำนาจเปรียบเทียบ เว้นแต่จะได้รับมอบอำนาจจากคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

มาตรา 38-45: บทกำหนดโทษ

หมวด 7 ของพระราชบัญญัติ และระเบียบคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ว่าด้วยหลักเกณฑ์การเปรียบเทียบตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 รวมถึงบัญชีอัตราเปรียบเทียบแนบท้ายระเบียบฯ ได้กำหนดบทลงโทษที่ชัดเจนต่อกระทำผิดทั้งจำและปรับ ตามแต่ความรุนแรงของการกระทำผิด ซึ่งให้ขึ้นอยู่กับพิจารณาของพนักงานเจ้าหน้าที่

ต่อมามีการออกระเบียบกรมควบคุมโรค ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการจ่ายเงินสินบนรางวัล และค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 และประกาศกรมควบคุมโรคเรื่องหลักเกณฑ์การแบ่งเงินรางวัล หรือวิธีปฏิบัติในการจ่ายเงิน และแบบการขอรับเงินสินบนรางวัลตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมสนับสนุน และสร้างแรงจูงใจให้มีการบังคับใช้กฎหมายเรื่องนี้เพิ่มขึ้น

● คำสั่ง คสช. ที่ 22/2558

ในปี พ.ศ. 2558 ได้มีประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่องกำหนดสถานที่หรือบริเวณห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษาออกมาต่างหากเพิ่มเติม ตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 22/2558 โดยให้อำนาจคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จังหวัด เป็นผู้กำหนดพื้นที่ควบคุมการขายรอบสถานศึกษาตามความเหมาะสม และอนุญาตให้สถานประกอบการที่อยู่ในพื้นที่ควบคุมยังคงสามารถขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ต่อไปหากไม่มีการกระทำที่ผิดกฎหมาย

● กฎหมายกรมสรรพสามิต เรื่องการออกใบอนุญาตจำหน่ายสุรา

แม้จะไม่ใช่มติกฎหมายภายใต้พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ แต่กฎหมายกรมสรรพสามิตเรื่องการออกใบอนุญาตจำหน่ายสุรา ถือว่ามีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันกับการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างมาก จึงจำเป็นต้องกล่าวถึงในรายงานฉบับนี้ด้วย เดิมตามกฎหมายกรมสรรพสามิตประเทศไทยมีใบอนุญาตขายสุรา 7 ประเภท ซึ่งทั้ง 7 ประเภทยังอาจแยกได้เป็น 2 กลุ่ม คือใบอนุญาตค้าส่งและใบอนุญาตค้าปลีก ต่อมากรมสรรพสามิตได้ปรับปรุงกฎหมายคือพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560 บังคับใช้เมื่อวันที่ 16 กันยายน พ.ศ. 2560 โดยการออกใบอนุญาตขายสุราให้เป็นไปตามกฎกระทรวง การอนุญาตขายสุรา พ.ศ. 2560 และลดจำนวนใบอนุญาตขายสุราเหลือ 2 ประเภท คือ ใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ 1 สำหรับขายส่งสุราทุกชนิด (ตั้งแต่ 10 ลิตร ขึ้นไปต่อครั้ง) และใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ 2 สำหรับการขายปลีกสุราทุกชนิด (ต่ำกว่า 10 ลิตร ต่อครั้ง)

ผู้ขอใบอนุญาตขายสุราสามารถเป็นได้ทั้งเป็นนิติบุคคลและบุคคลธรรมดา โดยบุคคลธรรมดาจะต้องมีอายุตั้งแต่ 20 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป และสถานที่ขออนุญาตขายสุราต้องเป็นสถานประกอบการตามที่กฎหมายกำหนด ก่อนมีพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 การกำหนดสถานที่ขาย

สุราจะเป็นไปตามพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493 แต่หลังจาก พ.ศ. 2551 ถึงปัจจุบัน การพิจารณาออกใบอนุญาตสถานที่ขายสุรามีต้องเป็นไปตามกฎหมายควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ที่กำหนดสถานที่ห้ามขายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ไว้

การออกใบอนุญาตขายสุราปัจจุบันจะแบ่งออกเป็น 2 แบบ คือรายใหม่กับรายเก่า สิ่งที่แตกต่างกัน คือ การตรวจสอบสถานที่ในการออกใบอนุญาตขายสุรา โดยสำหรับรายเก่าจะไม่มีตรวจสอบสถานที่ขายสุราเพื่อการต่อใบอนุญาต แต่สำหรับรายใหม่ เมื่อยื่นขอใบอนุญาตขายสุรา จะมีการตรวจสอบสถานที่ว่าเป็นสถานที่ที่สามารถขายได้ตามกฎหมายหรือไม่ ดังนั้นกรมสรรพสามิตมีอำนาจในการออกใบอนุญาตเท่านั้น แต่การอนุญาตให้ขายในสถานที่ใดบ้าง ให้เป็นไปตามที่กฎหมายควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์กำหนด ตัวอย่างเช่นหากวันนี้คณะกรรมการนโยบายฯ มีประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีออกมาว่าห้ามขายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ทั่วประเทศ ใบอนุญาตขายสุราทั้งหมดจะถูกยกเลิกไปโดยปริยาย เพราะกรมสรรพสามิตจะไม่สามารถออกใบอนุญาตให้ได้ และด้วยการที่ใบอนุญาตขายสุรามีอายุ 1 ปี นับจากวันอนุญาต สมมติว่าในระหว่างนั้นมีวัดมาตั้งในเขตพื้นที่เดียวกับร้านขายสุรา ร้านนั้นจะสามารถขายสุราต่อไปได้จนถึงวันหมดอายุเท่านั้น แต่หากต้องการต่ออายุใบอนุญาตขายสุรา กรมสรรพสามิตจะไม่สามารถต่อใบอนุญาตให้ได้ เนื่องจากสถานที่ดังกล่าวเป็นสถานที่ห้ามขายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ตามกฎหมาย อย่างไรก็ตาม มีกรณีเดียวที่สามารถต่ออายุใบอนุญาตขายสุราได้ต่อเนื่อง คือ ร้านขายสุรารายเก่าที่ตั้งอยู่ในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา (Zoning) ตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ 22/2558 และตามมติคณะรัฐมนตรีที่ให้ 6 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมมือกันดำเนินการกำหนดเขตพื้นที่ดังกล่าว โดยให้กำหนดเป็นการเฉพาะสำหรับแต่ละสถานศึกษา ไม่จำเป็นต้องใช้ระยะ 500 เมตร รอบสถานศึกษาเท่ากันเสมอไป โดยแต่ละสถานศึกษามีแผนที่เขตโซนนิ่งเป็นของตนเองตามความเหมาะสม แต่เมื่อใดก็ตามที่ร้านขายสุรารายเก่าทำผิดกฎหมายและถูกเพิกถอนใบอนุญาตขายสุราแล้ว จะไม่สามารถขอใบอนุญาตขายสุราในเขตพื้นที่ดังกล่าวได้อีกต่อไป

ข้อค้นพบที่สำคัญของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

- เจตนารมณ์พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 เน้นที่สุขภาพ
- สร้างความตระหนักถึงผลเสียที่เกี่ยวข้องกับเครื่องตี้มแอลกอฮอล์
- ลดโอกาสการเข้าถึงเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ของประชาชน
- มาตรา 32 ว่าด้วยเรื่องการโฆษณา ประชาสัมพันธ์ จัดว่าเป็นปัญหามากที่สุด เขียนไว้ด้วยความคลุมเครือ ไม่ชัดเจน ก่อเกิดปัญหาในการตีความเพื่อบังคับใช้กฎหมาย
- การบำบัดรักษา ขาดความชัดเจน และให้ความสำคัญน้อยมาก
- การควบคุม จำกัด จุดจำหน่ายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ โดยเฉพาะระยะห่างรอบสถานศึกษายังไม่ครอบคลุมและไม่มีความชัดเจน
- การออกใบอนุญาตจำหน่ายสุราทั้งแบบเก่าและแบบใหม่ ไม่สอดคล้องกับความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นจากพฤติกรรมการตี้ม

▶ 2. การดำเนินการและการบังคับใช้กฎหมาย

เนื้อหาในส่วนนี้จะกล่าวถึงผลการประเมินการดำเนินการ และการขับเคลื่อนให้เกิดกิจกรรมของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมาย ตลอดจนปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นตลอดระยะเวลา 10 ปีที่ผ่านมาภายหลังการบังคับใช้กฎหมาย

● การดำเนินงานและการบังคับใช้กฎหมายระดับประเทศ

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานและการบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ในระดับประเทศมี 3 หน่วยงานได้แก่ คณะกรรมการนโยบายฯ คณะกรรมการควบคุมฯ และสำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยในรายงานฉบับนี้จะเพิ่มสำนักงานกองทุนเพื่อการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) และเครือข่ายภาคประชาสังคมที่ดำเนินการเกี่ยวกับการเฝ้าระวังและควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เข้าไว้ในกรอบการประเมินด้วย เนื่องจากแม้จะไม่ได้เป็นหน่วยงานที่ถูกกำหนดให้เป็นหน่วยงานผู้รับผิดชอบดำเนินการในกฎหมายโดยตรง แต่จากการศึกษารวบรวมข้อมูลพบว่า สสส. มีบทบาทอย่างสำคัญเกี่ยวข้องกับการสนับสนุนการบังคับใช้กฎหมายฉบับนี้

คณะกรรมการนโยบายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แห่งชาติ และคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานในคณะกรรมการระดับชาติให้ข้อมูลว่า การมีคณะกรรมการระดับชาติจำนวน 2 คณะ ส่งผลให้กระบวนการออกกฎหมายลูกต่าง ๆ เป็นไปด้วยความยากลำบาก เนื่องจากต้องผ่านความเห็นชอบถึงสองครั้ง จึงจะผ่านร่างกฎหมายออกมาบังคับใช้ได้ ขณะเดียวกันก็มีกระบวนการล็อบบี้จากกลุ่มธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ผ่านทางนักการเมือง เช่นที่ปรึกษาคณะกรรมการฯ ที่เป็นตัวแทนของสภาหอการค้าฯ สภาอุตสาหกรรมฯ หรือการที่กลุ่มธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่มีตัวแทนอยู่ในพรรคการเมือง พยายามเข้ามาสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับรัฐบาล เพื่อผลประโยชน์ของกลุ่มตนเอง การเข้ามาแทรกแซงกระบวนการดำเนินงาน การส่งตัวแทนเข้ามาเป็นกรรมการในคณะกรรมการ และมีอิทธิพลต่อผลการประชุมของคณะกรรมการฯ ตัวอย่างเช่น กรณีที่กระทรวงพาณิชย์ได้เข้ามาค้านกระทรวงสาธารณสุขในบางประเด็น ส่งผลให้เกิดการชะลอและความล่าช้าในการออกนโยบายหรือกฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

คณะกรรมการระดับชาติมีการจัดประชุมไม่สม่ำเสมอและเพียงนาน ๆ ครั้ง ทำให้ขาดความต่อเนื่องในการขับเคลื่อนในระดับนโยบาย หลายเรื่องที่เป็นประเด็นปัญหา โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมายไม่ได้ถูกนำเข้าพิจารณา และประเทศไม่สามารถผลักดันมาตรการใหม่ ๆ ให้ทันต่อสถานการณ์ปัญหา รูปแบบการโฆษณา ประชาสัมพันธ์ ตลอดจนกลยุทธ์การตลาดของธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ปัญหาส่วนหนึ่งเนื่องจากไม่ได้มีการกำหนดไว้ในกฎหมายว่า คณะกรรมการระดับชาติทั้ง 2 ชุดต้องประชุมปีละกี่ครั้ง จากการตรวจสอบรายงานการประชุมพบว่า คณะกรรมการนโยบายฯ ส่วนใหญ่มีการประชุมเพียงปีละ 1 ครั้ง และบางปีก็ไม่มีการประชุมเลย

เรื่องสำคัญอีกเรื่องหนึ่งที่เป็นบทบาทหน้าที่โดยตรงของคณะกรรมการระดับชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคณะกรรมการนโยบายฯ แต่ยังไม่พบว่ามีการนำเข้ามาพิจารณาในที่ประชุมเลย คือ ประเด็นเกี่ยวกับ

นโยบายและท่าทีของประเทศไทยเกี่ยวกับการค้าต่างประเทศ เนื่องจากปัจจุบันมีความพยายามโดยกลุ่มธุรกิจข้ามชาติ ในการผลักดันข้อตกลงทางการค้าเสรีต่าง ๆ เช่น Comprehensive and Progressive Trans-Pacific Partnership Agreement (CPTPP) หรือ Regional Comprehensive Economic Partnership (RCEP) รวมถึงข้อตกลงอื่น ๆ ที่กำลังจะตามมาในอนาคต ในรูปแบบของข้อตกลงการค้าเสรีหรือกฎหมายนานาชาติ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ ในลักษณะที่ประเทศไทยอาจจะต้องยอมผ่อนปรนมาตรการบางอย่างลง ซึ่งอาจจะส่งผลให้เกิดแรงจูงใจต่อประชาชนในการบริโภคเครื่องตี้มแอลกอฮอล์เพิ่มขึ้น และส่งผลเสียต่อสุขภาพของคนในสังคมได้

สำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์

ข้อมูลที่รวบรวมได้ชี้ให้เห็นว่า สำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์เป็นหน่วยงานที่สำคัญที่สุดภายใต้กฎหมายฉบับนี้ การดำเนินงานของสำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์เป็นตัวชี้ขาด และเป็นปัจจัยกำหนดความสำเร็จของการควบคุมการบริโภคเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ของประเทศ เนื่องจากสำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์เป็นศูนย์กลางของการดำเนินงาน ตลอดจนการประสานงานทั้งหมด ผ่านทางการทำหน้าที่เลขานุการให้กับคณะกรรมการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ และอนุกรรมการต่าง ๆ สำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์เป็นแนวหน้า และขณะเดียวกันก็เป็นกองหนุนที่สำคัญในการบังคับใช้กฎหมาย ที่ผ่านมาจากพนักงานเจ้าหน้าที่ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค จะสังเกตท่าทีและการปฏิบัติของสำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์เป็นสำคัญว่าอะไรทำได้ ทำไม่ได้ หรือควรบังคับใช้กฎหมายเข้มข้นเพียงใดในแต่ละช่วงเวลาและสถานการณ์ สำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์จึงถูกจับตามอง และถือเป็นที่คาดหวังจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในเรื่องนี้

การบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติฉบับนี้วางโครงสร้างให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้รับแต่งตั้งร่วมกับภาคีเครือข่ายในแต่ละพื้นที่ เป็นผู้ดำเนินการภายใต้แนวทางและการกำกับดูแลของคณะกรรมการระดับพื้นที่ อย่างไรก็ตามในหลายกรณี สำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ต้องออกหน้าบังคับใช้กฎหมายเอง เช่นกรณีของการกระทำผิดในรูปแบบใหม่ที่ต้องการการดำเนินงานในลักษณะการตัดไฟแต่ต้นลม หรือการกระทำผิดโดยเครือข่ายธุรกิจเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ขนาดใหญ่ ที่มีอิทธิพลสูง และพื้นที่ไม่สามารถดำเนินการได้เองเป็นต้น ที่ผ่านมาในช่วงประมาณ 8 ปีแรกภายหลังพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์มีผลบังคับใช้ สำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ออกหน้าบังคับใช้กฎหมายด้วยตนเองค่อนข้างมาก ขณะที่ใน 2 ปีหลัง ความเข้มข้นของการดำเนินการบังคับใช้กฎหมายด้วยตนเองของสำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ลดลง ขณะที่อาศัยกลไกการดำเนินงานในพื้นที่มากขึ้น ซึ่งปฏิเสธไม่ได้ว่าเหตุผลสำคัญของความแตกต่างของลักษณะการดำเนินการของสำนักงานฯ ดังกล่าว คือการเปลี่ยนแปลงตัวผู้อำนวยการ ซึ่งเป็นผู้บริหารสูงสุดของสำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ อย่างไรก็ตาม ในช่วง 2 ปีที่ผ่านมา สำนักงานฯ พยายามดำเนินการเกี่ยวข้องกับการบำบัดรักษาและการฟื้นฟูผู้ติดเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ซึ่งในช่วงแรกยังมีการดำเนินงานน้อยมาก

ตำแหน่งงานที่ถือเป็นหัวใจสำคัญของสำนักงานฯ คือตำแหน่งนิติกร ซึ่งมีหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมายและทำสำนวนคดีต่าง ๆ อย่างไม่รู้เหน็ดเหนื่อย ตลอดเวลาที่ผ่านมานี้ สำนักงานฯ ปฏิบัติหน้าที่บังคับใช้กฎหมายด้วยตนเองค่อนข้างมาก ตำแหน่งนิติกรที่เป็นข้าราชการของสำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีน้อย ไม่เพียงพอกับปริมาณงาน ทำให้ต้องใช้งบประมาณที่ได้รับการสนับสนุนจาก สสส. ในการจ้างนิติกรในลักษณะของลูกจ้างชั่วคราวสัญญาปีต่อปี ปัญหาด้านบุคลากรของสำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ การขาดช่วงของบุคลากรที่มีประสบการณ์และอายุการทำงานในระดับกลาง โดยข้ามจากผู้อาวุโสไปยังเจ้าหน้าที่ใหม่ที่ยังมีประสบการณ์น้อย โดยภายในระยะเวลาใกล้ ๆ นี้ รองผู้อำนวยการ 2 ท่านจะเกษียณอายุ ส่วนอีก 1 ท่าน อาจต้องย้ายไปดำรงตำแหน่งบริหารที่หน่วยงานอื่น จึงอาจส่งผลให้เกิดสูญญากาศของการดำเนินงานได้

ในช่วง 2 ปีที่ผ่านมา สำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์พยายามดำเนินการเกี่ยวข้องกับการพัฒนาระบบบำบัดรักษาและการฟื้นฟูผู้ติดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากขึ้น แต่มีข้อสังเกตว่าสำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ยังดำเนินการ หรือสนับสนุนให้มีการดำเนินการศึกษาวิจัยปัญหาเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ดำเนินการติดตามและประเมินผล และดำเนินการเพื่อให้ตนเองเป็นศูนย์กลางข้อมูล ตลอดจนเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารแก่หน่วยงานอื่นเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ค่อนข้างน้อย ทั้งที่เหล่านี้เป็นบทบาทหน้าที่ตามกฎหมาย ที่กำหนดให้สำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ดำเนินการ

สำนักงานกองทุนเพื่อการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

สสส. มีส่วนอย่างสำคัญในการส่งเสริมสนับสนุนการบังคับใช้กฎหมายตาม พระราชบัญญัติฯ ฉบับนี้ ผ่านทางการจัดสรรงบประมาณสำหรับจ้างนิติกรให้กับสำนักงานของสำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สนับสนุนการดำเนินงานเครือข่ายภาคประชาสังคม ซึ่งมีส่วนสำคัญในการสร้างความตระหนักเกี่ยวกับพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่ประชาชน และเฝ้าระวังการกระทำผิดกฎหมายทั้งในระดับประเทศและในพื้นที่ สนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงานบังคับใช้กฎหมายระดับพื้นที่ ผ่านทางสำนักงานป้องกันควบคุมโรคเขต และสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ตลอดจนสนับสนุนงบประมาณสำหรับงานศึกษาวิจัยในประเด็นวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องจำนวนมาก

เครือข่ายภาคประชาสังคม

เครือข่ายภาคประชาสังคมโดยเครือข่ายองค์กรงดเหล้ามีส่วนร่วมในการผลักดันร่างพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตั้งแต่แรก และเมื่อมีกฎหมายบังคับใช้แล้วก็ยังมีบทบาทสำคัญอย่างต่อเนื่อง โดยร่วมเป็นกรรมการในคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สร้างความรู้ให้แก่องค์กรเพื่อให้เกิดแรงผลักดันในการสร้างนโยบายระดับชาติ ปลุกกระแสให้เกิดเป็นประเด็นและเป็นที่ยอมรับในวงกว้าง ผ่านการใช้กลไกของสื่อสาธารณะและสื่อสารมวลชน ร่วมผลักดันให้เกิดมาตรการใหม่ ๆ เช่น การห้ามบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บนรถไฟ การห้ามบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บนท้ายกระบะ บนท่าเรือ และสถานีขนส่ง เป็นต้น การดำเนินงานของเครือข่ายภาคประชาสังคมมีเป้าหมายในการรณรงค์สร้างความรู้ให้กับสังคมถึงเจตนารมณ์ของกฎหมาย ให้สังคมตระหนักถึงความสำคัญของกฎหมาย จุดเด่นในการดำเนินงานอยู่ที่เครือข่ายเฝ้าระวังธุรกิจสุรา (alcohol watch) ที่คอยติดตามดูความเคลื่อนไหวของธุรกิจอย่างสม่ำเสมอ มีบทบาทในการช่วยเฝ้าระวังและจุดประเด็น หากพบมีการกระทำผิดกฎหมาย

ผ่านเครือข่ายการทำงานที่มีอยู่ในพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วประเทศ ทำหน้าที่บริหารประเด็นในสร้างกระแสต่อสาธารณะและสื่อมวลชน และบางครั้งยังเป็นผู้นำมวลชนหรือเป็นกองหนุนภาคีเครือข่ายภาคประชาชนอื่น ๆ ในการเคลื่อนไหว เพื่อเรียกร้องและกดดันกลุ่มธุรกิจเครื่องตี้มแอลกอฮอล์อีกด้วย นอกจากนี้เครือข่ายภาคประชาสังคมยังมีการผลักดันโดยใช้กลไกผ่านเด็กและเยาวชน เนื่องจากเสียงของเด็กและเยาวชนจะทำให้เกิดแรงกระเพื่อมในวงกว้างด้านกฎหมาย อย่างไรก็ตามเครือข่ายภาคประชาสังคมยังเข้าไปมีบทบาทอย่างเป็นทางการในคณะกรรมการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์จังหวัดน้อย

● การดำเนินงานและการบังคับใช้กฎหมายระดับพื้นที่

พระราชบัญญัติฉบับนี้วางโครงสร้างการบังคับใช้กฎหมายในระดับพื้นที่ไว้ โดยคาดหวังให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้รับการแต่งตั้งไว้ในหน่วยงานรัฐและท้องถิ่นทุกหน่วยงานที่อาจเกี่ยวข้องเป็นผู้บังคับใช้กฎหมาย โดยมีคณะกรรมการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์จังหวัดเป็นผู้กำกับดูแลการดำเนินการ ไม่มีการระดมหน่วยงานผู้รับผิดชอบการบังคับใช้กฎหมายโดยเฉพาะ อย่างไรก็ตามรูปแบบที่วางไว้นี้มีปัญหาอุปสรรคในการดำเนินการค่อนข้างมาก ด้วยหลายเหตุปัจจัยดังต่อไปนี้

การที่นโยบายไม่ชัดเจน และไม่ถูกกำหนดเป็นตัวชี้วัดการทำงานของกระทรวงสาธารณสุข

แม้ว่าการตี้มเครื่องตี้มแอลกอฮอล์จะเป็นพฤติกรรมเสี่ยงด้านสุขภาพที่สำคัญที่สุด และส่งผลให้เกิดภาวะโรคสูงที่สุดในคนไทย ประกอบกับกฎหมายฉบับนี้ก็มีเจตจำนงชัดเจนว่า มอบให้กระทรวงสาธารณสุขเป็นผู้รับผิดชอบในการบังคับใช้กฎหมาย อย่างไรก็ตาม จากข้อมูลที่รวบรวมได้จากผู้ที่เกี่ยวข้องดูเหมือนว่าในช่วงที่ผ่านมา กระทรวงสาธารณสุขจะยังละล้าละลังในการปฏิบัติบทบาทหน้าที่ของตนเอง และผู้บริหารระดับสูงยังส่งสัญญาณที่ไม่ชัดเจนว่า บุคลากรสาธารณสุขในพื้นที่ที่ถูกแต่งตั้งให้เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมาย ควรปฏิบัติหน้าที่บังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจังจนน้อยแค่ไหน เห็นได้จากการที่ไม่ได้กำหนดให้บังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัตินี้ไว้เป็นหนึ่งในตัวชี้วัดของกระทรวงสาธารณสุข ส่งผลให้การบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติถูกจัดลำดับความสำคัญของงานไว้ต่ำ จะถูกดำเนินการมากน้อยเพียงใดขึ้นลักษณะเฉพาะบุคคลหรือสภาพแวดล้อมเฉพาะพื้นที่ นอกจากนี้การบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มข้นอาจถูกกล่าวหาว่าเป็นการกระทำเกินเลยหรือเป็นการกลั่นแกล้งได้ เนื่องจากคนทั่วไปยังมองว่าการขายและตี้มเครื่องตี้มแอลกอฮอล์เป็นสิ่งปกติของสังคม

คณะกรรมการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์จังหวัดยังทำหน้าที่ได้ไม่เต็มประสิทธิภาพ

ตลอดระยะเวลา 10 ปีที่ผ่านมา ภายหลังที่มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ อาจกล่าวได้ว่าแนวทางที่กำหนดให้คณะกรรมการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ระดับจังหวัดเป็นกลไกสำคัญในการอำนวยความสะดวกให้เกิดการบังคับใช้กฎหมายในพื้นที่ประสบความล้มเหลว ดังข้อมูลที่รวบรวมได้จากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลของสำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ ณ เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2561 ซึ่งพบว่ามีเพียง 17 จังหวัดเท่านั้น ที่มีการแต่งตั้งคณะกรรมการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์จังหวัดอย่างถูกต้อง เป็นปัจจุบัน และมีการประชุมอย่างน้อย 1 ครั้งขึ้นไป ส่วนหนึ่งอาจเป็นเพราะพระราชบัญญัติ บัญญัติไว้ค่อนข้างครอบคลุมและหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง แต่ไม่ได้รับไว้ในกฎหมายอย่างชัดเจน ว่าต้องมีการแต่งตั้งคณะกรรมการจังหวัด หรือกำหนดให้มีการประชุมกี่ครั้ง

ต้องประชุมบ่อยครั้งแค่ไหน หรือคณะกรรมการฯ ต้องรายงานต่อใคร

การที่คณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จังหวัดจะทำหน้าที่หรือไม่ หรือทำหน้าที่ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพตามเจตจำนงของกฎหมายหรือไม่ ขึ้นอยู่กับสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเป็นสำคัญ ในฐานะเลขานุการของคณะกรรมการฯ ว่าจะกระตุ้นหรือประสานให้มีการแต่งตั้งและมีการเรียกประชุมอย่างน้อยเพียงใด จะนำเสนอประเด็น มาตรการ หรือแนวทางการดำเนินงานในระดับพื้นที่เข้าสู่ที่ประชุมอย่างไร เนื่องจากผู้ว่าราชการจังหวัดในฐานะประธานกรรมการฯ มีงานที่รับผิดชอบหลากหลาย และจากข้อมูลที่รวบรวมได้พบว่า ส่วนใหญ่ไม่เห็นว่าเป็นเรื่องสำคัญเร่งด่วน เพราะหากดำเนินการบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มข้น อาจสร้างความไม่พอใจจากกลุ่มธุรกิจหรือประชาชนในพื้นที่ได้ และเมื่อประกอบกับกระทรวงสาธารณสุขไม่มีนโยบายที่ชัดเจนในการสนับสนุนให้มีการดำเนินการอย่างจริงจังเรื่องนี้ ไม่มีการกำหนดให้งานนี้เป็นตัวชี้วัดของกระทรวง ก็ยิ่งทำให้สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดไม่เห็นว่าเป็นเรื่องสำคัญที่ต้องดำเนินการเช่นกัน

การสรรหากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อเป็นกรรมการในคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ระดับจังหวัด เป็นไปในลักษณะสมัครใจ กระบวนการสรรหาจึงขึ้นอยู่กับการตัดสินใจของผู้ทรงคุณวุฒิเป็นหลัก ว่าจะตอบรับคำเชิญหรือไม่ ทั้งนี้เมื่อพิจารณาถึงบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบแล้ว ผู้ทรงคุณวุฒิส่วนใหญ่จึงไม่ยอมอาสาเข้ามาทำหน้าที่นี้ ทำให้การทำงานของคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จังหวัดไม่ต่อเนื่อง หรือไม่สามรถเกิดขึ้น เนื่องจากคณะกรรมการไม่ครบตามข้อกำหนดของกฎหมาย ขาดผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านที่เกี่ยวข้อง

ขาดผู้รับผิดชอบหลัก ในการดำเนินการบังคับใช้กฎหมาย

การแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติงานในพระราชบัญญัติฉบับนี้เป็นไปอย่างเหวี่ยงแห กล่าวคือกฎหมายแต่งตั้งให้ทุกคนในทุกหน่วยงานที่คาดว่าจะเกี่ยวข้องให้เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ การดำเนินการบังคับใช้กฎหมายในพื้นที่เป็นไปในลักษณะ “คณะกรรมการ” ไม่มีการมอบหมายอย่างชัดเจนว่าบุคลากรตำแหน่งไหนของหน่วยงานใดเป็นผู้รับผิดชอบหลัก ที่จะเป็นผู้ผลักดันและปฏิบัติการบังคับใช้กฎหมายในพื้นที่ หน่วยงานภาครัฐหลายหน่วยงานยังไม่ทราบถึงบทบาทและหน้าที่ของตนเอง รวมไปถึงยังไม่มีวามตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ และความสำคัญของปัญหาที่เกิดขึ้น และเนื่องจากคณะกรรมการระดับพื้นที่ และพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้รับแต่งตั้งทุกคน ต่างก็มีภาระหน้าที่อื่นตามตำแหน่งงานประจำอยู่แล้ว การเพิ่มบทบาทหน้าที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายฉบับนี้เข้าไปอีก จึงเป็นการเพิ่มภาระงานทำให้การทำงานตามบทบาทหน้าที่ในพระราชบัญญัติฉบับนี้ไม่สมบูรณ์ เนื่องจากต้องให้ความสำคัญในงานในหน้าที่หลักก่อนเป็นอันดับแรก และยิ่งเมื่อพระราชบัญญัติฉบับนี้ไม่มีการสนับสนุนเชิงนโยบายด้านกำลังคน และงบประมาณ ทำให้การดำเนินงานเป็นไปได้ยากและขาดความต่อเนื่อง

บุคลากรสาธารณสุขไม่ยอมเป็นผู้บังคับใช้กฎหมาย

ตามโครงสร้างและแนวทางที่กำหนดไว้ บุคลากรสาธารณสุขในพื้นที่ถูกคาดหวังว่าต้องเป็นคนออกหน้า เป็นผู้รับผิดชอบในการประสานงาน ผลักดันให้เกิดการบังคับใช้กฎหมาย และเป็นผู้บังคับใช้กฎหมายในพื้นที่ อย่างไรก็ตามบุคลากรสาธารณสุขส่วนใหญ่ไม่ยอมทำบทบาทเป็นผู้บังคับใช้กฎหมายด้วยตนเอง เนื่องจากขัดแย้งกับสิ่งที่เคยปฏิบัติมาอยู่เดิมในฐานะผู้ให้การดูแลและให้ความรู้ด้านสุขภาพ

ซึ่งเป็นงานเชิงบวก ขณะที่งานบังคับใช้กฎหมายเป็นงานเชิงลบ หากพบการกระทำผิดจริงและมีการจับกุมกันเกิดขึ้น เจ้าหน้าที่สาธารณสุขจะมีความลำบากใจ เนื่องจากเกรงว่าจะทำให้ประชาชนในพื้นที่เกิดความไม่พอใจ สุ่มเสี่ยงต่อการสร้างศัตรู นอกจากนั้นผู้กระทำผิดบางคนอาจเป็นผู้นำชุมชนหรืออาสาสมัครสาธารณสุขในพื้นที่ การจับกุมอาจทำให้เกิดปัญหาการทำงานร่วมกันในอนาคตได้ ด้วยธรรมชาติของการทำงานด้านสาธารณสุขที่มีความใกล้ชิดกับประชาชน จึงทำให้มีความอึดอัดลำบากใจ ไม่สามารถบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวดจนเกินไป เหตุผลอีกประการหนึ่งที่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขไม่

อยากเป็นผู้บังคับใช้กฎหมายคือ การขาดความมั่นใจในความรู้ความเชี่ยวชาญด้านกฎหมาย เนื่องจากไม่เรียนมา และการสนับสนุนทางด้านวิชาการจากส่วนกลางยังไม่เพียงพอ เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบงานนี้ส่วนใหญ่ถูกสั่งให้มารับผิดชอบงาน ไม่ได้มาทำด้วยความสมัครใจตั้งแต่แรก เมื่อร่วมกับการขาดแนวนโยบายและแนวปฏิบัติที่ชัดเจน ส่งผลเจ้าหน้าที่ขาดแรงจูงใจในการทำงาน ทำให้กระบวนการบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติในพื้นที่ที่ควรจะนำโดยเจ้าหน้าที่สาธารณสุขทำงานได้ไม่เต็มประสิทธิภาพ

เจ้าหน้าที่สาธารณสุขและปฏิบัติงานในระดับพื้นที่ไม่มีอำนาจในการเปรียบเทียบปรับ

ปัจจุบันเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ ที่เป็นผู้ดำเนินการบังคับใช้กฎหมายในระดับพื้นที่ ยังไม่ได้รับมอบอำนาจให้ดำเนินการเปรียบเทียบปรับ การมอบอำนาจดังกล่าวมอบลงมาถึงแค่ นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดเท่านั้น การดำเนินงานระดับพื้นที่จึงไม่เบ็ดเสร็จด้วยเจ้าหน้าที่สาธารณสุขเอง ต้องอาศัยพนักงานสอบสวนเป็นผู้ดำเนินการเปรียบเทียบปรับให้ ทำให้การทำงานไม่คล่องตัว นอกจากนี้ กระบวนการที่จะได้มาซึ่งเงินรางวัลที่ได้จากการจับกุม รวมถึงจำนวนเงินจากการเปรียบเทียบปรับ ก็ยังไม่เป็นแรงจูงใจสำหรับเจ้าหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่บังคับใช้กฎหมาย

มีการแทรกแซงจากภาคธุรกิจในการดำเนินการบังคับใช้กฎหมาย

มีการเข้าแทรกแซงจากภาคธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่อการบังคับใช้กฎหมายในพื้นที่ ทำให้เกิดปัญหาต่อกระบวนการขับเคลื่อนการบังคับใช้กฎหมาย เช่นการแต่งตั้งตัวแทนของธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เข้าไปนั่งในคณะกรรมการต่าง ๆ ของจังหวัด ส่งผลต่อความเชื่อมั่นในการทำงานด้านการบังคับใช้กฎหมาย บางกรณีภาคธุรกิจแอลกอฮอล์ก็มีสื่อเป็นของตัวเอง ส่งผลต่อความไม่เป็นกลางในการนำเสนอข่าวสารที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ การเข้าแทรกแซงโดยการเสนอผลประโยชน์ให้กับผู้บังคับใช้กฎหมายซึ่งมีหลายรูปแบบ เช่นการขอความร่วมมือให้ลดความเข้มงวดในการบังคับใช้กฎหมาย การจัดกิจกรรมหารายได้เพื่อช่วยในการสร้างสิ่งปลูกสร้างสาธารณะ การสนับสนุนช่วยเหลือในลักษณะเงินบริจาคเพื่อจัดกิจกรรมภายในหน่วยงานราชการ และการแทรกแซงผ่านนักการเมืองท้องถิ่น เป็นต้น

ผู้รับผิดชอบเปลี่ยนบ่อย ทำให้ขาดความต่อเนื่องของงาน

มีการเปลี่ยนแปลงตัวบุคคลในคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จังหวัดบ่อย ส่งผลต่อความสม่ำเสมอและความต่อเนื่องของการดำเนินงาน นอกจากนั้น พนักงานเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเจ้าหน้าที่สาธารณสุขผู้รับผิดชอบงานก็มีการเปลี่ยนแปลงตัวบุคคลบ่อยด้วย ปัจจุบันกรมควบคุมโรคมีนโยบายหมุนเวียนการปฏิบัติหน้าที่ของนักวิชาการในสำนักงานป้องกันควบคุมโรคเขตทุก 2 ปี นี่เป็นอีกตัวอย่างหนึ่งของรูปแบบการบริหารงานที่อาจส่งผลกระทบต่อกระบวนการบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัตินี้

● การดำเนินการและการบังคับใช้กฎหมายแต่ละข้อ

มาตรการด้านบุคคล เวลา และสถานที่ห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ประเทศไทยยังไม่ระบบและวิธีการที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน ในการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับ มาตรการด้านบุคคล เวลา และสถานที่ห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ที่การดำเนินการส่วนใหญ่เป็นการ รณรงค์ให้ความรู้แก่ร้านค้าและประชาชน ให้ตระหนักรู้ถึงการมีอยู่ของกฎหมายที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ โดย บุคลากรสุขภาพเน้นที่ร้านค้าปลีกในชุมชน การจัดให้มีทีมออกตรวจตราว่ามีการกระทำผิดหรือไม่ ในงาน เทศกาลต่าง ๆ ที่คาดว่าจะมีผู้เข้าร่วมงานจำนวนมากและอาจมีการกระทำผิด โดยทีมพนักงานเจ้าหน้าที่ ที่ออกตรวจส่วนใหญ่จะเป็นทีมผสมประกอบด้วยเจ้าหน้าที่สาธารณสุข เจ้าหน้าที่กรมสรรพสามิต และ พนักงานสอบสวน อย่างไรก็ตามยังไม่ได้มีแผนงานที่กำหนดให้มีการออกตรวจอย่างสม่ำเสมอและ ครอบคลุม เนื่องจากการขาดแคลนงบประมาณ และปัญหาด้านการประสานงาน การล่อซื้อเป็นการดำเนิน งานบังคับใช้กฎหมายอีกลักษณะหนึ่ง แต่ทำไม่บ่อย จะทำเฉพาะในบางกรณีเท่านั้น นอกนั้นเป็นมาตรการ เชิงตั้งรับ คือการรอรับแจ้งการกระทำผิดจากเครือข่ายเฝ้าระวังภาคประชาสังคมในพื้นที่ สำหรับการกระทำ ผิดเกี่ยวกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ขณะขับขี่หรือขณะโดยสารอยู่ในรถ ใช้การตรวจจับโดยด่าน ตรวจของเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจรเป็นหลัก โดยบางครั้งอาจเป็นด่านที่ตั้งร่วมกันของพนักงานเจ้าหน้าที่ จากหน่วยงานต่าง ๆ บ้าง

มาตรการด้านบรรจุกัญท์ วิธีการที่ห้ามขาย การโฆษณาประชาสัมพันธ์ และการสื่อสารการตลาด

การบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับบรรจุกัญท์ วิธีการที่ห้ามขาย การโฆษณา ประชาสัมพันธ์ และการ สื่อสารการตลาด เป็นประเด็นที่เป็นปัญหามากที่สุด เนื่องจากปัจจุบันธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ใช้ช่อง โหว่ของกฎหมายมาตรา 32 ที่เขียนไว้อย่างไม่ชัดเจน ทำให้เกิดการตีความไม่ตรงกันว่า อะไรทำได้หรือทำ ไม่ได้ เมื่อรวมกับการย่อหย่อนของระบบการบังคับใช้กฎหมาย ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ธุรกิจ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์จึงใช้โอกาสนี้ดำเนินการในลักษณะที่น่าจะผิดกฎหมายอย่างโจ่งแจ้งและแพร่หลาย

กระบวนการดำเนินงานเฝ้าระวังและตรวจจับการกระทำผิดที่เกี่ยวข้องกับบรรจุกัญท์ วิธีการที่ห้าม ขาย การโฆษณาประชาสัมพันธ์ และการสื่อสารการตลาด ของกลุ่มธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สามารถ แบ่งออกได้เป็น 3 รูปแบบคือ การดำเนินงานเฝ้าระวังการโฆษณาและการสื่อสารการตลาดโดยภาครัฐ การดำเนินงานเฝ้าระวังโดยภาคประชาชน ซึ่งประกอบด้วยเครือข่ายภาคประชาชน/ภาคประชาสังคม อาทิประชาคมเฝ้าระวัง เครือข่ายองค์กรงดเหล้า เครือข่ายรณรงค์ป้องกันภัยแอลกอฮอล์ และเครือข่าย แอลกอฮอล์วอชท์ และการดำเนินงานเฝ้าระวังการโฆษณาและการสื่อสารการตลาดโดยภาควิชาการ วิชาชีพ กระบวนการดำเนินงานเฝ้าระวังการโฆษณาและการสื่อสารการตลาดของกลุ่มธุรกิจเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์แสดงให้เห็นถึงเส้นทางของการดำเนินการเฝ้าระวัง ดังนี้

1. จุดแรกหรือจุดเริ่มต้นของเส้นทาง คือข้อมูลการกระทำผิดที่ได้จากเครือข่ายการเฝ้าระวัง โฆษณาและการสื่อสารการตลาดของกลุ่มธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากหลายแหล่งข้อมูล ได้แก่จาก ภาคเครือข่ายภาคประชาชน เช่น เครือข่ายเฝ้าระวังธุรกิจสุรา (alcohol watch) ภาควิชาการ วิชาชีพ จากหน่วยงานภาครัฐทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ที่พบเห็นการกระทำผิดด้านการโฆษณาและการ

สื่อสารการตลาด จากนั้นทำการร้องเรียนโดยตรงมายังหน่วยงานที่รับผิดชอบ หรือร้องเรียนผ่านระบบ TAS (ระบบแจ้งร้องเรียนการกระทำผิดเกี่ยวกับเครื่องตัดเชื่อมแอลกอฮอล์และยาสูบ)

2. จุดกลางของเส้นทาง คือการที่หน่วยงานผู้รับผิดชอบภาครัฐ หรือสำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องตัดเชื่อมแอลกอฮอล์รับเรื่องร้องเรียน จากนั้นแจ้งความต่อตำรวจ จากนั้นตำรวจดำเนินการสืบสวน สอบสวน แจ้งข้อหา ทำการเปรียบเทียบปรับ และบางกรณีเข้าสู่การพิจารณาของอัยการว่าจะส่งฟ้องหรือไม่ส่งฟ้อง

3. ปลายทาง คือการพิจารณาดีและพิพากษาคดีของศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ และศาลฎีกา ผลลัพธ์จากกระบวนการเฝ้าระวังที่เกิดจากการทำงานร่วมกันของภาครัฐ ภาคประชาชน ภาคประชาสังคม และภาควิชาการวิชาชีพ คือ การตรวจพบการกระทำผิด การดำเนินคดีหรือการฟ้องร้อง รวมถึงการสร้างกระแสต่อต้านจากสังคมต่อกลุ่มธุรกิจเครื่องตัดเชื่อมแอลกอฮอล์ จนต้องล้มเลิกในสิ่งที่ดำเนินการ ตัวอย่างเช่น การเลิกขายเปียร์สดผ่านตู้กดในร้านสะดวกซื้อ การเปลี่ยนชื่อโฆษณาเครื่องตัดเชื่อมแอลกอฮอล์โดยใช้สติ๊กเกอร์ปิดแทนการโชว์ตราสัญลักษณ์ การลดจำนวนการส่งเสริมการขายด้วยการลดแจกแถม ตลอดจนการจัดกิจกรรมพิเศษโดยไม่มีเครื่องตัดเชื่อมแอลกอฮอล์เป็นต้น เนื่องจากข้อจำกัดในการทำงานของภาครัฐ ซึ่งมีทรัพยากรบุคคลจำกัด การเฝ้าระวังแบบ “ล่างขึ้นบน” หมายถึงการเริ่มจากเครือข่ายเฝ้าระวังในพื้นที่ ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานบังคับใช้กฎหมายมากกว่าแบบ “บนลงล่าง”

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานเฝ้าระวังการโฆษณาและการสื่อสารการตลาดของกลุ่มธุรกิจเครื่องตัดเชื่อมแอลกอฮอล์คือ ผู้กระทำผิดเกี่ยวกับการโฆษณาเครื่องตัดเชื่อมแอลกอฮอล์มักเป็นผู้ประกอบการที่เป็นผู้มีอิทธิพลในพื้นที่ พนักงานเจ้าหน้าที่และเครือข่ายการดำเนินงานบังคับใช้กฎหมาย เช่น ตำรวจสรรพสามิต มีความเข้าใจด้านกฎหมายและแนวทางปฏิบัติแตกต่างกัน บางครั้งยังขาดประสบการณ์ และความแม่นยำเรื่องข้อกฎหมาย การตีความข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องในระดับพื้นที่ ว่าการกระทำของธุรกิจแอลกอฮอล์ผิดกฎหมายหรือไม่ทำได้ยาก บางครั้งเกินความสามารถของพนักงานเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ เนื่องจากบริษัทเครื่องตัดเชื่อมแอลกอฮอล์ใช้ช่องว่างของกฎหมาย การตลาด ค่านิยมและวัฒนธรรมของคนไทย

การคัดกรองและบำบัดรักษาฟื้นฟูสภาพผู้มีปัญหาการดื่มสุรา

ในช่วงแรกภายหลังการมีพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตัดเชื่อมแอลกอฮอล์ สำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องตัดเชื่อมแอลกอฮอล์ยังไม่ได้ดำเนินการเกี่ยวกับการบำบัดรักษาและการฟื้นฟูสภาพผู้ดื่มเครื่องตัดเชื่อมแอลกอฮอล์ตามมาตรา 33 มากนัก เนื่องจากผู้บริหารมองว่า สิ่งที่เกิดขึ้นไว้ในมาตรานี้เกิดจากข้อจำกัดในช่วงของการผลักดันให้กฎหมายผ่านสภาฯ ที่เมื่อไม่เป็นไปตามความคาดหวัง จึงเป็นเพียงเนื้อหาส่วนที่เกินมา ตัดออกไม่หมด และเขียนไว้อย่างไม่ชัดเจน นอกจากนั้นยังมองว่าการรักษาพยาบาลไม่ใช่บทบาทของกรมควบคุมโรค และควรเป็นบทบาทของสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ในการจัดบริการเช่นเดียวกับโรคอื่น ๆ กิจกรรมส่วนใหญ่จึงเน้นไปที่การบังคับใช้กฎหมาย ซึ่งมองว่าเป็นภารกิจที่สำคัญเร่งด่วน และสอดคล้องกับบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานมากกว่า

อย่างไรก็ตาม เมื่อไม่นานมานี้ มีความพยายามในการพัฒนาระบบการคัดกรองและบำบัดรักษาตลอดจนฟื้นฟูสภาพผู้มีปัญหาเครื่องตัดเชื่อมแอลกอฮอล์ของประเทศ โดยเป็นการทำงานร่วมกันระหว่างกรม

สุขภาพจิต กรมการแพทย์ สำนักปลัดกระทรวงสาธารณสุข และสำนักงาน ได้รับการสนับสนุนจาก สสส. อาศัยกลไกการทำงานผ่านทางคณะกรรมการด้านการบำบัดรักษาฯ ภายใต้อำนาจกรมการควบคุม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ปัจจุบันมีแนวปฏิบัติการคัดกรองและบำบัดรักษาฟื้นฟูสภาพผู้มีปัญหาการดื่มสุรา จำนวน 4 ชุด โดยมอบหมายให้กระทรวงสาธารณสุขนำไปขับเคลื่อนดำเนินการในสถานบริการสุขภาพ ทุกระดับ รวมถึงต่อมามีคำสั่งปฏิบัติตามหนังสือสั่งการจากสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขลงวันที่ 18 ก.ค. 2561 ให้มีการคัดกรองและบำบัดรักษาฟื้นฟู และลงข้อมูลในระบบ 43 แฟ้ม

แนวปฏิบัติฯ ทั้ง 4 ชุด ได้แก่

1. การคัดกรองปัญหาการดื่มสุราและการบำบัดแบบสั้นในสถานบริการสุขภาพ มีวัตถุประสงค์ เพื่อค้นหาผู้มีปัญหาการดื่มสุราในผู้ป่วยที่เข้ารับบริการสุขภาพทั่วไป และเพื่อให้ผู้ที่มีปัญหาการดื่มสุราได้ รับการบำบัดแบบสั้นตามความรุนแรงของปัญหา
2. การดูแลบำบัดรักษาฟื้นฟูสภาพผู้มีปัญหาการดื่มสุรา มีวัตถุประสงค์เพื่อเฝ้าระวังป้องกัน และ รักษาภาวะถอนพิษสุราในผู้ติดสุรา เพื่อช่วยให้ผู้มีปัญหาการดื่มสุราแบบมีความเสี่ยงสูงทั้งผู้ติดสุรา และผู้ ดื่มแบบอันตราย ที่ไม่สามารถควบคุมการดื่มได้ สามารถลด ละ หรือ เลิกดื่ม และเพื่อป้องกันการกลับไป ดื่มหรือมีปัญหาซ้ำ เสริมศักยภาพให้สามารถกลับไปใช้ชีวิตได้อย่างปกติสุข ชุดที่ 3 โปรแกรมกลับบ้าน สมานใจ เป็นการดูแลคนไข้ในชุมชน คนไข้บางคนไม่ต้องคัดกรอง ไปดูในชุมชนก็รู้ว่าติดเหล้า แต่ก็ไม่ไป รักษา ก็ใช้ Home health care และ Case management เยี่ยมบ้านและดูแลให้เค้านำบำบัดได้ คนไข้ที่ ติดเหล้าก็สามารถลด ละ เลิกได้ วัตถุประสงค์ ผู้มีปัญหาการดื่มสุราในระดับความเสี่ยงสูง หรือผู้ติดสุราที่ ผ่านการบำบัดและกลับไปที่บ้าน ทำในชุมชน หน่วยจิตเวชที่ติดตามคนไข้ในพื้นที่ กลุ่มเป้าหมาย ผู้มี ปัญหาการดื่มสุราในระดับความเสี่ยงสูงหรือผู้ติดสุราในชุมชน และญาติหรือผู้ดูแล
3. การดูแลเชิงรุกในชุมชนสำหรับผู้ติดสุรา: โปรแกรมกลับบ้านสมานใจ วัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้มี ปัญหาการดื่มสุราในระดับความเสี่ยงสูง หรือผู้ติดสุราที่ผ่านการบำบัดและกลับสู่ชุมชนได้รับการบำบัด ดูแลเชิงรุกในชุมชน เพื่อป้องกันการกลับเป็นซ้ำ และผู้มีปัญหาการดื่มสุราในระดับความเสี่ยงสูง หรือผู้ติด สุราที่มีปัญหาซับซ้อนในชุมชนและไม่ยอมเข้ารับบริการสุขภาพ ได้รับการดูแลช่วยเหลือเบื้องต้นโดย อสม.
4. การดูแลช่วยเหลือผู้มีปัญหาการดื่มสุราโดยอาสาสมัครสาธารณสุข โดยให้ อสม. มีหน้าที่ให้ ความรู้ทั่วไป และสร้างความตระหนักให้กับประชาชนถึงปัญหาการดื่มสุราในชุมชน ให้การแนะนำให้ลด ละ เลิก ดื่มสุรา โดยการสร้างแรงจูงใจ เฝ้าระวัง และส่งต่อผู้มีปัญหาการดื่มสุราที่มีปัญหารุนแรง หรือมี ภาวะฉุกเฉิน และการติดตามดูแลผู้มีปัญหาการดื่มสุราในชุมชนอย่างต่อเนื่องร่วมกับบุคลากรสุขภาพ

ข้อค้นพบที่สำคัญของการดำเนินงานและการบังคับใช้กฎหมาย

- การขาดการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องอย่างเข้มงวดจริงจัง เป็นปัญหาที่สำคัญที่สุด และจำเป็นต้องได้รับการปรับปรุงแก้ไขอย่างเร่งด่วน
- ระบบและกระบวนการบังคับใช้กฎหมายในพื้นที่ ซึ่งกำหนดให้ขับเคลื่อนโดยคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จังหวัดยังขาดประสิทธิภาพ

- ร้านค้าขนาดเล็กในลักษณะของร้านขายของชำในชุมชน ที่ยังมีการขายเกินเวลา และ ยังขายให้กับผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี
- ส่วนที่มีปัญหามากที่สุด และจำเป็นต้องได้รับการปรับปรุงอย่างเร่งด่วนคือ การบังคับ ใช้กฎหมายเกี่ยวกับการโฆษณาประชาสัมพันธ์และการสื่อสารการตลาด
- ความชัดเจนของ สสส. ในการสนับสนุนงบประมาณในการจ้างบุคลากรของสำนักงาน คณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และการสนับสนุนเครือข่ายภาคประชา สังคมอย่างต่อเนื่อง ก่อให้เกิดการดำเนินงานที่เข้มแข็ง

10 ปี

W.P.U. ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551
กับสถานการณ์การทำงาน และการบังคับใช้กฎหมาย

สำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

- เป็นศูนย์กลางในการขับเคลื่อนการดำเนินงานทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับ พ.ร.บ. และเป็นปัจจัยกำหนดความสำเร็จหรือล้มเหลวของการบังคับใช้กฎหมาย
- ข้อจำกัดคือความไม่คงเส้นคงวาระหว่างการออกหน้าบังคับใช้กฎหมาย ด้วยตนเองกับการสนับสนุนให้พื้นที่ดำเนินการ
- ขาดการเชื่อมบุคลากรเพื่อทดแทนผู้ลาออก โยกย้าย และเกษียณอายุ

บทบาทของ สสส.

- ให้การสนับสนุน
- งบประมาณสำหรับจ้างนิติกรของ สำนักงาน คณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
- เครือข่ายภาคประชาสังคม
- ส่งเสริมการบังคับใช้กฎหมายในพื้นที่
- งานด้านวิชาการ

การโฆษณา ประชาสัมพันธ์

ยังไม่สามารถเอาผิดกับธุรกิจสุราที่อาศัยช่องว่างของกฎหมายในการโฆษณา ประชาสัมพันธ์ สื่อสารการตลาด ผ่านการใช้ตราเสมือน ออนไลน์ ดนตรี กีฬา CSR

การบำบัดรักษา พันธุ์

- มีแนวปฏิบัติการคัดกรองบำบัดรักษา และฟื้นฟูสุขภาพ จำนวน 4 ชุด สำหรับการดำเนินการทั้งในสถานพยาบาลและในชุมชน
- มีคำสั่งปฏิบัติ และระบบติดตามประเมินผล

คณะกรรมการระดับชาติ

- มีการออกกฎหมายลูกที่เป็นประโยชน์จำนวนมาก
- ยังมีการแทรกแซงเชิงนโยบายจากเครือข่ายธุรกิจแอลกอฮอล์

บุคคล เวลา สถานที่

- ยังไม่มีการตรวจสอบอายุผู้ซื้อสุรา
- ร้านชำในชุมชนยังขายสุรารอกเวลาที่กำหนด
- ยังมีการดื่มสุราจะระดับย่านพาหนะมาก

CAS สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

▶ 3. ผลที่เกิดจากการบังคับใช้กฎหมายโดยตรง

● การรับรู้และการปฏิบัติเกี่ยวกับกฎหมาย

เมื่อเปรียบเทียบการรับรู้และการปฏิบัติของประชาชนต่อพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 โดยเปรียบเทียบผลการสำรวจที่ทำเมื่อเดือนกันยายน พ.ศ. 2551 ซึ่งเป็นปีเดียวกันกับปีที่มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 (นพดล กรรณิกา 2559) เก็บข้อมูลจากประชาชนและเจ้าหน้าที่ 16 จังหวัด จำนวนตัวอย่างประชาชน 4,324 คน และจำนวนตัวอย่างเจ้าหน้าที่ 844 คน กับการสำรวจในช่วงเดือนกันยายน พ.ศ. 2561 ซึ่งเป็นระยะเวลาห่างกัน 10 ปีพอดี ทำในพื้นที่ กรุงเทพมหานคร นนทบุรี สมุทรปราการ ชลบุรี สุรินทร์ ขอนแก่น สกลนคร เชียงใหม่ ลำพูน สุโขทัย กระบี่ สงขลา และพัทลุง รวม 13 จังหวัด จำนวนตัวอย่างประชาชน 5,335 คน และจำนวนตัวอย่างเจ้าหน้าที่ 533 คน พบว่าการรับรู้และการปฏิบัติของประชาชนต่อข้อกำหนดที่

สำคัญ ได้แก่สถานที่ห้ามจำหน่าย สถานที่ห้ามดื่ม ช่วงเวลาห้ามจำหน่าย เกณฑ์อายุในการซื้อ และลักษณะการห้ามการส่งเสริมการขายดีซันดังนี้

ระยะเวลา/ระยะทางในการเข้าถึงจุดจำหน่าย

เปรียบเทียบการเข้าถึงการหาซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 3 เดือนที่ผ่านมา (เฉพาะผู้ที่เคยดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ใน 12 เดือนที่ผ่านมา) พบว่าการเดินทางไปร้านค้าที่สะดวกที่สุดเพื่อซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ใช้เวลาในการเดินทางนานขึ้น 1.6 นาที เมื่อเทียบกับช่วงปีที่เริ่มประกาศใช้พระราชบัญญัติ (เวลาเดินทางซื้อช่วงปีที่เริ่มประกาศใช้พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (เฉลี่ย±SD) 5.5± 6.9 นาที หลังจากประกาศบังคับใช้ พระราชบัญญัติ 10 ปี (เฉลี่ย±SD) 7.1± 4.8 นาที) การเข้าถึงร้านสถานที่นั่งดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 3 เดือนที่ผ่านมาพบว่า ระยะเวลาในการเดินทางไปร้านค้าที่สะดวกที่สุดเพื่อนั่งดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ใช้เวลาในการเดินทางนานขึ้น 3 นาที เมื่อเทียบกับช่วงปีที่เริ่มประกาศใช้พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (เวลาเดินทางซื้อช่วงปีที่เริ่มประกาศใช้พระราชบัญญัติ (เฉลี่ย±SD) 13.7± 26.7 นาที หลังจากประกาศบังคับใช้พระราชบัญญัติ 10 ปี (เฉลี่ย±SD) 16.7± 12.1 นาที)

ตารางที่ 1 แสดงร้อยละการรับรู้ของประชาชนเปรียบเทียบกับผลการสำรวจก่อน-หลังพระราชบัญญัติ

	ก.ย. 2551	ก.ย. 2561	เพิ่มขึ้น/ลดลง
จำนวนจังหวัด	16	13	
ก	4,324	5,335	
ระยะเวลาในการเดินทางไปร้านค้าที่สะดวกที่สุดเพื่อซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (เฉลี่ย±SD)	5.5± 6.9	7.1± 4.8	1.6 นาที
ระยะเวลาในการเดินทางไปร้านค้าที่สะดวกที่สุดเพื่อนั่งดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (เฉลี่ย±SD)	13.7± 26.7	16.7± 12.1	3 นาที

การซื้อหรือดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในลักษณะที่ผิดพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ด้านอายุ สถานที่ และเวลา

สำหรับมาตรการด้านสถานที่ห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ซึ่งบัญญัติไว้ในมาตรา 27 ประเทศไทย มีจำนวนจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ถูกกฎหมายจำนวนมาก และมีความหนาแน่นของจุดจำหน่ายแอลกอฮอล์สูง เนื่องจากความง่ายของการขออนุญาตและการต่อใบอนุญาตจากกรมสรรพสามิต การกระทำผิดเกี่ยวกับสถานที่ห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นในลักษณะของร้านชั่วคราว ตามงาน หรือช่วงเทศกาลต่าง ๆ โดยไม่ได้รับอนุญาต เช่น การขายบนทางตามกฎหมายว่าด้วยการจราจรทางบก การกระทำที่อาจจะเป็นความผิดอีกลักษณะหนึ่งคือ การที่กฎหมายห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานที่หรือบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา แต่ยังคงขาดความชัดเจนในเรื่องการกำหนดขอบเขตด้านพื้นที่ห้ามขาย (zoning) ว่าอย่างไรจึงถือว่า ‘ใกล้เคียง’ เนื่องจากยังมีความลักลั่นกันมาก และบางพื้นที่ที่ยังไม่มี

การกำหนดพื้นที่ดังกล่าว การสำรวจในระยะเวลาห่างกัน 10 ปี พบว่าสถานที่ที่สามารถหาซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ลดลงมากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบผลการสำรวจทั้งสองครั้ง ได้แก่สถานที่ทางราชการ รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานอื่นของรัฐ ซึ่งลดลงร้อยละ 95.2 รองมาคือสถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิง ลดลงร้อยละ 95.2 และสถานศึกษาได้แก่โรงเรียน มหาวิทยาลัย สถาบันการศึกษาต่าง ๆ ลดลงร้อยละ 89.3 ตามลำดับ

ด้านการควบคุมเวลาจำหน่ายตามมาตรา 28 ที่ว่าด้วยการห้ามผู้ใดขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นอกเวลาที่กำหนด พบว่าจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่เป็นร้านสะดวกซื้อ หรือร้านที่มีเครือข่ายธุรกิจขนาดใหญ่ปฏิบัติถูกต้องเกี่ยวกับวันและเวลาห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตามกฎหมาย แต่ที่ยังมีการกระทำผิดคือจุดจำหน่ายที่เป็นร้านของชำขนาดเล็กในชุมชน เนื่องจากผู้ขายยังไม่ทราบและไม่ตระหนักถึงข้อกำหนดนี้ รวมถึงยังไม่มีมาตรการตลอดจนการบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวด โดยผลการสำรวจพบว่า กลุ่มตัวอย่างเคยซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ในช่วงเวลาห้ามจำหน่ายในช่วง 3 เดือนที่ผ่านมา ลดลงจากปีแรกของการบังคับใช้พระราชบัญญัติร้อยละ 40.3 โดยลดลงมากที่สุดสำหรับการซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ที่ร้านสะดวกซื้อ คือลดลงร้อยละ 90.6 รองมาคือการซื้อจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากร้านอาหาร ซึ่งลดลงร้อยละ 71.6 มีข้อสังเกตว่า การเคยซื้อและซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ที่ร้านของชำในชุมชนลดลงเพียงร้อยละ 16.1

สำหรับมาตรา 29 ที่ว่าด้วยการห้ามมิให้ผู้ใดขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่บุคคลมีอายุต่ำกว่า 20 ปี พบว่าอาสาสมัครพบเห็นผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี ซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ลดลงเกือบร้อยละ 30 เมื่อเปรียบเทียบระหว่างช่วงเวลาที่ประกาศใช้พระราชบัญญัติในปีแรก กับหลังจากประกาศและบังคับใช้มาได้ 10 ปี โดยกฎหมายห้ามมิให้ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่บุคคลที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์ และบุคคลที่มีอาการเมามัวจนครองสติไม่ได้ อย่างไรก็ตาม ไม่มีการให้ความรู้ การอบรม หรือแนวปฏิบัติ ให้แก่ผู้จำหน่ายสุราว่าจะปฏิบัติตามกฎหมายข้อนี้อย่างไร จึงเป็นอีกเหตุผลหนึ่งที่ยังคงมีการทำผิดกฎหมายอยู่

มาตรา 31 ของพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีที่ออกตามมาอีกหลายฉบับ ได้กำหนดสถานที่ห้ามบริโภคแอลกอฮอล์ไว้อย่างชัดเจน การกระทำผิดกฎหมาย ข้อนี้ที่ยังมีมากที่สุดและส่งผลกระทบต่อมากมามากที่สุด คือการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บนทางในขณะขับขี่ หรือในขณะโดยสารอยู่ในรถหรือนรถ ซึ่งการตรวจจับต้องอาศัยเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจรเป็นสำคัญ สำหรับผลการสำรวจพบว่า ประชาชนไม่มีการดื่มในสถานบริการสาธารณสุขหรือโรงพยาบาลของรัฐ เอกชน และร้านขายยาเลย (ลดลงร้อยละ 100) รองมาคือการดื่มในสถานที่ทางราชการ รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานอื่นของรัฐ ลดลงร้อยละ 92.3 สำหรับในโรงเรียน มหาวิทยาลัย สถาบันการศึกษาต่าง ๆ การดื่มลดลงร้อยละ 92.1

ตารางที่ 2 แสดงร้อยละการรับรู้ของประชาชนเปรียบเทียบกับผลการสำรวจก่อน-หลังพระราชบัญญัติ

การรับรู้ประชาชนทั่วไป	ก.ย. 2551	ก.ย. 2561	เพิ่มขึ้น/ลดลง
จำนวนจังหวัด	16	13	
n	4,324	5,335	
การพบเห็นเด็กอายุต่ำกว่า 20 ปี ซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	2,045 (47.3)	1,796 (33.7)	-28.8
ประสบการณ์ในการหาซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นอกเวลาจำหน่าย			
3 เดือนที่ผ่านมา เคยซื้อและซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ใน ช่วงเวลาห้ามจำหน่าย	1,345 (31.1)	990 (18.6)	-40.3
เคยซื้อและซื้อได้ที่ร้านของชำ/โช้วห่วย	887 (20.5)	918 (17.2)	-16.1
เคยซื้อและซื้อได้ที่ร้านอาหาร	248 (5.7)	87 (1.6)	-71.5
เคยซื้อและซื้อได้ที่ปั๊มน้ำมัน เคน บาร์ คาราโอเกะ	230 (5.3)	95 (1.8)	-66.5
เคยซื้อและซื้อได้ที่ร้านสะดวกซื้อ (7-11 แฟมิลีมาร์ท)	395 (9.1)	46 (0.9)	-90.5
สถานที่ที่สามารถหาซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ใน 3 เดือนที่ผ่านมา			
วัด/ศาสนสถานต่าง ๆ	42 (1)	17 (0.3)	-67.2
สถานบริการสาธารณสุขของรัฐ เอกชน และร้านขายยา	29 (0.7)	6 (0.1)	-83.2
สถานที่ทางราชการ/รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานอื่นของรัฐ	34 (0.8)	2 (0)	-95.2
โรงเรียน/มหาวิทยาลัย/สถาบันการศึกษาต่าง ๆ	38 (0.9)	5 (0.1)	-89.2
หอพัก	174 (4)	118 (2.2)	-45.0
สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง	152 (3.5)	9 (0.2)	-95.2
สวนสาธารณะของราชการ	20 (0.5)	3 (0.1)	-87.8
สถานที่ที่เคยไปนั่งดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์			
วัด/ศาสนสถานต่าง ๆ	38 (0.9)	16 (0.3)	-65.9
สถานบริการสาธารณสุขหรือโรงพยาบาลของรัฐ เอกชน และร้านขายยา	30 (0.7)	0 (0)	-100.0
สถานที่ทางราชการ/รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานอื่นของรัฐ	42 (1)	4 (0.1)	-92.3
โรงเรียน/มหาวิทยาลัย/สถาบันการศึกษาต่าง ๆ	51 (1.2)	5 (0.1)	-92.1
สวนสาธารณะของราชการ	52 (1.2)	9 (0.2)	-86.0

บรรจุกัญธ ฉลาก ข้อความคำเตือน

หากไม่นับสุรานอกระบบภาษี ลักษณะของบรรจุกัญธ ฉลาก และข้อความคำเตือนของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่จำหน่ายในประเทศไทยส่วนใหญ่เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด อย่างไรก็ตามปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีการใช้ภาพคำเตือนบนบรรจุกัญธของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างชัดเจน เหมือนอย่างเช่นกรณีของบุงรี

ลักษณะวิธีการที่ห้ามขาย

ตามมาตรา 31 ว่าด้วยการห้ามมิให้ผู้ใดขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยวิธีการหรือในลักษณะที่กำหนด สำหรับสื่อที่เคยพบเห็นหรือได้ยินหรือเชิญชวนให้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่พบเห็นน้อยลงมากที่สุด เมื่อเทียบกับช่วงปีที่เริ่มประกาศใช้พระราชบัญญัติ กับหลังการบังคับใช้พระราชบัญญัติ 10 ปี คือ วิทย์ ลดลงร้อยละ 96.3 รองมาคือ สื่อสิ่งพิมพ์ (หนังสือพิมพ์ นิตยสาร แผ่นพับ) ลดลงร้อยละ 95.4 การพบเห็นสื่อบุคคลสาวเซียร์เปียร์ในลักษณะของการพบเห็นทุกครั้งที่ไป ลดลงร้อยละ 90.6 การพบเห็นสื่อบุคคลสาวเซียร์เปียร์ในลักษณะของการพบเห็นเกือบทุกครั้งที่ไป ลดลงร้อยละ 74.6

ด้านประสบการณ์การพบเห็นการส่งเสริมการขายของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เมื่อเทียบกับช่วงปีที่เริ่มประกาศใช้พระราชบัญญัติ กับหลังการบังคับใช้พระราชบัญญัติ 10 ปี พบว่าลดลงร้อยละ 66.1 โดยการพบเห็นการส่งเสริมการขายแบบขายตรง ลดลงร้อยละ 94.3 การส่งเสริมการขายแบบขายผ่านการเป็นสมาชิกลดลงร้อยละ 92.5

ตัวอย่างสำคัญของการพยายามทำผิดกฎหมายเรื่องนี้คือ ในปี พ.ศ. 2560 ได้เกิดกรณีเครือข่ายร้านสะดวกซื้อขนาดใหญ่ทำการจำหน่ายเบียร์สดผ่านตู้ขาย ทำให้เกิดกระแสวิพากษ์วิจารณ์ว่าเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายและผิดจริยธรรมทางการค้าหรือไม่ ในช่วงแรกของเหตุการณ์ได้เกิดความสับสนเนื่องจากกรมควบคุมโรคออกมาให้ข่าวว่าไม่ถือว่าเป็นการผิดกฎหมายหากพนักงานร้านสะดวกซื้อเป็นคนเตรียมเครื่องดื่มให้ และไม่มีการติดป้ายโลโก้ของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บนตู้ อย่างไรก็ตามต่อมากระทรวงสาธารณสุขได้ตัดสินใจว่าเป็นการกระทำผิดตามมาตรา 30 ของพระราชบัญญัติฯ ร่วมกับกระแสกดดันของเครือข่ายภาคประชาสังคม ส่งผลธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ยุติการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในลักษณะดังกล่าวไป อย่างไรก็ตามปัจจุบันยังมีการกระทำผิดกฎหมายในลักษณะของการลดราคา การแถมการขายพ่วงกับเครื่องดื่มหรือสินค้าอื่นแก่ร้านค้าและจุดจำหน่ายโดยธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ตารางที่ 3 แสดงร้อยละการรับรู้ของประชาชนเปรียบเทียบกับผลการสำรวจก่อน-หลังพระราชบัญญัติ

การรับรู้ประชาชนทั่วไป	ก.ย. 2551	ก.ย. 2561	เพิ่มขึ้น/ลดลง
จำนวนจังหวัด	16	13	
n	4,324	5,335	
สื่อที่เคยพบเห็นหรือได้ยินหรือเชิญชวนให้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์			
โฆษณาแอลกอฮอล์ โทรทัศน์	2,430 (56.2)	913 (17.1)	-69.5
ป้ายกลางแจ้ง (ป้ายตามร้านค้า ถนนหนทาง)	701 (16.2)	280 (5.2)	-67.6
สื่อสิ่งพิมพ์ (นสพ. นิตยสาร แผ่นพับ)	615 (14.2)	35 (0.7)	-95.4
วิทย์	325 (7.5)	15 (0.3)	-96.3
อินเทอร์เน็ต	232 (5.4)	197 (3.7)	-31.2
สื่อเคลื่อนที่ (รถไฟฟ้า แท็กซี่ รถไฟ รถขนส่ง)	115 (2.7)	18 (0.3)	-87.3
ในร้านค้า	872 (20.2)	317 (5.9)	-70.5
สื่อบุคคล เช่น สาวเซียร์เหล่า เปียร์ ไวน์	303 (7)	35 (0.7)	-90.6

การรับรู้ประชาชนทั่วไป	ก.ย. 2551	ก.ย. 2561	เพิ่มขึ้น/ลดลง
ระดับการพบเห็นสาวเชียร์เบียร์			
พบเห็นทุกครั้งที่ได้ไป	12.5	3.1	-75.2
พบเห็นเกือบทุกครั้งที่ได้ไป	7.6	2.3	-69.7
พบเห็นบ่อย ๆ ที่ได้ไป	5.4	5	-7.4
พบเห็นนาน ๆ ครั้งที่ได้ไป	7.4	6.7	-9.5
ไม่เคยพบเห็นเลยเวลาไป	7	8.9	27.1
ไม่ได้ไปเที่ยวสถานที่เหล่านี้ในรอบ 6 เดือนที่ผ่านมา	60.1	73.9	23.0
การพบเห็นการส่งเสริมการขายของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	1,446 (33.4)	604 (11.3)	-66.1
ส่งเสริมการขายแบบลดราคา	538 (12.4)	309 (5.8)	-53.4
ส่งเสริมการขายแบบแลก-แจก-แถม	373 (8.6)	219 (4.1)	-52.4
ส่งเสริมการขายแบบขายตรง	414 (9.6)	29 (0.5)	-94.3
ส่งเสริมการขายแบบขายผ่านการเป็นสมาชิก	65 (1.5)	6 (0.1)	-92.5
ส่งเสริมการขายแบบ ให้ลองชิม/ลองดื่ม	226 (5.2)	109 (2)	-60.9
ส่งเสริมการขายแบบจับฉลาก/ชิงรางวัล	237 (5.5)	44 (0.8)	-85.0
ส่งเสริมการขายแบบให้สิทธิประโยชน์อื่นตอบแทนผู้ซื้อ เช่น แจกบัตรชมคอนเสิร์ต	120 (2.8)	35 (0.7)	-76.4

การโฆษณาประชาสัมพันธ์ และการสื่อสารการตลาด

การดำเนินการธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อาศัยการบิดเบือนการตีความมาตรา 32 ให้ผิดไปจากเจตนารมณ์ของกฎหมาย เพื่อเพิ่มยอดขายผลิตภัณฑ์หลายรูปแบบ ได้แก่ การใช้ตราสัญลักษณ์ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับตราเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (ตราเสมือน) โดยลดทอนข้อความประกอบตราสัญลักษณ์ หรือลดทอนองค์ประกอบของตราสัญลักษณ์เพียงเล็กน้อย แต่ยังคงรูปลักษณะหลัก ๆ ของตราสัญลักษณ์ เครื่องดื่ม ไปทำเป็นตราสัญลักษณ์ของน้ำดื่ม โซดา หรือน้ำแร่ โดยหวังผลให้ผู้รับสารสับสนเชื่อมโยงสินค้าทดแทน (surrogate product) เหล่านี้ไปถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเบียร์ นอกจากนี้ยังมีการทำการตลาดด้วยวิธีที่แนบเนียนมากขึ้น ซึ่งจะไม่มีการโฆษณาโดยตรง แต่จะใช้วิธีการโฆษณาแฝงผ่านวิธีการให้การสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่เกี่ยวกับดนตรี ทีมกีฬา งานสนันทนาการ ที่ทันสมัยหรือตามกระแส เช่น การจัดงานเทศกาล Festival - Outdoor ขนาดใหญ่ซึ่งจะมีธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นผู้สนับสนุนหลักในงาน กิจกรรมสร้างภาพลักษณ์องค์กรในลักษณะกิจกรรมเพื่อสังคม (corporate social responsibility, CSR) การดำเนินการอีกลักษณะหนึ่งคือ ผ่านทางสื่อสังคมออนไลน์ (Social media) เนื่องจากไม่มีความชัดเจนว่าผิดกฎหมายหรือไม่ และเป็นการดำเนินการที่ผู้ประกอบ

การสามารถเข้าถึงเด็กและเยาวชนซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายได้โดยตรง ในขณะที่เดียวกันมาตรการทางกฎหมายในเรื่องนี้ยังไม่เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมและเทคโนโลยี นอกจากนี้ ปัจจุบันธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ยังมีการทำป้ายกลางแจ้งในลักษณะของป้ายไวน์ลหรือป้ายไฟขนาดใหญ่ ที่มีโลโก้สินค้าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้กับร้านอาหารและสถานประกอบการต่าง ๆ ซึ่งเห็นได้ทั่วไป และน่าจะถือว่าเป็นการโฆษณาและผิดกฎหมาย เนื่องจากเป็นการกระทำเพื่อประโยชน์การค้าอย่างชัดเจน แต่ก็ไม่มีการดำเนินการบังคับใช้กฎหมายแต่อย่างใด

การศึกษากลยุทธ์การสื่อสารการตลาดแบบ 360 องศาของกลุ่มธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ รวบรวมข้อมูลโดย

1. ทบทวน วิเคราะห์ และสังเคราะห์เอกสาร รายงานวิจัย และข้อมูลทุติยภูมิอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การโฆษณาและการสื่อสารการตลาดของกลุ่มธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตั้งแต่ พ.ศ. 2551 ถึงกุมภาพันธ์ พ.ศ.2562 จากศูนย์วิจัยปัญหาสุรา คลิปป์ของห้องสมุดข่าวหนังสือพิมพ์มติชน สื่อออนไลน์ที่จำกัด เฉพาะเว็บไซต์ของธุรกิจแอลกอฮอล์ เฟซบุ๊กทั้งเพจทางการของตราสินค้าและเพจรีวิว รวมถึงข้อมูลเสริมจากช่องทางอื่น ๆ ได้แก่ ทวิตเตอร์ อินสตาแกรม ยูทูบ

2. เก็บข้อมูลเฉพาะกับกลุ่มธุรกิจแอลกอฮอล์ผู้ผลิตและผู้จัดจำหน่ายที่ได้รับความนิยมในกลุ่ม เยาวชน (นิสิตนักศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย) ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร สงขลา และเชียงใหม่ จำนวนทั้งสิ้น 32 ร้าน เพื่อทำการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่ม และใช้วิธีการเก็บข้อมูลเสริมจากเว็บไซต์และเฟซบุ๊กของร้านเหล้าและสถานบันเทิง

3. สัมภาษณ์กลุ่มเยาวชนซึ่งเป็นนิสิตนักศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย จำนวน 34 ราย สัมภาษณ์กลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจสถานบันเทิง และผู้จัดงานกิจกรรมพิเศษให้กับธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จำนวน 3 คน สัมภาษณ์กลุ่มนิสิตนักศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยที่ประกอบอาชีพสาวเชียร์เบียร์ และพ็อดาร์สถานบันเทิง จำนวน 5 คน

ผลการศึกษาพบรูปแบบกลยุทธ์การสื่อสารการตลาดแบบ 360 องศาของกลุ่มธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ภายหลังการบังคับใช้ พระราชบัญญัติ ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ดังนี้

- ประเภทที่ 1 การโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พบว่ามีการเปลี่ยนแปลงไปจากการโฆษณาทางตรง เป็นการโฆษณากิจกรรมพิเศษ หรือผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ที่ไม่มีแอลกอฮอล์ (non-alcohol) อย่างไรก็ตาม ข้อมูลจากการสนทนากลุ่มกับกลุ่มเยาวชนทำให้พบว่า ผู้รับสารยังสามารถเข้าใจได้ว่าเป็นผลิตภัณฑ์เครื่องดื่มแอลกอฮอล์

- ประเภทที่ 2 การประชาสัมพันธ์ จากการติดตามข่าวสารของกลุ่มธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ทำให้พบว่า การใช้เครื่องมือการประชาสัมพันธ์ส่วนใหญ่แล้วจะประกอบไปด้วย 3 กลยุทธ์ใหญ่ ๆ กล่าวคือ กลยุทธ์การสร้างภาพลักษณ์ผ่านการจัดกิจกรรมพิเศษ การแสดงความรับผิดชอบต่อสังคม และการสื่อสารมวลชนสัมพันธ์

- ประเภทที่ 3 การส่งเสริมการขาย พบว่า แบ่งออกเป็น 2 รูปแบบใหญ่ ๆ คือ การส่งเสริมการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่มุ่งเน้นผู้บริโภค และการส่งเสริมการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่มุ่งเน้นผู้ค้าคนกลาง ได้แก่ สถานบันเทิง ร้านเหล้า และร้านค้าปลีก สำหรับการส่งเสริมการขายเครื่องดื่ม

แอลกอฮอล์ที่มุ่งเน้นผู้บริโภค โดยเฉพาะกับกลุ่มเยาวชน (นิสิตนักศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย) ได้แก่ 1) กลยุทธ์ออกแบบหีบห่อและบรรจุภัณฑ์ 2) กลยุทธ์การปรับเปลี่ยนขนาดของบรรจุภัณฑ์ หรือการวางจำหน่ายผลิตภัณฑ์ที่มีรสชาติแบบใหม่ ๆ 3) กลยุทธ์การจัดวางและจัดแสดงสินค้า (display) ณ พื้นที่จุดขาย และ 4) กลยุทธ์การลดราคา รวมถึงการแจก การแลก และการแถม สำหรับการส่งเสริมการขายหรือโปรโมชันจากสถานบันเทิง (ร้านเหล้า) โดยใช้กลยุทธ์เรื่องของการลดราคา โดยผนวกกับเรื่องของเวลา หรือกลยุทธ์เรื่องของการลดราคาแบบเหมาจ่าย ทั้งนี้ในการส่งเสริมการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่มุ่งเน้นผู้ค้าคนกลาง ทั้งสถานบันเทิง (ร้านเหล้า) และร้านค้าปลีกนั้น สามารถตั้งข้อสังเกตได้ว่า เป็นกลยุทธ์แบบดั้งเดิมของกลุ่มธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ที่ใช้วิธีการจัดกิจกรรมพิเศษร่วมกับสถานบันเทิง ผับ และบาร์ ทั้งในโลกความเป็นจริงและโลกออนไลน์ เพื่อให้สถานบันเทิง (ร้านเหล้า) เหล่านี้ช่วยกันคิดค้นโปรโมชัน ลด แจก แลก แถม เพื่อที่จะผลักดันเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เข้าสู่มือของผู้บริโภค และยังส่งผลให้ร้านค้าสถานบันเทิงสั่งสินค้าแบบต่อเนื่อง และเพิ่มจำนวนขึ้นเรื่อย ๆ โดยเฉพาะสถานบันเทิงชื่อดังเป็นที่นิยมในกลุ่มวัยรุ่น

- ประเภที่ 4 พนักงานขาย สำหรับเครื่องมือการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการประเภทพนักงานขายนี้ พบว่าเป็นการใช้สาวเชียร์เบียร์หรือพริตตี้ โดยเฉพาะในสถานบันเทิง (ร้านเหล้า) เพื่อให้สาวเชียร์เบียร์นำเสนอข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์ สร้างความสัมพันธ์อันดีกับผู้บริโภค ผ่านการทำกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งออฟไลน์ในร้านค้าและสถานบันเทิง รวมถึงโลกออนไลน์หรือการเล่นเกมนต่าง ๆ ทางเฟซบุ๊ก ทั้งนี้ คำว่า “สาวเชียร์เบียร์” อาจมีการเรียกอย่างหลากหลาย เช่น พริตตี้ หรือแอมบาสซาเดอร์ เป็นต้น

- ประเภที่ 5 การตลาดทางตรง ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มเยาวชน (นิสิตนักศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย) ได้รับการติดต่อสื่อสารทางตรงจากกลุ่มธุรกิจแอลกอฮอล์ โดยเฉพาะผ่านไลน์หรือ inbox ของเฟซบุ๊ก ทั้งจากเพจหลักของกลุ่มธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หรือเพจของสถานบันเทิง (ร้านเหล้า)

สำหรับการตอบสนองต่อเครื่องมือการสื่อสารการตลาดแบบ 360 องศาของกลุ่มธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในกลุ่มเยาวชน นิสิตนักศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย มีพฤติกรรมตอบสนองต่อเครื่องมือการสื่อสารการตลาดในภาพรวม ในลักษณะของการรับรู้ ความรู้ ความชอบ ความพึงพอใจ ความเชื่อมั่น และพฤติกรรมการซื้อสินค้า ในส่วนของพฤติกรรมการซื้อสินค้า ยังได้พบลักษณะของพฤติกรรมตามแบบเส้นทางการซื้อสินค้า ประกอบด้วยขั้นตอนการทำความรู้จักสินค้า ผลิตภัณฑ์ หรือบริการ ตลอดจนการรู้จักแบรนด์ และองค์กร (awareness) ขั้นตอนการค้นหาข้อมูลเพื่อคิดพิจารณาเลือกซื้อสินค้า (research) ขั้นตอนการตัดสินใจซื้อสินค้า (purchase) และขั้นตอนการบอกต่อข้อมูลของสินค้า (share) อีกด้วย

ช่องทางการในแสวงหาข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พบว่าส่วนใหญ่แล้วกลุ่มเยาวชน นิสิตนักศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย มีช่องทางการในแสวงหาข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยเฉพาะในเรื่องของโปรโมชันใหม่ ๆ ใน 3 ช่องทาง ได้แก่ ช่องทางการสื่อสารออนไลน์หรือโซเชียลมีเดีย โดยเฉพาะเฟซบุ๊กของสถานบันเทิง (ร้านเหล้า) ช่องทางการสื่อสารแบบบอกต่อ ๆ กันจากปากต่อปาก และช่องทางการสื่อสารจากสถานบันเทิง (ร้านเหล้า) โดยตรง ทั้งนี้พบว่า ข้อมูลที่ได้รับจากการสนทนากลุ่ม และการติดตามข้อมูลข่าวสารผ่านทาง media channel ของกลุ่มธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และโซเชียลมีเดียของสถานบันเทิง (ร้านเหล้า) เป็นแรงกระตุ้นสำคัญ

ในการที่กลุ่มเด็กและเยาวชนสามารถเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ด้วยการทำให้ “ประชาชนได้เห็น ได้ยิน หรือได้ทราบข้อความ เพื่อประโยชน์ในทางการค้า” นอกจากนั้นแล้ว ข้อมูลจากการสนทนากลุ่มพบว่า กลุ่มเยาวชนนิสิตนักศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย ได้ข้อมูลข่าวสารของกลุ่มธุรกิจแอลกอฮอล์ในลักษณะของการสื่อสารกันแบบปากต่อปากอีกด้วย

หากพิจารณาตามความเจตนารมณ์ของกฎหมาย ทั้งถ้อยคำในตัวกฎหมาย การคำนึงถึงสิ่งที่กฎหมายประสงค์จะคุ้มครองและคุณธรรมทางกฎหมาย จะพบว่ากลยุทธ์การสื่อสารการตลาดแบบ 360 องศาของกลุ่มธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นการจูงใจให้ดื่มในตัวเอง และกระทำการในลักษณะของการอวดอ้างสรรพคุณหรือจูงใจ ให้ผู้อื่นเห็นดีเห็นงามกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ยี่ห้ออื่น ๆ ซึ่งอาจวิเคราะห์ได้ว่าเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายดังนี้

- การโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทางการสื่อออนไลน์ ผ่านเพจของสถานบันเทิง (ร้านเหล้า) และบล็อกเกอร์หรือกลุ่มรีวิวดัง ๆ ทั้งทางเฟซบุ๊กและอินสตาแกรม กรณีที่มีการโฆษณาแลกแจกแถม หรือให้สิทธิพิเศษอื่นใด จะเข้าข่ายผิดทั้งมาตรา 30 และมาตรา 32

- การใช้สื่อโฆษณานอกบ้าน (out of home media) ได้แก่ ป้ายคัทเอาท์ บิลบอร์ด สื่อโฆษณา ณ จุดขายในลักษณะของการใช้โปสเตอร์ หรือสติ๊กเกอร์ติดที่หน้าร้าน ธงราว แบนเนอร์ แผ่นป้ายกันแดด ชั้นวางที่ตั้งแสดงสินค้าพิเศษ ป้ายไฟ กรณีที่มีการโฆษณาแลกแจกแถมหรือให้สิทธิพิเศษอื่นใด จะเข้าข่ายผิดทั้งมาตรา 30 และมาตรา 32

- การสร้างภาพลักษณ์ผ่านการจัดกิจกรรมพิเศษ โดยเฉพาะในเรื่องของคนตรีและกีฬา เข้าข่ายผิดมาตรา 32

- การออกแบบหีบห่อและบรรจุภัณฑ์ การปรับเปลี่ยนขนาดของบรรจุภัณฑ์ หรือการวางจำหน่ายผลิตภัณฑ์ที่มีรสชาติแบบใหม่ ๆ เข้าข่ายผิดมาตรา 32

- การลดราคา รวมถึงการแจก การแลก และการแถม เข้าข่ายผิดทั้งมาตรา 30 และมาตรา 32

- การใช้สาวเชียร์เปียร์หรือพริตตี้ กรณีที่มีการโฆษณาแลกแจกแถม หรือให้สิทธิพิเศษอื่นใด จะเข้าข่ายผิดทั้งมาตรา 30 และมาตรา 32

- การติดต่อสื่อสารทางตรงผ่านไลน์หรือ inbox ของเฟซบุ๊ก กรณีที่มีการโฆษณาแลกแจกแถม หรือให้สิทธิพิเศษอื่นใด จะเข้าข่ายผิดทั้งมาตรา 30 และมาตรา 32

สำหรับผลการสำรวจในเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการพบเห็น หรือได้ยินรูปแบบโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ผ่านสื่อในรอบวันที่ผ่านมา พบว่า เจ้าหน้าที่ไม่พบเห็นหรือไม่ได้ยินรูปแบบโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ผ่านสื่อ เพิ่มขึ้นมากกว่า 2 เท่า พบเห็นสื่อเคลื่อนที่ (รถไฟฟ้า แท็กซี่ รถไฟ รถขนส่ง) ลดลงร้อยละ 84.4 พบเห็นในสื่อสิ่งพิมพ์ (หนังสือพิมพ์ นิตยสาร แผ่นพับ) ลดลงร้อยละ 78.7 พบเห็นในสื่อวิทยุลดลงร้อยละ 61.0 พบเห็นสื่อบุคคล เช่นสาวเชียร์เหล้า เปียร์ ไวน์ ลดลงร้อยละ 60.6 ในขณะที่พบเห็นสื่อโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทางอินเทอร์เน็ตเพิ่มมากขึ้นร้อยละ 74.8 เมื่อเทียบระหว่างช่วงปีที่เริ่มประกาศใช้พระราชบัญญัติ กับหลังการบังคับใช้พระราชบัญญัติ 10 ปี

ตารางที่ 4 แสดงร้อยละการรับรู้ของเจ้าหน้าที่เปรียบเทียบกับผลการสำรวจก่อน-หลังพระราชบัญญัติ

จำนวน	เจ้าหน้าที่ (%)		เพิ่มขึ้น/ลดลง
	ก.ย. 2551	ก.ย. 2561	
	844	533	
การพบเห็นหรือได้ยินโฆษณาเครื่องดัดแอลกอฮอล์ ในรอบวันที่ผ่านมา			
ไม่พบเห็น/ไม่ได้ยิน	141 (16.7)	274 (51.4)	207.7
ประเภทสื่อ			
โทรทัศน์	557 (66)	159 (29.8)	-54.8
ป้ายกลางแจ้ง (ป้ายตามร้านค้า ถนนหนทาง)	331 (39.2)	97 (18.2)	-53.6
สื่อสิ่งพิมพ์ (นสพ. นิตยสาร แผ่นพับ)	298 (35.3)	40 (7.5)	-78.7
วิทยุ	73 (8.6)	18 (3.4)	-61.0
อินเทอร์เน็ต	96 (11.4)	106 (19.9)	74.8
สื่อเคลื่อนที่ (รถไฟฟ้า แท็กซี่ รถไฟ รถขนส่ง)	81 (9.6)	8 (1.5)	-84.4
ในร้านค้า	345 (40.9)	104 (19.5)	-52.3
สื่อบุคคล เช่น สาวเชียร์เหล้า เบียร์ ไวน์	193 (22.9)	48 (9)	-60.6

● จำนวนคดีที่เกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดัดแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551

เมื่อพิจารณาจำนวนคดีที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดัดแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ระหว่างปี พ.ศ. 2553 ถึงปี พ.ศ. 2560 พบว่าจำนวนคดีที่เกี่ยวข้องกับการจำหน่ายเครื่องดัดแอลกอฮอล์ในสถานที่ห้ามจำหน่าย (มาตรา27) คดีที่เกี่ยวข้องกับการจำหน่ายเครื่องดัดแอลกอฮอล์ในวัน เวลาที่ประกาศห้ามจำหน่าย (มาตรา28) มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555 เป็นต้นมา สำหรับคดีจำหน่ายเครื่องดัดแอลกอฮอล์แก่บุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์ (มาตรา29 (1)) มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี พ.ศ. 2556 เป็นต้นมา คดีโฆษณาเครื่องดัดแอลกอฮอล์ หรือแสดงชื่อหรือเครื่องหมายของเครื่องดัดแอลกอฮอล์ อันเป็นการอวดอ้างสรรพคุณหรือชักจูงใจให้ผู้อื่นดื่มโดยตรงหรือโดยอ้อม (มาตรา32) มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในอัตราที่ลดลง สำหรับคดีการบริโภคเครื่องดัดแอลกอฮอล์ในสถานที่ห้าม (มาตรา31) มีแนวโน้มการกระทำความผิดเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปี พ.ศ. 2560 มีการกระทำความผิดคดีการบริโภคเครื่องดัดแอลกอฮอล์ในสถานที่ห้าม (มาตรา31) มากที่สุด ร้อยละ 54.4 รองมาคือ คดีการจำหน่ายเครื่องดัดแอลกอฮอล์ในวัน เวลา ที่ประกาศห้ามจำหน่าย (มาตรา28) ร้อยละ 16.1 และความผิดที่เกี่ยวข้องกับการจำหน่ายเครื่องดัดแอลกอฮอล์โดยวิธีการต่าง ๆ ตามมาตรา 30 ร้อยละ 10 อย่างไรก็ตาม จำนวนคดีความที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดขึ้นอยู่กับความเข้มข้นของนโยบายการบังคับใช้กฎหมาย มาตรการปราบปรามของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และกระแสสังคมด้วย

ตารางที่ 5 สถิติผลการปราบปรามการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดีมีแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 และความผิดอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเครื่องดีมีแอลกอฮอล์ปี พ.ศ. 2553 – ปี พ.ศ. 2560

ประเภทความผิด	ผลการดำเนินงานในแต่ละปี จำนวน(%)							
	2553	2554	2555	2556	2557	2558	2559	2560
จำนวนรวมทุกประเภทคดี	1,411	2,324	1,500	2,225	1,461	2,296	1,506	1,697
1. จำหน่ายเครื่องดีมีแอลกอฮอล์ในสถานที่ห้าม (มาตรา27)	170 (12%)	236 (10.2%)	288 (19.2%)	210 (9.4%)	83 (5.7%)	187 (8.1%)	146 (9.7%)	62 (3.7%)
2. จำหน่ายเครื่องดีมีแอลกอฮอล์ในวัน เวลา ที่ประกาศ ห้ามจำหน่าย (มาตรา28)	318 (22.5%)	536 (23.1%)	307 (20.5%)	306 (13.8%)	241 (16.5%)	320 (13.9%)	208 (13.8%)	273 (16.1%)
3. จำหน่ายเครื่องดีมีแอลกอฮอล์แก่บุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์ (มาตรา29 (1))	131 (9.3%)	197 (8.5%)	154 (10.3%)	265 (11.9%)	128 (8.8%)	255 (11.1%)	101 (6.7%)	156 (9.2%)
4. จำหน่ายเครื่องดีมีแอลกอฮอล์แก่บุคคลที่มีอาการเมามายจนทรงสติไม่ได้ (มาตรา29(2))		19 (0.8%)	8 (0.5%)	30 (1.3%)	99 (6.8%)	3 (0.1%)	1 (0.1%)	26 (1.5%)
5. ความผิดที่เกี่ยวกับการจำหน่ายเครื่องดีมีแอลกอฮอล์ โดยวิธีการต่าง ๆ ตามมาตรา30	62 (4.4%)	56 (2.4%)	31 (2.1%)	15 (0.7%)	30 (2.1%)	357 (15.5%)	58 (3.9%)	170 (10%)
5.1 ใช้เครื่องขายอัตโนมัติ (มาตรา30(1))		9 (0.4%)	4 (0.3%)			1 (0%)	1 (0.1%)	
5.2 การเร่ขาย (มาตรา30(2))	62 (4.4%)	47 (2%)	27 (1.8%)	15 (0.7%)	30 (2.1%)	88 (3.8%)	1 (0.1%)	159 (9.4%)
5.3 การลดราคาเพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมการขาย (มาตรา30(3))						268 (11.7%)	56 (3.7%)	
5.4 ให้หรือเสนอให้สิทธิในการเข้ามการแข่งขัน การแสดง การให้บริการการชิงโชค การชิงรางวัล หรือสิทธิประโยชน์อื่นใด เป็นการตอบแทนแก่ผู้ซื้อเครื่องดีมีแอลกอฮอล์ หรือแก่ผู้นำหีบห่อหรือสลากหรือสิ่งอื่นใดเกี่ยวกับเครื่องดีมีแอลกอฮอล์มาแลกเปลี่ยนหรือแลกซื้อ (มาตรา30(4))								9 (0.5%)
5.5 โดยแจก แกม ให้ หรือแลกเปลี่ยนกับเครื่องดีมีแอลกอฮอล์ หรือกับสินค้าอื่น หรือการให้บริการอย่างอื่นแล้วแต่กรณี หรือแจกจ่ายเครื่องดีมีแอลกอฮอล์ในลักษณะเป็นตัวอย่างของเครื่องดีมีแอลกอฮอล์หรือเป็นการจูงใจสาธารณชนให้บริโภคเครื่องดีมีแอลกอฮอล์ รวมถึงการกำหนดเงื่อนไขการขายในลักษณะที่เป็นการบังคับซื้อเครื่องดีมีแอลกอฮอล์โดยตรงหรือทางอ้อม (มาตรา30(5))								2 (0.1%)
6. บริโภคเครื่องดีมีแอลกอฮอล์ในสถานที่ห้าม (มาตรา31)	470 (33.3%)	1,238 (53.3%)	669 (44.6%)	1,186 (53.3%)	837 (57.3%)	1,087 (47.3%)	871 (57.8%)	924 (54.4%)
7. โฆษณาเครื่องดีมีแอลกอฮอล์หรือแสดงชื่อหรือเครื่องหมายของเครื่องดีมีแอลกอฮอล์อื่นเป็นการอวดอ้างสรรพคุณหรือชักจูงใจให้ผู้ซื้อดื่มโดยตรงหรือโดยอ้อม (มาตรา32)	260 (18.4%)	42 (1.8%)	43 (2.9%)	213 (9.6%)	43 (2.9%)	87 (3.8%)	121 (8%)	86 (5.1%)

ที่มา: ส่วนมาตรฐานและพัฒนาระบบการตรวจสอบภาษี และปราบปราม สำนักตรวจสอบ ป้องกันและปราบปราม กรมสรรพสามิต ประมวลผล วันที่ 12 ตุลาคม พ.ศ. 2561

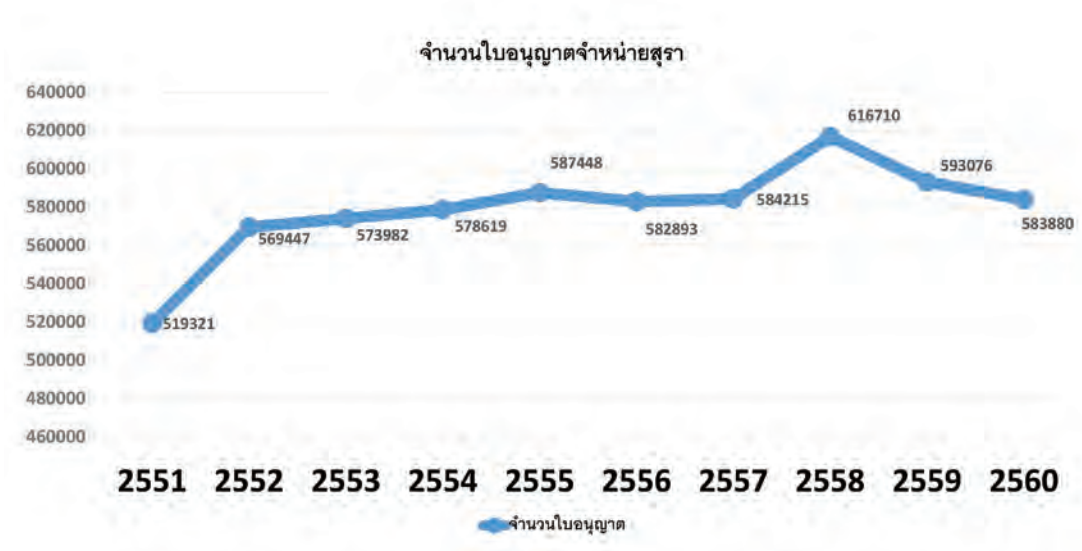
● จุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

แม้จำนวนจุดจำหน่ายสุราจะไม่ได้เป็นผลลัพธ์โดยตรงจากการบังคับใช้กฎหมายฉบับนี้ เนื่องจากการอนุญาตให้จำหน่ายทำโดยกรมสรรพสามิต อย่างไรก็ตามเงื่อนไขการอนุญาตและการต่อใบอนุญาตก็มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับพระราชบัญญัติฉบับนี้อย่างใกล้ชิด

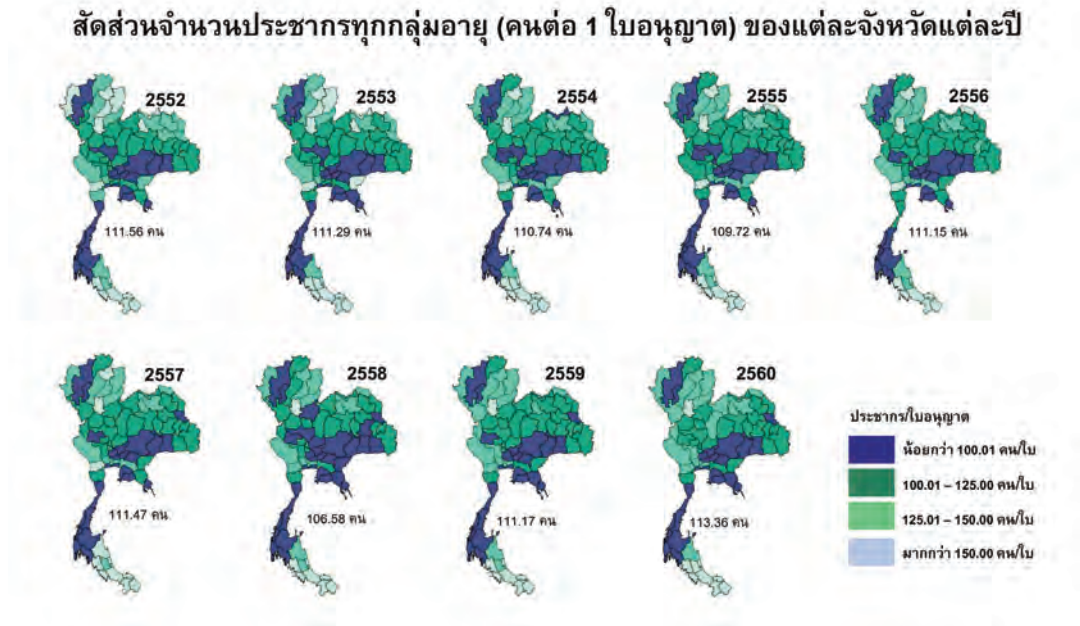
จำนวนใบอนุญาตจำหน่ายสุรา

เมื่อปี พ.ศ. 2552 มีร้านค้า/สถานที่ที่ได้รับใบอนุญาตจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จำนวน 569,447 แห่ง หรือหนึ่งร้านต่อประชากรไทย 111 คน ขณะที่ในปี พ.ศ. 2560 มีจำนวนใบอนุญาตเพิ่มขึ้นเป็น 583,880 แห่ง อย่างไรก็ตาม เมื่อเทียบกับอัตราส่วนต่อประชากรแล้ว เพิ่มขึ้นเป็น 113 คนต่อหนึ่งใบอนุญาต โดยอัตราส่วนนี้เพิ่มขึ้นมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่างและภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน (กรมสรรพสามิต 2561)

กราฟ 1 แนวโน้มจำนวนใบอนุญาตจำหน่ายสุราในประเทศไทย

ภาพที่ 2 สัดส่วนจำนวนประชากรต่อใบอนุญาตจำหน่ายสุรา จำแนกตามจังหวัดและปี

ผลการสำรวจจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

การสำรวจจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ปีล่าสุด ซึ่งทำการสำรวจใน 13 จังหวัด 79 พื้นที่ทั่วประเทศ ทั้งในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาล พบว่าร้านค้า/สถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กระจายอยู่ทั่วไปในพื้นที่ชุมชน ไม่ห่างจากที่พักอาศัย ที่ทำงาน หรือสถานศึกษา ไม่ว่าจะเป็นร้านขายของชำ ร้านสะดวกซื้อ ซูเปอร์มาร์เก็ตขนาดเล็ก ร้านอาหารและเครื่องดื่ม ร้านอาหารตามสั่ง สถาบันบันเทิง ร้านขายปลีก-ส่งเหล้า แผงเหล้าตอง ร้านหมูจุ่ม หมูกระทะ โฮสเทล เกสต์เฮาส์ และโรงแรม โดยส่วนใหญ่มีประมาณ 12 แห่งต่อหนึ่งตารางกิโลเมตร เป็นจุดจำหน่ายแบบที่ขายให้นำไปดื่มที่อื่นร้อยละ 65.5 และเป็นร้านในลักษณะของร้านขายของชำมากกว่าร้านสะดวกซื้อหรือซูเปอร์มาร์เก็ตขนาดเล็กเกือบห้าเท่า รองมาคือจุดจำหน่ายแบบมีที่นั่งดื่มประเภทร้านอาหารและเครื่องดื่มคิดเป็นร้อยละ 34.4 จุดจำหน่ายเหล่านี้มากกว่าร้อยละ 40 มีการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตลอดช่วงเวลาที่ร้านเปิดหรือแม้กระทั่งในเวลาที่ยังไม่จำหน่าย โดยมีใบอนุญาตจำหน่ายสุราร้อยละ 88.6

ตารางที่ 6 แสดงผลการสำรวจจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จำแนกตามพื้นที่

จังหวัด	พื้นที่	รวมจุดจำหน่าย	นั่งดื่ม	ไม่มีที่นั่งดื่ม	จุดต่อตร.กม.
กรุงเทพ	8	255	74	181	29.2
กระบี่	3	37	10	27	11.6
ขอนแก่น	7	110	44	66	11.7
ชลบุรี	9	128	12	116	12.0
เชียงใหม่	8	211	125	86	11.6
นนทบุรี	6	60	3	57	8.3
พัทลุง	3	43	13	30	13.2
ลำพูน	4	24	7	17	4.5
สกลนคร	8	70	16	54	5.2
สงขลา	6	153	74	79	21.6
สมุทรปราการ	6	89	32	57	12.5
สุโขทัย	5	15	3	12	2.9
สุรินทร์	6	45	15	30	6.6
รวม	79	1,240	428	812	12.1

จุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษา

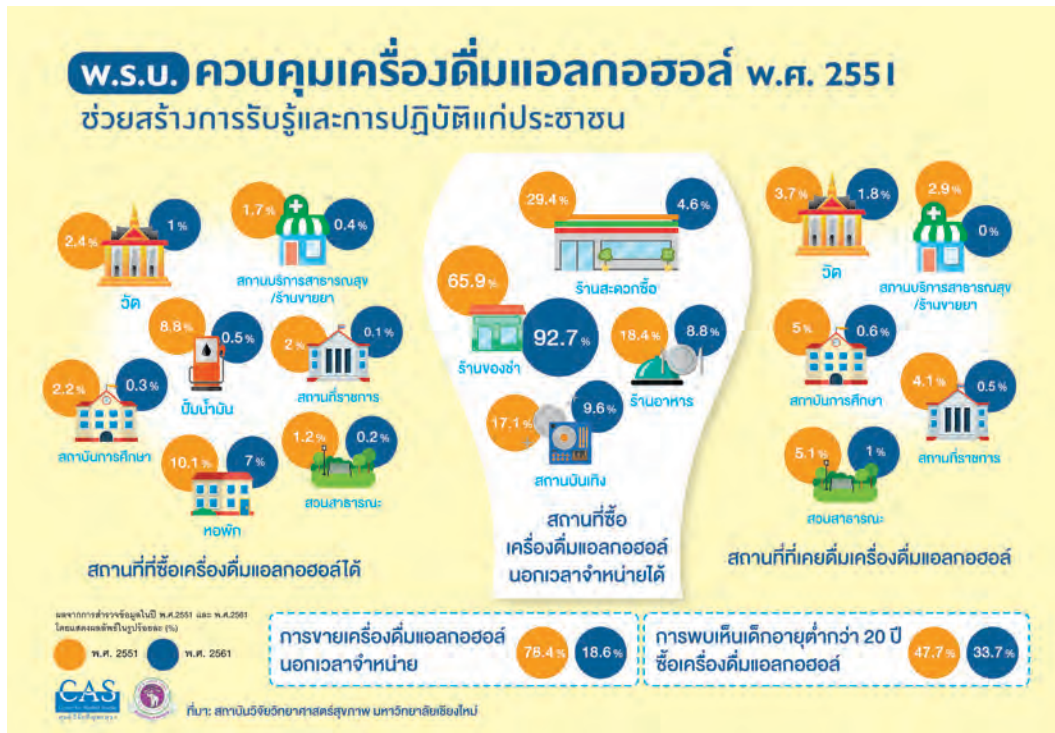
การสำรวจสถานศึกษา 66 แห่งทั่วประเทศในปี พ.ศ. 2561 พบว่าความหนาแน่นของจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษาอยู่ที่เฉลี่ย 9.6 ร้านต่อตารางกิโลเมตร ความหนาแน่นของจุดจำหน่ายในรัศมี 500 เมตรจากรั้วสถานศึกษาเฉลี่ย 12.2 จุดต่อตารางกิโลเมตร จุดจำหน่ายในพื้นที่กรุงเทพมหานครมีความหนาแน่นสูงที่สุด รองลงมาคือในเขตเทศบาล และนอกเขตเทศบาลตามลำดับ เมื่อพิจารณาความหนาแน่นของจุดจำหน่ายในเขตโซนนิ่งรอบสถานศึกษาตามคำสั่ง คส. 22/2558 จุดจำหน่ายในพื้นที่กรุงเทพมหานครมีความหนาแน่นมากกว่าจุดจำหน่ายที่อยู่ในพื้นที่ในเขตเทศบาลเป็นเท่าตัว และมากกว่าความหนาแน่นของจุดจำหน่ายในเขตโซนนิ่งรอบสถานศึกษาของพื้นที่นอกเขตเทศบาลเกือบ 8 เท่าตัว สถานศึกษา 34 แห่ง ที่ไม่มีจุดจำหน่ายในเขตโซนนิ่ง จุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษาที่มีระยะใกล้กับสถานศึกษาภายในระยะ 10 เมตร คือจุดจำหน่ายร้านขายของชำบริเวณโรงเรียนปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี (ในเขตเทศบาล) ห่างจากรั้วโรงเรียนเพียง 4.4 เมตร จุดจำหน่ายร้านขายของชำบริเวณโรงเรียนทรงวิทยาเทพารักษ์ จังหวัดสมุทรปราการ (นอกเขตเทศบาล) ห่างจากรั้วโรงเรียนเพียง 9.2 เมตร จุดจำหน่ายร้านขายของชำโรงเรียนบ้านสุเม่น จังหวัดสุโขทัย ห่างจากรั้วโรงเรียนเพียง 9.8 เมตร คนปกติทั่วไปเฉลี่ย 1 วินาที เดินได้ 1.22 เมตร (พิชิต แร่ถ่าย, 2556) ดังนั้น ข้อมูลจากการสำรวจนี้พบว่า นักเรียนใช้เวลาในการเดินเพียง 4-10 วินาที ก็สามารถเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้แล้ว

ตารางที่ 7 ความหนาแน่นและระยะห่างของจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษา

	ในเขตเทศบาล		นอกเขตเทศบาล		กรุงเทพฯ	
	ทั้งหมด	โซนนิ่ง	ทั้งหมด	โซนนิ่ง	ทั้งหมด	โซนนิ่ง
พื้นที่สถานศึกษา (พื้นที่)	29	27	33	30	5	4
แบบมีที่นั่งดื่ม (จุด)	143	40	65	10	40	5
แบบไม่มีที่นั่งดื่ม (จุด)	270	76	137	12	102	13
ความหนาแน่นในระยะ 500 เมตร	13.9		7.1		33.7	
ความหนาแน่นในโซนนิ่ง (จุดต่อ ตร.กม.)						
พื้นที่โซนนิ่ง (จุดต่อ ตร.กม.)	24.0		6.7		54.5	
โซนนิ่งเส้นถนน (จุดต่อ ตร.กม.)	3.9		0.2			
ใกล้สุด (เมตร)	4.4		9.2		12.6	
ไกลสุด (เมตร)	499.9		498.5		496.6	
ระยะเฉลี่ย (เมตร)	261.7		246.4		297.5	

ภาพที่ 3 เปรียบเทียบการรับรู้ของประชาชนปี พ.ศ. 2551 กับปีพ.ศ. 2562 สัดส่วนจำนวนประชากรตอบใบอนุญาตจำหน่ายสุรา จำแนกตามจังหวัดและปี

● การเปรียบเทียบจุดจำหน่ายแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษาตามพื้นที่ต่าง ๆ

ก่อน-หลังพระราชบัญญัติ

หลังจากมีการบังคับใช้พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตีแม่เหล็กอลูมิเนียม พ.ศ. 2551 ได้ 1 ปี คือเมื่อปี พ.ศ. 2552 มีการสำรวจจุดจำหน่ายแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษาในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวนสถานศึกษา 11 แห่ง (ภัทรภร พลพนาธรรม 2558) มหาวิทยาลัยที่มีความหนาแน่นของจุดจำหน่ายเครื่องตีแม่เหล็กอลูมิเนียมรอบสถานศึกษาในระยะ 500 เมตรมากที่สุด คือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 101.9 ร้านต่อตารางกิโลเมตร รองมาคือมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม 79.0 ร้านต่อตารางกิโลเมตร ในปี พ.ศ. 2559 มีการสำรวจอีกครั้งหนึ่ง (ภัทรภร พลพนาธรรม 2558) พบว่ามหาวิทยาลัยที่มีความหนาแน่นของจุดจำหน่ายเครื่องตีแม่เหล็กอลูมิเนียมรอบสถานศึกษาในระยะ 500 เมตรมากที่สุด คือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 188.1 ร้านต่อตารางกิโลเมตร รองมาคือมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ 108.3 ร้านต่อตารางกิโลเมตร และในปี พ.ศ. 2559 ได้มีการสำรวจอีกครั้งหนึ่ง (นพดล กรรณิกา 2559) พบว่ามหาวิทยาลัยที่มีความหนาแน่นของจุดจำหน่ายเครื่องตีแม่เหล็กอลูมิเนียมรอบสถานศึกษาในระยะ 500 เมตรมากที่สุด คือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 125.2 ร้านต่อตารางกิโลเมตร รองมาคือมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จและธนบุรี 79.8 ร้านต่อตารางกิโลเมตร

เมื่อเปรียบเทียบข้อมูลจากการสำรวจทั้งสามช่วงเวลา คือช่วงที่ 1 ภายหลังจากที่มีการประกาศบังคับใช้พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตีแม่เหล็กอลูมิเนียม พ.ศ. 2551 เป็นเวลา 1 ปี ช่วงที่ 2 ภายหลังจากที่มีการประกาศบังคับใช้พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตีแม่เหล็กอลูมิเนียม 6 ปี พบว่าในปี พ.ศ. 2557 ในพื้นที่ 1 ตารางกิโลเมตรรอบสถานศึกษามีจุดจำหน่ายเฉลี่ย 79.4 ร้าน โดยจุดจำหน่ายรอบจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จและธนบุรี มหาวิทยาลัยราชชมงคลกรุงเทพ และมหาวิทยาลัยรามคำแหง มีความหนาแน่นของจุดจำหน่ายรอบสถานศึกษาในระยะ 500 เมตรเพิ่มขึ้น และเปรียบเทียบช่วงที่ 2 กับช่วงที่ 3 ที่มีการสำรวจปี พ.ศ. 2559 พบว่ามีจุดจำหน่ายเฉลี่ยเพียง 43.8 ร้านต่อพื้นที่ 1 ตารางกิโลเมตร ความหนาแน่นของจุดจำหน่ายรอบสถานศึกษาในระยะ 500 เมตรทุกสถานศึกษาลดลง โดยเฉพาะมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต ที่ลดลงมากที่สุดตามลำดับ จุดจำหน่ายเครื่องตีแม่เหล็กอลูมิเนียมที่ใกล้สถานศึกษามากที่สุด คือ จุดจำหน่ายเครื่องตีแม่เหล็กอลูมิเนียมในบริเวณจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีระยะห่างจากรั้วเพียง 2 เมตร ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการลดลงของความหนาแน่นของจุดจำหน่ายรอบสถานศึกษา คือคำสั่ง คสช. ที่ 22/2558 “ห้ามผู้ประกอบการขายเครื่องตีแม่เหล็กอลูมิเนียมแก่ผู้มีอายุต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์ ห้ามมิให้มีสถานที่ขายเครื่องตีแม่เหล็กอลูมิเนียมตั้งอยู่ในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษาหรือหอพักใกล้เคียงสถานศึกษา” เนื่องจากคำสั่ง คสช. ที่ 22/2558 ไม่นุญาตให้มีจุดจำหน่ายใหม่ในเขตโซนนิ่งรอบสถานศึกษา และจุดจำหน่ายเดิมที่กระทำความผิดไม่สามารถกลับมาเปิดกิจการได้อีก ส่งผลให้จุดจำหน่ายรอบสถานศึกษาลดน้อยลงอย่างชัดเจน

ตารางที่ 8 แสดงเปรียบเทียบจุดจำหน่ายรอบสถานศึกษาในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

สถานศึกษา	ปีที่ทำการสำรวจ						ระยะห่างจากรั้วที่ใกล้ที่สุด 2559		
	ปี พ.ศ. 2552 (ภัทรกร พจนานธรณ 2558)		ปี 2557 (ภัทรกร พ จนานธรณ 2558)		ปี 2559 (นพตล กรรณิกา 2559)				
	จำนวน จุด	ความ หนาแน่นใน ระยะ 500 เมตร	จำนวน จุด	ความ หนาแน่นใน ระยะ 500 เมตร	จำนวน จุด	ความ หนาแน่นใน ระยะ 500 เมตร	ค่าเฉลี่ย	Min	Max
ราชภัฏสวนสุนันทา, สวนดุสิต	87	51.65	105	62.34	75	40.5	266.9	13.3	497.4
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	405	101.99	747	188.12	587	125.2	285.5	2	500
ศรีนครินทรวิโรฒ	99	55.49	166	93.04	68	39.1	320.7	68.4	500
หอการค้าไทย	92	74.35	131	105.87	97	77	277.5	5.9	494.3
ราชชมมงคลกรุงเทพ	83	41.43	182	90.85	123	56.2	254.8	4.6	493.7
ราชภัฏบ้านสมเด็จ และธนบุรี	89	52.56	171	100.99	79	79.8	265.9	28	497.2
ลาดกระบัง	105	31.48	229	68.65	97	24.1	347.5	96	492
รามคำแหง	156	70.33	178	80.24	207	78.7	222.0	21.5	491.1
ธุรกิจบัณฑิตย์	83	48.1	187	108.36	69	48.3	330.0	27.2	497.1
ราชภัฏจันทรเกษม	121	79.01	165	107.74	56	33.1	251.9	11.6	490.7
เกษตรศาสตร์	128	30.63	223	53.37	88	17.2	204.9	27.6	423.9
มหิดล ศาลายา			117	34.44	58	11.5	200.4	28.6	496.5
ธรรมศาสตร์			108	24.17	52	7.6	143.8	39.2	335.8
รังสิต			45	19.32	11	3.9	288.4	112.7	500
หัวเขี้ยวเฉลิมพระเกียรติ			115	35.14	30	14.8	242.6	72.2	475.9

● การคัดกรองและบำบัดรักษาฟื้นฟูสภาพผู้มีปัญหาการดื่มสุรา

ผลการสำรวจเชิงปริมาณเพื่อทราบถึงประสบการณ์ และความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้บริการ ณ สถานพยาบาลของรัฐ ในการบำบัดรักษาปัญหาจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จากการสัมภาษณ์ประชาชนทั่วไป โดยใช้แบบสอบถามแบบตัวต่อตัว จำนวน 5,335 ราย พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 52.7 มีอายุมากกว่าหรือเท่ากับสี่สิปร้อยละ 50.3 มีระดับการศึกษาต่ำกว่าหรือเท่ากับมัธยมศึกษาตอนต้นร้อยละ 44.7 โดยส่วนใหญ่เป็นผู้ที่เคยเข้ารับบริการจากสถานพยาบาลของรัฐในช่วงสิบปีที่ผ่านมา ร้อยละ 60.8 จากจำนวนผู้ที่เคยเข้ารับบริการจากสถานพยาบาลของรัฐในช่วงสิบปีที่ผ่านมาทั้งหมดจำนวน 3,235 คน มีกลุ่มตัวอย่างจำนวน 1,375 คน หรือร้อยละ 42.5 เคยได้รับการคัดกรองการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากสถานพยาบาลของรัฐ โดยที่เฉลี่ยประมาณร้อยละตามตารางหน้าที่ 51 จังหวัดที่มีสัดส่วนของผู้ที่เคยได้รับการคัดกรองเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากสถานพยาบาลของรัฐสูงที่สุดคือ จังหวัดสมุทรปราการ ชลบุรี และสงขลา ซึ่งได้รับการคัดกรองเกินกว่าครึ่งของผู้ที่เคยเข้ารับบริการจากสถานพยาบาลของรัฐ รองลงมาคือ จังหวัดขอนแก่น กระบี่ สุรินทร์ พัทลุง เชียงใหม่ สกลนคร นนทบุรี และลำพูน ร้อยละ 29.5-47.9 และจังหวัดที่มีผู้ได้รับการคัดกรองต่ำสุดในสถานพยาบาลของรัฐคือ จังหวัดสุโขทัย ร้อยละ 4.2 และกรุงเทพมหานคร ร้อยละ 15.8

ในภาพรวม มีผู้ที่ไม่ทราบว่าสถานพยาบาลของรัฐสามารถให้บริการบำบัดรักษาผู้ที่มีปัญหาจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ร้อยละ 51.9 โดยผู้ที่อยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ สมุทรปราการ นนทบุรี และลำพูน จะมีสัดส่วนของผู้ที่ไม่ทราบว่า สถานพยาบาลของรัฐสามารถให้บริการด้านนี้ เป็นสัดส่วนที่สูงที่สุดเกินร้อยละ 60 รองลงมาคือผู้ที่อยู่อาศัยในจังหวัดชลบุรี สกลนคร สุรินทร์ ขอนแก่น และกรุงเทพมหานคร โดยประชากรที่อยู่ในจังหวัดสุโขทัย พัทลุง สงขลา และกระบี่ มีสัดส่วนของผู้ที่ไม่ทราบว่า สถานพยาบาลของรัฐสามารถให้การบำบัดรักษาปัญหาการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสัดส่วนที่ต่ำที่สุดคือร้อยละ 30-40 ผู้ที่มีความเห็นว่าจะไม่มีความสะดวกในการไปใช้บริการมีร้อยละ 6.3 สำหรับจังหวัดที่ประชากรที่ทำการสำรวจมีความเห็นว่าจะไม่มีความสะดวกในการไปใช้บริการด้านการบำบัดรักษาปัญหาจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สูงสุดคือ จังหวัดสมุทรปราการ กรุงเทพมหานคร และขอนแก่น ร้อยละ 10.9 – 11.7 ตามลำดับ รองลงมาคือ จังหวัดลำพูน ชลบุรี เชียงใหม่ สงขลา พัทลุง และนนทบุรี ร้อยละ 3.8 -7.9 โดยพื้นที่ที่ประชากรมีความเห็นว่าการไปใช้สถานบริการนั้นมีความไม่สะดวกในสัดส่วนที่ต่ำที่สุดคือ จังหวัดกระบี่ สุรินทร์ สุโขทัย และสกลนคร ร้อยละ 0 – 1.9

ตารางประสิทธิภาพและความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้บริการสถานพยาบาลของรัฐในการบำบัดรักษาปัญหาจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

การเคยเข้ารับบริการ																				
จากสถานพยาบาลของรัฐ ในช่วงสิบปีที่ผ่านมา	กรุงเทพมหานคร	นนทบุรี	สมุทรปราการ	ชลบุรี	สุรินทร์	ขอนแก่น	สกลนคร	เชียงใหม่	ลำพูน	สุโขทัย	กระบี่	สงขลา	พัทลุง	รวม (n (%))						
เคย	202(43.5)	260(61)	352(79.1)	275(55)	280(49.4)	547(72.5)	257(54.4)	263(44.2)	88(58.3)	144(65.5)	103(73.6)	346(79.9)	125(75.8)	3242(60.8)						
ไม่เคย	262(56.5)	166(39)	93(20.9)	225(45)	287(50.6)	207(27.5)	215(45.6)	332(55.8)	63(41.7)	76(34.5)	37(26.4)	87(20.1)	40(24.2)	2090(39.2)						
รวม	464(100)	426(100)	445(100)	500(100)	567(100)	754(100)	472(100)	595(100)	151(100)	220(100)	140(100)	433(100)	165(100)	5332(100)						
การเคยได้รับการคัดกรองแอลกอฮอล์จากสถานพยาบาลของรัฐในช่วงสิบปีที่ผ่านมา																				
กรุงเทพมหานคร	นนทบุรี	สมุทรปราการ	ชลบุรี	สุรินทร์	ขอนแก่น	สกลนคร	เชียงใหม่	ลำพูน	สุโขทัย	กระบี่	สงขลา	พัทลุง	รวม (n (%))							
เคย	32(15.8)	81(31.2)	225(64.1)	162(58.9)	122(44)	262(47.9)	87(34.1)	90(34.4)	26(29.5)	6(4.2)	49(47.6)	185(53.5)	48(38.4)	1375(42.5)						
ไม่เคย	170(84.2)	179(68.8)	126(35.9)	113(41.1)	155(56)	285(52.1)	168(65.9)	172(65.6)	62(70.5)	138(95.8)	54(52.4)	161(46.5)	77(61.6)	1860(57.5)						
รวม	202(100)	260(100)	351(100)	275(100)	277(100)	547(100)	255(100)	262(100)	88(100)	144(100)	103(100)	346(100)	125(100)	3235(100)						
ความคิดเห็นต่อความสะดวกในการใช้บริการสถานพยาบาลของรัฐที่ให้บริการบำบัดรักษาปัญหาจากการดื่ม																				
สะดวก	ไม่สะดวก	ไม่ทราบ *	รวม	กรุงเทพมหานคร	นนทบุรี	สมุทรปราการ	ชลบุรี	สุรินทร์	ขอนแก่น	สกลนคร	เชียงใหม่	ลำพูน	สุโขทัย	กระบี่	สงขลา	พัทลุง	รวม (n (%))			
สะดวก	ไม่สะดวก	ไม่ทราบ *	รวม	197(42.5)	51(11)	215(46.4)	463(100)	133(31.2)	16(3.8)	277(65)	426(100)	444(100)	500(100)	192(38.4)	36(7.2)	272(54.4)	500(100)	102(61.8)	2230(41.8)	
ไม่สะดวก	ไม่ทราบ *	รวม	334(6.3)	27(5.9)	27(6.1)	27(6.1)	27(6.1)	27(6.1)	27(6.1)	27(6.1)	27(6.1)	27(6.1)	27(6.1)	27(6.1)	27(6.1)	27(6.1)	27(6.1)	27(6.1)	27(6.1)	27(6.1)
ไม่ทราบ *	รวม	2766(51.9)	2766(51.9)	2766(51.9)	2766(51.9)	2766(51.9)	2766(51.9)	2766(51.9)	2766(51.9)	2766(51.9)	2766(51.9)	2766(51.9)	2766(51.9)	2766(51.9)	2766(51.9)	2766(51.9)	2766(51.9)	2766(51.9)	2766(51.9)	2766(51.9)
รวม	รวม	5330(100)	5330(100)	5330(100)	5330(100)	5330(100)	5330(100)	5330(100)	5330(100)	5330(100)	5330(100)	5330(100)	5330(100)	5330(100)	5330(100)	5330(100)	5330(100)	5330(100)	5330(100)	5330(100)

* ไม่ทราบ เพราะไม่รู้ถึงสถานที่ให้บริการบำบัดรักษาชนิดนี้

สำหรับข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลซึ่งประกอบด้วยบุคลากรและผู้บริหารในหน่วยงานที่มีบทบาทหน้าที่ในการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบาย การศึกษาวิจัย และปฏิบัติงานด้านการบำบัดรักษาผู้ติดแอลกอฮอล์ ตลอดถึงเครือข่ายภาคประชาชน จำนวนทั้งหมด 15 คน ได้สะท้อนสถานการณ์กลไกระบบการให้บริการการบำบัดรักษาปัญหาการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในพื้นที่ด้านต่าง ๆ ได้แก่ การมีจำนวนที่เพียงพอ และเข้าถึงได้ของสถานบริการบำบัดรักษา การมีจำนวนที่เพียงพอของผู้ให้บริการที่มีทักษะเพียงพอในการรักษา การมีรูปแบบการรักษาที่ได้มาตรฐาน และมีทรัพยากรด้านเวชภัณฑ์ที่เพียงพอและเข้าถึงได้ การมีระบบติดตามประเมินผลการรักษาที่ได้มาตรฐาน ระบบการเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ตลอดไปจนถึงการมีนโยบาย แผนงาน โครงการหรืองานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบำบัดรักษาปัญหาการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ดังนี้

1. ภาพรวมของประเทศ

ในส่วนของภาพรวมของประเทศ จะแบ่งข้อมูลออกเป็นด้านศักยภาพโรงพยาบาลแต่ละระดับ จำนวนสถานพยาบาลที่ให้การบำบัดรักษา จำนวนบุคลากรในสถานพยาบาล จำนวนทรัพยากรและเวชภัณฑ์เกี่ยวกับการบำบัดรักษา รูปแบบโปรแกรมการรักษา และรูปแบบระบบติดตามประเมินผลการรักษาปัญหาการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในประเทศไทย ดังนี้

1.1 ศักยภาพโรงพยาบาลแต่ละระดับของประเทศ ในการให้การบำบัดรักษาปัญหาการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ แบ่งเป็น 3 ระดับได้แก่ ศักยภาพโรงพยาบาลระดับปฐมภูมิหรือกลุ่มโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) จะสามารถคัดกรอง ให้คำปรึกษา ทำจิตบำบัดแบบสั้น และบำบัดรักษาปัญหาการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เบื้องต้น โดยมีพยาบาลหรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุขดูแล และสามารถพิจารณาส่งต่อไปยังโรงพยาบาลชุมชนในระดับที่สูงขึ้นในกรณีที่มีผู้ป่วยมีอาการที่ซับซ้อนได้ ศักยภาพโรงพยาบาลระดับทุติยภูมิหรือกลุ่มโรงพยาบาลชุมชน (รพช.) ขนาดใหญ่ สามารถให้ความรู้เกี่ยวกับการรณรงค์ และให้การบำบัดรักษาปัญหาการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยมีพยาบาลที่ได้รับการอบรมทางด้านจิตเวชและสารเสพติดดูแล และสามารถพิจารณาส่งต่อไปยังโรงพยาบาลในระดับที่สูงขึ้น ในกรณีที่ผู้ป่วยมีปัญหาจิตเวชร่วมหรือมีโรคทางกายซับซ้อนได้ และศักยภาพโรงพยาบาลระดับตติยภูมิ ได้แก่กลุ่มโรงพยาบาลทั่วไป โรงพยาบาลศูนย์ โรงพยาบาลมหาวิทยาลัย โรงพยาบาลจิตเวช จะสามารถบำบัดรักษาปัญหาการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้หลาย ๆ รูปแบบอย่างมีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ทั้งการมีโรคร่วมทางกายและทางจิตเวชที่ซับซ้อน มีการติดตาม ฟื้นฟูทางจิตสังคม โดยมีจิตแพทย์หรือพยาบาลจิตเวชดูแล แต่ยังไม่ค่อยมีระบบบำบัดในระดับของการฟื้นฟูสมรรถภาพ และศักยภาพในการบำบัดก็ยังอิงอยู่กับศักยภาพของการบำบัดยาเสพติด เพราะไม่มีสถานบำบัด หรือนโยบายที่ดูแลโดยตรงชัดเจน

1.2 จำนวนสถานพยาบาลที่ให้การบำบัดรักษาปัญหาการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในประเทศไทย โดยรวมมีเป็นหลักหมื่นแห่ง ซึ่งแบ่งเป็นโรงพยาบาลจิตเวช 13 แห่ง โรงพยาบาลธัญญารักษ์ 7 แห่ง โรงพยาบาลมหาวิทยาลัย โรงพยาบาลศูนย์ โรงพยาบาลทั่วไป 100 กว่าแห่ง โรงพยาบาลชุมชน 800 กว่าแห่ง และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล 10,000 กว่าแห่ง

1.3 จำนวนบุคลากรในสถานพยาบาลในประเทศไทย ประกอบด้วยจิตแพทย์ 800 กว่าคน พยาบาล 20,000 กว่าคน ซึ่งยังไม่เพียงพอต่อการให้การบำบัดรักษาปัญหาการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เนื่องจากผู้มีปัญหาจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีมาก และยังไม่ได้เข้าสู่การบำบัดอีกเป็นจำนวนมาก อีกทั้งบุคลากรที่ดูแลปัญหาของแอลกอฮอล์ก็จะเป็นบุคลากรที่ดูแลปัญหาของยาเสพติดและจิตเวช ซึ่งบุคลากรที่บำบัดยาเสพติดและจิตเวชก็มีไม่เพียงพอ ทำให้บุคลากรไม่สอดคล้องกับปริมาณงาน

1.4 ทรัพยากรและเวชภัณฑ์เกี่ยวกับการบำบัดรักษาปัญหาการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในประเทศไทย พบว่างบประมาณยังไม่เพียงพอ จำนวนเตียงมีไม่เพียงพอ เวชภัณฑ์มีไม่เพียงพอ เนื่องจากมีแค่ว่าที่ใช้รักษาอาการถอนพิษ แต่ยังไม่มียาที่รักษาอาการอยาก คือ Naltrexone และ Acamprosate

1.5 รูปแบบโปรแกรมการรักษาในประเทศไทย มีตั้งแต่การคัดกรองโดยใช้แบบคัดกรอง AUDIT หรือ ASSIST เพื่อนำผู้มีปัญหาจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เข้าสู่กระบวนการรักษา ซึ่งเป็นได้ทั้งรูปแบบผู้ป่วยนอก ผู้ป่วยใน สมครใจหรือบังคับบำบัด ถัดมาก็เป็นการถอนพิษ การฟื้นฟูซึ่งมีหลากหลายรูปแบบ เช่นการบำบัดรายบุคคล การบำบัดกลุ่ม การบำบัดเชิงพุทธ การใช้เข้าร่วมกับการทำจิตบำบัด การใช้ FAST Model การใช้ Cognitive Behavior Therapy (CBT) การใช้ Motivational Enhancement Therapy (MET) การใช้ Motivation Interview (MI) การใช้ Therapeutic Community การใช้ Alcoholics Anonymous (AA) การใช้ Peer Support Groups การใช้ Self-Help groups การฟื้นฟู Cognitive Impaired และการติดตาม

1.6 รูปแบบระบบติดตามประเมินผลการรักษาในประเทศไทย เป็นการติดตามรายบุคคล 7 ครั้งต่อปี มีการตรวจการกลับไปใช้แอลกอฮอล์ซ้ำทุก 3 เดือน 6 เดือน และมีการติดตามในรูปแบบของการวิจัย การติดตามแบบกึ่งบังคับบำบัด การติดตามในชุมชน ใกล้บ้านสมานใจ สายด่วนเลิกเหล้า 1413 แต่ยังไม่มีการติดตามในเชิงระบบทั้งหมด

2. การบำบัดในแต่ละพื้นที่

สำหรับผลการศึกษาในส่วนของการบำบัดในแต่ละพื้นที่ จะแบ่งข้อมูลออกเป็นด้านบทบาทหน้าที่ ลักษณะการทำงานและประสบการณ์เกี่ยวกับระบบบริการบำบัดรักษาผู้มีปัญหาจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ความเชื่อมโยงระหว่างหน้าที่การทำงานกับพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สถานการณ์การมาใช้บริการของผู้ที่มีปัญหาการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานพยาบาล เหตุผลที่ผู้ที่มีปัญหาการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จะเข้ารับหรือไม่เข้ารับบริการการบำบัดรักษา ความเชื่อมโยงระหว่างระบบในภาพรวมและในแต่ละพื้นที่ การดำเนินการและปัจจัยที่มีส่วนทำให้เกิดการดำเนินการคัดกรองปัญหาการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การมีจำนวนที่เพียงพอและเข้าถึงได้ของสถานบริการบำบัดรักษา ทักษะในการรักษาของผู้ให้บริการ ทรัพยากรด้านเวชภัณฑ์ในการบำบัดรักษาปัญหาการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การมีรูปแบบโปรแกรมที่ได้มาตรฐานและการได้ดำเนินการตามโปรแกรมหรือระบบการให้การบำบัดรักษาปัญหาการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การมีระบบติดตามประเมินผลการรักษาเมื่อผู้เข้ารับการบำบัดกลับบ้านหรือสิ้นสุดการรักษา การดำเนินการและปัจจัยที่มีส่วนในการทำให้เกิดระบบการเยียวยาด้านการรักษาพยาบาลผู้ได้รับผลกระทบจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การมีโครงการและ

ปัจจัยที่มีส่วนในการทำให้เกิดการดำเนินการโครงการหรืองานวิจัยที่เกี่ยวกับการบำบัดรักษาปัญหาการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สรุปได้ดังนี้

2.1 บทบาทหน้าที่เกี่ยวกับระบบบริการบำบัดรักษาผู้มีปัญหาจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของผู้ถูกสัมภาษณ์ มีมาจากหลากหลายบทบาทหน้าที่ ทั้งบทบาทหน้าที่ผู้บำบัดรักษา นักวิชาการ นักวิจัย นักบรรณรักษ์ ผู้จัดการแผนงาน ผู้ส่งเสริมป้องกัน และอาจารย์

2.2 ความเชื่อมโยงระหว่างหน้าที่การทำงานกับพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของผู้ถูกสัมภาษณ์ มีความเชื่อมโยงในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งลักษณะเป็นผู้ให้การบำบัดรักษาทั้งแบบสมัครใจ และแบบบังคับบำบัด ผู้ให้ความรู้ ทั้งผู้ให้บริการและผู้รับบริการบำบัดรักษา ผู้อบรมพัฒนาระบบและทดลองใช้ ผู้สร้างสภาพแวดล้อมให้ปลอดภัยแอลกอฮอล์ ผู้เฝ้าระวังการบังคับใช้กฎหมาย และเป็นคณะอนุกรรมการด้านบำบัดรักษาตามนโยบายของพระราชบัญญัติ

2.3 ลักษณะการทำงานเกี่ยวกับระบบบริการบำบัดรักษาผู้มีปัญหาจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีทั้งลักษณะการให้ความรู้ผู้มีปัญหาจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุคลากรทางการแพทย์ การทำงานวิจัย การบำบัดรักษา Alcohol Use Disorder, Alcohol Induce Psychosis การฟื้นฟู การส่งเสริมป้องกัน การสร้างกำลังใจ การสร้างกระบวนการชุมชน การติดตามในชุมชน การเฝ้าระวังกลยุทธธุรกิจ การเฝ้าระวังการทำผิดกฎหมาย การประสานงานสร้างเครือข่ายแนวทางในการส่งต่อ และการดูแลโครงการ 1413 สายด่วนเลิกเหล้า

2.4 ประสพการณ์เกี่ยวกับระบบบริการการบำบัดรักษาผู้มีปัญหาจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เช่นกรณีที่มีผู้มีปัญหาจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หนัก ๆ การมีตึกสำหรับดูแลคนไข้แอลกอฮอล์ และการดูแลช่วง Intensive เป็นสิ่งที่สำคัญ การตรวจส่วนใหญ่จะได้แค่การวินิจฉัยปัญหา การบำบัดรักษาในเบื้องต้น แต่การติดตามผู้ป่วยและการฟื้นฟูต่อยังมีช่องว่างที่ยังเป็นปัญหาอยู่ และยังไม่สามารถที่จะลงไปเชื่อมกับทางชุมชนหรือทางสถานพยาบาลที่บริการเบื้องต้นได้เต็มที่ การทำงานในรูปแบบของ Care Team สามารถลดภาวะเสี่ยงหรือแทรกซ้อนจากการถอนพิษสุราและเรื่องของการเสียชีวิตได้ ผู้ป่วยแอลกอฮอล์ส่วนใหญ่จะไม่ค่อยมีตราบาป ระบบยังมีปัญหาในเรื่องการส่งต่อและการเชื่อมโยง มีผู้ป่วยที่ตรงเข้ามารักษาที่ศูนย์บริการโดยไม่ได้มาตามระบบ การรณรงค์ส่งเสริมป้องกันช่วยลดจำนวนผู้เข้ารับการบำบัดได้ การทำครบวงจรทั้งบำบัด ฟื้นฟู ติดตามจะก่อให้เกิดประสิทธิภาพที่ดี และระบบการติดตามต้องมีรูปแบบอื่น นอกเหนือจากการตั้งรับคนไข้ที่มาที่สถานบำบัด คือ ต้องมีเชิงรุก

2.5 สถานการณ์การมาใช้บริการของผู้ที่มีปัญหาการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานพยาบาลส่วนใหญ่ที่มารักษาจะมีภาวะที่รุนแรงและมีปัญหาซับซ้อนมากขึ้น เนื่องจากคนไข้ที่มีการใช้สารเสพติดอื่น ๆ มักจะมีการใช้แอลกอฮอล์ร่วมด้วย ผู้ที่มาถอนพิษเหล้ามีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ผู้ที่เลิกไปแล้วและกลับมาใช้ซ้ำอีกมีจำนวนอยู่พอสมควร การเข้าสู่การรักษาของผู้ที่มีปัญหาการดื่มยังไม่มากนักเมื่อเทียบกับผู้ที่มีปัญหาจริง ๆ ซึ่งหากผู้ดื่มยังไม่ได้มีปัญหามากนักก็จะใช้การโทรเข้ามาปรึกษาสายด่วนหรือการปรึกษาแพทย์ทั่ว ๆ ไป ก่อนการมาพบจิตแพทย์ เนื่องจากผู้ดื่มอาจรู้สึกเป็นตราบาปในการเข้าสู่การรักษา ผู้ที่เข้ามาพบจิตแพทย์โดยตรงมักจะทำการรักษาอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากตนเองหรือครอบครัวเห็นความสำคัญของปัญหามากกว่าผู้ที่ถูกส่งต่อมาจากหมอทางฝ่ายกาย

2.6 เหตุผลที่ผู้มีปัญหาการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จะเข้ารับบริการการบำบัดรักษาในสถานพยาบาลเนื่องจากการมีปัญหาต่าง ๆ ได้แก่ปัญหาทางกาย ปัญหาทางจิต ปัญหาทางจิตสังคม ปัญหาทางกฎหมาย อีกทั้งจากการตระหนักรู้และการมีแรงจูงใจ

2.7 เหตุผลที่ผู้มีปัญหาการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จะไม่เข้ารับบริการการบำบัดรักษาในสถานพยาบาลเกิดทั้งจากตนเอง ได้แก่การไม่ตระหนักรู้ถึงปัญหาการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของตน ความรู้สึกว่าจะยังได้ประโยชน์จากการดื่ม การเกิดเป็นตราบาปและความรู้สึกที่ไม่สามารถรักษาได้ และจากสภาพแวดล้อม ได้แก่การที่ครอบครัวยังไม่มีความรู้เกี่ยวกับปัญหาการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การไม่มีสถานบำบัดรักษาปัญหาการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ชัดเจนและเข้าถึงได้ยาก ความซับซ้อนของระบบปัญหาด้านเศรษฐกิจ และปัญหาเรื่องสิทธิการรักษา

2.8 ความเชื่อมโยงระหว่างระบบในภาพรวมและในแต่ละพื้นที่ ยังมีปัญหาความเชื่อมโยงระหว่างโรงพยาบาลจิตเวช โรงพยาบาลทางกาย และการติดตามผลในชุมชน เช่นการส่งต่อผู้รับบริการไปแล้วแต่ยังไม่ติดตาม การที่โรงพยาบาลจิตเวชไม่สามารถรับผู้ป่วยที่มีโรคทางกายหนัก ๆ ได้เป็นต้น ปัญหาในเรื่องของเขตบริการและเรื่องของสิทธิการดูแลคนไข้ การที่ยังไม่มีระบบ Outreach ไม่มีบ้านพักฟื้น และบริการที่เข้าถึงได้ยาก เนื่องจากยังไม่มีบริการด้านแอลกอฮอล์ที่แยกออกมาอย่างชัดเจน แต่ก็มีมีความเชื่อมโยงที่ดีในระหว่างแผนกของโรงพยาบาล และในส่วนของงานที่การคัดกรองและการวินิจฉัย ที่ให้ไปรวมอยู่ในกลุ่มของคลินิกโรคไม่ติดต่อ ซึ่งจะได้รับการคัดกรอง 5 โรค โดยปัญหาการติดสุราก็เป็นหนึ่งในนั้น

2.9 การดำเนินการคัดกรองปัญหาการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้น มีการดำเนินการคัดกรองปัญหาการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในผู้ป่วยนอกและผู้ป่วยใน ซึ่งจะมีทั้งรูปแบบการซักประวัติ และการใช้แบบคัดกรอง AUDIT และ ASSIST สม่่าเสมอบ้างและไม่สม่ำเสมอบ้าง และยังไม่ครอบคลุมทั้งประเทศ

2.10 ปัจจัยที่มีส่วนทำให้เกิดการดำเนินการคัดกรองปัญหาการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีทั้งในส่วนของความกระชับของแบบคัดกรอง และการไม่นำแบบคัดกรองไปใช้อย่างเป็นรูปธรรม ทรัพยากรบุคคล เช่น ความรู้ ทักษะและการให้ความสำคัญเกี่ยวกับปัญหาของแอลกอฮอล์ของบุคลากร ภาระงานของบุคลากร ความเพียงพอของบุคลากร เป็นต้น นโยบาย สภาพปัญหาและการเชื่อมกับระบบของชุมชน การติดตามจากหัวหน้าในส่วนราชการ การส่งผลต่อกันของแอลกอฮอล์กับโรคทางจิตเวช โรคทางกาย และการใช้สารเสพติดอื่น ๆ และแรงจูงใจในเชิงบวกที่ให้กับผู้เข้ารับบริการ

2.11 การมีจำนวนที่เพียงพอและเข้าถึงได้ของสถานบริการบำบัดรักษาปัญหาการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีจำนวนที่เพียงพอในระดับของโรงพยาบาลศูนย์ โรงพยาบาลทั่วไป และโรงพยาบาลชุมชน แต่ในระดับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลยังขาดแคลน และการบำบัดรักษาสามารถเข้าถึงได้ทั้งแบบผู้ป่วยนอกและผู้ป่วยใน ซึ่งในการบำบัดรักษาแบบผู้ป่วยในต้องพิจารณาถึงข้อบ่งชี้ทางการแพทย์ประกอบด้วย และเนื่องจากยังมีผู้มีปัญหาการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ยังไม่ได้เข้ารับบริการเป็นจำนวนมาก หากผู้มีปัญหาการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เข้ามาใช้บริการมากขึ้น สถานบริการบำบัดรักษาปัญหาการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่มีอยู่อาจไม่เพียงพอ

2.12 การมีจำนวนที่เพียงพอของผู้ให้บริการที่มีทักษะเพียงพอในการรักษาปัญหาการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ส่วนใหญ่มีจำนวนที่เพียงพอในระดับของโรงพยาบาลศูนย์ โรงพยาบาลทั่วไป และโรงพยาบาล

ชุมชน แต่ในระดับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลมีไม่เพียงพอ และบุคลากรมีภาระงานที่มาก ทำให้ไม่สามารถดูแลปัญหาการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้เต็มที่

2.13 การมีรูปแบบโปรแกรมการรักษาปัญหาการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ได้มาตรฐาน มีทั้งการคัดกรองในระบบผู้ป่วยนอกและผู้ป่วยใน การถอนพิษ การฟื้นฟู ซึ่งมีทั้งการเข้ากลุ่ม ICOTR, PMK Model (CBT, MI และ Twelve Steps), Matrix Program, Self-Help Group, Therapeutic Community, การฟื้นฟู Cognitive Impaired และการติดตาม 1413 สายด่วนเลิกเหล้า

2.14 การได้ดำเนินการตามโปรแกรมหรือระบบการให้การบำบัดรักษาปัญหาการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สถานพยาบาลส่วนใหญ่มีการได้ดำเนินการตามโปรแกรม มีการแก้ไข พัฒนา ประเมินผล แต่ในบางพื้นที่บุคลากรมีภาระงานมาก อาจทำให้การได้ดำเนินการตามโปรแกรมบกพร่องบ้าง บางพื้นที่ก็มีการนำบางส่วนของโปรแกรมมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบท และบางพื้นที่ก็ได้แต่คัดกรอง และถอนพิษ แต่การฟื้นฟูและการติดตามอย่างต่อเนื่องยังไม่มี

2.15 การมีทรัพยากรด้านเวชภัณฑ์เพียงพอและเข้าถึงได้ในการบำบัดรักษาปัญหาการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การมีทรัพยากรด้านเวชภัณฑ์เพียงพอและเข้าถึงได้ในการบำบัดรักษาปัญหาการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้น ยาพื้นฐานที่ใช้ในการถอนพิษมีเพียงพอบ้าง ไม่เพียงพอบ้างในแต่ละพื้นที่ ยาบางตัวก็ไม่ได้อยู่ในบัญชียาหลักแห่งชาติ และยา Naltrexone และ Acamprosate ที่ใช้ในการรักษาอาการอยากแอลกอฮอล์ไม่มี

2.16 การมีระบบติดตามประเมินผลการรักษาเมื่อผู้เข้ารับการบำบัดกลับบ้านหรือสิ้นสุดการรักษา มีทั้งการติดตามเชิงรับจากการนัดตรวจเป็นรายบุคคล 3 เดือน หรือตลอดทั้งปี การติดตามในเชิงรุกโดยใช้สายด่วนเลิกเหล้า 1413 การเยี่ยมบ้าน และเครือข่ายผู้ที่เลิกเหล้าได้สำเร็จช่วยติดตาม แต่ยังไม่มีการติดตามเชิงระบบที่เป็นรูปธรรม

2.17 การดำเนินการให้มีระบบการเยียวยาด้านการรักษาพยาบาลผู้ได้รับผลกระทบจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้น มีระบบการเยียวยาในส่วนของข้าราชการทหาร กองทุนช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากแอลกอฮอล์ การทำงานร่วมกับสังคมสงเคราะห์ เพื่อทำหน้าที่ในเรื่องของการฟื้นฟูสภาพจิตใจของผู้ที่ได้รับผลกระทบจากผู้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การจัดหาสถานที่พักพิง การออกบัตรผู้พิการ และการใช้สายด่วนเลิกเหล้า 1413 ในการให้ความช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ แต่ในบางพื้นที่ก็ยังไม่มียาเยียวยา

2.18 ปัจจัยที่มีส่วนในการทำให้เกิดระบบการเยียวยาด้านการรักษาพยาบาลผู้ได้รับผลกระทบจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีทั้งการให้ความสำคัญของการดูแลผู้ป่วยและครอบครัว การมีระบบคัดกรองทางด้านจิตสังคมหรือครอบครัว การให้ความรู้เชิงกว้างแก่สังคม การเรียกร้องสิทธิของผู้ได้รับผลกระทบจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การประชาสัมพันธ์โดยที่ให้ผู้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีความรับผิดชอบมากขึ้น วิธีคิดและค่านิยมของสังคม ปัญหาสุขภาพร่างกาย การหาเหตุผล ความเสี่ยงในการกลับมาเป็นซ้ำ ทรัพยากร เช่น เตียง เวชภัณฑ์ งบประมาณ ทัศนคติของบุคลากร การตรวจสอบถึงปัญหาผู้ได้รับผลกระทบจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของผู้ให้บริการ การให้กำลังใจและพัฒนาบุคลากร การมีความก้าวหน้าในอาชีพของบุคลากร การติดต่อและความเชื่อมโยงของระบบ การเข้ามามีส่วนร่วมใน

การช่วยเหลือของกระทรวงพัฒนาความมั่นคงของมนุษย์ NGO SOS มูลนิธิปิวิณา และกฎหมาย

2.19 การมีโครงการหรืองานวิจัยในการบำบัดรักษาปัญหาการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้น บางพื้นที่มีการทำโครงการวิจัยร่วมกับ สสส. ผรส. ศวส. ัฒญารักษ์ บางพื้นที่ก็มีโครงการวิจัยในส่วนของ การบำบัดรักษา ได้แก่ การศึกษากลไกในการเกิดโรคใด ๆ ในแอลกอฮอล์ หรือการศึกษาในระดับของ Pre-clinic ระดับของสัตว์ทดลอง การทำวิจัยเกี่ยวกับการใช้ยาในการรักษาผู้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การทำวิจัยเปรียบเทียบแรงจูงใจของผู้มีปัญหาร่วม การทำวิจัยเปรียบเทียบผลของการใช้โปรแกรมการบำบัดต่าง ๆ บางพื้นที่ก็มีโครงการในการติดตามและช่วยเหลือในชุมชน ได้แก่โครงการสายด่วนเลิกเหล้า 1413 โครงการพัฒนาเพื่อช่วยเหลือผู้ดื่ม โครงการประจำปี่เรื่องการเลิกเหล้า แต่ในบางพื้นที่ก็ไม่มีแผนงานวิจัยเกี่ยวกับบำบัดรักษาที่ชัดเจน

2.20 โครงการหรืองานวิจัยประเด็นที่เกี่ยวกับการบำบัดรักษาปัญหาการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ที่ควรดำเนินการเพิ่มเติม นั้น ควรมีโครงการวิจัยในมิติทางการบำบัดรักษา ได้แก่การวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบำบัดรักษา เพื่อให้เหมาะสมกับลักษณะและสภาพแวดล้อมของคนไทย การวิจัยเรื่องวิธีการดูแลคนไข้ให้มีบริบทที่หลากหลาย การวิจัยวิทยาศาสตร์พื้นฐานหรือความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับความเข้าใจในเรื่องของแอลกอฮอล์ในมิติต่าง ๆ การวิจัยทาง Pre-clinic การวิจัยศักยภาพในการบำบัดรักษาของชุมชน การวิจัยเรื่องยาเรื่องสมุนไพรที่สามารถลดการกำเริบซ้ำ ลดการขาดสุราที่สามารถนำมาใช้ได้ การวิจัยที่ทำร่วมกันกับผู้บำบัด และโครงการวิจัยในมิติทางสังคม ได้แก่ การวิจัยถึงผลสัมฤทธิ์ที่เกิดจากการดำเนินการโครงการของ ผรส. การวิจัยเชิงนโยบาย การวิจัยทางเศรษฐกิจหรือผลกระทบต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากแอลกอฮอล์ การวิจัยที่มีผลทำให้เกิดการตระหนักรู้ของผู้ดื่ม การวิจัยในเรื่องของการสร้างทัศนคติเชิงบวกกับการบำบัดรักษา การศึกษารูปแบบความสำเร็จของคนที่มีประจำหรือดื่มมานาน ๆ ครั้งที่สามารถเลิกได้ การวิจัยทางมานุษยวิทยาในเรื่องคุณค่าของความเป็นมนุษย์ การวิจัยระบบการติดตามการรักษาที่เหมาะสมกับคนไทย และการศึกษาวิจัยเชิงลึกในส่วนของสื่อสังคมออนไลน์ที่เป็นประโยชน์ในการเข้าถึงประชาชน

2.21 ปัจจัยที่มีส่วนในการทำให้เกิดการดำเนินการโครงการหรืองานวิจัยที่เกี่ยวกับการบำบัดรักษาปัญหาการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีตั้งแต่ปัจจัยจากตัวโรค ได้แก่การรักษาที่ต่างกันของกรณีที่เป็นโรคทางจิตเวชอย่างเดียวกับโรคทางจิตเวชร่วมกับ Alcohol Use Disorder ปัจจัยทางทรัพยากร ได้แก่ งบประมาณที่สนับสนุน ศักยภาพของกลุ่มวิจัย การมีผู้เชี่ยวชาญ การส่งเสริมให้บุคลากรมีขวัญกำลังใจ การมีบุคลากรที่ช่วยดูเรื่องของการวิจัยต่าง ๆ ให้เป็นไปตามกระบวนการ ผลตอบแทน ความก้าวหน้าในอาชีพ ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ ความไม่ย่อท้อ ความมุ่งมั่น การหาพลังเครือข่าย การประสานงานที่ดี และปัจจัยทางนโยบาย ได้แก่ การมีนโยบายเชิงบวกที่ชัดเจนและส่งเสริมการวิจัย การให้ความสำคัญกับปัญหาเรื่องของแอลกอฮอล์ การมีการวิเคราะห์ปัญหาและมองเห็นขนาดของปัญหา การกระจายให้แต่ละพื้นที่ทำงานวิจัย และการมีเวทีที่จะให้หน่วยงานไปนำเสนอ

ปัญหาของกระบวนการดำเนินงานด้านการบำบัดรักษาและฟื้นฟู มีตั้งแต่เรื่องระบบคัดกรองระบบการส่งต่อ การบำบัด และ การติดตามผู้บำบัดที่ยังไม่มีแนวทางที่เป็นระบบ การขาดงบประมาณส่วนใหญ่ลักษณะงานจะเป็นการสั่งจากบนลงล่าง ขาดการมีส่วนร่วมของคนทำงาน และภาคีเครือข่ายที่ทำให้การสื่อสารข้างในระบบงานยังไม่ชัดเจนพอ การขาดตัวชี้วัดในกระทรวงสาธารณสุข ขาดการประสาน

งานเชื่อมโยงบริการระหว่างสถานพยาบาลของรัฐกับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และการที่กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ยังไม่เข้ามามีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนงาน

ข้อค้นพบของผลที่เกิดจากการบังคับใช้กฎหมายโดยตรง

- ประชาชนมีการรับรู้เกี่ยวกับกฎหมายและปฏิบัติตามกฎหมายมากขึ้น
- การมีพระราชบัญญัติฉบับนี้ช่วยลดโอกาสการเข้าถึงสุราของประชาชนอย่างชัดเจน
- ระบบคัดกรอง บำบัดรักษา และฟื้นฟูสภาพผู้ติดสุรา มีทิศทางที่ค่อนข้างดี ควรมีการส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดการนำปฏิบัติจริงในพื้นที่ และมีระบบติดตาม ประเมินผลการดำเนินการเป็นระยะ
- คำสั่ง คสช.ที่ 22/2558 ส่งผลให้จุดจำหน่ายรอบสถานศึกษาลดลง แต่ยังไม่มีความชัดเจนเกี่ยวกับการกำหนดโซนนิ่ง

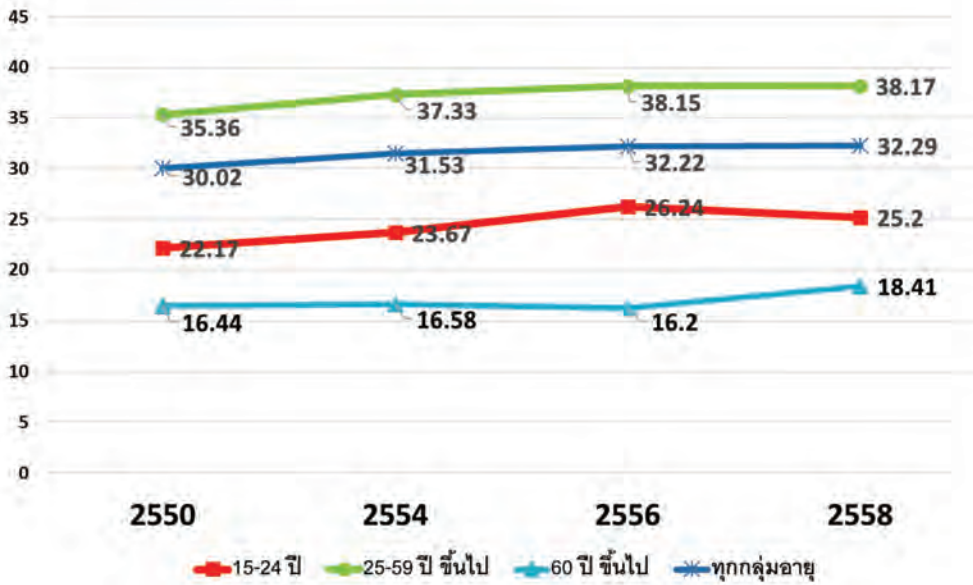
► 4. ผลลัพธ์ที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมาย

ในส่วนนี้จะกล่าวถึงความเปลี่ยนแปลงของประเด็นสำคัญต่าง ๆ ในสังคมไทย ที่เกี่ยวข้องกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยคาดว่าความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นต่อประเด็นเหล่านี้ ส่วนหนึ่งเกิดจากผลของการบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติฯ ฉบับนี้ ขณะที่ก็มีปัจจัยอื่น ๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องส่งผลต่อความเปลี่ยนแปลงด้วยเช่นเดียวกัน

พฤติกรรมกรมการบริโภคสุรา

วัตถุประสงค์ที่สำคัญประการหนึ่งของพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ คือการลดโอกาสการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเยาวชน ผ่านมาตรการการบังคับใช้กฎหมายต่าง ๆ เมื่อพิจารณาข้อมูลจากการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่าการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประชากรไทยมีแนวโน้มของอัตราการดื่มแอลกอฮอล์ระหว่างปี พ.ศ. 2554 ถึง พ.ศ. 2556 สูงขึ้นในกลุ่มเยาวชน (15-24 ปี) และลดลงในกลุ่มผู้สูงอายุ (60 ปีขึ้นไป) อย่างไรก็ตาม เมื่อเปรียบเทียบการสำรวจในปี พ.ศ. 2556 และผลสำรวจล่าสุดในปี พ.ศ. 2557 พบว่า อัตราการดื่มในกลุ่มผู้สูงอายุกลับเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 2.2 ในขณะที่ในกลุ่มเยาวชนลดลงร้อยละ 1 ในขณะที่กลุ่มวัยทำงาน (25-59 ปี) มีอัตราการดื่มค่อนข้างคงที่ตลอดช่วงที่ทำการสำรวจ

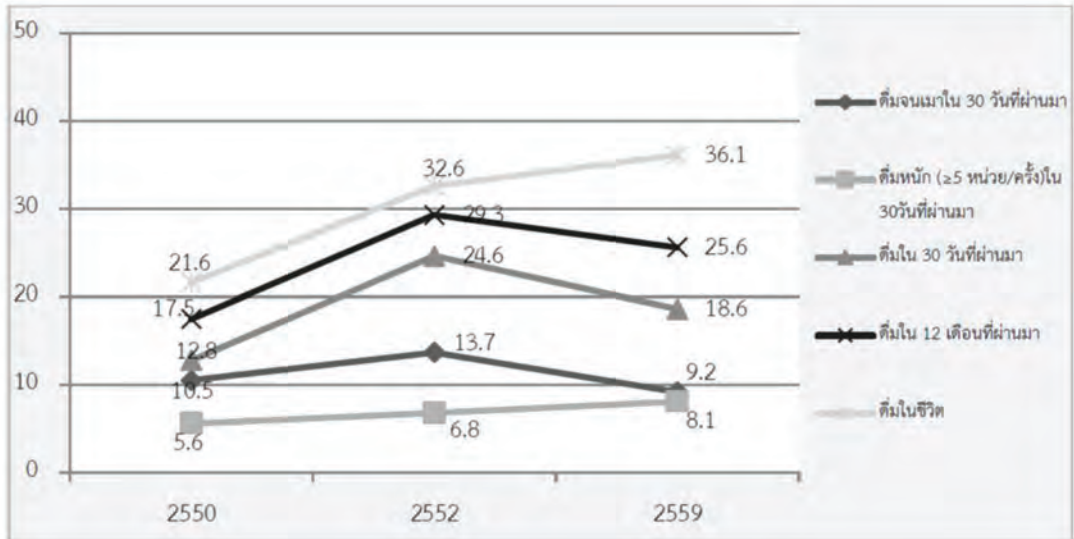
กราฟ 2 แสดงความชุกของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ แยกตามกลุ่มอายุ

ศูนย์วิจัยปัญหาสุราได้ทำการศึกษาแนวโน้มของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในนักเรียนระดับมัธยมศึกษาของประเทศไทย เปรียบเทียบระหว่างเวลา 1 ปี ก่อนมีพระราชบัญญัติ(พ.ศ. 2550) 1 ปี ภายหลัง พระราชบัญญัติประกาศใช้ (พ.ศ. 2552) และ 8 ปีภายหลังพระราชบัญญัติประกาศใช้ (พ.ศ. 2559) พบว่าร้อยละของการเคยดื่มในชีวิต เพิ่มจากร้อยละ 21.6 มาเป็น 32.6 และ 36.1 ตามลำดับ เวลาของการเก็บข้อมูล ร้อยละของการเคยดื่มในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา ลดจากร้อยละ 29.3 ในปี พ.ศ. 2552 เหลือร้อยละ 25.6 ในปี พ.ศ. 2559 ร้อยละของการเคยดื่มในช่วง 30 วันที่ผ่านมา ลดจากร้อยละ 24.6 ในปี พ.ศ. 2552 เหลือร้อยละ 18.6 ในปี พ.ศ. 2559 ร้อยละของการเคยดื่มจนเมา ในช่วง 30 วันที่ผ่านมา ลดจากร้อยละ 13.7 ในปี พ.ศ. 2552 เหลือร้อยละ 9.2 ในปี พ.ศ. 2559 อย่างไรก็ตาม ร้อยละของการเคยดื่มหนัก คือดื่มมากกว่าหรือเท่ากับ 5 หน่วยต่อครั้งของการดื่ม เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 6.8 ในปี พ.ศ. 2552 มาเป็นร้อยละ 8.1 ในปี พ.ศ. 2559

กราฟ 3 แสดงความชุกของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในนักเรียนระดับมัธยมศึกษา

ข้อมูลการสำรวจพฤติกรรมกรรมการสูบบุหรี่และดื่มสุราของประชากร ที่จัดทำโดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ โดยใช้ข้อมูลจากการสำรวจปี พ.ศ. 2547 และ พ.ศ. 2550 เป็นข้อมูลอ้างอิงสำหรับพฤติกรรมและผลกระทบ ก่อนมีการบังคับใช้ พระราชบัญญัติ และใช้ข้อมูลจากการสำรวจปี พ.ศ. 2554 และ พ.ศ. 2557 เป็นข้อมูล สำหรับการเปรียบเทียบผลกระทบทางด้านสุขภาพ พบว่าหลังจากมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติ ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ความถี่ในการดื่มเพิ่มขึ้นร้อยละ 9 ความถี่ในการดื่มหนักเพิ่มขึ้นร้อยละ 8 ขณะที่อายุเมื่อเริ่มดื่มครั้งแรกลดลง 0.33 ปี

ตารางที่ 9 แสดงผลของพระราชบัญญัติต่อพฤติกรรมกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ตัวแปรผลลัพธ์	adj OR* [ref: ไม่มี พระราชบัญญัติ]	95% CI	p-value
ความถี่ในการดื่มแอลกอฮอล์	1.09 ^t	(1.07 - 1.10)	< 0.01
ความถี่ของการดื่มหนัก	1.08 ^t	(1.04 - 1.12)	< 0.01
อายุเริ่มต้นของผู้ที่ดื่มแอลกอฮอล์ (ปี)	-0.33	(-0.39, -0.27)	< 0.01

*มีการปรับอิทธิพลของตัวแปร เพศ อายุ และรายได้ tproportional OR

เมื่อเปรียบเทียบผลการสำรวจพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประชาชน ระหว่างการสำรวจเมื่อเดือนกันยายน พ.ศ. 2551 ซึ่งเป็นปีเดียวกันกับปีที่มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 (นพดล กรณีกา 2559) ซึ่งทำการเก็บข้อมูลจากประชาชนและเจ้าหน้าที่ 16 จังหวัด จำนวนตัวอย่างประชาชน 4,324 คน และจำนวนตัวอย่างเจ้าหน้าที่ 844 คน กับการสำรวจในผู้ที่มียอายุ 11 ปีขึ้นไป เมื่อเดือนกันยายน พ.ศ. 2561 ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร นนทบุรี สมุทรปราการ ชลบุรี สุรินทร์ ขอนแก่น สกลนคร เชียงใหม่ ลำพูน สุโขทัย กระบี่ สงขลา และพัทลุง รวม 13 จังหวัด 79 พื้นที่ จำนวนตัวอย่างประชาชน 5,335 คน และจำนวนตัวอย่างเจ้าหน้าที่ 533 คน พบว่าประชาชนมีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชีวิตลดลงจากร้อยละ 59.3 เมื่อปี พ.ศ. 2551 มาเป็นร้อยละ 58.1 ในปี พ.ศ. 2561 มีพฤติกรรมการดื่มใน 12 เดือนที่ผ่านมาลดลงจากร้อยละ 40.8 เมื่อปี พ.ศ. 2551 มาเป็นร้อยละ 37.3 ในปี พ.ศ. 2561 พฤติกรรมการดื่มในช่วง 30 วันก่อนการสัมภาษณ์ลดลงจากร้อยละ 27.3 เมื่อปี พ.ศ. 2551 เหลือร้อยละ 14.3 ในปี พ.ศ. 2561

ตารางที่ 10 แสดงร้อยละการรับรู้ของประชาชนเปรียบเทียบกับผลการสำรวจก่อน-หลังพระราชบัญญัติ

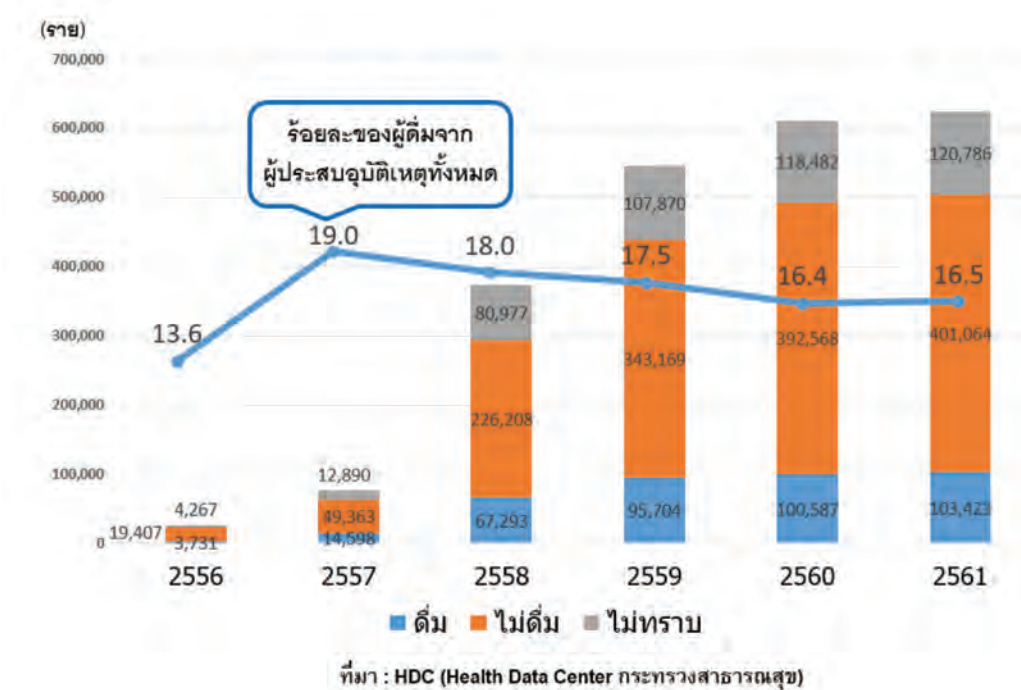
การรับรู้ประชาชนทั่วไป	ก.ย. 2551	ก.ย. 2561	เพิ่มขึ้น/ ลดลง (%)
จำนวนจังหวัด	16	13	
จำนวนตัวอย่าง	4,324	5,335	
การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชีวิต	2,560 (59.2)	3,102 (58.1)	-1.8
การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ใน 12 เดือนที่ผ่านมา	1,764 (40.8)	1,990 (37.3)	-8.6
การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ใน 30 วันที่ผ่านมา	1,180 (27.3)	763 (14.3)	-47.6

● พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ขณะขับขี่ยานพาหนะ

ข้อมูลจากศูนย์ข้อมูลด้านสุขภาพของกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งเก็บสถิติเกี่ยวกับลักษณะของผู้ประสบอุบัติเหตุทางการจราจรระหว่างปี พ.ศ. 2556 ถึง พ.ศ. 2561 จำนวนผู้ประสบอุบัติเหตุทางถนนดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีแนวโน้มเพิ่มสูงอย่างต่อเนื่อง คือจาก 3,731 ราย ในปี พ.ศ. 2556 เป็น 103,423 ราย ในปี พ.ศ. 2561 เมื่อพิจารณาสัดส่วนของผู้ที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากผู้ประสบอุบัติเหตุทั้งหมด พบว่ามีแนวโน้มลดลง โดยลดลงจากร้อยละ 19.0 ในปี พ.ศ. 2557 มาเป็นร้อยละ 16.5 ในปี พ.ศ. 2561

กราฟ 4 ความสัมพันธ์ของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และการประสบอุบัติเหตุทางถนน

● ผลกระทบทางเศรษฐกิจจากพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551

จากการทบทวนเอกสาร มีการศึกษาที่ได้ทำการประเมินต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ที่เกิดจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และผลกระทบ (ต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ หมายถึง ต้นทุนทางตรง และ ต้นทุนทางอ้อมที่เกิดต่อสังคม) ก่อนและหลังการมี พ.ร.บ. ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 การเปรียบเทียบต้นทุนที่เกิดขึ้นต่อสังคมดังกล่าว เป็นตัวบ่งชี้ผลของการบังคับใช้ พ.ร.บ. ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ว่าส่งผลต่อการลดหรือเพิ่มต้นทุนที่เกิดกับสังคมไทย

การศึกษาต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ที่เกิดจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ก่อน พ.ร.บ. ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 มีผลบังคับใช้ (Thavorncharoensap, et al., 2010) พบว่า ในปี พ.ศ. 2549 ต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์จากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่เกิดกับสังคมไทย คิดเป็น 156,105.4 ล้านบาท เป็นต้นทุนทางตรง 4.2% (รักษาพยาบาล 3.5%, การบังคับใช้กฎหมาย 0.2% และทรัพย์สินเสียหาย 0.5%) และเป็นต้นทุนทางอ้อม 95.8% (เสียชีวิตก่อนวัยอันควร 66.7% และประสิทธิภาพการทำงานลดลง 29.1%) ต้นทุนที่เกิดขึ้นคิดเป็น 1.99% ของ GDP ในปี พ.ศ. เดียวกัน

การศึกษาต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ที่เกิดจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หลัง พ.ร.บ. ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 มีผลบังคับใช้ (ธัชชนันท์ โกมลไพศาล, 2558) พบว่า ในปี พ.ศ. 2554 หลัง พ.ร.บ. ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 มีผลบังคับใช้มาแล้วประมาณ 3 ปี ต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์จากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่เกิดกับสังคมไทย คิดเป็น 89,797.2 ล้านบาท

เป็นต้นทุนทางตรง 9.6% (รักษาพยาบาล 8.1%, การบังคับใช้กฎหมาย 1.4% และทรัพย์สินเสียหาย 0.1%) และเป็นต้นทุนทางอ้อม 90.4% (เสียชีวิตก่อนวัยอันควร 83.8% และประสิทธิภาพการทำงานลดลง 6.7%) ต้นทุนที่เกิดขึ้นคิดเป็น 1.08% ของ GDP ในปี พ.ศ. เดียวกัน

ตารางที่ 11 ต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ก่อนและหลังการบังคับใช้ พ.ร.บ. ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551

รายการต้นทุน	2549		2554	
	ต้นทุน (ล้านบาท)	%	ต้นทุน (ล้านบาท)	%
ต้นทุนทางตรง	6,512.9	4.2	8,599.5	9.6
รักษาพยาบาล	5,491.2	3.5	7,279.1	8.1
การบังคับใช้กฎหมาย (การดำเนินคดี และต้นทุนที่เกิดในกระบวนการยุติธรรม)	242.4	0.2	1,272.8	1.4
ทรัพย์สินเสียหาย	779.4	0.5	47.6	0.1
ต้นทุนทางอ้อม	149,592.9	95.8	81,197.7	90.4
การเสียชีวิตก่อนวัยอันควร	104,127.9	66.7	75,217.2	83.8
การขาดงานและประสิทธิภาพการทำงานที่ลดลง	45,464.6	29.1	5,980.5	6.7
รวม	156,105.4	100	89,797.2	100
ร้อยละของ GDP		1.99		1.08

เมื่อเปรียบเทียบต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ที่เกิดกับสังคมไทยก่อนและหลังการบังคับใช้ พ.ร.บ. ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 จึงพบว่า การบังคับใช้ พ.ร.บ. ช่วยลดต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ที่เกิดต่อสังคมไทยลง 66,308.2 ล้านบาท (0.91% ของ GDP) คิดเป็นการลดต้นทุนลง 42.5% ลดสัดส่วนของต้นทุนทางอ้อม โดยเฉพาะในส่วนของ การขาดงานและประสิทธิภาพในการทำงานลง และสัดส่วนต้นทุนที่เกิดจากการบังคับใช้กฎหมายสูงขึ้น ซึ่งสมเหตุสมผล เนื่องจาก พ.ร.บ. ประกอบด้วยมาตรการทางกฎหมายต่างๆ ที่เข้มงวดขึ้นจากเดิม โอกาสที่จะเกิดการทำผิดกฎหมายมากขึ้น ต้นทุนการบังคับใช้กฎหมายก็จะสูงขึ้น ต้นทุนที่เกิดต่อสังคมที่ลดลงนี้เป็นผลประโยชน์จากการบังคับใช้ พ.ร.บ. ที่เกิดต่อสังคมไทย ทำให้มีทรัพยากรมากขึ้นในการนำไปก่อให้เกิดประโยชน์สาธารณะอื่นๆ

● ค่าใช้จ่ายในการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

เมื่อพิจารณาค่าใช้จ่ายของครัวเรือนในการซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พบว่าสัดส่วนของค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ลดลงอย่างต่อเนื่อง ทั้งในแง่สัดส่วนต่อค่าใช้จ่ายทั้งหมด และสัดส่วนต่อรายได้

กราฟ 5 แสดงร้อยละของค่าใช้จ่ายของครัวเรือนในการซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่อรายจ่ายทั้งหมด และรายได้ทั้งหมด

ข้อค้นพบของผลลัพธ์ของการบังคับใช้กฎหมาย

- ค่าใช้จ่ายของครัวเรือนในการซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีแนวโน้มลดลงอย่างชัดเจน
- พ.ร.บ. ช่วยลดต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ที่เกิดต่อสังคมไทยลง
- พฤติกรรมการดื่มในเยาวชนในภาพรวมไม่ลดลง ขณะที่พฤติกรรมการดื่มในผู้สูงอายุสูงขึ้น
- พฤติกรรมการดื่มและซัวยังไม่มีแนวโน้มที่ดีขึ้น ซึ่งคงต้องพึ่งเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจร และการรณรงค์เมาไม่ขับอย่างต่อเนื่อง

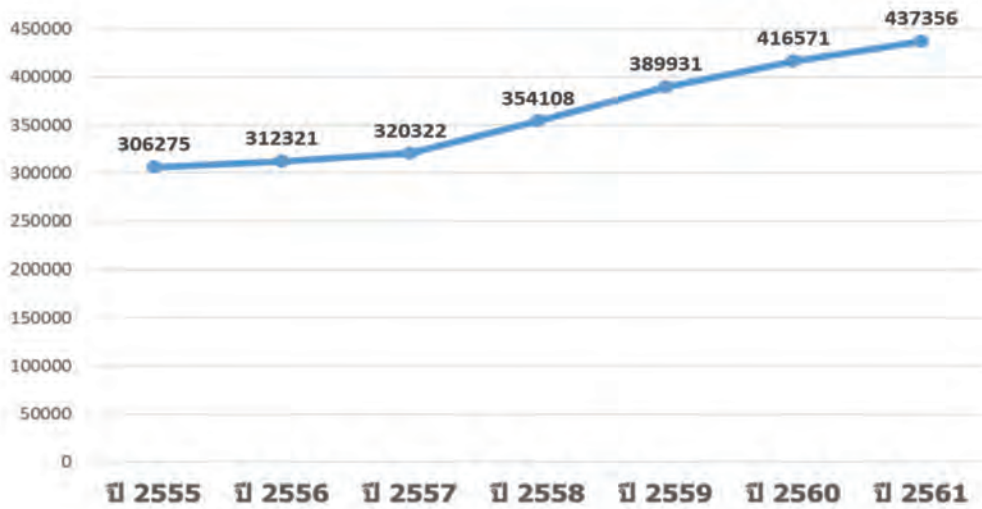
► 5. ผลกระทบที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมาย

เนื้อหาของรายงานในส่วนนี้ จะกล่าวถึงผลกระทบที่ไกลออกไป ที่แม้จะบอกได้ยากกว่าความเปลี่ยนแปลงต่อประเด็นเหล่านี้ เกิดจากการมีและบังคับใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้มาน้อยเพียงใด แต่ก็เป็นที่น่าสังเกตว่าการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นปัจจัยสำคัญ

อุบัติเหตุจราจร

อุบัติเหตุจราจรเกิดจากเหตุปัจจัยหลายประการ แต่สาเหตุสำคัญส่วนหนึ่งของอุบัติเหตุจราจร มาจากการดื่มสุราขณะขับขี่หรือโดยสารยานพาหนะ ข้อมูลรายงานสรุปการดำเนินงานการแพทย์ฉุกเฉิน 76 จังหวัด + กรุงเทพมหานคร แสดงให้เห็นถึงแนวโน้มที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเพิ่มจาก 306,275 ครั้งในปี พ.ศ. 2555 มาเป็น 437,356 ครั้งในปี พ.ศ. 2561

กราฟ 6 แสดงจำนวนครั้งของการเกิดอุบัติเหตุจราจรรายปี

ภาระโรคจากการดื่มสุรา

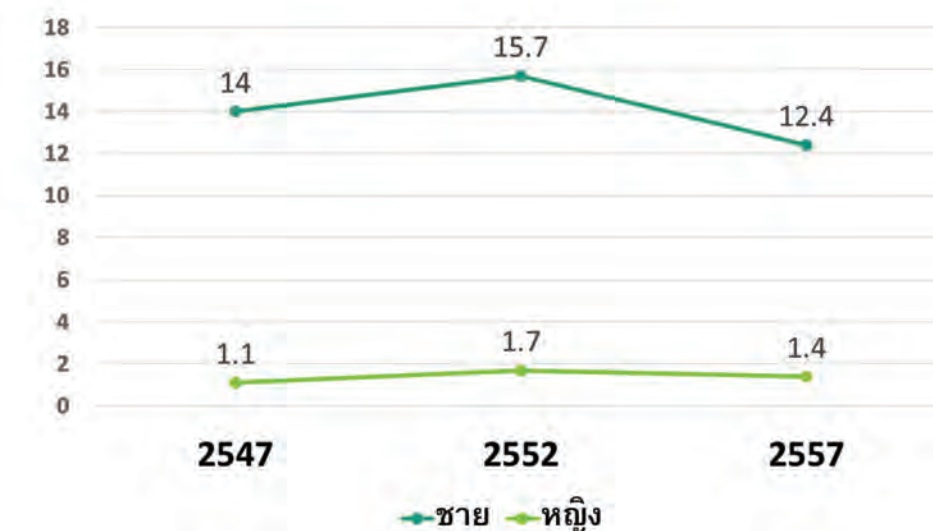
การดื่มสุราเป็นปัจจัยเสี่ยงด้านสุขภาพที่สำคัญที่สุดในคนไทย เมื่อพิจารณาผลการศึกษาระบาดวิทยา ปี พ.ศ. 2457 ซึ่งเป็นเวลาก่อนจะมีพระราชบัญญัติฯ เปรียบเทียบกับผลการศึกษาเมื่อปี พ.ศ. 2552 และ พ.ศ. 2557 ซึ่งเป็นช่วงเวลาหลังจากที่พระราชบัญญัติฯ มีผลบังคับใช้แล้ว พบว่าภาระโรคที่คำนวณเป็นปี สุขภาพที่สูญเสียจากการเสียชีวิตก่อนวัยอันควรและความพิการ (Disability Adjusted Life Years, DALYs) อันเนื่องมาจากพฤติกรรมกรรมการดื่มสุราของคนไทยเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทั้งในเพศชายและเพศหญิง โดยเพศชายเพิ่มจาก 760,000 ปี ในปี พ.ศ. 2547 มาเป็น 913,000 ปี ในปี พ.ศ. 2552 และ 1,040,000 ปี ในปี พ.ศ. 2557 ส่วนในเพศหญิงเพิ่มจาก 40,000 ปี ในปี พ.ศ. 2547 มาเป็น 74,000 ปี ในปี พ.ศ. 2552 และ 82,000 ปี ในปี พ.ศ. 2557

กราฟ 7 ภาระโรค (DALYs) (ปี) จากพฤติกรรมการดื่มสุร่าจำแนกตามเพศและปี

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาสัดส่วนของภาระโรคที่เกิดจากพฤติกรรมการดื่มสุร่าเทียบกับภาระโรคทั้งหมด กลับพบว่าเพิ่มขึ้นระหว่างปี พ.ศ. 2547 มาปี พ.ศ. 2552 แต่ลดลงระหว่างปี พ.ศ. 2552 มาปี พ.ศ. 2557 เมื่อประกอบกับการที่ภาระโรคจากพฤติกรรมการดื่มสุร่ายังเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จึงอาจสรุปได้ว่า คนไทยมีภาระโรคเพิ่มขึ้นจากสาเหตุอื่นในอัตราเร่งที่มากกว่าภาระโรคที่เกิดจากการดื่มสุร่า

กราฟ 8 แสดงสัดส่วนของภาระโรค (DALYs) (ปี) ที่เกิดจากพฤติกรรมการดื่มสุร่าเทียบกับภาระโรคทั้งหมดจำแนกตามเพศและปี

ความรุนแรงในครอบครัว

ความรุนแรงในครอบครัวเป็นปัญหาสังคมอีกปัญหาหนึ่งที่มีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นส่วนหนึ่งของสาเหตุ จากข้อมูลผลการสำรวจระดับประเทศพบว่า ปัญหาความรุนแรงในครอบครัวลดลงร้อยละ 62 เมื่อเทียบกับก่อนมีพระราชบัญญัติ อย่างไรก็ตาม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์อาจไม่ใช่ปัจจัยที่สำคัญที่สุดของความเปลี่ยนแปลงของผลการสำรวจนี้ เนื่องจากความรุนแรงในครอบครัวมีปัจจัยอื่นที่เป็นสาเหตุ นอกเหนือจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อีกจำนวนมาก

ตารางที่ 12 แสดงผลของพระราชบัญญัติต่อความรุนแรงในครอบครัวและการประกอบอาชีพ

ตัวแปรผลลัพธ์	adj OR* [ref: ไม่มี พระราชบัญญัติ]	95% CI	p-value
ปัญหาความรุนแรงในครอบครัว	0.38	(0.36, 0.40)	< 0.01
ผลกระทบในการประกอบอาชีพ	0.74	(0.67, 0.82)	< 0.01

*มีการปรับอิทธิพลของตัวแปร เพศ อายุ รายได้ ความถี่ของการดื่ม และความถี่ของการดื่มหนัก

ข้อค้นพบของผลกระทบที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมาย

- การดื่มสุราเป็นปัจจัยเสี่ยงด้านสุขภาพที่สำคัญที่สุด ส่งผลให้เกิดภาวะโรคสูงสุด
- ไม่สามารถสรุปได้ว่า ปัญหาที่เพิ่มขึ้นเหล่านี้ เกิดจากความไม่สำเร็จของการบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ เนื่องจากมีปัจจัยร่วมอื่นจำนวนมาก

บทที่ 4

อภิปราย สรุปผลการประเมิน และข้อเสนอแนะ

► อภิปรายผล

เจตจำนงของพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ต้องการลดปัญหาและผลกระทบจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ทั้งด้านสังคมและเศรษฐกิจผ่านการบังคับใช้กฎหมาย โดยให้ประชาชนตระหนักถึงพิษภัยของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ช่วยป้องกันเด็กและเยาวชนมิให้เข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้โดยง่าย และให้มีการจัดบริการคัดกรอง บำบัดรักษาฟื้นฟูสุขภาพ ผู้ติดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ รายงานการประเมินพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ภายหลังการบังคับใช้เป็นระยะเวลา 10 ปี ฉบับนี้ ดำเนินการประเมินตัวพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 กฎหมายลูก อนุบัญญัติ ตลอดจนประกาศ และกฎกระทรวงต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เมื่อพิจารณาประเด็นต่าง ๆ ตามกรอบการประเมินที่ละประเด็น ตั้งแต่ตัวกฎหมายเอง การดำเนินการและการบังคับใช้กฎหมาย ผลที่เกิดจากตัวกฎหมายโดยตรง ผลลัพธ์ที่คาดว่าจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมาย และผลกระทบที่สำคัญ ๆ ที่กฎหมายฉบับนี้อาจมีส่วนเกี่ยวข้อง โดยเรียงลำดับองค์ประกอบต่าง ๆ ภายในแต่ประเด็น ว่ามีความดี ความสำเร็จ หรือดำเนินการได้ผลเป็นอย่างไร จากดีมาก ประสบความสำเร็จมาก ผลการดำเนินการดีมาก ไปจนถึง ไม่ดี ไม่ประสบความสำเร็จ และผลการดำเนินการไม่ดี ได้เป็นดังนี้

ตัวกฎหมาย

เนื้อหากฎหมายที่ดีมากอยู่แล้วคือส่วนที่เกี่ยวกับสำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยระบุบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ ที่เน้นไปที่การเป็นหน่วยงานเลขานุการ ที่ทำหน้าที่ประสานสนับสนุน และเป็นศูนย์ข้อมูลเกี่ยวกับกฎหมายฉบับนี้ และมีการให้อำนาจในการบังคับใช้กฎหมายแก่หน่วยงานอย่างครอบคลุม เบ็ดเสร็จ เนื้อหาของกฎหมายอีกส่วนหนึ่งที่ถือว่าดีคือ มาตรการด้านบุคคล เวลา สถานที่ โดยเมื่อประกอบกับกฎหมายลูกที่ออกตามมา ทำให้เนื้อหามีความครอบคลุมข้อห้ามในการขายและข้อห้ามในการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่จำเป็นทั้งหมดแล้ว ซึ่งในอนาคตหากจำเป็นก็อาจออกกฎหมายลูกเพิ่มเติมได้ กฎหมายที่ค่อนข้างดีและเป็นประโยชน์คือคำสั่งคสช. ที่ 22/2558 ที่ห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษา อย่างไรก็ตามยังมีปัญหาอยู่บ้างเกี่ยวกับการกำหนด Zoning และแนวทางการบังคับใช้กฎหมาย

กฎหมายส่วนที่ถือว่ายังเป็นปัญหาอยู่ คือการที่กำหนดให้มีคณะกรรมการระดับชาติทั้งสองชุด ข้อดีของการมีคณะกรรมการระดับชาติ 2 ชุดคือทำให้การดำเนินการล่าช้า นอกจากนั้นการมีคณะกรรมการ 2 ชุด ทำให้มีโอกาสถูกแทรกแซงจากเครือข่ายธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในด้านนโยบายง่ายขึ้น อย่างไรก็ตามการลดจำนวนคณะกรรมการระดับชาติให้เหลือเพียงชุดเดียวอาจทำให้นโยบายต่าง ๆ ไม่ได้รับการพิจารณาอย่างรอบรอบ และหากให้เหลือกรรมการระดับชาติเพียงชุดเดียว และให้ตั้งไว้ที่กระทรวงสาธารณสุขจะเป็นการลดระดับความสำคัญของงานนี้ จึงยังไม่สามารถสรุปได้ว่าควรมีการยุบรวมคณะกรรมการระดับชาติทั้งสองชุดให้เหลือเพียง 1 ชุด เพื่อความคล่องตัวในการออกกฎหมายและนโยบาย

ต่าง ๆ หรือไม่ สำหรับกฎหมายสรรพสามิตที่เกี่ยวกับการอนุญาตให้ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พบว่าการอนุญาตยังง่ายเกินไปในลักษณะของการส่งเสริมให้มีการขายและการผลิต ความท้าทายคือจะทำอย่างไรให้กรมสรรพสามิตมีนโยบายและความคิดว่าสุราเป็นโทษและพิชภัยต่อสุขภาพและสังคม และไม่ใช้ภาษีสรรพสามิตจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นตัวชี้วัดสำคัญของกรม ส่วนกฎหมายที่ยังไม่ดี มีปัญหา และจำเป็นต้องได้รับการปรับปรุง คือกฎหมายมาตรา 32 ที่เกี่ยวกับการโฆษณาประชาสัมพันธ์และการสื่อสารการตลาด เนื่องจากยังเขียนไว้ไม่ชัดเจน เนื้อหาคลุมเครือ ไม่เท่าทันเทคโนโลยีการสื่อสารสมัยใหม่ จนเปิดช่องให้ธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บิดเบือนเจตนารมณ์ของกฎหมาย และทำการโฆษณา ประชาสัมพันธ์ และสื่อสารการตลาดหลากหลายรูปแบบ ที่ส่งผลต่อการรับรู้และทัศนคติ ที่อาจเป็นปัญหาแก่เด็กและเยาวชน นอกจากนั้นควรมีการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับข้อดีข้อเสียของการให้มีภาพคำเตือนบนฉลาก รวมถึงรูปแบบของภาพคำเตือนที่เหมาะสม หากจะมีการเพิ่มมาตรการนี้เข้าไปในพระราชบัญญัติ กฎหมายอีกส่วนหนึ่งที่ยังเป็นปัญหาคือมาตรา 33 ที่เกี่ยวกับคัดกรอง บำบัดรักษา และฟื้นฟูสภาพผู้ติดสุรา ที่ยังคลุมเครือแปลกแยกจากเนื้อหาส่วนอื่นและไม่ชัดเจนว่าจะปฏิบัติอย่างไร อันที่จริงเนื้อหาส่วนนี้อาจตัดออกก็ได้หากจะบูรณาการเข้าสู่ระบบบริการสุขภาพปกติของประเทศ อย่างไรก็ตามการปรับปรุงกฎหมายมาตรา 33 ไม่ใช่เรื่องเร่งด่วน

การดำเนินงานและการบังคับใช้กฎหมาย

การขาดการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องอย่างเข้มงวดจริงจึงเป็นปัญหาที่สำคัญที่สุด และจำเป็นต้องได้รับการปรับปรุงแก้ไขอย่างเร่งด่วนหากประเทศต้องการให้เกิดผลลัพธ์ที่ดีขึ้นตามเจตจำนงของกฎหมายฉบับนี้ รากเหง้าของปัญหาที่สำคัญที่สุด คือการขาดประสิทธิภาพของระบบและกระบวนการบังคับใช้กฎหมายในพื้นที่ ซึ่งกำหนดให้ขับเคลื่อนโดยคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จังหวัด ผ่านทางการดำเนินการบังคับใช้กฎหมายโดยพนักงานเจ้าหน้าที่ของแต่ละพื้นที่ การศึกษาครั้งนี้พบว่า ปัญหาสำคัญได้แก่ การขาดการสนับสนุนทั้งด้านนโยบาย บุคลากร และงบประมาณ การแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ในลักษณะเหวี่ยงแห แต่ไม่มีการระบุที่จะทำหน้าที่นี้หรือเป็นผู้รับผิดชอบหลัก เจ้าหน้าที่สาธารณสุขซึ่งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่น่าจะ เป็นผู้ออกมาเป็นผู้นำในการบังคับใช้กฎหมายก็ไม่อยากทำงานนี้ เนื่องจากเป็นงานที่ไม่ชอบ ไม่ถนัด และไม่สามารถดำเนินการอย่างเบ็ดเสร็จ เนื่องจากไม่ได้รับมอบอำนาจให้ทำการเปรียบเทียบปรับ

ในด้านการบังคับใช้กฎหมายแต่ละข้อ ที่ยังไม่ค่อยมีประสิทธิภาพ คือที่เกี่ยวกับ บุคคล เวลา และสถานที่ ซึ่งที่ปฏิบัติถูกต้องจะเป็นร้านค้าที่อยู่ภายใต้เครือข่ายธุรกิจขนาดใหญ่ เช่นร้านสะดวกซื้อและห้างสรรพสินค้าต่าง ๆ แต่ที่ยังปฏิบัติไม่ถูกต้องคือร้านค้าขนาดเล็ก ในลักษณะของร้านขายของชำในชุมชน ที่ยังมีการขายเกินเวลา และยังขายให้กับผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี ส่วนหนึ่งมากจากการขาดการประชาสัมพันธ์ และอบรมให้ความรู้แก่ผู้ประกอบการร้านค้า ส่วนที่มีปัญหามากที่สุดและจำเป็นต้องได้รับการปรับปรุงอย่างเร่งด่วน คือการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการโฆษณาประชาสัมพันธ์และการสื่อสารการตลาด เนื่องจากปัจจุบันธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีการกระทำผิดในหลายรูปแบบมาก ทั้งการกระทำผิดในลักษณะโจ่งแจ้ง คือผิดกฎหมายแน่นอน และการกระทำผิดที่ยังไม่ชัดเจนว่าผิดกฎหมายหรือไม่

กระทรวงสาธารณสุขและกรมควบคุมโรคควรทบทวนบทบาทหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่เกี่ยวกับการออกมาทำหน้าที่เป็นผู้บังคับใช้

กฎหมายด้วยตนเองของสำนักงานฯ ว่าควรทำมากน้อยเพียงใด ในกรณีใดบ้าง แม้กฎหมายจะให้อำนาจสำนักงานฯ ในการบังคับใช้กฎหมายด้วยตนเอง แต่บทบาทหน้าที่ของสำนักงานฯ ที่กฎหมายกำหนดให้ปฏิบัติคือบทบาทในฐานะสำนักงานเลขานุการ สำนักงานฯ จึงควรให้ความสำคัญกับการปฏิบัติหน้าที่เป็นหน่วยงานที่ให้การสนับสนุนการดำเนินการบังคับใช้กฎหมาย โดยเน้นสร้างระบบและความเข้มแข็งของเครือข่ายการทำงานในพื้นที่เป็นสำคัญ อย่างไรก็ตามสำนักงานฯ ยังต้องดำเนินการบังคับใช้กฎหมายด้วยตนเองบ้าง เช่นการแจ้งดำเนินคดีเพื่อให้เป็นคดีตัวอย่างในกรณีการทำผิดขนาดใหญ่โดยเครือข่ายธุรกิจขนาดใหญ่หรือโดยผู้มีอิทธิพล เพื่อให้มีผลการพิจารณาดีของศาลเป็นบรรทัดฐานในการปฏิบัติแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ต่อไป ความท้าทายของการดำเนินงานของสำนักงานฯ คือ จะสร้างคุณภาพของการปฏิบัติอย่างไร ให้มีความเหมาะสมและคงเส้นคงวา ระหว่างการออกหน้าบังคับใช้กฎหมายด้วยตนเองกับการส่งเสริมสนับสนุนให้พื้นที่ดำเนินการ และด้วยบทบาทหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดัดแอลกอฮอล์มีลักษณะเฉพาะแตกต่างจากของหน่วยงานวิชาการส่วนใหญ่อื่น ๆ ในกระทรวงสาธารณสุข เนื่องจากมีเรื่องของกฎหมายเข้ามาเกี่ยวข้องค่อนข้างมาก นอกจากนั้นการควบคุมเครื่องดัดแอลกอฮอล์ยังกระทบกับผลประโยชน์ของเครือข่ายธุรกิจเครื่องดัดแอลกอฮอล์ ซึ่งเป็นธุรกิจขนาดใหญ่และมีอิทธิพลสูง จึงต้องการผู้บริหารและบุคลากรที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ตลอดจนเจตคติที่เหมาะสมกับงาน การที่ปัจจุบันนิติกรส่วนใหญ่ของสำนักงานฯ ทำงานภายใต้การจ้างงานในลักษณะลูกจ้างชั่วคราวทำให้เกิดปัญหาการลาออกของนิติกรเมื่อได้ตำแหน่งงานอื่นที่มีความมั่นคงกว่าถือเป็นการสูญเสียบุคลากรที่มีประสบการณ์ในการทำงาน และส่งผลต่อประสิทธิภาพของการดำเนินงานของสำนักงานฯ นอกจากนี้ยังมีข้อสังเกตถึงความเหมาะสมและความยั่งยืนของการจ้างนิติกรโดยอาศัยงบประมาณสนับสนุนจาก สสส. เนื่องจากนิติกรเป็นตำแหน่งงานที่เป็นหัวใจหลักของสำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดัดแอลกอฮอล์

แม้ว่าจะไม่ใช่องค์กรที่มีบทบาทหน้าที่ตามกฎหมาย แต่ สสส. ถือว่าเป็นหน่วยงานที่มีบทบาทอย่างมากในการสนับสนุนประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายฉบับนี้ ผ่านทางการให้ทุนวิจัย การสนับสนุนการดำเนินการเครือข่ายภาคประชาสังคม ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการเฝ้าระวังการกระทำผิดกฎหมายในพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วประเทศ และช่วยรณรงค์สร้างการรับรู้ถึงการมีอยู่ของตัวกฎหมาย และสร้างความตระหนักแก่ประชาชน ถึงผลเสียของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สำหรับสำนักงานควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ถือว่าเป็นหน่วยงานที่สำคัญที่สุด และเป็นตัวกำหนดความสำเร็จของกฎหมายฉบับนี้ ซึ่งตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา ต้องถือว่าบทบาทหน้าที่ได้ค่อนข้างดี ในการเป็นผู้นำในการบังคับใช้กฎหมาย ต่อสู้กับธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ที่พยายามจะกระทำความผิดในรูปแบบต่างๆ และช่วยประสานงานกับองค์กรและเครือข่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง การบังคับใช้กฎหมายที่ได้ผลค่อนข้างดีคือกฎหมายที่เกี่ยวกับสถานที่ห้ามบริโภค อย่างไรก็ตามยังมีปัญหาค่อนข้างมากคือการดื่มบนยานพาหนะ

ผลที่เกิดจากการบังคับใช้กฎหมายโดยตรง

ผลการสำรวจพบว่าประชาชนมีการรับรู้เกี่ยวกับกฎหมาย และปฏิบัติตามกฎหมายมากขึ้น ตามระยะเวลาที่ผ่านมา หากมีการประชาสัมพันธ์และรณรงค์เพิ่มเติม ก็น่าจะยิ่งสร้างความตระหนักเพิ่มขึ้นได้อีก การมีพระราชบัญญัติฉบับนี้ช่วยลดโอกาสการเข้าถึงสุราของประชาชนอย่างชัดเจน โดยจะเห็นได้จากการเพิ่มระยะเวลา และระยะทางในการเข้าถึงจุดจำหน่ายสุรา จึงถือว่าเป็นผลที่เกิดจากการบังคับใช้กฎหมายโดยตรงที่ประสบความสำเร็จ สำหรับระบบคัดกรอง บำบัดรักษาและฟื้นฟูสภาพผู้ติดสุรา แม้ว่า จะอยู่ในระยะเริ่มต้น แต่ถือว่ามีความก้าวหน้าที่ดี ควรมีการส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดการนำคู่มือทั้ง 4 ชุด ไปปฏิบัติจริงในพื้นที่ ทำการติดตาม และประเมินผลการดำเนินการเป็นระยะ ๆ

การมีคำสั่ง คสช.ที่ 22/2558 ส่งผลให้จุดจำหน่ายรอบสถานศึกษาลดลง อย่างไรก็ตามยังไม่มี ความชัดเจนเกี่ยวกับการกำหนดโซนนิ่ง เนื่องจากมีความสับสนในหลักการที่ใช้ และน่าเชื่อได้ว่าอาจมีผล ประโยชน์เข้ามาเกี่ยวข้องในการกำหนดโซนนิ่ง สำหรับจำนวนของใบอนุญาตจำหน่ายสุรายังคงสูงอยู่มาก เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่น ความท้าทายคือ จะทำอย่างไรให้จุดจำหน่ายลดลง เพื่อลดโอกาสการเข้า ถึงของกลุ่มเป้าหมาย เป็นไปได้หรือไม่ที่จะทำให้มีข้อจำกัดมากขึ้นในการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ผลลัพธ์ของการบังคับใช้กฎหมาย

ค่าใช้จ่ายของครัวเรือนในการซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีแนวโน้มลดลงอย่างชัดเจน ซึ่งส่วนหนึ่ง อาจเป็นผลมาจากการบังคับใช้กฎหมายฉบับนี้ อย่างไรก็ตามมีปัจจัยอื่น ๆ ที่ต้องนำมาพิจารณาพร้อมด้วย เช่นค่าใช้จ่ายในการซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทั้งหมด ราคาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ปรับตามอัตราเงินเฟ้อ และปริมาณแอลกอฮอล์ที่บริโภค

พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งเป็นวัตถุประสงค์สำคัญของพระราชบัญญัติฉบับนี้ ยัง ไม่มีแนวโน้มที่ชัดเจนว่าดีขึ้น ข้อมูลพฤติกรรมการดื่มในเยาวชนในภาพรวมไม่ลดลง ขณะที่พฤติกรรมการ ดื่มในผู้สูงอายุสูงขึ้น อธิบายได้ว่ามีปัจจัยอื่น ๆ อีกมากที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ นอกเหนือจากพระราชบัญญัติฉบับนี้ และแสดงให้เห็นถึงความจำเป็นในการรณรงค์และส่งเสริมมาตรการ อื่น ๆ เพื่อลดผลกระทบจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สำหรับพฤติกรรมการดื่มและซัวยังไม่มีแนวโน้ม ที่ดีขึ้น การบังคับใช้กฎหมายในส่วนนี้คงต้องพึ่งเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจร และการรณรงค์ดื่มไม่ขับหรือเมา ไม่ขับ

ผลกระทบของการบังคับใช้กฎหมาย

เมื่อเปรียบต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ที่เกิดกับสังคมไทยก่อนและหลังการบังคับใช้ พ.ร.บ. ควบคุม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 พบว่า การบังคับใช้ พ.ร.บ. ช่วยลดต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ที่เกิดต่อ สังคมไทยลง อย่างไรก็ตามการดื่มสุรายังเป็นปัจจัยเสี่ยงด้านสุขภาพที่สำคัญที่สุดและส่งผลให้เกิดภาวะ โรคร้ายที่สุดในคนไทย เมื่อเทียบกับปัจจัยเสี่ยงด้านสุขภาพอื่น และยังมีแนวโน้มสูงขึ้น ส่วนอุบัติเหตุจราจร ยังเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง และด้วยผลกระทบสำคัญเหล่านี้มีปัจจัยร่วมอื่นจำนวนมาก จึงไม่อาจประเมิน ได้ว่า ปัญหาที่เพิ่มขึ้นเหล่านี้ เกิดจากความไม่สำเร็จของการบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติฉบับนี้

ภาพที่ 4 แสดงผลการประเมินฯ ในภาพรวม

► ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงตัวกฎหมาย

• รมรลงค์ให้ควมรู่แก่ประชาชนถึงโทษและพิษภัยของเครื่องตัดแม่เหล็กแอลกอฮอล์ เพื่อให้ประชาชนมีทัศนคติเชิงบวกและสนับสนุนการบังคับใช้กฎหมายตาม พ.ร.บ. ฉบับนี้

• ให้ภาคประชาสังคมมีส่วนร่วมในการดำเนินงานมากขึ้น โดยให้ร่วมเป็นคณะกรรมการควบคุมเครื่องตัดแม่เหล็กแอลกอฮอล์ระดับจังหวัด

• ปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการโฆษณา ประชาสัมพันธ์ และการสื่อสารการตลาด ให้เป็นไปในลักษณะห้ามโฆษณาโดยสิ้นเชิง (Total ban) ลักษณะเดียวกับบุหรี่ หากไม่สามารถทำได้ควรปรับปรุงกฎหมายให้มีความชัดเจนว่าอะไรทำได้ อะไรทำไม่ได้ เช่นการใช้ตราเสมือน การให้การสนับสนุนกีฬาและดนตรี กิจกรรม CSR เป็นต้น เพื่อไม่ให้เกิดโอกาสการตีความแตกต่างกัน และเกิดช่องว่างในการบังคับใช้กฎหมาย

• ห้ามขายเครื่องตัดแม่เหล็กแอลกอฮอล์ในร้านขายของชำและร้านสะดวกซื้อ เพื่อให้การเข้าถึงเครื่องตัดแม่เหล็กแอลกอฮอล์ทำได้ยากขึ้น หากจำเป็นต้องเลือกว่าจะห้ามในร้านค้าลักษณะใดลักษณะหนึ่ง ควรห้ามขายเครื่องตัดแม่เหล็กแอลกอฮอล์ในร้านขายของชำในชุมชน เนื่องจากผลการศึกษาพบว่าเยาวชนซื้อเครื่องตัดแม่เหล็กแอลกอฮอล์จากร้านขายของชำมากกว่าจากร้านสะดวกซื้อ นอกจากนี้มาตรการการจำกัดการขายด้านบุคคลและเวลา ยังบังคับใช้ได้ยากในร้านขายของชำมากกว่าในร้านสะดวกซื้ออีกด้วย

• ปรับปรุงกฎหมายสรรพสามิตเกี่ยวกับการออกใบอนุญาตจำหน่ายสุราให้สอดคล้องกับความเสี่ยงด้านสุขภาพ คือแบ่งประเภทตามลักษณะการขายว่ามีที่นั่งดื่มหรือไม่มีที่นั่งดื่ม แทนที่จะแบ่งตามปริมาณการขายอย่างในปัจจุบัน

- ควรมีการจำกัดจำนวนจุดขายตามสัดส่วนประชากร และ/หรือพื้นที่ และควรกำหนดให้ผู้ประกอบการ ผู้จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ต้องผ่านการอบรมและมีใบประกาศนียบัตรรับรองก่อนที่จะดำเนินการขอใบอนุญาต และจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้เหมือนในต่างประเทศ
- ปรับเพิ่มกฎหมาย โดยเพิ่มขั้นตอนการออกใบอนุญาตจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพิจารณาอนุญาตให้มีจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชน ซึ่งจะทำให้การบังคับใช้กฎหมายมีประสิทธิภาพมากขึ้น
- เพิ่มรายละเอียดและความชัดเจนในตัวกฎหมาย เกี่ยวกับการคัดกรองบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดสุรา หรืออาจสามารถตัดออกไปได้ หากจะกำหนดให้บูรณาการเข้าสู่ระบบการดูแลสุขภาพด้านสุขภาพปกติของประเทศ อย่างไรก็ตาม การปรับปรุงแก้ไขกฎหมายมาตรานี้ไม่ใช่เป็นเรื่องเร่งด่วน

► ข้อเสนอแนะในการดำเนินการและการบังคับใช้กฎหมาย

- ควรมีการทบทวนบทบาทหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ให้เกิดคุณภาพของการปฏิบัติ ให้มีความเหมาะสมและคงเส้นคงวา ระหว่างการออกหน้าบังคับใช้กฎหมายด้วยตนเอง กับการส่งเสริมสนับสนุนให้พื้นที่ดำเนินการ
- ทบทวนว่าในระยะยาว สำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จะมีภาระงานที่ต้องใช้นิติกรมากน้อยเพียงใด แล้วเพิ่มตำแหน่งนิติกรที่เป็นข้าราชการในสำนักงานฯ เพื่อลดการพึ่งพิงจาก สสส. และสร้างความยั่งยืนต่อเนื่องของการปฏิบัติหน้าที่
- สร้างความชัดเจนเกี่ยวกับการโฆษณา ประชาสัมพันธ์ และการสื่อสารการตลาด ว่าอะไรทำอะไรทำไม่ได้ ด้วยการฟ้องร้องกรณีการกระทำ ให้เป็นคดีนำขึ้นสู่ศาลเป็นตัวอย่าง แล้วใช้คำวินิจฉัยเป็นบรรทัดฐาน
- ให้กระทรวงสาธารณสุขเป็นผู้รับผิดชอบหลักในการบังคับใช้กฎหมาย โดยบูรณาการไปกับการบังคับใช้กฎหมายของการควบคุมการบริโภคยาสูบ และกำหนดให้ผลการดำเนินการเรื่องนี้เป็นตัวชี้วัดของกระทรวงสาธารณสุข
- เพิ่มการมอบอำนาจในการเปรียบเทียบลงโทษจนถึงพนักงานเจ้าหน้าที่ของกระทรวงสาธารณสุข ผู้รับผิดชอบงานในระดับปฏิบัติ เพื่อให้สามารถดำเนินการได้เองอย่างเบ็ดเสร็จ
- กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และจัดให้มีการบูรณาการการคัดกรองบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดสุราเข้าสู่ระบบบริการสุขภาพปกติของประเทศ และให้อยู่ในระบบประกันสุขภาพหลักทั้ง 3 ระบบ

► สรุปผลการประเมิน

มีข้อมูลเชิงประจักษ์ว่า ภายหลังการบังคับใช้พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 เป็นระยะเวลา 10 ปี ประชาชนรับทราบถึงการมีอยู่ของกฎหมายนี้ และปฏิบัติตามข้อกำหนดสำคัญ ๆ ที่ระบุไว้ในกฎหมายมากขึ้น ส่งผลให้การเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ยากขึ้น เนื้อหาของกฎหมายส่วนใหญ่เหมาะสมและเป็นประโยชน์แล้ว ยกเว้นเนื้อหาเกี่ยวกับการโฆษณา ประชาสัมพันธ์ และการสื่อสารการตลาด ที่ยังมีความคลุมเครือและไม่เท่าทันเทคโนโลยีการสื่อสารสมัยใหม่ ส่งผลให้เกิดการ

ตีความที่แตกต่างกันโดยผู้ที่เกี่ยวข้อง และธุรกิจเครื่องดัดแอลกอฮอล์อาศัยโอกาสเป็นช่องว่างในการดำเนินการ

ปัญหาที่สำคัญคือ ข้อจำกัดในการบังคับใช้กฎหมายที่ยังอ่อนแอ ไม่ครอบคลุม และไม่เป็นระบบ สาเหตุเนื่องจากขาดการสนับสนุนด้านนโยบาย คณะกรรมการควบคุมเครื่องดัดแอลกอฮอล์จังหวัดที่ถูกกำหนดให้เป็นผู้ขับเคลื่อนในระดับพื้นที่ ยังไม่สามารถดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้สำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดัดแอลกอฮอล์ต้องออกหน้าบังคับใช้กฎหมายด้วยตนเองทั้งที่ไม่ได้เป็นภารกิจหลัก การแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นไปอย่างเหวี่ยงแห แต่ไม่มีผู้รับผิดชอบหลักในการดำเนินการ ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายที่สำคัญที่สุดในปัจจุบันคือการกระทำผิดเกี่ยวกับการโฆษณา ประชาสัมพันธ์ และการสื่อสารการตลาด ที่มีการกระทำผิดอย่างโจ่งแจ้ง ทั่วไป แต่ไม่มีการดำเนินการเอาผิด ขณะที่การคัดกรองและบำบัดรักษาผู้มีปัญหาติดสุรายังอยู่ในระยะเริ่มต้น และยังไม่ได้บูรณาการเข้าสู่ระบบบริการสุขภาพปกติของประเทศอย่างเต็มที่

พระราชบัญญัติฉบับนี้เป็นกลไกเพียงส่วนหนึ่งของการลดปัญหา และผลกระทบจากสุราเท่านั้น การบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัดไม่อาจกระทำได้อาจทำได้หากสังคมยังมองว่าการดื่มสุราเป็นเรื่องปกติ ความสำเร็จในภาพรวมต้องเกิดจากนโยบายระดับสูงที่ชัดเจน แรงขับเคลื่อนตลอดการรณรงค์จากทุกภาคส่วนในสังคม และการดำเนินการในส่วนอื่นด้วย

บรรณานุกรม

Strauss, A.L., and Corbin, J.M. (1998). Basic of qualitative research: Grounded Theory Procedures and Techniques. Thousand Oaks: Sage Publications.

Stufflebeam, D.L. (2004). The 21st century CIPP model. In Alkin, M.C. (Ed.). Evaluation roots: Tracing theorists, views and influences. London: SAGE.

Thavorncharoensap, M., Teerawattananon, Y., Yothasamut, J., Lertpitakpong, C., Thitiboonsuwan, K., Neramitpitagkul, P., Chaikledkaew, U. (2010). The economic costs of alcohol consumption in Thailand, 2006. BMC Public Health, 10(323). doi: 10.1186/1471-2458-10-323. Retrieved from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC2896941/pdf/1471-2458-10-323.pdf>

กนกพร พินิจสิทธิ์, บุญทนการ พรหมภักดี, วราภรณ์ คุ่มโกคา, นิภาพร ห่องบุตรศรี และนันทน์ วิรุฬหเดช. (2556). การประเมินผลมาตรการบังคับใช้พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 ตามแนวทางของแบบจำลอง CIPP ในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น. (รายงานการวิจัย). นนทบุรี: กระทรวงสาธารณสุข.

กรมการปกครอง ระบบสถิติทางการทะเบียน. (2560). ข้อมูลรายงานสถิติจำนวนประชากรและบ้านประจำปี พ.ศ.2560. กระทรวงมหาดไทย. สืบค้นเมื่อ 19 มกราคม 2561, สืบค้นจาก กรมการปกครอง เว็บไซต์ <http://stat.bora.dopa.go.th>

กนิษฐา ไทยกล้า. (2559). การนำร่องเพื่อพัฒนาวิธีการสำรวจความคิดเห็นและการรับรู้ของประชาชนต่อปัญหาสารเสพติด. เชียงใหม่: สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

กรมควบคุมโรค. (2561). กรมควบคุมโรค เปิดตัวนวัตกรรมโปรแกรมประยุกต์ (Application) “TAS”. สืบค้นเมื่อ 11 พฤษภาคม 2561, สืบค้นจาก http://prold.moph.go.th/iprg/include/admin_hotnew/show_hotnew.php?idHot_new=106607

เครือข่ายรณรงค์ป้องกันภัยแอลกอฮอล์. (ม.ป.ป.). รู้จักเครือข่ายรณรงค์ป้องกันภัย แอลกอฮอล์. สืบค้นเมื่อ 11 พฤษภาคม 2561, สืบค้นจาก http://www.alcoholwatch.in.th/index.php?option=com_content&id=1

ชนิดา เลิศพิทักษ์พงศ์, ยศ ตีรพัฒนานนท์, มนทรัตน์ ถาวรเจริญทรัพย์, อุษา ฉายเกิ้ล็ดแก้ว, จอมขวัญ โยธาสมุทร และกรรณิการ์ จิตินุญสุวรรณ. (2552). การประเมินผลการบังคับใช้มาตรการจำกัดการเข้าถึงและการหาซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์. วารสารวิชาการสาธารณสุข, 18(4): 537-549.

ชยภรณ์ บุญเรืองศักดิ์, และมณฑา เก่งการพานิช. (2007). ผลของการใช้มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมพฤติกรรมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเยาวชนในจังหวัดลพบุรี. Journal of Health Education, 30(105), 61-74.

เชษฐ รัชดาพรธนาธิกุล, และชัชณะ รุ่งปัจฉิม. (2554). การประเมินผลการบังคับใช้กฎหมายพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ในเขตจังหวัดนนทบุรี นครปฐม และสิงห์บุรี. วารสารคุณภาพชีวิตกับกฎหมาย, 7(2), 40-51.

เชษฐ รัชดาพรธนาธิกุล, และชัชณะ รุ่งปัจฉิม. (2553). การประเมินผลการบังคับใช้กฎหมายพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ในเขตจังหวัดกรุงเทพฯ. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยปทุมธานี, 2(3), 7-21.

ไชยยศ เรืองสุวรรณ. (2533). เทคโนโลยีการศึกษา: ทฤษฎีและการวิจัย. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

ดุชฎี อายุวัฒน์, และวณิชชา ณรงค์ชัย. (2553). ประเมินผลการบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (จังหวัดอุดรธานี และจังหวัดขอนแก่น). ขอนแก่น: คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ธัชพันธ์ โกมลไพศาล. (2558). การศึกษาต้นทุนผลกระทบทางสังคมจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในประเทศไทย: การพัฒนาไฟล์ต้นแบบในการประเมิน. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นพดล กรรณิกา. (2559). การกระจายตัวและความหนาแน่นของจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยรอบมหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานครและพื้นที่ใกล้เคียงกรณีศึกษาเปรียบเทียบการกระจายตัวจุดจำหน่ายฯ ปี พ.ศ. 2552 ปีพ.ศ. 2557 และ ปี พ.ศ. 2559: รายงานฉบับสมบูรณ์. นนทบุรี: ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา (ศวส.).

นิษฐา หรุ่นเกษม, ปรียา สมพีช, ไสรยา งามสนิท, สุวรรณกิตติ์ บุญแท้, ชูวิทย์ จันทรส, คำรณ ชูเดชา, . . . พิมพ์ณิ เมฆพ่ายพ. (2560). การนำมติสมัชชาสุขภาพแห่งชาติเรื่องการกำกับดูแลสื่อและการสื่อสารการตลาดของผลิตภัณฑ์ยาสูบและเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไปปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม. กรุงเทพฯ: ศูนย์วิจัยและจัดการความรู้เพื่อการควบคุมยาสูบ (ศจย.).

นิษฐา หรุ่นเกษม. (2556). กลยุทธ์การสื่อสารการตลาดของกลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์. กรุงเทพฯ: ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา.

บริษัท กลุ่มแอดวานซ์ รีเสิร์ช จำกัด. (2559). ผลการสำรวจความคิดเห็นของประชาชน ต่อพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ประจำปี 2559. กรุงเทพฯ: บริษัท.

ปาริชาติ สถาปิตานนท์, ณิชวีภา สินสุวรรณ, และชรัมพร อัยสานนท์. (2554). การสื่อสารณรงค์เพื่อควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์: เหลียวหลัง แลหน้า ลงมือ และเรียนรู้. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ.

ปาริชาติ สถาปิตานนท์, กิตติ กันภัย, พัฒนพงศ์ จาติเกตุ, และปิยะนารถ จาติเกตุ. (2546). การสื่อสารสุขภาพ: ศักยภาพของสื่อมวลชนในการสร้างเสริมสุขภาพ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พงษ์เดช สารการ. (2552). การประเมินผลพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในพื้นที่จังหวัดอุบลราชธานี. [ม.ป.ท.]: ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา(ศวส.)

มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ ศูนย์เครือข่ายวิชาการเพื่อสังเกตการณ์และวิจัยความสุขชุมชน. (2552). การศึกษาสถานการณ์การรับรู้ การปฏิบัติตามกฎหมาย การเข้าถึงผลิตภัณฑ์ การโฆษณา และการส่งเสริมการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หลังพระราชบัญญัติเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีผลบังคับใช้ครบ 1 ปี. กรุงเทพฯ : ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา.

ไทยรัฐออนไลน์. (2556, 8 กุมภาพันธ์). อึ้ง! คนไทยดื่มสุราอันดับ 5 ของโลก. สืบค้นเมื่อ 11 พฤษภาคม 2561, สืบค้นจาก <https://www.thairath.co.th/content/325460>

สาวิตรี อัจฉนาภกรชัย และคณะ. (2552). การสำรวจการรับรู้และการปฏิบัติตามมาตรการควบคุมเครื่องดื่มสุราตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 ของประชาชนในจังหวัดสงขลา นครศรีธรรมราช และสุราษฎร์ธานี. สงขลา: เครือข่ายวิชาการวิจัยและข้อมูลด้านสารเสพติดในภาคใต้.

ศูนย์วิจัยเพื่อการพัฒนาสังคมและธุรกิจ. (2560). การสำรวจการรับรู้ ความคิดเห็นต่อฉลากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์: กรณีศึกษาตัวอย่างประชาชนใน 16 จังหวัดทุกภูมิภาคทั่วประเทศ. กรุงเทพฯ: ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา.

สำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ กรมควบคุมโรค. (2553). ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551. กรุงเทพฯ: สำนักงาน.

อารีกุล พวงสุวรรณ, กัญณพนธ์ ภักดีเศรษฐกุล, และทักษพล ธรรมรังสี. (2555). การปฏิบัติตามกฎหมายของร้านจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เกี่ยวกับการจำกัดอายุของผู้ซื้อ. ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา. 2555

อุดมศักดิ์ แซ่โง้ว, พลเทพ วิจิตรคุณากร, และสาวิตรี อัจฉนาภกรชัย (บ.ก.). (2559). ข้อเท็จจริงและตัวเลข: เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในประเทศไทย. สงขลา: ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา.

อุดมศักดิ์ แซ่โง้ว. (ไม่ปรากฏปีพิมพ์). สถิติแสดงแนวโน้มการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประชากรไทย. ค้นจาก: <http://cas.or.th/wp-content/uploads/2016/04/Alc-consumption-statistics-Thailand-10y.pdf>

เอกชัย จันทอง. (2560, 16 กรกฎาคม). ม.44คุมเข้ม “ร้านเหล้า” 3ปีปิดแล้ว300แห่งป้องกันเยาวชนมั่วสุม. สืบค้นจาก โพสต์ทูเดย์ออนไลน์ เว็บไซต์: <https://www.posttoday.com/analysis/report/503555>

ภาคผนวก

พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 กฎหมายและประกาศที่เกี่ยวข้อง

สำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ได้ทำการรวบรวมพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 กฎกระทรวง ประกาศ ระเบียบ คำสั่ง และกฎหมายเพิ่มเติมอื่น ๆ ไว้ดังนี้

▶ พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551¹

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา 29 ประกอบกับมาตรา 41 มาตรา 43 และมาตรา 45 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ดังต่อไปนี้

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551”

มาตรา 2 พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา 3 ในพระราชบัญญัตินี้

“เครื่องดื่มแอลกอฮอล์” หมายความว่า สุราตามกฎหมายว่าด้วยสุรา ทั้งนี้ ไม่รวมถึงยา วัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ยาเสพติดให้โทษตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

“ผู้ติดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์” หมายความว่า บุคคลที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จนก่อให้เกิดผลเสียต่อสุขภาพ ร่างกายหรือจิตใจ โดยการติดนั้นมีลักษณะที่ต้องเพิ่มปริมาณมากขึ้น และเมื่อหยุดดื่มจะมีอาการแสดงของการขาดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในร่างกาย

“ขาย” หมายความว่า รวมถึง จำหน่าย จ่าย แจก แลกเปลี่ยน ให้ เพื่อประโยชน์ในทางการค้า

“โฆษณา” หมายความว่า การกระทำไม่ว่าโดยวิธีใด ๆ ให้ประชาชนเห็น ได้ยินหรือทราบข้อความเพื่อประโยชน์ในทางการค้า และให้หมายความรวมถึงการสื่อสารการตลาด

“การสื่อสารการตลาด” หมายความว่า การกระทำกิจกรรมในรูปแบบต่าง ๆ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อขายสินค้า บริการหรือภาพลักษณ์ การประชาสัมพันธ์ การเผยแพร่ข่าวสาร การส่งเสริมการขาย การแสดงสินค้า การจัดหรือสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมพิเศษ และการตลาดแบบตรง

“ข้อความ” หมายความว่า การกระทำที่ปรากฏด้วยตัวอักษร ภาพ ภาพยนต์แสง เสียง เครื่องหมายหรือการกระทำอย่างใด ๆ ที่ทำให้บุคคลทั่วไปสามารถเข้าใจความหมายได้

“ฉลาก” หมายความว่า รูป รอยประดิษฐ์ กระจกหรือสิ่งอื่นใดที่ทำให้ปรากฏข้อความ เกี่ยวกับสินค้าซึ่งแสดงไว้ที่สินค้าหรือภาชนะบรรจุหรือหีบห่อบรรจุสินค้า หรือสอดแทรก หรือรวมไว้กับ สินค้า

¹ ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 125/ตอนที่ 33 ก. /หน้า 34/13 กุมภาพันธ์ 2551

หรือภาชนะบรรจุหรือหีบห่อบรรจุสินค้าและหมายความรวมถึงเอกสาร หรือคู่มือสำหรับใช้ ประกอบกับสินค้าป้ายที่ติดตั้งหรือแสดงไว้ที่สินค้าหรือภาชนะบรรจุหรือหีบห่อบรรจุสินค้านั้น

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการนโยบายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แห่งชาติ

“คณะกรรมการควบคุม” หมายความว่า คณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

“ผู้อำนวยการ” หมายความว่า ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

“อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมควบคุมโรค

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 4 ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้ง พนักงานเจ้าหน้าที่ที่ ออกกฎกระทรวง ระเบียบ และประกาศ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวง ระเบียบ และประกาศนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด 1 คณะกรรมการนโยบายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แห่งชาติ

มาตรา 5 ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการนโยบายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แห่งชาติ” ประกอบด้วย นายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีมอบหมาย เป็นประธานกรรมการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข เป็นรองประธานกรรมการคนหนึ่ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง เป็นรองประธานกรรมการคนที่สอง รัฐมนตรีว่าการกระทรวง การท่องเที่ยว และกีฬา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม และปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีเป็นกรรมการ ให้ปลัดกระทรวงสาธารณสุขเป็นเลขานุการ และให้อธิบดีและผู้อำนวยการสำนักงาน เศรษฐกิจการค้าเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

มาตรา 6 ให้คณะกรรมการมีที่ปรึกษาเพื่อให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับการดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ประกอบด้วย

1) ผู้แทนสภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ผู้แทนสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ผู้แทนสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย

2) ผู้แทนองค์กรที่เป็นนิติบุคคลซึ่งมีวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการรณรงค์เพื่อลดและเลิกการบริโภค เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ซึ่งเลือกกันเองจำนวนหนึ่งคน ผู้แทนองค์กรที่เป็นนิติบุคคลซึ่งมีวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการพัฒนาเด็กซึ่งเลือกกันเองจำนวนหนึ่งคน ผู้แทนองค์กรที่เป็นนิติบุคคลซึ่งมีวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภคซึ่งเลือกกันเองจำนวนหนึ่งคน

3) ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ ด้าน สังคมศาสตร์ด้านกฎหมาย และด้านเทคโนโลยีและสารสนเทศ ด้านละหนึ่งคน

การเลือกและการแต่งตั้งที่ปรึกษาตาม (2) และ (3) ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการ กำหนด ให้นำบทบัญญัติมาตรา 11 มาตรา 12 มาตรา 13 และมาตรา 14 มาใช้บังคับกับ การดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่งของที่ปรึกษาตาม (2) และ (3) โดยอนุโลม เว้นแต่อำนาจของรัฐมนตรีตามมาตรา 13 (3) ให้เป็นอำนาจของคณะกรรมการ

มาตรา 7 การประชุมคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงเป็นองค์ประชุม

ให้ประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ในกรณีที่ประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือ ไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ให้รองประธานกรรมการคนที่หนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม หากรองประธาน กรรมการ คนที่หนึ่งไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการคนที่สองเป็น ประธานในที่ประชุม หากรองประธานกรรมการคนที่สองไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ให้ กรรมการ ซึ่งมาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลง คะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา 8 คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

1) กำหนดนโยบาย แผนงาน และการควบคุมเครื่องดีเซลแอลกอฮอล์เกี่ยวกับมาตรการด้านภาษี รวมทั้งมาตรการต่าง ๆ ในการควบคุมเครื่องดีเซลแอลกอฮอล์ตลอดจนการบำบัดรักษา และฟื้นฟูสภาพ ผู้ติดเครื่องดีเซลแอลกอฮอล์เพื่อเสนอต่อคณะรัฐมนตรี

2) ติดตามประเมินผลและตรวจสอบการดำเนินงานตาม (1)

3) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นหรือตามที่ คณะ รัฐมนตรีมอบหมาย

มาตรา 9 คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อปฏิบัติการ ตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

ให้นำบทบัญญัติมาตรา 7 มาใช้บังคับกับการประชุมของคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงาน โดยอนุโลม

หมวด 2 คณะกรรมการควบคุมเครื่องดีเซลแอลกอฮอล์

มาตรา 10 ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการควบคุมเครื่องดีเซลแอลกอฮอล์” ประกอบด้วย

1) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข เป็นประธานกรรมการ

2) ปลัดกระทรวงสาธารณสุขเป็นรองประธานกรรมการคนที่หนึ่ง ปลัดกระทรวงการคลังเป็น รองประธานกรรมการคนที่สอง และปลัดกระทรวงมหาดไทยเป็นรองประธานกรรมการคนที่สาม

3) กรรมการโดยตำแหน่ง ได้แก่ ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและ กีฬา ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ปลัดกระทรวงพาณิชย์ปลัดกระทรวง ยุติธรรม ปลัดกระทรวงวัฒนธรรม ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม ผู้บัญชาการ

ตำรวจแห่งชาติ ปลัดกรุงเทพมหานคร และผู้จัดการกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ

4) ผู้แทนองค์กรเอกชน จำนวนสามคน ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจากบุคคลซึ่งได้รับการคัดเลือกจากองค์กรเอกชนที่มีวัตถุประสงค์มิใช่เป็นการแสวงหากำไร และดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับด้านการ สนับสนุน และรณรงค์ให้มีการลดการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ด้านการคุ้มครองเด็กและเยาวชน หรือสตรี ด้านการคุ้มครองผู้บริโภค โดยมีผู้แทนองค์กรเอกชนในแต่ละด้านไม่เกินหนึ่งคน ทั้งนี้ ตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด

5) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนสามคน ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ด้านการแพทย์ จิตวิทยาหรือการสาธารณสุข ด้านสังคมสงเคราะห์สังคมศาสตร์ เศรษฐศาสตร์หรือนิติศาสตร์ด้าน การศึกษา การศาสนาหรือวัฒนธรรมโดยมีผู้ทรงคุณวุฒิในแต่ละด้าน ไม่เกินหนึ่งคน

ให้อธิบดีเป็นกรรมการและเลขานุการ อธิบดีกรมสรรพสามิตเป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ และให้ผู้อำนวยการเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

มาตรา 11 กรรมการตามมาตรา 10 (4) และ (5) ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

- 1) มีสัญชาติไทย
- 2) ไม่เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- 3) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่พ้นโทษมาแล้วไม่น้อยกว่าสองปี หรือเป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ
- 4) ไม่เคยต้องคำพิพากษาว่ามีความผิดในคดีที่เกี่ยวข้องกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เว้นแต่พ้นโทษมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี

5) ไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งในทางการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น กรรมการหรือผู้ดำรงตำแหน่งที่รับผิดชอบในการบริหารพรรคการเมือง ที่ปรึกษาพรรคการเมืองหรือ เจ้าหน้าที่พรรคการเมือง

6) ไม่เป็นผู้ประกอบกิจการเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือมีส่วนได้เสียในกิจการเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

7) ไม่เป็นผู้ติดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

มาตรา 12 กรรมการตามมาตรา 10 (4) และ (5) มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสามปี กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งอาจได้รับการแต่งตั้งอีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระไม่ได้

ในกรณีที่กรรมการพ้นจากตำแหน่งตามวาระในวาระหนึ่ง ให้ดำเนินการแต่งตั้งกรรมการ ชื่นใหม่ภายในเก้าสิบวัน ในระหว่างที่ยังมิได้มีการแต่งตั้งกรรมการชื่นใหม่ให้กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้นอยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินงานต่อไปจนกว่ากรรมการซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

มาตรา 13 นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการตามมาตรา 10 (4) และ (5) พ้นจากตำแหน่ง เมื่อ ตาย ลาออก รัฐมนตรีให้ออก หรือขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 11 ในกรณีที่กรรมการตามมาตรา 10 (4) และ (5) พ้นจากตำแหน่งก่อนวาระให้มีการแต่งตั้งกรรมการ

แทนตำแหน่งที่ว่างลง เว้นแต่วาระของกรรมการจะเหลือไม่ถึงเก้าสิบวันและในระหว่างที่ยังมิได้แต่งตั้งกรรมการแทนตำแหน่งที่ว่างให้กรรมการที่เหลืออยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้

มาตรา 14 ในกรณีที่มีการแต่งตั้งกรรมการตามมาตรา 10 (4) และ (5) ในระหว่างที่กรรมการตามมาตรา 10 (4) และ (5) ซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่ง ไม่ว่าจะเป็นการแต่งตั้งเพิ่มขึ้นหรือแต่งตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างให้ผู้ได้รับแต่งตั้งนั้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้วนั้น

มาตรา 15 ให้นำบทบัญญัติมาตรา 7 มาใช้บังคับกับการประชุมคณะกรรมการควบคุมโดยอนุโลม

มาตรา 16 คณะกรรมการควบคุมมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

1) เสนอนโยบาย แผนงาน และการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เกี่ยวกับมาตรการด้านภาษีสรรพสามิตมาตรการต่าง ๆ ในการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตลอดจนการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสภาพผู้ติดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่อคณะกรรมการ

2) กำหนดหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับบรรจุภัณฑ์ฉลาก พร้อมทั้งข้อความคำเตือนสำหรับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ผลิต หรือนำเข้า

3) เสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีในการกำหนดเวลาขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สถานที่ห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์วิธีหรือลักษณะการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ต้องห้ามสถานที่หรือบริเวณห้ามบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และสิ่งอื่นใดที่ใช้เป็นการโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

4) กำหนดหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไข ในการบำบัดรักษาหรือฟื้นฟูสภาพผู้ติด เครื่องดื่มแอลกอฮอล์

5) เสนอความเห็นต่อคณะกรรมการหรือรัฐมนตรีในการออกประกาศหรือระเบียบเพื่อปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้แล้วแต่กรณี

6) ให้คำปรึกษาแนะนำ และประสานงานแก่หน่วยงานของรัฐและเอกชนเกี่ยวกับการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รวมทั้งการเสนอมาตรการในการป้องกันผลกระทบจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ตลอดจนการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสภาพผู้ติดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

7) จัดให้มีหรือส่งเสริมและสนับสนุนการเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการให้แก่เยาวชนและประชาชนโดยทั่วไปให้เข้าใจถึงโทษและพิษภัยของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

8) เชิญข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการ ส่วนท้องถิ่น หรือบุคคลหนึ่งบุคคลใดมาให้ข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็น หรือให้จัดส่งเอกสารหรือข้อมูล เพื่อประกอบการพิจารณาดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้

9) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ หรือตามมติคณะกรรมการ

มาตรา 17 คณะกรรมการควบคุมมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงาน เพื่อปฏิบัติการตามที่คณะกรรมการควบคุมมอบหมาย ให้นำบทบัญญัติมาตรา 7 มาใช้บังคับกับการประชุมของคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงาน โดยอนุโลม

มาตรา 18 ให้มีคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย ผู้

ว่าราชการกรุงเทพมหานครเป็นประธานกรรมการ ปลัดกรุงเทพมหานครเป็นรองประธานกรรมการ ผู้แทนกองบัญชาการตำรวจ นครบาล ผู้แทนกรมประชาสัมพันธ์ ผู้แทนกรมสรรพสามิต หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกรุงเทพมหานคร ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาสังคม ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในกรุงเทพมหานคร ซึ่งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครแต่งตั้งหนึ่งคน ผู้อำนวยการสำนักการศึกษา ผู้อำนวยการสำนักการแพทย์ และผู้อำนวยการเป็นกรรมการ และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนสี่คนซึ่งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ด้านสังคมสงเคราะห์การแพทย์ จิตวิทยา และกฎหมายด้านละหนึ่งคน

ให้ผู้ว่าราชการสำนักอนามัยเป็นกรรมการและเลขานุการ คณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ กรุงเทพมหานครจะแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ในสำนักอนามัยไม่เกินสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการก็ได้

มาตรา 19 ให้มีคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จังหวัด ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานกรรมการ รองผู้ว่าราชการจังหวัดซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นรองประธานกรรมการ ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัด สรรพสามิตพื้นที่ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัด แต่งตั้งหนึ่งคน หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งหนึ่งคน ประชาสัมพันธ์จังหวัด พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด ผู้อำนวยการสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่รับผิดชอบในเขตจังหวัด ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภายในเขตจังหวัดที่ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งจังหวัดละไม่เกิน สี่คนเป็นกรรมการ และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนสี่คน ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ด้านสังคมสงเคราะห์การแพทย์จิตวิทยา และกฎหมายด้านละหนึ่งคน ให้นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดเป็นกรรมการและเลขานุการ คณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จังหวัดจะแต่งตั้งข้าราชการในสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดไม่เกินสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการก็ได้

มาตรา 20 ให้นำบทบัญญัติมาตรา 11 มาตรา 12 มาตรา 13 และมาตรา 14 มาใช้บังคับกับการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง การแต่งตั้งกรรมการแทนและการปฏิบัติหน้าที่ของ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา 18 และมาตรา 19 โดยอนุโลม เว้นแต่อำนาจของรัฐมนตรีตามมาตรา 13 (3) ให้เป็นอำนาจของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครหรือผู้ว่าราชการจังหวัดแล้วแต่กรณี

มาตรา 21 ให้นำบทบัญญัติมาตรา 7 และมาตรา 9 มาใช้บังคับกับการประชุมและการแต่งตั้ง คณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานของคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กรุงเทพมหานครและ คณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จังหวัดโดยอนุโลม

มาตรา 22 คณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กรุงเทพมหานครและคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จังหวัด มีอำนาจและหน้าที่ในเขตกรุงเทพมหานครหรือในเขตจังหวัด แล้วแต่กรณี ดังต่อไปนี้

- 1) เสนอความเห็นเกี่ยวกับมาตรการต่าง ๆ ในการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และการบำบัดรักษาหรือฟื้นฟูสภาพผู้ติดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่อคณะกรรมการควบคุม
- 2) ให้คำปรึกษาแนะนำ และประสานงานแก่หน่วยงานของรัฐและเอกชนเกี่ยวกับการควบคุมการผลิต การนำเข้า การขาย การโฆษณา และการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รวมทั้งการเสนอมาตรการ

ในการป้องกันผลกระทบจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ตลอดจนการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสภาพผู้ติดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

3) กำหนดแนวทางปฏิบัติเพื่อเฝ้าระวังและป้องกันมิให้เด็ก และเยาวชนไปเกี่ยวข้องกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

4) กำหนดแนวทางปฏิบัติให้สอดคล้องกับนโยบายของคณะกรรมการในการลดและเลิกการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

5) ติดตาม ประเมินผลและตรวจสอบการดำเนินงานเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายเพื่อลด และเลิกการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แล้วรายงานผลต่อคณะกรรมการควบคุม

6) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่คณะกรรมการหรือคณะกรรมการควบคุมมอบหมาย

มาตรา 23 ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้กรรมการและอนุกรรมการเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

หมวด 3 สำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

มาตรา 24 ให้จัดตั้ง “สำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์” ขึ้นในกรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข ให้มีผู้อำนวยการเป็นผู้บังคับบัญชาและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของสำนักงาน

มาตรา 25 ให้สำนักงานมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

1) ปฏิบัติงานธุรการของคณะกรรมการ และคณะกรรมการควบคุม

2) ดำเนินการหรือสนับสนุนให้มีการดำเนินการศึกษา วิเคราะห์ วิจัยปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์และดำเนินการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติตามนโยบาย รวมทั้งแผนงาน และมาตรการต่าง ๆ ในการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และการบำบัดรักษาหรือฟื้นฟูสภาพผู้ติดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของหน่วยงานของรัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง แล้วรายงานให้คณะกรรมการควบคุมทราบ และพิจารณาเสนอคณะกรรมการ

3) ประสานงานและร่วมมือกับคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กรุงเทพมหานคร คณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จังหวัด ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐและเอกชน ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานเกี่ยวกับการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และการบำบัดรักษาหรือฟื้นฟู สภาพผู้ติดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

4) เป็นศูนย์กลางข้อมูลเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

5) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่คณะกรรมการหรือคณะกรรมการควบคุมมอบหมาย

หมวด 4 การควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

มาตรา 24 ให้ผู้ผลิตหรือนำเข้าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ปฏิบัติดังต่อไปนี้

1) จัดให้มีบรรจุภัณฑ์ ฉลาก พร้อมทั้งข้อความคำเตือนสำหรับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ผลิต หรือนำเข้า ทั้งนี้ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการควบคุมประกาศกำหนด โดย

ความเห็นชอบของคณะกรรมการและประกาศในราชกิจจานุเบกษา

2) การอื่นตามที่คณะกรรมการควบคุมกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการและประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา 27 ห้ามขายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ในสถานที่หรือบริเวณดังต่อไปนี้

1) วัดหรือสถานที่สำหรับปฏิบัติพิธีกรรมทางศาสนา
2) สถานบริการสาธารณสุขของรัฐ สถานพยาบาลตามกฎหมายว่าด้วยสถานพยาบาลและร้านขายยาตามกฎหมายว่าด้วยยา

3) สถานที่ราชการ ยกเว้นบริเวณที่จัดไว้เป็นร้านค้าหรือสโมสร

4) หอพักตามกฎหมายว่าด้วยหอพัก

5) สถานศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ

6) สถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิงตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง หรือร้านค้าในบริเวณสถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิง

7) สวนสาธารณะของทางราชการที่จัดไว้เพื่อการพักผ่อนของประชาชนโดยทั่วไป

8) สถานที่อื่นที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ

มาตรา 28 ห้ามมิให้ผู้ใดขายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ในวัน หรือเวลาที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด โดยคำแนะนำของคณะกรรมการ ทั้งนี้ ประกาศดังกล่าวจะกำหนดเงื่อนไขหรือข้อยกเว้นใด ๆ เท่าที่จำเป็นไว้ด้วยก็ได้ บทบัญญัติในวรรคหนึ่ง มิให้ใช้บังคับกับการขายของผู้ผลิตผู้นำเข้าหรือตัวแทนของผู้ผลิต หรือผู้นำเข้าไปยังผู้ขายซึ่งได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยสุรา

มาตรา 29 ห้ามมิให้ผู้ใดขายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์แก่บุคคลดังต่อไปนี้

1) บุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์

2) บุคคลที่มีอาการมึนเมาจนครองสติไม่ได้

มาตรา 30 ห้ามมิให้ผู้ใดขายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์โดยวิธีการหรือในลักษณะ ดังต่อไปนี้

1) ใช้เครื่องขายอัตโนมัติ

2) การเร่ขาย

3) การลดราคาเพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมการขาย

4) ให้หรือเสนอให้สิทธิในการเข้าชมการแข่งขัน การแสดง การให้บริการการชิงโชค การชิงรางวัล หรือสิทธิประโยชน์ใดเป็นการตอบแทนแก่ผู้ซื้อเครื่องตี้มแอลกอฮอล์หรือแก่ผู้นำที่บ่อ หรือสลากหรือสิ่งอื่นใดเกี่ยวกับเครื่องตี้มแอลกอฮอล์มาแลกเปลี่ยนหรือแลกซื้อ

5) โดยแจก แถม ให้ หรือแลกเปลี่ยนกับเครื่องตี้มแอลกอฮอล์หรือกับสินค้าอื่น หรือ การให้บริการอย่างอื่นแล้วแต่กรณี หรือแจกจ่ายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ในลักษณะเป็นตัวอย่างของเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ หรือเป็นการจูงใจสาธารณสุขให้บริโภคเครื่องตี้มแอลกอฮอล์รวมถึงการกำหนดเงื่อนไขการขายในลักษณะที่เป็นการบังคับซื้อเครื่องตี้มแอลกอฮอล์โดยทางตรงหรือทางอ้อม

6) โดยวิธีหรือลักษณะอื่นใดตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยคำแนะนำของคณะกรรมการ

มาตรา 31 ห้ามมิให้ผู้ใดบริโภคเครื่องดีเซลแอลกอฮอล์ในสถานที่หรือบริเวณดังต่อไปนี้

- 1) วัดหรือสถานที่สำหรับปฏิบัติพิธีกรรมทางศาสนา เว้นแต่เป็นส่วนหนึ่งของพิธีกรรมทางศาสนา
- 2) สถานบริการสาธารณสุขของรัฐ สถานพยาบาลตามกฎหมายว่าด้วยสถานพยาบาล และร้านขายยาตามกฎหมายว่าด้วยยา ยกเว้นบริเวณที่จัดไว้เป็นที่พักส่วนบุคคล
- 3) สถานที่ราชการ ยกเว้นบริเวณที่จัดไว้เป็นที่พักส่วนบุคคล หรือสโมสร หรือการจัดเลี้ยงตามประเพณี
- 4) สถานศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ ยกเว้นบริเวณที่จัดไว้เป็นที่พักส่วนบุคคลหรือสโมสร หรือการจัดเลี้ยงตามประเพณี หรือสถานศึกษาที่สอนการผสมเครื่องดีเซลแอลกอฮอล์และ ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ
- 5) สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิงหรือร้านค้าในบริเวณสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง
- 6) สวนสาธารณะของทางราชการที่จัดไว้เพื่อการพักผ่อนของประชาชนโดยทั่วไป
- 7) สถานที่อื่นที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยคำแนะนำของคณะกรรมการ

มาตรา 32 ห้ามมิให้ผู้ใดโฆษณาเครื่องดีเซลแอลกอฮอล์หรือแสดงชื่อหรือเครื่องหมายของเครื่องดีเซลแอลกอฮอล์อันเป็นการอวดอ้างสรรพคุณ หรือชักจูงใจให้ผู้อื่นดื่มโดยตรงหรือโดยอ้อม

การโฆษณาหรือประชาสัมพันธ์ใด ๆ โดยผู้ผลิตเครื่องดีเซลแอลกอฮอล์ทุกประเภทให้กระทำได้เฉพาะการให้ข้อมูลข่าวสาร และความรู้เชิงสร้างสรรค์สังคม โดยไม่มีการปรากฏภาพของสินค้า หรือบรรจุภัณฑ์ของเครื่องดีเซลแอลกอฮอล์นั้น เว้นแต่เป็นการปรากฏของภาพสัญลักษณ์ของเครื่องดีเซลแอลกอฮอล์หรือสัญลักษณ์ของบริษัทผู้ผลิตเครื่องดีเซลแอลกอฮอล์นั้นเท่านั้น ทั้งนี้ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง บทบัญญัติในวรรคหนึ่งและวรรคสอง มิให้ใช้บังคับกับการโฆษณาที่มีต้นกำเนิดนอกราชอาณาจักร

หมวด 5 การบำบัดรักษาหรือฟื้นฟูสภาพผู้ติดเครื่องดีเซลแอลกอฮอล์

มาตรา 33 ผู้ติดเครื่องดีเซลแอลกอฮอล์หรือญาติ คณะบุคคล หรือองค์กรทั้งภาครัฐหรือเอกชน ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการบำบัดรักษาหรือฟื้นฟูสภาพผู้ติดเครื่องดีเซลแอลกอฮอล์อาจรับการสนับสนุนเพื่อการบำบัดรักษาหรือฟื้นฟูสภาพจากสำนักงานได้ ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการควบคุมกำหนด

หมวด 6 พนักงานเจ้าหน้าที่

มาตรา 34 ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- 1) เข้าไปในสถานที่ทำการของผู้ผลิต นำเข้า หรือขายเครื่องดีเซลแอลกอฮอล์สถานที่ผลิต นำเข้า หรือขายเครื่องดีเซลแอลกอฮอล์สถานที่เก็บเครื่องดีเซลแอลกอฮอล์ในเวลาทำการของสถานที่นั้น รวมถึงเข้าตรวจสอบยานพาหนะเพื่อตรวจสอบการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้
- 2) ยึดหรืออายัดเครื่องดีเซลแอลกอฮอล์ของผู้ผลิต ผู้นำเข้า หรือผู้ขายที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม

พระราชบัญญัตินี้

3) มีหนังสือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำหรือให้ส่งเอกสารหรือวัตถุใดมาเพื่อประกอบการพิจารณา
มาตรา 35 ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวต่อ
ผู้รับอนุญาตหรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง บัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ให้เป็นไปตามแบบที่รัฐมนตรี
ประกาศกำหนด

มาตรา 36 ในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา 34 ให้บุคคลที่เกี่ยวข้อง
อำนวยความสะดวกตามสมควร

มาตรา 37 ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตาม
ประมวลกฎหมายอาญา

หมวด 7 บทกำหนดโทษ

มาตรา 38 ผู้ผลิตหรือนำเข้าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา 26 ต้องระวางโทษ
จำคุก ไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 39 ผู้ใดขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยฝ่าฝืนมาตรา 27 หรือมาตรา 28 ต้องระวางโทษ
จำคุก ไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 40 ผู้ใดขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยฝ่าฝืนมาตรา 29 หรือมาตรา 30(1) ต้องระวาง
โทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 41 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 30 (2) (3) (4) (5) หรือ (6) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน
หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 42 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 31 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่น
บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 43 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 32 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินห้าแสนบาท
หรือทั้งจำทั้งปรับ นอกจากต้องระวางโทษตามวรรคหนึ่งแล้ว ผู้ฝ่าฝืนยังต้องระวางโทษปรับอีกวันละ
ไม่เกินห้าหมื่นบาทตลอดเวลาที่ยังฝ่าฝืนหรือจนกว่าจะได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง

มาตรา 44 ผู้ใดต่อสู้หรือขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา 34 (1)
หรือ (2) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ผู้ใดไม่ยอมมาให้ถ้อยคำหรือไม่ยอมให้ถ้อยคำโดยไม่มีเหตุอันสมควรต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ซึ่ง
ปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา 34 (3) หรือไม่ยอมส่งเอกสารหรือวัตถุอื่นใดมาเพื่อประกอบการพิจารณาของ
พนักงานเจ้าหน้าที่เมื่อถูกเรียกให้ส่งตามมาตรา 34 (3) ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองหมื่นบาท ผู้ใด
ไม่อำนวยความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ อันเป็นการไม่ปฏิบัติตามมาตรา 36 ต้องระวางโทษปรับไม่
เกินสองพันบาท

มาตรา 45 บรรดาความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ให้คณะกรรมการควบคุมมีอำนาจ เปรียบเทียบ
ได้ และในการนี้ให้คณะกรรมการควบคุมมีอำนาจมอบหมายให้คณะอนุกรรมการ พนักงานสอบสวน หรือ

พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการเปรียบเทียบได้ โดยจะกำหนดหลักเกณฑ์ในการเปรียบเทียบหรือเงื่อนไขประการใด ๆ ให้แก่ผู้ได้รับมอบหมายตามที่เห็นสมควรก็ได้

ในการสอบสวน ถ้าพนักงานสอบสวนพบว่าบุคคลใดกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ และบุคคลนั้นยินยอมให้เปรียบเทียบให้พนักงานสอบสวนส่งเรื่องมายังคณะกรรมการควบคุมหรือผู้ซึ่ง คณะกรรมการควบคุมมอบหมายให้มีโอกาสเปรียบเทียบตามวรรคหนึ่งภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ผู้นั้นแสดงความยินยอมให้เปรียบเทียบเมื่อผู้กระทำความผิดได้เสียค่าปรับตามที่เปรียบเทียบแล้วให้ถือว่าคดีเลิกกัน ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

▶ อนุบัญญัติที่ออกตามความแห่งพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551

พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2551 โดยเหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ ก่อให้เกิดปัญหาด้านสุขภาพ ครอบครัว อุบัติเหตุและอาชญากรรม ซึ่งมีผลกระทบต่อสังคมและเศรษฐกิจ โดยรวมของประเทศ จึงสมควรกำหนดมาตรการต่าง ๆ ในการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ รวมทั้งการ บำบัดรักษาหรือฟื้นฟูสภาพผู้ติดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เพื่อช่วยลดปัญหาและผลกระทบทั้งด้านสังคมและ เศรษฐกิจ ช่วยสร้างเสริมสุขภาพของประชาชน โดยให้ตระหนักถึงพิษภัยของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ตลอด จนช่วยป้องกันเด็กและเยาวชนมิให้เข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้โดยง่าย ซึ่งที่ผ่านมา (พ.ศ. 2551 – 2561) มีอนุบัญญัติที่ออกตามความแห่งพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ดังนี้

● บทบัญญัติ ปี พ.ศ. 2551

ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่องการเลือกและแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551²

อาศัยอำนาจตามมาตรา 4 มาตรา 10 (5) แห่งพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีรายละเอียดคือการจัดตั้งคณะกรรมการดำเนินการจัดให้มีกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการควบคุม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์นี้ขึ้นมาทำหน้าที่สรรหาผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551

ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่องกำหนดแบบบัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2551³

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 4 และมาตรา 32 วรรคสองแห่งพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 มีรายละเอียดดังนี้

ข้อ 1 บัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ให้เป็นไปตามแบบท้ายประกาศนี้
 ข้อ 2 ให้หัวหน้าส่วนราชการระดับกรมขึ้นไปหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากหัวหน้าส่วนราชการนั้น เป็นผู้ออกบัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่ในสังกัด แต่ไม่รวมถึงกรณีที่อยู่ใน อำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัดตามข้อ 3

ข้อ 3 ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้ออกบัตรประจำ ตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของส่วนราชการซึ่งเป็นราชการส่วนภูมิภาค

² ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 125/ตอนที่ 33 ก. /หน้า 34/13 กุมภาพันธ์ 2551

³ ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 125/ตอนที่พิเศษ 182 ง. /หน้า 34/28 พฤษภาคม 2551

และหน่วยงานของส่วนราชการ ซึ่งเป็นราชการส่วนกลางหรือส่วนท้องถิ่นที่ตั้งอยู่ในจังหวัดนั้น นอกจาก กรุงเทพมหานคร

ข้อ 4 ให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เป็นผู้ออกบัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่ในสังกัด

ข้อ 5 รูปถ่ายที่ติดบัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ให้ใช้รูปถ่ายที่ถ่ายไม่เกินหกเดือนก่อนวันยื่นคำขอ มีบัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ ขนาด 2.5 x 3.0 เซนติเมตร ครึ่งตัวหน้าตรง ไม่สวมหมวก และแว่นตาสีเข้ม แต่งเครื่องแบบปกติขาวหรือแต่งกายสุภาพ

ข้อ 6 บัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ให้ใช้ได้ ตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในบัตรแต่ต้องไม่เกินหกปีนับแต่วันออกบัตร

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการคัดเลือกกรรมการในคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551⁴

ข้อ 1 ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการคัดเลือกกรรมการในคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551”

ข้อ 2 ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ 3 ในระเบียบนี้

“คณะกรรมการควบคุม” หมายความว่า คณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการดำเนินการจัดให้มีผู้แทนองค์กรเอกชน

“ผู้อำนวยการ” หมายความว่า ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ข้อ 4 ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการดำเนินการจัดให้มีผู้แทนองค์กรเอกชน”

ประกอบด้วย

- (1) ปลัดกระทรวงสาธารณสุข เป็นประธานกรรมการ
- (2) อธิบดีกรมควบคุมโรค เป็นกรรมการ
- (3) ผู้แทนกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เป็นกรรมการ
- (4) ผู้แทนกระทรวงมหาดไทยเป็นกรรมการ
- (5) ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคเป็นกรรมการ
- (6) ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติเป็นกรรมการ
- (7) ผู้แทนสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพเป็นกรรมการ
- (8) ผู้อำนวยการเป็นกรรมการและเลขานุการ

ข้อ 5 ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ในการสรรหาผู้ที่เหมาะสมเป็นกรรมการในคณะกรรมการควบคุม จากกลุ่มผู้แทนองค์กรเอกชนที่มีวัตถุประสงค์มิใช่เป็นการแสวงหากำไรและดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับด้านการสนับสนุนและรณรงค์ให้มีการลดการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กลุ่มผู้แทนด้านการคุ้มครอง

⁴ ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 125/ตอนพิเศษ 182 ง. /หน้า 1/28 พฤษภาคม 2551

เด็กและเยาวชนหรือสตรีและกลุ่มผู้แทนด้านการคุ้มครองผู้บริโภคด้านละไม่เกินหนึ่งคน

ข้อ 6 องค์กรตามข้อ 5 จะต้องเป็นองค์กรเอกชนที่มีลักษณะดังต่อไปนี้

- (1) เป็นนิติบุคคลที่มีการดำเนินการเพื่อสาธารณประโยชน์และไม่แสวงหากำไร
- (2) จัดตั้งมาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปีนับถึงวันที่ขึ้นทะเบียนและมีการดำเนินการตาม (1) อย่างสม่ำเสมอ
- (3) ไม่เคยรับทุนอุดหนุนหรือความช่วยเหลือจากผู้ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ข้อ 7 การดำเนินการสรรหาผู้แทนองค์กรเอกชน ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(1) ให้คณะกรรมการประกาศกำหนดวัน เวลา สถานที่และวิธีการที่จะมีการคัดเลือกผู้แทนแต่ละองค์กร

(2) ให้องค์กรเอกชนที่มีลักษณะตามข้อ 6 ที่ประสงค์จะเสนอชื่อผู้แทนซึ่งเป็นกรรมการของนิติบุคคล เพื่อเข้ารับการคัดเลือกมายื่นแบบคำขอขึ้นทะเบียนต่อผู้อำนวยการ ตามวัน เวลาและสถานที่ที่คณะกรรมการประกาศกำหนดตาม (1) โดยหนึ่งองค์กรจะสามารถขึ้นทะเบียนได้เพียงหนึ่งกลุ่มและยื่นแบบเสนอชื่อผู้แทนพร้อมประวัติได้เพียงหนึ่งชื่อ

(3) ให้ผู้อำนวยการตรวจสอบลักษณะขององค์กรและคุณสมบัติของผู้ที่ได้รับการเสนอชื่อให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการประกาศกำหนดแล้วเสนอรายชื่อต่อคณะกรรมการเพื่อทราบและปิด ประกาศไว้ในที่เปิดเผย ณ สำนักงาน โดยแยกบัญชีรายชื่อผู้มีคุณสมบัติที่จะได้รับการคัดเลือกตามกลุ่ม

(4) ให้ผู้อำนวยการแจ้งวัน เวลา และสถานที่ เพื่อให้ผู้แทนองค์กรตาม (3) มาเลือกกันเองให้เหลือหนึ่งคนในแต่ละกลุ่ม

(5) ให้ผู้อำนวยการรวบรวมรายชื่อผู้ได้รับการคัดเลือกโดยแยกตามกลุ่มแล้วส่งให้คณะกรรมการพิจารณา

(6) เมื่อคณะกรรมการพิจารณาแล้วเห็นว่าผู้ที่ได้รับการคัดเลือกเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติครบถ้วนแล้ว ให้ปิดประกาศรายชื่อผู้ที่ได้รับการคัดเลือก ณ สำนักงาน

(7) ให้คณะกรรมการเสนอรายชื่อผู้แทนองค์กรเอกชนให้รัฐมนตรีแต่งตั้งต่อไป

● บทบัญญัติ ปี พ.ศ. 2552

ประกาศคณะกรรมการดำเนินการจัดให้มีผู้แทนองค์กรเอกชน (ฉบับที่ 2) เรื่องวิธีการ หลักเกณฑ์ และระยะเวลาในการเลือกผู้แทนองค์กรเอกชนเป็นกรรมการ ในคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2552

ข้อ 1 ให้ยกเลิกข้อความในประกาศคณะกรรมการดำเนินการจัดให้มีผู้แทนองค์กร เอกชน เรื่องวิธีการ หลักเกณฑ์และระยะเวลาการเลือกผู้แทนองค์กรเอกชนเป็นกรรมการในคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 หมวดที่ 2 การขึ้นทะเบียน ข้อ 4 วรรคสาม และให้ขยายระยะเวลาในการขอขึ้นทะเบียนออกไปอีก 20 วันจากกำหนดการเดิม โดยให้ใช้ความดังต่อไปนี้ แทน “การขอขึ้นทะเบียนตามวรรคหนึ่งให้ยื่นได้ตั้งแต่วันที่ 5 มกราคม ถึงวันที่ 9 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2552 เวลา 16.30 น. กรณียื่นแบบขอขึ้นทะเบียนด้วยตนเองให้เจ้าหน้าที่ของสำนักงานออกใบรับเอกสารไว้เป็นหลักฐาน กรณีที่ส่งทางไปรษณีย์ให้ถือว่าวันที่ประทับตราบนซองจดหมายของไปรษณีย์เป็น วันที่ขอขึ้นทะเบียน หากเกินเวลาที่กำหนดไว้จะไม่ได้รับการพิจารณา

ข้อ 2 ให้ยกเลิกข้อความในประกาศคณะกรรมการดำเนินการจัดให้ผู้แทนองค์กร เอกชน เรื่องวิธีการ หลักเกณฑ์และระยะเวลาการเลือกผู้แทนองค์กรเอกชนเป็นกรรมการในคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 หมวดที่ 2 การขึ้นทะเบียน ข้อ 5 วรรคสอง และให้ขยายระยะเวลาในการแจ้งผลการพิจารณารับขึ้นทะเบียนหรือไม่รับขึ้นทะเบียนออกไปอีกโดยให้ใช้ความดังต่อไปนี้ แทน “ให้ผู้อำนวยการจัดทำบัญชีการขึ้นทะเบียนองค์กรเอกชนโดยแยกเป็นกลุ่มผู้แทนองค์กรเอกชนในด้านต่าง ๆ ตามข้อ 2 และปิด

ประกาศแจ้งผลการพิจารณาการรับขึ้นทะเบียนหรือไม่รับ ขึ้นทะเบียนองค์กรเอกชนให้ภายในวันที่ 11 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2552 ณ สำนักงานและเว็บไซต์ ของสำนักงาน”

ข้อ 3 ให้ยกเลิกข้อความในประกาศคณะกรรมการดำเนินการจัดให้ผู้แทนองค์กรเอกชนเรื่องวิธีการ หลักเกณฑ์และระยะเวลาการเลือกผู้แทนองค์กรเอกชนเป็นกรรมการในคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 หมวดที่ 2 การขึ้นทะเบียน ข้อ 8 โดยให้ใช้ความดังต่อไปนี้แทน “ข้อ 8 ให้ผู้อำนวยการพิจารณาคุณสมบัติของผู้แทนองค์กรเอกชนที่องค์กรเอกชนได้รับการพิจารณาขึ้นทะเบียนในข้อ 5 โดยพิจารณาความครบถ้วนถูกต้องของเอกสารหลักฐาน ประกอบการสมัครและตรวจสอบคุณสมบัติตามข้อ 6 และข้อ 7 แล้วจัดทำบัญชีรายชื่อผู้แทนองค์กร เอกชนที่มีคุณสมบัติครบถ้วนโดยแยกตามกลุ่มในข้อที่ 2 เรียงลำดับตามตัวอักษรปิดประกาศรายชื่อ ณ สำนักงานและเว็บไซต์ของสำนักงานภายในวันที่ 11 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2552”

ข้อ 4 ให้ยกเลิกข้อความในประกาศคณะกรรมการดำเนินการจัดให้ผู้แทนองค์กรเอกชน เรื่องวิธีการ หลักเกณฑ์และระยะเวลาการเลือกผู้แทนองค์กรเอกชนเป็นกรรมการในคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 หมวดที่ 3 การเลือกผู้แทนองค์กรเอกชนในแต่ละกลุ่มข้อ 9 โดยให้ใช้ความดังต่อไปนี้ แทน “ข้อ 9 ให้ผู้อำนวยการจัดให้มีการประชุมเพื่อเลือกกันเองในแต่ละกลุ่มในวันที่ 13 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2552 ณ สำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือสถานที่ที่สำนักงานกำหนด โดยให้ผู้แทนองค์กรเอกชนตามบัญชีรายชื่อในข้อ 8 มาลงทะเบียนแสดงตนในแต่ละกลุ่มพร้อมยื่นบัตรประจำตัวประชาชนหรือหลักฐานอื่นใดที่ออกโดยทางราชการ ตั้งแต่เวลา 08.00 ถึง 09.30 น. เมื่อถึงกำหนดเวลาการประชุมไม่ว่าจะมีผู้แทนองค์กรเอกชนเข้าประชุมเป็นจำนวนเท่าใดก็ให้ถือว่าเป็นองค์ประชุม”

● บทบัญญัติ ปี พ.ศ. 2553

กฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการแสดงผลสัญลักษณ์เพื่อประกอบการโฆษณาหรือประชาสัมพันธ์เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2553⁵

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 4 และมาตรา 32 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 มีรายละเอียดดังนี้

ข้อ 1 ในกฎกระทรวงนี้

“ภาพสัญลักษณ์ของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์” หมายความว่า ภาพเครื่องหมายการค้าของ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ได้จดทะเบียนเครื่องหมายการค้าตามกฎหมายว่าด้วยเครื่องหมายการค้า

“ภาพสัญลักษณ์ของบริษัทผู้ผลิตเครื่องตีแม่เหล็กอลูมิเนียม” หมายความว่า ภาพสัญลักษณ์ของบริษัทผู้ผลิตเครื่องตีแม่เหล็กอลูมิเนียมที่จดทะเบียนบริษัทตามกฎหมายและไม่ซ้ำหรือทำให้เข้าใจได้ว่าเป็นเครื่องหมายของเครื่องตีแม่เหล็กอลูมิเนียม

ข้อ 2 การแสดงภาพสัญลักษณ์ของเครื่องตีแม่เหล็กอลูมิเนียมหรือภาพสัญลักษณ์ของบริษัทผู้ผลิตเครื่องตีแม่เหล็กอลูมิเนียมโดยผู้ผลิตเครื่องตีแม่เหล็กอลูมิเนียมต้องเข้าร่วมกับการให้ข้อมูลข่าวสารและความรู้เชิงสร้างสรรค์สังคม และต้องไม่มีลักษณะเป็นการอวดอ้างสรรพคุณ คุณประโยชน์ คุณภาพของเครื่องตีแม่เหล็กอลูมิเนียม หรือชักจูงใจให้มีการบริโภคเครื่องตีแม่เหล็กอลูมิเนียมว่าโดยตรงหรือโดยอ้อม

การให้ข้อมูลข่าวสารและความรู้เชิงสร้างสรรค์สังคมตามวรรคหนึ่งต้องสื่อความหมายโดยมีการนำเสนอข้อมูลหรือข้อเท็จจริงใด ๆ ที่เป็นความรู้อย่างชัดเจนในลักษณะส่งเสริมคุณธรรมวัฒนธรรม หรือเป็นวิทยาการความรู้ที่สร้างค่านิยมที่ดีของสังคม โดยไม่มีการปรากฏภาพของสินค้าหรือบรรจุภัณฑ์หรือส่วนหนึ่งส่วนใดของสินค้า หรือบรรจุภัณฑ์ของเครื่องตีแม่เหล็กอลูมิเนียม

ข้อ 3 ภาพสัญลักษณ์ของเครื่องตีแม่เหล็กอลูมิเนียมหรือภาพสัญลักษณ์ของบริษัทผู้ผลิตเครื่องตีแม่เหล็กอลูมิเนียมต้องมีลักษณะดังต่อไปนี้

- (1) ไม่เป็นภาพเครื่องตีแม่เหล็กอลูมิเนียมหรือบรรจุภัณฑ์ หรือส่วนหนึ่งส่วนใดของเครื่องตีแม่เหล็กอลูมิเนียมหรือบรรจุภัณฑ์ของเครื่องตีแม่เหล็กอลูมิเนียม
- (2) ไม่มีข้อความอันเป็นการอวดอ้างสรรพคุณ คุณประโยชน์ คุณภาพของเครื่องตีแม่เหล็กอลูมิเนียม
- (3) ไม่เป็นการชักจูงใจให้ มีการบริโภคเครื่องตีแม่เหล็กอลูมิเนียม ไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยอ้อม
- (4) ไม่แสดงให้ปรากฏในรูปแบบ ลักษณะ หรือภาพใด ๆ ที่สามารถสื่อให้เห็นหรือทำให้ เข้าใจได้ว่าเป็นภาพของเครื่องตีแม่เหล็กอลูมิเนียมหรือภาพบรรจุภัณฑ์ของเครื่องตีแม่เหล็กอลูมิเนียม

ประกาศคณะกรรมการควบคุมเครื่องตีแม่เหล็กอลูมิเนียมว่าด้วยรูปแบบและวิธีการแสดงข้อความคำเตือนประกอบภาพสัญลักษณ์ของเครื่องตีแม่เหล็กอลูมิเนียม หรือภาพสัญลักษณ์ของบริษัทผู้ผลิตเครื่องตีแม่เหล็กอลูมิเนียม พ.ศ. 2553⁶

ข้อ 1 การแสดงข้อความคำเตือนประกอบภาพสัญลักษณ์ของเครื่องตีแม่เหล็กอลูมิเนียม หรือภาพสัญลักษณ์ของบริษัทผู้ผลิตเครื่องตีแม่เหล็กอลูมิเนียมจะต้องดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(1) กรณีใช้สื่อทางกิจการโทรทัศน์ การฉายภาพ ภาพยนตร์ วีดิทัศน์ การแสดงภาพ โดยผ่านเครื่องมือทางอิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่ออื่นใดในทำนองเดียวกันให้แสดงข้อความคำเตือนแบบเสียงและแบบข้อความอักษร โดย

(ก) การแสดงข้อความคำเตือนแบบเสียงต้องรับฟังได้ชัดเจนทุกพยางค์และสามารถเข้าใจความหมายได้โดยมีระดับเสียงเทียบเท่ากับข้อความหลักของโฆษณา และให้แสดงเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 2 วินาที

(ข) การแสดงข้อความคำเตือนแบบข้อความอักษร ต้องแสดงเป็นอักษรลอย (Super) ด้วยตัวอักษรไทย “อังสะนา นิว” (Angsana New) แบบหนาหรือตัวอักษรอื่นที่มีลักษณะใกล้เคียงกันเป็นสีขาวอยู่ภายในกรอบคำเตือนที่มีพื้นสีดำเข้ม ซึ่งสามารถอ่านได้ง่ายและมองเห็นได้ อย่างชัดเจน โดยมีขนาด

⁶ ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 127/ตอนพิเศษ 67 ง. /หน้า 11/27 พฤษภาคม 2553

ความสูงของตัวอักษรไม่น้อยกว่า 1 ใน 3 ของกรอบข้อความคำเตือน และเส้นกรอบ ข้อความคำเตือน ต้องมีสีแตกต่างอย่างชัดเจนกับสีพื้นโฆษณา โดยพื้นที่กรอบข้อความคำเตือนต้องเป็น สีเหลี่ยมผืนผ้า มีขนาดพื้นที่ไม่น้อยกว่า 1 ใน 4 ของพื้นที่โฆษณา และมีความยาวตลอดตามแนวนอนชิดขอบบนจอภาพ ทั้งนี้ต้องแสดงข้อความคำเตือนเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 2 วินาที

(2) กรณีสื่อสิ่งพิมพ์ ต้องแสดงข้อความคำเตือนแบบข้อความอักษรด้วยตัวอักษรไทย “อังสะนา นิว” (Angsana New) แบบหนาหรือตัวอักษรอื่นที่มีลักษณะใกล้เคียงกันเป็นสีขาวอยู่ภายในกรอบคำเตือนที่มีพื้นสีดำเข้ม ซึ่งสามารถอ่านได้ง่ายและมองเห็นได้อย่างชัดเจน โดยมีขนาดความสูงของตัวอักษรไม่น้อยกว่า 1 ใน 3 ของกรอบข้อความคำเตือน และเส้นกรอบข้อความคำเตือนต้องมีสีแตกต่างอย่างชัดเจนกับสีพื้นโฆษณา โดยพื้นที่กรอบข้อความคำเตือนต้องเป็นสีเหลี่ยมผืนผ้า มีขนาดพื้นที่ไม่น้อยกว่า 1 ใน 4 ของพื้นที่โฆษณา และมีความยาวตลอดตามแนวนอนชิดขอบบนพื้นที่โฆษณา

(3) กรณีสื่ออื่นใดนอกจากสื่อตาม (1) และ (2) ให้แสดงข้อความคำเตือน แบบข้อความอักษร ตามแนวนอนอยู่ด้านบนสุดของพื้นที่โฆษณาด้วยตัวอักษรไทย “อังสะนา นิว” (Angsana New) แบบหนาหรือตัวอักษรอื่นที่มีลักษณะใกล้เคียงกันเป็นตัวอักษรสีขาวบนพื้นสีดำเข้ม โดยมีขนาดความสูงของตัวอักษรไม่น้อยกว่า 1 ใน 3 ของกรอบข้อความคำเตือน ซึ่งสามารถอ่านได้ง่ายและมองเห็นได้อย่างชัดเจน และพื้นที่ข้อความคำเตือนมีขนาดไม่น้อยกว่า 1 ใน 4 ของพื้นที่โฆษณา

ข้อ 2 การแสดงข้อความคำเตือน ให้แสดงอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

- (1) “สุรา เป็นเหตุก่อมะเร็งได้”
- (2) “สุรา เป็นเหตุให้ เชื้อกส์เสื่อมได้”
- (3) “สุรา เป็นเหตุให้ พิกการและเสียชีวิตได้”
- (4) “สุรา เป็นเหตุทะเลาะวิวาทและอาชญากรรมได้”
- (5) “สุรา ทำร้ายครอบครัว ทำลายสังคมได้”

ข้อ 3 การแสดงข้อความคำเตือนตามข้อ 2 หากเป็นข้อความคำเตือนของเครื่องตีมัลลอกฮอลล์ประเภทเบียร์ หรือไวน์ ให้เปลี่ยนคำว่า “สุรา” เป็นคำว่า “เบียร์” หรือ “ไวน์” แล้วแต่กรณี ทั้งนี้กรณีเป็นเครื่องตีมัลลอกฮอลล์ประเภทอื่นหรือเครื่องตีมัลลอกฮอลล์ผสมสำเร็จรูป ให้ใช้ คำว่า “สุรา” กรณีการแสดงผลสัญลักษณ์ของบริษัทผู้ผลิตเครื่องตีมัลลอกฮอลล์ให้ใช้คำที่แสดงถึงผลิตภัณฑ์ที่เป็นเครื่องตีมัลลอกฮอลล์ประเภทใดประเภทหนึ่งของบริษัทดังกล่าว

ข้อ 4 ในกรณีมีปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติหรือการดำเนินการตามประกาศฉบับนี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่นำเสนอเรื่องต่อคณะกรรมการควบคุมเครื่องตีมัลลอกฮอลล์เพื่อวินิจฉัยชี้ขาด

ระเบียบคณะกรรมการควบคุมเครื่องตีมัลลอกฮอลล์ ว่าด้วยหลักเกณฑ์การเปรียบเทียบตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตีมัลลอกฮอลล์ พ.ศ. 2551⁷

อาศัยอำนาจตามมาตรา 45 แห่งพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตีมัลลอกฮอลล์ มีรายละเอียดดังนี้

ข้อ 1 ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบคณะกรรมการควบคุมเครื่องดัดมัลเลอร์ว่าด้วย หลักเกณฑ์การเปรียบเทียบ ตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดัดมัลเลอร์ พ.ศ. 2551”

ข้อ 2 ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ 3 กรณีมีปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินการ หรือระเบียบนี้มีได้กำหนดหลักเกณฑ์การดำเนินการไว้ให้คณะกรรมการควบคุมเป็นผู้วินิจฉัย คำวินิจฉัยของคณะกรรมการควบคุมให้เป็นที่สุด

ข้อ 4 ให้อธิบดีกรมควบคุมโรคเป็นผู้รักษาการตามระเบียบนี้ และให้มีอำนาจออกระเบียบ หรือคำสั่งเพื่อปฏิบัติการตามระเบียบนี้

หมวด 1 บททั่วไป

ข้อ 5 ในระเบียบนี้ “การเปรียบเทียบ” หมายความว่า การเปรียบเทียบตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดัดมัลเลอร์ พ.ศ. 2551 ของผู้มีอำนาจเปรียบเทียบ “ความผิด” หมายความว่า บรรดาความผิดที่มีโทษตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดัดมัลเลอร์ พ.ศ. 2551

“คณะกรรมการควบคุม” หมายความว่า คณะกรรมการควบคุมเครื่องดัดมัลเลอร์

“คณะอนุกรรมการ” หมายความว่า คณะอนุกรรมการที่คณะกรรมการควบคุมเครื่องดัดมัลเลอร์แต่งตั้ง “ผู้มีอำนาจเปรียบเทียบ” หมายความว่า

(1) คณะกรรมการควบคุม

(2) คณะอนุกรรมการ พนักงานสอบสวน หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ ที่คณะกรรมการควบคุมมอบหมายให้มีอำนาจดำเนินการเปรียบเทียบ

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดัดมัลเลอร์

หมวด 2 อำนาจ หลักเกณฑ์ และขั้นตอนในการเปรียบเทียบ

ข้อ 6 อำนาจเปรียบเทียบ ให้เป็นไปตามต่อไปนี้

(1) คณะกรรมการควบคุม มีอำนาจเปรียบเทียบได้ ทั่วประเทศ

(2) คณะอนุกรรมการ ที่คณะกรรมการควบคุมมอบหมายให้ มีอำนาจดำเนินการเปรียบเทียบ มีอำนาจเปรียบเทียบได้เฉพาะท้องที่ที่มีเขตอำนาจตามที่ระบุในคำสั่งของคณะกรรมการควบคุมเครื่องดัดมัลเลอร์ เรื่อง การมอบหมายให้ ดำเนินการเปรียบเทียบตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดัดมัลเลอร์ พ.ศ. 2551

(3) พนักงานเจ้าหน้าที่ ตามที่คณะกรรมการควบคุมมอบหมายให้ มีอำนาจเปรียบเทียบ ได้เฉพาะในเขตท้องที่ที่มีอำนาจหน้าที่ดูแลและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดัดมัลเลอร์ พ.ศ. 2551

(4) พนักงานสอบสวนตามที่คณะกรรมการควบคุมมอบหมายให้ มีอำนาจเปรียบเทียบได้

ข้อ 7 ให้ผู้มีอำนาจเปรียบเทียบดำเนินการเปรียบเทียบให้แล้วเสร็จภายในสถานที่ตั้งปกติของสำนักงานที่ตนสังกัด ในกรณีที่มีความจำเป็นจะต้องเปรียบเทียบให้เสร็จสิ้นโดยเร็วที่สุดให้ผู้มีอำนาจเปรียบเทียบในคดีนั้นดำเนินการเปรียบเทียบนอกสถานที่ตั้งปกติของสำนักงานที่ตนสังกัดได้ โดยให้ใช้

สถานที่ของหน่วยงานราชการอื่น หรือสถานที่อื่นเป็นสถานที่เปรียบเทียบ ทั้งนี้ให้คำนึงถึงความเหมาะสมของสถานที่ด้วย

(1) กรณีใช้สื่อทางกิจการโทรทัศน์ การฉายภาพ ภาพยนตร์ วีดิทัศน์ การแสดงภาพโดยผ่าน เครื่องมือทางอิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่ออื่นใดในทำนองเดียวกัน ภาพสัญลักษณ์ต้องมีขนาดไม่เกินร้อยละห้าของพื้นที่โฆษณาทั้งหมดและใช้เวลาแสดงภาพสัญลักษณ์ไม่เกินร้อยละห้าของเวลาโฆษณาทั้งหมด แต่ต้องไม่เกินสองวินาที โดยให้โฆษณาได้ ตั้งแต่เวลา 22.00 นาฬิกา ถึง 05.00 นาฬิกา และให้แสดงภาพสัญลักษณ์ดังกล่าวเฉพาะในตอนท้ายของการโฆษณาเท่านั้น

(2) กรณีสื่อสิ่งพิมพ์ ภาพสัญลักษณ์ต้องมีขนาดไม่เกินร้อยละห้าของพื้นที่โฆษณาทั้งหมด โดยห้ามแสดงที่ปกหน้า ปกหลัง คู่หน้ากลาง หรือที่สิ่งห่อหุ้มสื่อสิ่งพิมพ์ดังกล่าว

(3) กรณีสื่ออื่นใดนอกจาก (1) และ (2) ภาพสัญลักษณ์ต้องมีขนาดไม่เกินร้อยละสาม ของพื้นที่โฆษณาในสื่อนั้น

ทั้งนี้ ให้มีการแสดงข้อความคำเตือนทุกครั้งและตลอดเวลาขณะที่มีการแสดงภาพสัญลักษณ์ของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือภาพสัญลักษณ์ของบริษัทผู้ผลิตเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยรูปแบบของข้อความคำเตือนนั้นให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการควบคุมประกาศกำหนด

มติคณะรัฐมนตรีวันที่ 20 กรกฎาคม พ.ศ. 2553 ได้ให้ความเห็นชอบมติสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ครั้งที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๕๒ เรื่อง ยุทธศาสตร์นโยบายแอลกอฮอล์ระดับชาติ แผนยุทธศาสตร์นโยบายแอลกอฮอล์ ระดับชาติ 10 ปี (พ.ศ.2554-2563)

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบตามแผนยุทธศาสตร์นโยบายแอลกอฮอล์ระดับชาติซึ่งเป็น แผนยุทธศาสตร์ 10 ปี (พ.ศ.2554-2563) เมื่อวันที่ 20 กรกฎาคม พ.ศ. 2553 และมอบหมายให้คณะกรรมการนโยบายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แห่งชาติ คณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จังหวัด/กรุงเทพมหานคร ร่วมกับสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ หน่วยงานราชการและภาคีเครือข่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องรับผิดชอบดำเนินการในการจัดการแก้ไขปัญหาสถานการณ์และติดตามผลยุทธศาสตร์นโยบายแอลกอฮอล์ระดับชาติรวมถึงพัฒนาแผนปฏิบัติการเพื่อให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องได้นำไปขับเคลื่อนดำเนินการต่อไป ยุทธศาสตร์นโยบายแอลกอฮอล์ระดับชาติเป็นยุทธศาสตร์เพื่อจัดการปัญหาจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนการควบคุมขนาดและความรุนแรงของปัญหาจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสังคมไทย โดยมีเป้าหมายเชิงกลไกของนโยบาย 4 ประการ คือ

1. ควบคุมและลดปริมาณการบริโภคของสังคม
2. ป้องกันนักดื่มหน้าใหม่และควบคุมความชุกของผู้บริโภค
3. ลดความเสี่ยงจากการบริโภค ทั้งมิติของปริมาณการบริโภค รูปแบบการบริโภค และ พฤติกรรมหลังการบริโภค
4. จำกัดและควบคุมความรุนแรงของปัญหาจากการบริโภค

แผนปฏิบัติการตามยุทธศาสตร์นโยบายแอลกอฮอล์ระดับชาติ พ.ศ. 2560-2563 แบ่งเป็น 5 ยุทธศาสตร์รายละเอียดดังต่อไปนี้

- ยุทธศาสตร์ที่ 1 ควบคุมการเข้าถึงทางเศรษฐศาสตร์และทางกายภาพ
- ยุทธศาสตร์ที่ 2 ปรับเปลี่ยนค่านิยม และ ลดแรงสนับสนุนการดื่ม
- ยุทธศาสตร์ที่ 3 ลดอันตรายของการบริโภค
- ยุทธศาสตร์ที่ 4 จัดการปัญหาแอลกอฮอล์ในระดับพื้นที่
- ยุทธศาสตร์ที่ 5 การพัฒนากลไกการจัดการและสนับสนุนที่เข้มแข็ง

ประกาศกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เรื่อง ห้ามมิให้นำเข้าไปหรือจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทุกประเภทในอุทยานแห่งชาติ⁸

อาศัยอำนาจตามระเบียบกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ว่าด้วยการเข้าไปในอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2552 ข้อ 4 (9) และ ข้อ 5 มีรายละเอียดดังนี้

ห้ามมิให้นำเข้าไปหรือจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทุกประเภทในอุทยานแห่งชาติ หากฝ่าฝืนมีความผิดตามพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 มาตรา 18 และต้องได้รับโทษ ตามมาตรา 25 ระวังโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

▶ บทบัญญัติ ปี พ.ศ. 2554

ประกาศกรมการขนส่งทางบก เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการตรวจหรือทดสอบสารอันเกิดจากการเสพสุรา และกำหนดเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจตรวจหรือทดสอบหรือสั่งให้ผู้ได้รับใบอนุญาตเป็นผู้ประจํารถ ในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่รับการตรวจหรือทดสอบ พ.ศ. 2554⁹

ข้อ 1 ให้ยกเลิกประกาศกรมการขนส่งทางบก เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการตรวจ หรือทดสอบสารอันเกิดจากการเสพสุรา และกำหนดเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจตรวจหรือทดสอบหรือสั่งให้ ผู้ได้รับใบอนุญาตปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ประจํารถในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่รับการตรวจหรือทดสอบ ลงวันที่ 11 เมษายน พ.ศ. 2540

ข้อ 2 ในประกาศนี้ “การตรวจหรือทดสอบสารอันเกิดจากการเสพสุรา” หมายความว่า การตรวจหรือทดสอบหา ระดับหรือปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือด

ข้อ 3 ให้ผู้ตรวจการและตำรวจดังต่อไปนี้ เป็นเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจตรวจหรือทดสอบ หรือสั่งให้ผู้ได้รับใบอนุญาตเป็นผู้ประจํารถในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่รับการตรวจหรือทดสอบสารอันเกิดจาก การเสพสุรา

(1) ผู้ตรวจการในกองตรวจการขนส่งทางบก กรมการขนส่งทางบก มีอำนาจทั้งในเขต กรุงเทพมหานคร และในเขตอื่นนอกจากกรุงเทพมหานคร

(2) ผู้ตรวจการในสำนักงานขนส่งกรุงเทพมหานครพื้นที่ 1, 2, 3, 4 และ 5 มีอำนาจ เฉพาะในเขตท้องที่ความรับผิดชอบ

(3) ผู้ตรวจการในสำนักงานขนส่งจังหวัด และสำนักงานขนส่งจังหวัดสาขา มีอำนาจเฉพาะในเขตท้องที่ความรับผิดชอบ

⁸ ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 127/ตอนพิเศษ 150 ง. /หน้า 23/28 ธันวาคม 2553

⁹ ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 128/ตอนพิเศษ 12 ง. /หน้า 60/28 มกราคม 2554

(4) ผู้บังคับการ กองบังคับการตำรวจนครบาล 1 - 9 หรือผู้ปฏิบัติราชการแทน มีอำนาจเฉพาะในเขตท้องที่ความรับผิดชอบ

(5) ผู้กำกับการสถานีตำรวจนครบาล หรือสารวัตรใหญ่สถานีตำรวจนครบาล หรือผู้ที่มิยศตั้งแต่ร้อยตำรวจตรีขึ้นไปซึ่งปฏิบัติหน้าที่ประจำสถานีตำรวจนครบาลนั้น มีอำนาจเฉพาะในเขตท้องที่ ความรับผิดชอบ

(6) ผู้บังคับการ กองบังคับการตำรวจจราจร หรือผู้ปฏิบัติราชการแทน มีอำนาจเฉพาะในเขต ท้องที่ความรับผิดชอบ

(7) พนักงานสอบสวนกองบังคับการตำรวจจราจรซึ่งมีตำแหน่งตั้งแต่รองสารวัตรขึ้นไป มีอำนาจเฉพาะในเขตท้องที่ความรับผิดชอบ

(8) ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัด หรือผู้ปฏิบัติราชการแทน มีอำนาจเฉพาะในเขตท้องที่ความรับผิดชอบ

(9) ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธร หรือสารวัตรใหญ่สถานีตำรวจภูธร หรือสารวัตรสถานี ตำรวจภูธร หรือผู้ที่มิยศตั้งแต่ร้อยตำรวจตรีขึ้นไปซึ่งปฏิบัติหน้าที่ประจำสถานีตำรวจภูธรนั้น มีอำนาจ เฉพาะในเขตท้องที่ความรับผิดชอบ

(10) ผู้บังคับการ กองบังคับการตำรวจทางหลวง หรือผู้ปฏิบัติราชการแทน มีอำนาจเฉพาะ ในเขตท้องที่ความรับผิดชอบ

(11) พนักงานสอบสวนกองบังคับการตำรวจทางหลวงซึ่งมีตำแหน่งตั้งแต่รองสารวัตรขึ้นไป มีอำนาจเฉพาะในเขตท้องที่ความรับผิดชอบ

ข้อ 4 การตรวจหรือทดสอบสารอันเกิดจากการเสพสุราให้ถือปฏิบัติ ดังนี้

(1) เครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการตรวจหรือทดสอบให้ใช้เครื่องตรวจวัดระดับแอลกอฮอล์ ในเลือด โดยวิธีเป่าลมหายใจ (BREATH ANALYZER TEST) ซึ่งสามารถอ่านค่าของแอลกอฮอล์ ในเลือดเป็น มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์

(2) วิธีการตรวจหรือทดสอบ ให้ถือปฏิบัติตามคู่มือวิธีการตรวจหรือทดสอบของเครื่องตรวจแต่ละผลิตภัณฑ์

(3) เมื่อตรวจหรือทดสอบตามวิธีการใน (2) แล้ว อ่านค่าพบว่ามิมีปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือด ดังต่อไปนี้

(ก) มีแอลกอฮอล์ในเลือดไม่เกิน 50 มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์ ให้ถือว่าผู้รับการตรวจ หรือทดสอบเป็นผู้เสพสุรา

(ข) มีแอลกอฮอล์ในเลือดเกินกว่า 50 มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์ ให้ถือว่าผู้รับการตรวจ หรือทดสอบเป็นผู้เมาสุรา

ข้อ 5 ในกรณีผู้รับการตรวจหรือทดสอบโต้แย้งผลการตรวจหรือทดสอบของเจ้าพนักงาน ให้เจ้าพนักงานผู้ทำการตรวจหรือทดสอบรีบนำตัวผู้รับการตรวจหรือทดสอบส่งไปยังสถานตรวจพิสูจน์ ของส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐตามข้อ 6 ที่ใกล้ที่สุดทันที

ข้อ 6 สถานตรวจพิสูจน์ของส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐที่สามารถตรวจยืนยันผล และความถูกต้องของการตรวจมีดังนี้

- (1) สถาบันนิติเวชวิทยา สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
- (2) หน่วยงานในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข
- (ก) โรงพยาบาลศูนย์ของรัฐ
- (ข) โรงพยาบาลจังหวัด
- (ค) โรงพยาบาลสังกัดกรมการแพทย์ เช่น โรงพยาบาลราชวิถี โรงพยาบาลอภัยภูธร
- (ง) หน่วยงานในสังกัดกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ เช่น สำนักยาและวัตถุเสพติด
สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์สาธารณสุข ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์
- (3) สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด
- (4) สถานตรวจพิสูจน์อื่นนอกจาก (1) - (3)

► บทบัญญัติ ปี พ.ศ. 2555

ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่องห้ามขายหรือห้ามบริโภคเครื่องดีมีแอลกอฮอล์ในพื้นที่ประกอบกิจการโรงงาน พ.ศ. 2555¹⁰

อาศัยอำนาจตามมาตรา 4 มาตรา 27 (8) มาตรา 31 (7) แห่งพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดีมีแอลกอฮอล์ มีรายละเอียดดังนี้

ข้อ 1 ห้ามผู้ใดขายหรือบริโภคเครื่องดีมีแอลกอฮอล์ในพื้นที่ประกอบกิจการโรงงานตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน

ข้อ 2 การห้ามขายหรือห้ามบริโภคเครื่องดีมีแอลกอฮอล์ตามข้อ ๑ ไม่ใช้บังคับกับ โรงงานผลิตเครื่องดีมีแอลกอฮอล์ในกรณีดังต่อไปนี้

- (1) การขายเครื่องดีมีแอลกอฮอล์ที่ดำเนินการเป็นปกติธุระในทางการค้าของโรงงานผลิตเครื่องดีมีแอลกอฮอล์
- (2) การบริโภคเครื่องดีมีแอลกอฮอล์ที่เป็นขั้นตอนของการผลิตหรือรักษามาตรฐานการผลิตเครื่องดีมีแอลกอฮอล์

กฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติว่าด้วยโรงงาน พ.ศ. 2535¹¹ ได้ให้คำนิยามดังนี้

“โรงงาน” หมายความว่า อาคาร สถานที่ หรือยานพาหนะที่ใช้เครื่องจักรมีกำลังรวมตั้งแต่ห้าแรงม้าหรือกำลังเทียบเท่าตั้งแต่ห้าแรงม้าขึ้นไป หรือใช้คนงานตั้งแต่เจ็ดคนขึ้นไปโดยใช้เครื่องจักรหรือไม่ก็ตาม สำหรับทำ ผลิต ประกอบ บรรจุ ซ่อม ซ่อมบำรุง ทดสอบ ปรับปรุง แปรสภาพ ลำเลียง เก็บรักษา หรือทำลายสิ่งใด ๆ ทั้งนี้ ตามประเภทหรือชนิดของโรงงานที่กำหนดในกฎกระทรวง

“ประกอบกิจการโรงงาน” หมายความว่า การทำผลิต ประกอบบรรจุซ่อม ซ่อมบำรุง ทดสอบ ปรับปรุง แปรสภาพ ลำเลียง เก็บรักษา หรือทำลายสิ่งใด ๆ ตามลักษณะกิจการของโรงงานแต่ไม่รวมถึงการทดลองเดินเครื่องจักร

¹⁰ ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 129/ตอนพิเศษ 123 ง. /หน้า 5/7 สิงหาคม 2555

¹¹ ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 109/ตอน 44 /หน้า 62/9 เมษายน 2535

ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่องกำหนดสถานที่หรือบริเวณห้ามบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บนทาง พ.ศ. 2555¹²

อาศัยอำนาจตามมาตรา 4 มาตรา 31(7) แห่งพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีรายละเอียดดังนี้

ข้อ 1 ห้ามผู้ใดบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บนทางในขณะที่ขับขี่หรือในขณะที่โดยสารอยู่ในรถ หรือ บนรถ คำว่า “ทาง” และ “รถ” ตามวรรคหนึ่ง หมายความว่า “ทาง” และ “รถ” ตามกฎหมายว่าด้วยการจราจรทางบก **กฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง**

พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522¹³

“ทาง” หมายความว่า ทางเดินรถ ช่องเดินรถ ช่องเดินรถประจำทาง ไหล่ทาง ทางเท้า ทางข้าม ทางร่วมทางแยก ทางลาด ทางโค้ง สะพาน และลานที่ประชาชนใช้ในการจราจร และให้หมายความรวมถึงทางส่วนบุคคลที่เจ้าของยินยอมให้ประชาชนใช้ในการจราจรหรือที่เจ้าพนักงานจราจรได้ประกาศให้เป็นทางตามพระราชบัญญัตินี้ด้วย แต่ไม่รวมไปถึงทางรถไฟ

“รถ” หมายความว่า ยานพาหนะทางบกทุกชนิด เว้นแต่รถไฟและรถราง

ประกาศกรมควบคุมโรค เรื่อง หลักเกณฑ์การแบ่งเงินรางวัลหรือวิธีปฏิบัติในการจ่ายเงินและแบบการขอรับเงินสินบนรางวัล ตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 พ.ศ. 2555¹⁴

ข้อ 1 การแจ้งความนำจับให้ยื่นคำขอตามแบบ สร. 01 และแบบ สร. 02 ทำยประกาศนี้

ข้อ 2 ให้ผู้แจ้งความนำจับยื่นคำขอรับเงินสินบนตามแบบ สร. 03 หรือเจ้าหน้าที่ผู้จับยื่นคำขอ รับเงินรางวัลตามแบบ สร. 04 ทำยประกาศนี้ พร้อมแนบเอกสารหลักฐานตามข้อ 23 แห่งระเบียบกรมควบคุมโรคว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการจ่ายเงินสินบนรางวัลและค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 พ.ศ. 2555 โดยยื่นคำขอต่อบุคคล ดังต่อไปนี้

(1) ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หรือบุคคลตามข้อ 10 แห่งระเบียบกรมควบคุมโรคว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการจ่ายเงินสินบนรางวัลและค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 พ.ศ. 2555

(2) นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด หรือบุคคลตามข้อ 10 แห่งระเบียบกรมควบคุมโรค ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการจ่ายเงินสินบนรางวัลและค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 พ.ศ. 2555 ในกรณีที่มีการชำระ ค่าปรับในเขตท้องที่จังหวัดที่รับผิดชอบ

ข้อ 3 เมื่อผู้รับคำขอรับเงินสินบนรางวัลได้รับคำขอตามข้อ 2 ให้ตรวจสอบคำขอ และเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้อง เมื่อเห็นว่าผู้ขอมีสิทธิได้รับเงินสินบนหรือเงินรางวัล ให้นำเสนอต่อผู้มี อำนาจอนุมัติสั่งจ่ายเงินสินบนรางวัลเพื่ออนุมัติจ่ายเงินสินบนรางวัลต่อไป

¹² ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 129/ตอนพิเศษ 123 ง./หน้า 6/7 สิงหาคม 2555 ¹³ ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 96/ตอน 8 ฉบับพิเศษ/หน้า 1/29

¹⁴ ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 129/ตอนพิเศษ 127 ง./หน้า 67/22 เมษายน 2555

ข้อ 4 กรณีผู้แจ้งความนำจับ หรือเจ้าหน้าที่ผู้จับจะมอบหมายให้บุคคลอื่นมารับเงินสินบน รางวัล แทน ให้ยื่นคำขอตามแบบ สร. 05 ท้ายประกาศนี้ กรณีผู้แจ้งความนำจับ หรือเจ้าหน้าที่ผู้จับถึงแก่กรรม ให้ทายาทของบุคคลดังกล่าวยื่นคำขอ ตามแบบ สร. 06 ท้ายประกาศนี้

ข้อ 5 การแบ่งเงินรางวัลของเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานที่ปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่อันได้มา ซึ่งค่าปรับตามข้อ 15 แห่งระเบียบกรมควบคุมโรคว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการจ่ายเงิน สินบน รางวัลและค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 พ.ศ. 2555 ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

- (1) เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบในการตรวจสอบ จับกุม เปรียบเทียบปรับ
  - (ก) ผู้อำนวยการสำนักหรือผู้อำนวยการกอง คนละ ๗ ส่วน
  - (ข) ข้าราชการพลเรือนประเภทวิชาการระดับตำแหน่งชำนาญการพิเศษ คนละ 6 ส่วน
  - (ค) ข้าราชการพลเรือนประเภทวิชาการระดับตำแหน่งชำนาญการคนละ 5 ส่วน และประเภททั่วไประดับตำแหน่งอาวุโส และชำนาญงาน
  - (ง) ข้าราชการพลเรือนประเภทวิชาการระดับตำแหน่งปฏิบัติการคนละ 4 ส่วน และประเภททั่วไประดับตำแหน่งปฏิบัติงาน
  - (จ) ลูกจ้าง คนละ 2 ส่วน
- (2) เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานสนับสนุนการรับ จ่าย และเก็บรักษาค่าปรับคนละ 2 ส่วน

ระเบียบกรมควบคุมโรค ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการจ่ายเงินสินบนรางวัล และค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 พ.ศ. 2555¹⁵

ข้อ 1 ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกรมควบคุมโรคว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข การจ่ายเงินสินบนรางวัลและค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 พ.ศ. 2555”

ข้อ 2 ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ 3 ในระเบียบนี้

“ค่าปรับ” หมายความว่า เงินที่กรมควบคุมโรคได้รับจากการเปรียบเทียบคดีหรือเงินค่าปรับ ที่ได้ รับตามคำพิพากษาของศาล ตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551

“เงินสินบนรางวัล” หมายความว่า เงินสินบน และเงินรางวัล

“เงินสินบน” หมายความว่า เงินที่จ่ายให้แก่ผู้แจ้งความนำจับ

“เงินรางวัล” หมายความว่า เงินที่จ่ายให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้จับ

“ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน” หมายความว่า ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่อันได้มาซึ่งค่าปรับ

“ผู้แจ้งความนำจับ” หมายความว่า บุคคลเดียวหรือหลายคนซึ่งแจ้งเบาะแสหรือเคาะเงื่อนไขแห่งการกระทำความผิดแก่ทางราชการ จนทางราชการสามารถลงโทษผู้กระทำความผิดได้ แต่ต้องมีชื่อเจ้าหน้าที่ผู้จับ

¹⁵ ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 129/ตอนพิเศษ 73 ง. /หน้า 4/30 เมษายน 2555

หรือข้าราชการ หรือเจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่ดำเนินการตามกฎหมายในเรื่องนั้น

“เจ้าหน้าที่ผู้จับ” หมายความว่า พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตามประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งทำหน้าที่จับกุมผู้กระทำความผิด หรือข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่ ดำเนินการตามกฎหมายในเรื่องนั้นและมีส่วนร่วมในการจับกุมผู้กระทำความผิดสำหรับกรณีที่มีการจับกุม ผู้กระทำความผิด และให้หมายความรวมถึงเจ้าหน้าที่ที่ดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่ อันได้มาซึ่งเงินค่าปรับนั้น สำหรับกรณีที่ไม่มีการจับกุมผู้กระทำความผิดด้วย

“ผู้รับแจ้งความนำจับ” หมายความว่า

(1) อธิบดีกรมควบคุมโรค รองอธิบดีกรมควบคุมโรค ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ผู้ที่ได้รับมอบหมายจากบุคคลดังกล่าว หรือข้าราชการตั้งแต่ระดับ ปฏิบัติการ สำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สำหรับกรณีความผิดที่เกิดขึ้นหรืออ้าง หรือเชื่อว่าได้เกิดขึ้นในทุกท้องที่ ทัวราชอาณาจักร

(2) ผู้ว่าราชการจังหวัด นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด ผู้อำนวยการสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 1 - 12 หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากบุคคลดังกล่าว สำหรับความผิดที่เกิดขึ้นหรืออ้าง หรือเชื่อว่าได้เกิดขึ้นในเขตท้องที่จังหวัดที่รับผิดชอบ

“อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมควบคุมโรค

หมวด 1 การหักเงินค่าปรับ

ข้อ 4 ให้อธิบดีหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากอธิบดี หักค่าปรับไว้สำหรับจ่ายเป็นเงินสินบน รางวัล และค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานในอัตรา ดังต่อไปนี้

(1) กรณีที่มีการจับกุมผู้กระทำความผิด ให้หักไว้ในอัตราร้อยละ 80 ของค่าปรับที่ได้รับ

(2) กรณีที่ไม่มีการจับกุมผู้กระทำความผิด ให้หักไว้ในอัตราร้อยละ 60 ของค่าปรับที่ได้รับ

หมวด 2 การเก็บรักษาเงินและการนำเงินส่งคลัง

ข้อ 5 เงินค่าปรับที่หักไว้ตามข้อ 4 ให้ดำเนินการเปิดบัญชีเงินฝากคลัง รหัสหน่วยงาน 2104 รหัสเจ้าของบัญชี (รหัสศูนย์ต้นทุน) 2100400000 ดังต่อไปนี้

(1) จำนวนสามในสี่ส่วน ให้เปิดบัญชีเงินฝาก ณ กรมบัญชีกลาง ชื่อบัญชี “เงินฝาก เงินสินบน รางวัลของกรมควบคุมโรค” รหัสบัญชีเงินฝาก 00658 ประเภท 1500 เพื่อนำไปจ่ายเป็นเงินสินบนรางวัล

(2) จำนวนหนึ่งส่วน ให้เปิดบัญชีเงินฝาก ณ กรมบัญชีกลาง ชื่อบัญชี “เงินฝากค่าใช้จ่าย ในการดำเนินงานของกรมควบคุมโรค” รหัสบัญชีเงินฝาก 00679 ประเภท 0700 เพื่อนำไปจ่าย เป็นเงินค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน กรณีในส่วนภูมิภาคให้เปิดบัญชีเงินฝาก ณ สำนักงานคลังจังหวัดในจังหวัดนั้น ชื่อบัญชี “เงินฝากเงินสินบนรางวัลของ (ชื่อส่วนราชการในจังหวัด)

ข้อ 6 ค่าปรับส่วนที่เหลือจากการหักค่าปรับตามข้อ 4 ให้นำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน

หมวด 3 การจ่ายเงินสินบนรางวัล และค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน

ข้อ 7 เงินค่าปรับที่หักไว้ตามข้อ 4 ให้นำไปใช้จ่าย ดังนี้

(1) จำนวนเงินสามในสี่ส่วน ให้นำไปจ่ายเป็นเงินสินบนหนึ่งส่วน และเงินรางวัลสองส่วน ในกรณีที่
ไม่ต้องจ่ายเงินสินบน ให้รวมจ่ายเป็นเงินรางวัลทั้งสามส่วน

กรณีผู้มีสิทธิได้รับเงินสินบนตาม (1) หลายคน ให้เฉลี่ยเท่ากันทุกคน

(2) จำนวนเงินที่เหลืออีกหนึ่งส่วน ให้นำไปจ่ายเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน

ข้อ 8 การจ่ายเงินสินบนรางวัลและค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานตามข้อ 7 ให้ถือปฏิบัติตาม
ระเบียบที่กระทรวงการคลังกำหนด

ข้อ 9 การจ่ายเงินสินบนและเงินรางวัลจะจ่ายให้เมื่อ

(1) คดีเลิกกันโดยมีการชำระค่าปรับแล้ว

(2) ศาลได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดโดยมีการชำระค่าปรับต่อศาลและสำนักงานศาลยุติธรรมนำส่ง ค่า
ปรับให้กรมควบคุมโรคแล้ว

ข้อ 10 การจ่ายเงินสินบน ให้จ่ายแก่ผู้แจ้งความนำจับในคดีที่การจับกุมเป็นผลสำเร็จเนื่องจากการ
การแจ้งความนำจับนั้น ทั้งนี้ ผู้แจ้งความนำจับต้องมีผู้จับหรือผู้มีหน้าที่ดำเนินการตามกฎหมาย ในเรื่อง
นั้นและผู้แจ้งความนำจับต้องแจ้งต่อผู้รับแจ้งความนำจับคนใดคนหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(1) อธิบดีกรมควบคุมโรค รองอธิบดีกรมควบคุมโรค ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการ
ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ผู้ที่ได้รับมอบหมายจากบุคคลดังกล่าว หรือข้าราชการตั้งแต่ระดับ ปฏิบัติ
การ สำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สำหรับความผิดที่เกิดขึ้นหรืออ้างหรือเชื่อว่า
ได้เกิดขึ้นในทุกท้องที่ ทหารอาณัติจักร

(2) ผู้ว่าราชการจังหวัด นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด ผู้อำนวยการสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่
1 - 12 หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากบุคคลดังกล่าว สำหรับความผิดที่เกิดขึ้นหรืออ้างหรือเชื่อว่า ได้เกิดขึ้น
ในเขตท้องที่จังหวัดที่รับผิดชอบ

ข้อ 11 การแจ้งความนำจับต้องทำเป็นหนังสือลงลายมือชื่อผู้แจ้งความนำจับ โดยระบุ ชื่อ สกุล ที่
อยู่จริงที่สามารถติดต่อได้ให้ผู้รับแจ้งความนำจับทราบ และจะต้องแจ้งข้อเท็จจริงหรือ รายละเอียดเกี่ยว
กับการกระทำผิด สถานที่เกิดเหตุ วัน เวลาที่เกิดเหตุและประสงค์จะได้รับเงินสินบนนำจับ

กรณีผู้แจ้งความนำจับมีอาจแจ้งต่อผู้รับแจ้งความตามวรรคหนึ่งได้ทันที เนื่องจากผู้จับ ต้องจับกุม
ผู้กระทำความผิดโดยด่วน ถ้ารอไว้ผู้กระทำความผิดอาจหลบหนีได้ ให้ผู้แจ้งความนำจับแจ้งต่อผู้จับและ ให้ผู้จับ
รายงานผลการจับกุมและส่งรายละเอียด หลักฐานการรับแจ้งความนำจับให้ผู้รับแจ้งความนำจับ ตาม
วรรคหนึ่งทราบโดยด่วน

ข้อ 12 เมื่อได้รับแจ้งความนำจับ ให้ผู้รับแจ้งความนำจับจัดทำหลักฐานการรับแจ้งความ เป็น
หนังสือมอบให้ผู้แจ้ง โดยระบุรายละเอียดเกี่ยวกับการกระทำความผิด ชื่อผู้กระทำความผิด (ถ้ามี)
สถานที่ วันเวลาที่รับแจ้ง และลงลายมือชื่อ ตำแหน่งของผู้รับแจ้งความนำจับและผู้แจ้งความนำจับไว้
เป็นหลักฐานแล้วสำเนารับรองความถูกต้องมอบให้ผู้แจ้งความนำจับเก็บไว้เป็นหลักฐานเพื่อขอรับ เงิน
สินบนต่อไป

ข้อ 13 ในคดีเดียวกัน ถ้ามีผู้แจ้งความนำจับหลายคน ให้ถือว่าผู้แจ้งความนำจับก่อนเป็นผู้มีสิทธิได้รับเงินสินบน แต่ถ้ามีผู้แจ้งความนำจับหลายคนพร้อมกัน ให้ถือว่าผู้แจ้งความนำจับหลายคน ให้แบ่งจ่ายเงินสินบนในอัตราเท่ากันทุกคน

ข้อ 14 การจ่ายเงินรางวัล ให้จ่ายแก่เจ้าหน้าที่ผู้จับ ดังต่อไปนี้

(1) เจ้าหน้าที่ผู้ตรวจสอบ จับกุม ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการก่อนการจับกุมหรือผู้ประมวลหลักฐาน รวมทั้งเจ้าหน้าที่ซึ่งทำหน้าที่ที่ดำเนินการดังกล่าวข้างต้นตามอำนาจหน้าที่อันได้มาซึ่งค่าปรับ ได้รับจำนวน สองในสี่ส่วนของเงินรางวัล

(2) ผู้สั่งการ วางแผนให้จับกุม ผู้ทำการเปรียบเทียบคดีและปล่อยชั่วคราวได้รับจำนวนหนึ่ง ในสี่ส่วนของเงินรางวัล

(3) เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานที่ปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่อันได้มาซึ่งค่าปรับได้รับจำนวนหนึ่ง ในสี่ส่วนของเงินรางวัล ให้ผู้ที่ได้รับเงินรางวัล มีสิทธิได้รับเงินรางวัลข้อใดข้อหนึ่งเท่านั้น

ข้อ 15 การแบ่งเงินรางวัลของเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานที่ปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ อันได้มาซึ่งค่าปรับตามข้อ 14 (3) ให้อธิบดีแบ่งตามสัดส่วนของการมีส่วนร่วม ความทรากตรำและความ ยากลำบากในการปฏิบัติงาน

ข้อ 16 การจ่ายเงินสินบนตามข้อ 10 และเงินรางวัลตามข้อ 14 ให้ดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(1) เงินสินบนให้จ่ายแก่ผู้แจ้งความนำจับภายใน 5 วันทำการ นับแต่วันที่ได้รับเงินค่าปรับ เว้นแต่ในระยะเวลาดังกล่าวผู้แจ้งความนำจับมิได้มายื่นคำขอ

(2) เงินรางวัล ให้จ่ายในวันทำการสุดท้ายของเดือน

ข้อ 17 การจ่ายเงินค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ให้นำไปจ่ายหรือก่อนนี้ผูกพันเพื่อเป็น ค่าใช้จ่าย เฉพาะที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่อันได้มาซึ่งเงินค่าปรับของกรมควบคุมโรค ตามบรายจ่ายดังต่อไปนี้ (1) งบประมาณ ยกเว้นรายจ่ายประเภทเงินเดือนและค่าจ้างประจำ (2) งบดำเนินการ (3) งบลงทุน การจ่ายหรือก่อนนี้ผูกพันเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตาม หลักเกณฑ์ที่กรมควบคุมโรคประกาศกำหนด

ข้อ 18 ให้อธิบดีหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากอธิบดี มีอำนาจอนุมัติสั่งจ่ายเงินสินบนรางวัล และค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน

ข้อ 19 ให้กรมควบคุมโรครายงานผลการใช้จ่ายเงินสินบนรางวัล และค่าใช้จ่ายในการ ดำเนินงาน ให้กระทรวงการคลังทราบทุกวันทำการสุดท้ายของเดือนมีนาคมและเดือนกันยายน

ข้อ 20 การบัญชี ให้ถือปฏิบัติตามระบบบัญชีของส่วนราชการและเมื่อปิดบัญชีประจำปี แล้วให้ส่งงบการเงินให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินตรวจสอบรับรองภายในเก้าสิบวันนับแต่วัน สิ้นปีงบประมาณ เมื่อสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้ตรวจสอบรับรองงบการเงินแล้ว ให้ส่งงบการเงินที่รับรอง แล้วให้กรมบัญชีกลางทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้รับรองงบการเงิน

ข้อ 21 วิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการรับเงิน การเบิกเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน การนำเงินฝาก คลัง การพัสดุ หรือวิธีปฏิบัติอื่นใดที่ไม่ได้กำหนดไว้ในระเบียบนี้ ให้ถือปฏิบัติเช่นเดียวกับกรณีเงิน งบประมาณรายจ่าย

หมวด 4 การขอรับเงินสินบนรางวัล

ข้อ 22 ให้ผู้แจ้งความนำจับหรือเจ้าหน้าที่ผู้จับ ยื่นคำขอรับเงินสินบนรางวัลต่อบุคคลตามข้อ 10 ภายในปีงบประมาณที่มีการเปรียบเทียบเสร็จสิ้น

ข้อ 23 คำขอรับเงินสินบนรางวัล ให้จัดทำตามแบบที่อธิบดีประกาศกำหนด พร้อมยื่น เอกสารหลักฐาน ดังต่อไปนี้

(1) สำเนาใบรับแจ้งความนำจับ สำเนาทะเบียนบ้าน และสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน กรณีเป็นผู้แจ้งความนำจับ

(2) สำเนาบันทึกการเปรียบเทียบ

(3) สำเนาใบเสร็จรับเงินค่าปรับ

(4) สำเนาบัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือสำเนาบัตรประจำตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐ

(5) สำเนาคำพิพากษาคดีถึงที่สุด (ถ้ามี)

ข้อ 24 ให้ผู้รับคำขอรับเงินสินบนรางวัลทำการตรวจสอบเอกสารหลักฐานการขอรับเงินตามข้อ 23 หากเห็นว่าถูกต้อง ให้เสนอผู้มีอำนาจตามข้อ 18 เพื่อพิจารณาอนุมัติจ่ายเงินสินบนรางวัลต่อไป

ข้อ 25 ผู้แจ้งความนำจับหรือเจ้าหน้าที่ผู้จับ จะมอบอำนาจเป็นหนังสือให้บุคคลอื่นเป็นผู้รับเงินสินบน หรือเงินรางวัลแทนก็ได้

ข้อ 26 ให้อธิบดีมีอำนาจกำหนดหลักเกณฑ์ แบบ หรือวิธีปฏิบัติในการจ่ายเงินและการขอรับ เงินสินบนรางวัลและค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานโดยไม่ขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้

ข้อ 27 ในกรณีที่มีปัญหาในการปฏิบัติตามระเบียบนี้ ให้อธิบดีเป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาด

ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่องกำหนดสถานที่หรือบริเวณห้ามขายหรือบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในรัฐวิสาหกิจและหน่วยงานอื่นของรัฐ พ.ศ. 2555¹⁶

อาศัยอำนาจตามมาตรา 4 มาตรา 27(8) มาตรา 31 (7) แห่งพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีรายละเอียดดังนี้

ข้อ 1 ห้ามผู้ใดขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานที่หรือบริเวณรัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานอื่น ของรัฐ ยกเว้นบริเวณที่จัดไว้เป็นร้านค้า หรือสโมสร

ข้อ 2 ห้ามผู้ใดบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานที่หรือบริเวณรัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานอื่น ของรัฐ ยกเว้นบริเวณที่จัดไว้เป็นที่พักผ่อนบุคคล หรือสโมสร หรือการจัดเลี้ยงตามประเพณี

ข้อ 3 ประกาศนี้ไม่ใช้บังคับกับองค์การสุรา

► บทบัญญัติ ปี พ.ศ. 2556

ระเบียบกรมควบคุมโรค ว่าด้วย หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการจ่ายเงินสินบนรางวัล และค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2556¹⁷

¹⁶ ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 129/ตอนพิเศษ 127 ง. /หน้า 40/22 สิงหาคม 2555

ข้อ 1 ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกรมควบคุมโรคว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข การจ่ายเงินสินบนรางวัลและค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2556”

ข้อ 2 ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ 3 ให้ยกเลิกความในข้อ 9 ของระเบียบกรมควบคุมโรคว่าด้วย หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการจ่ายเงินสินบนรางวัลและค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 พ.ศ. 2555 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ข้อ 9 การจ่ายเงินสินบนและเงินรางวัลจะจ่ายให้เมื่อ

(1) คดีเลิกกันโดยมีการชำระค่าปรับแล้ว

(2) ศาลได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดโดยมีการชำระค่าปรับต่อศาลและผู้อำนวยการสำนักงาน คณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจาก บุคคลดังกล่าว ดำเนินการขอรับเงินค่าปรับจากสำนักงานศาลยุติธรรม แล้วให้ดำเนินการตามข้อ 5”

ข้อ 4 ให้ยกเลิกความในข้อ 10 ของระเบียบกรมควบคุมโรคว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข การจ่ายเงินสินบนรางวัลและค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 พ.ศ. 2555 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ข้อ 10 การจ่ายเงินสินบน ให้จ่ายแก่ผู้แจ้งความนำจับในคดีที่มีการเปรียบเทียบหรือคดีที่มีการลงโทษปรับ ทั้งนี้ ผู้แจ้งความนำจับต้องมีผู้จับหรือผู้มีหน้าที่ดำเนินการตามกฎหมายในเรื่องนั้น และผู้แจ้งความนำจับต้องแจ้งต่อผู้รับแจ้งความนำจับคนใดคนหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(1) อธิบดีกรมควบคุมโรค รองอธิบดีกรมควบคุมโรค ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ผู้ที่ได้รับมอบหมายจากบุคคลดังกล่าว หรือข้าราชการตั้งแต่ระดับ ปฏิบัติการ สำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สำหรับความผิดที่เกิดขึ้นหรืออ้าง หรือเชื่อว่าได้เกิดขึ้นในทุกท้องที่ทั่วราชอาณาจักร

(2) ผู้ว่าราชการจังหวัด นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด ผู้อำนวยการสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 1 - 12 หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากบุคคลดังกล่าว สำหรับความผิดที่เกิดขึ้นหรืออ้างหรือเชื่อว่าได้เกิดขึ้นในเขตท้องที่จังหวัดที่รับผิดชอบ

ข้อ 5 ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสองของข้อ 14 แห่งระเบียบกรมควบคุมโรคว่าด้วย หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการจ่ายเงินสินบนรางวัลและค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติ ควบคุมเครื่องดื่ม

แอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 พ.ศ. 2555 “ในกรณีไม่มีเจ้าหน้าที่ตาม (1) (2) หรือ (3) ให้นำเงินรางวัลที่เหลือ จ่ายให้แก่เจ้าหน้าที่ กลุ่มที่เหลือ กลุ่มละเท่า ๆ กัน หากมีเจ้าหน้าที่เพียงกลุ่มเดียว ให้จ่ายเงินรางวัลแก่เจ้าหน้าที่กลุ่มนั้นทั้งหมด”

มติคณะรัฐมนตรี วันที่ 9 กรกฎาคม 2556 เรื่องขอความร่วมมือสนับสนุนกิจกรรม “งดดื่มสุราแห่งชาติ ทำความดีถวายในหลวง” ในช่วงเข้าพรรษา¹⁸

กรม มีมติเห็นชอบตามที่คณะกรรมการนโยบายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แห่งชาติเสนอ ดังนี้

(1) เห็นชอบการกำหนดค่าขั้ว “วันงดดื่มสุราแห่งชาติ” ในทุก ๆ ปี ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเริ่มจาก ปี 2556 เป็นต้นไป โดยกระทรวงสาธารณสุขกำหนดค่าขั้ววันงดดื่มสุราแห่งชาติประจำปี และเสนอผ่านสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี เพื่อนายกรัฐมนตรีพิจารณาและประกาศให้ทราบโดยทั่วกัน

(2) มอบหมายให้กระทรวงมหาดไทย ประสานผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด สั่งการให้หน่วยงานในพื้นที่รับผิดชอบ จัดให้มีกิจกรรมวันงดดื่มสุราแห่งชาติ เป็นประจำทุกปี โดยจัดให้มีการลงนามปฏิญาณตนงดดื่มสุราในช่วงเข้าพรรษา และกิจกรรมอื่นตามที่เหมาะสม

(3) มอบหมายให้กระทรวงศึกษาธิการ ประสานผู้บริหารสถานศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชนทุกแห่ง จัดให้มีกิจกรรมวันงดดื่มสุราแห่งชาติ เป็นประจำทุกปี โดยจัดให้มีการลงนามปฏิญาณตนงดดื่มสุราในช่วงเข้าพรรษา พร้อมประชาสัมพันธ์ให้เห็นความสำคัญของวันเข้าพรรษา วันงดดื่มสุราแห่งชาติ รวมถึงโทษพิษภัย และผลกระทบจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และกิจกรรมอื่นตามที่เหมาะสม

(4) มอบหมายให้กระทรวงแรงงาน ประสาน กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานขอความร่วมมือไปยังผู้ประกอบการ จัดให้มีการลงนามปฏิญาณตนงดดื่มสุราในช่วงเข้าพรรษา ให้กับลูกจ้าง พนักงาน เจ้าหน้าที่

(5) มอบหมายให้กระทรวงวัฒนธรรม ประสานกรมการศาสนา ในการขอความร่วมมือผู้นำศาสนาต่าง ๆ ที่ต้องการเข้าร่วมปฏิญาณตนงดดื่มสุรา ทำความดีถวายในหลวง

(6) มอบหมายให้สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ประสานขอความร่วมมือสำนักเลขาธิการมหาเถรสมาคม กำหนดแนวทางให้พระสงฆ์ ถือปฏิบัติในการประชาสัมพันธ์ให้กับประชาชน ลด ละ เลิก การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และประสานสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด ขอความร่วมมือให้วัดเป็นศูนย์กลางการลงนามปฏิญาณตนงดดื่มสุราในช่วงเข้าพรรษา

(7) มอบหมายให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ประสาน สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด (พมจ.) ขอความร่วมมืออาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (อพม.) ในการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนร่วมลงนามปฏิญาณตนงดดื่มสุราในช่วงเข้าพรรษา

(8) มอบหมายให้ทุกกระทรวง จัดกิจกรรมวันงดดื่มสุราแห่งชาติ ในช่วงเทศกาลเข้าพรรษาของทุกปี ตามบริบทของตนเอง

ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่องกำหนดสถานที่หรือบริเวณห้ามขายหรือบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสวนสาธารณะของรัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานอื่นของรัฐ พ.ศ.2556¹⁹

อาศัยอำนาจตามมาตรา 4 มาตรา 27 (8) มาตรา 31 (7) แห่งพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีรายละเอียดดังนี้

ข้อ 1 ห้ามผู้ใดขายหรือบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสวนสาธารณะของรัฐวิสาหกิจหรือ หน่วยงานอื่นของรัฐที่จัดไว้เพื่อการพักผ่อนของประชาชนโดยทั่วไป

¹⁸ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, “มติคณะรัฐมนตรีที่ นร 0505/ว 114 เรื่องขอความร่วมมือสนับสนุนกิจกรรม “งดดื่มสุราแห่งชาติ ทำความดีถวายในหลวง” ในช่วงเข้าพรรษา,” 9 กรกฎาคม 2556. ¹⁹ ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 130/ตอนที่พิเศษ 112 ง./หน้า 3/3 กันยายน 2556

ประกาศกรมควบคุมโรค เรื่อง หลักเกณฑ์การจ่ายเงินค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ตามระเบียบกรมควบคุมโรคว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการจ่ายเงินสินบนรางวัลและ ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 พ.ศ. 2556²⁰

ข้อ 1 ให้นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด หรือข้าราชการตั้งแต่ระดับชำนาญการขึ้นไปสังกัด สำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ มีสิทธิยื่นคำขอรับเงินค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานต่อผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์

ข้อ 2 ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานให้นำไปจ่ายหรือก่องหน้ผู้กพันเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายเฉพาะที่ เกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่อันได้มาซึ่งเงินค่าปรับของกรมควบคุมโรค ในกรณีดังต่อไปนี้

(1) ใช้เป็นค่าตอบแทนในการออกตรวจสอบของเจ้าหน้าที่ และพนักงานขับรถ เฉพาะกรณีที่ตรวจสอบพบการกระทำความผิดและได้มีการชำระค่าปรับแล้วในอัตรา 200 บาทต่อคนต่อวัน และในวันหยุดราชการในอัตรา 420 บาทต่อคนต่อวัน

(2) ใช้เป็นค่าใช้จ่ายในการจัดซื้ออุปกรณ์ที่จำเป็นในการตรวจสอบของเจ้าหน้าที่ เช่น กล้องถ่ายรูป เครื่องบันทึกภาพและเสียง อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์อันจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการรวบรวมพยานหลักฐาน เป็นต้น รวมทั้งค่าใช้จ่ายอื่นที่จำเป็น โดยต้องแนบเอกสารการจัดซื้อจัดจ้าง หลักฐานการยืมเงิน ยื่นประกอบการเบิกจ่ายด้วย

(3) ใช้เป็นค่าเบี้ยประชุมคณะกรรมการว่าด้วยการเปรียบเทียบกรุงเทพมหานคร และคณะกรรมการว่าด้วยการเปรียบเทียบจังหวัด ในอัตราคณะ 1,000 บาท

(4) ค่าใช้จ่ายในการแสวงหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐาน รวมทั้งค่าใช้จ่ายในการเก็บรักษาข้อมูลและพยานหลักฐาน

(5) ที่เหลือให้ไปใช้เป็นการบริหารจัดการของเจ้าหน้าที่สนับสนุนอื่น ๆ ทั้งนี้ ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน จะยื่นคำขอรับเงินได้ไม่เกินจำนวนเงินที่แต่ละจังหวัดได้นำส่ง เข้าบัญชีเงินฝากค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของกรมควบคุมโรค

ข้อ 3 ในการเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานให้สามารถเบิกจ่ายล่วงหน้าได้โดยทำสัญญาการยืมเงินตามระเบียบกระทรวงการคลัง

ข้อ 4 ในกรณีที่มีปัญหาในการปฏิบัติตามประกาศนี้ ให้อธิบดีเป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาด

ข้อ 5 ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

▶ บทบัญญัติ ปี พ.ศ. 2557

ประกาศคณะกรรมการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ เรื่อง รูปแบบของข้อความคำเตือน ประกอบภาพสัญลักษณ์ของเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ หรือภาพสัญลักษณ์ของบริษัทผู้ผลิตเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2557²¹

ข้อ 1 ให้อัยการประกาศคณะกรรมการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ ว่าด้วยรูปแบบ และวิธีการแสดงข้อความคำเตือนประกอบภาพสัญลักษณ์ของเครื่องตี้มแอลกอฮอล์หรือภาพสัญลักษณ์ ของบริษัทผู้ผลิตเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2553

²⁰ ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 130/ตอนพิเศษ 101 ง. /หน้า 4/16 สิงหาคม 2556

²¹ ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 131/ตอนพิเศษ 241 ง. /หน้า 18/26 พฤศจิกายน 2557

ข้อ 2 การแสดงข้อความคำเตือนประกอบภาพสัญลักษณ์ของเครื่องตีแม่เหล็กอลูมิเนียม หรือภาพสัญลักษณ์ของบริษัทผู้ผลิตเครื่องตีแม่เหล็กอลูมิเนียม ต้องดำเนินการ ดังต่อไปนี้

2.1 กรณีใช้สื่อทางกิจการโทรทัศน์ การฉายภาพ ภาพยนตร์ วีดิทัศน์ การแสดงภาพ โดยผ่านเครื่องมือทางอิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่ออื่นใดในทำนองเดียวกัน ให้แสดงข้อความคำเตือนแบบเสียง และแบบตัวอักษร โดย

2.1.1 การแสดงข้อความคำเตือนแบบเสียง ต้องรับฟังได้ชัดเจนทุกพยางค์ และสามารถเข้าใจความหมายได้ โดยมีระดับเสียงเทียบเท่ากับข้อความหลักของโฆษณา และให้แสดง เป็นเวลาไม่น้อยกว่า 2 วินาที

2.1.2 การแสดงข้อความคำเตือนแบบตัวอักษร ต้องใช้ต้นแบบที่ขอรับจาก สำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องตีแม่เหล็กอลูมิเนียม กรมควบคุมโรคตามแบบท้ายประกาศนี้ โดยให้ แสดงในตำแหน่งบนสุด และมีขนาดพื้นที่ไม่น้อยกว่า 1 ใน 3 ของพื้นที่โฆษณา ทั้งนี้ ต้องแสดง ข้อความคำเตือนเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 2 วินาที

2.2 กรณีสื่อสิ่งพิมพ์ ให้แสดงข้อความคำเตือนแบบตัวอักษร จากต้นแบบที่ขอรับ จากสำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องตีแม่เหล็กอลูมิเนียม กรมควบคุมโรคตามแบบท้ายประกาศนี้ โดยให้แสดงในตำแหน่งบนสุด และมีขนาดพื้นที่ไม่น้อยกว่า 1 ใน 3 ของพื้นที่โฆษณา

2.3 กรณีสื่ออื่นใดนอกจากสื่อตาม (1) และ (2) ให้แสดงข้อความคำเตือน แบบตัวอักษรจากต้นแบบที่ขอรับจากสำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องตีแม่เหล็กอลูมิเนียม กรมควบคุมโรค ตามแบบท้ายประกาศนี้ โดยให้แสดงในตำแหน่งบนสุด และมีขนาดพื้นที่ไม่น้อยกว่า 1 ใน 3 ของพื้นที่โฆษณา

ข้อ 3 การแสดงข้อความคำเตือนตามข้อ ๒ หากเป็นข้อความคำเตือนของเครื่องตีแม่เหล็กอลูมิเนียม ประเภทเปียร์ หรือไวน์ ให้เปลี่ยนคำว่า “สุรา” เป็นคำว่า “เปียร์” หรือ “ไวน์” แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ กรณีเป็นเครื่องตีแม่เหล็กอลูมิเนียมประเภทอื่น หรือเครื่องตีแม่เหล็กอลูมิเนียมผสมสำเร็จรูป ให้ใช้คำว่า “สุรา” กรณีการแสดงภาพสัญลักษณ์ของบริษัทผู้ผลิตเครื่องตีแม่เหล็กอลูมิเนียม ให้ใช้คำที่แสดงถึง ผลิตภัณฑ์ที่เป็นเครื่องตีแม่เหล็กอลูมิเนียมประเภทใดประเภทหนึ่งของบริษัทดังกล่าว

ข้อ 4 ในกรณีมีปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติหรือการดำเนินการตามประกาศฉบับนี้ให้พนักงาน เจ้าหน้าที่นำเสนอเรื่องต่อคณะกรรมการควบคุมเครื่องตีแม่เหล็กอลูมิเนียมเพื่อวินิจฉัยชี้ขาด

ข้อ 5 กรณีสื่อตามข้อ 2 ที่ได้จัดทำขึ้นตามประกาศคณะกรรมการควบคุมเครื่องตีแม่เหล็กอลูมิเนียมว่าด้วยรูปแบบและวิธีการแสดงข้อความคำเตือนประกอบภาพสัญลักษณ์ของเครื่องตีแม่เหล็กอลูมิเนียม หรือภาพสัญลักษณ์ของบริษัทผู้ผลิตเครื่องตีแม่เหล็กอลูมิเนียม พ.ศ. 2553 ให้ใช้ต่อไปได้ แต่ต้องไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ประกาศนี้ใช้บังคับ

ข้อ 6 ประกาศฉบับนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ระเบียบคณะกรรมการควบคุมเครื่องตีแม่เหล็กอลูมิเนียมว่าด้วยหลักเกณฑ์การเปรียบเทียบตาม

พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2557²²

ข้อ 1 ให้ยกเลิกความในข้อ 11 (1) ของระเบียบคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ว่าด้วยหลักเกณฑ์การเปรียบเทียบตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ลงวันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ. 2553 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ข้อ 11 กรณีที่ผู้มีอำนาจเปรียบเทียบได้รับคำร้องขอให้เปรียบเทียบตามข้อ 10 ให้ผู้มีอำนาจเปรียบเทียบดำเนินการ ดังนี้

(1) หากผู้มีอำนาจเปรียบเทียบพิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นคดีที่มีอำนาจเปรียบเทียบได้และสมควรเปรียบเทียบ โดยเห็นว่าผู้ต้องหาหรือผู้กระทำความผิดไม่ควรถูกดำเนินคดีทางศาลหรือได้รับโทษถึงจำคุก ให้ผู้มีอำนาจเปรียบเทียบดำเนินการเปรียบเทียบให้แล้วเสร็จโดยไม่ชักช้า และแจ้งให้ผู้ต้องหา หรือผู้กระทำความผิดนำเงินค่าปรับมาชำระให้แล้วเสร็จภายใน 15 วันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งนั้น ถ้าผู้ต้องหา หรือผู้กระทำความผิดไม่สามารถชำระเงินค่าปรับได้ภายในกำหนดเวลา ให้ผู้มีอำนาจ เปรียบเทียบส่งเรื่องให้พนักงานสอบสวนดำเนินคดีต่อไป”

ข้อ 2 ให้ยกเลิกความในลำดับที่ 26 ของบัญชีอัตราการเปรียบเทียบแนบท้ายระเบียบ คณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ว่าด้วยหลักเกณฑ์การเปรียบเทียบตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ลงวันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ. 2553 (แบบ ปท.1) และให้ใช้ความ ตามบัญชีแนบท้ายประกาศฉบับนี้แทน

ข้อ 3 ให้ยกเลิกแบบคำร้องขอให้เปรียบเทียบ (แบบ ปท.2) ตามแบบแนบท้ายระเบียบ คณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ว่าด้วยหลักเกณฑ์การเปรียบเทียบตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ลงวันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ. 2553 และให้ใช้แบบคำร้องขอให้ เปรียบเทียบ (แบบ ปท. 2) ตามแบบแนบท้ายระเบียบนี้แทน

► บทบัญญัติ ปี พ.ศ. 2558

ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่องกำหนดเวลาห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2558²³

อาศัยอำนาจตามมาตรา 4 มาตรา 28 แห่งพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีรายละเอียดดังนี้

ข้อ 1 ห้ามผู้ใดขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเวลาอื่น นอกจากตั้งแต่เวลา 11.00 นาฬิกา ถึงเวลา 14.00 นาฬิกา และตั้งแต่เวลา 17.00 นาฬิกา ถึงเวลา 24.00 นาฬิกา ยกเว้นการขายในกรณี ดังต่อไปนี้

- (1) การขายในอาคารท่าอากาศยานนานาชาติ
- (2) การขายในสถานบริการซึ่งเป็นไปตามกำหนดเวลาเปิดปิดของสถานบริการตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการ

ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่องห้ามขายหรือบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในพื้นที่ที่อยู่ใน

²² ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 131/ตอนพิเศษ 241 ง. /หน้า 1/26 พฤศจิกายน 2557

²³ ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 132/ตอนพิเศษ 18 ง. /หน้า 2/22 มกราคม 2558

กำกับดูแลและใช้ประโยชน์ของราชการรัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ พ.ศ. 2558²⁴

อาศัยอำนาจตามมาตรา 4 มาตรา 27(8) มาตรา 31(7)

ข้อ 1 ห้ามผู้ใดขายเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ในพื้นที่ดังต่อไปนี้ ยกเว้นบริเวณที่จัดไว้เป็นร้านค้า หรือสโมสร

(1) พื้นที่ที่อยู่ในกำกับดูแลและใช้ประโยชน์ของราชการ นอกเหนือจากสถานที่ราชการ ตามมาตรา 27 (3)

[มาตรา 27 (3) บัญญัติว่า ห้ามขายเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ในสถานที่ราชการ ยกเว้นบริเวณที่จัดไว้เป็นร้านค้าหรือสโมสร]

(2) พื้นที่ที่อยู่ในกำกับดูแลและใช้ประโยชน์ของรัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานอื่นของรัฐ นอกเหนือจากสถานที่หรือบริเวณที่กำหนดตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง กำหนดสถานที่ หรือบริเวณห้ามขายหรือบริโภคเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ในรัฐวิสาหกิจและหน่วยงานอื่นของรัฐ พ.ศ. 2555

ข้อ 2 ห้ามผู้ใดบริโภคเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ในพื้นที่ดังต่อไปนี้ ยกเว้น บริเวณที่จัดไว้เป็น ที่พักส่วนบุคคล หรือสโมสร หรือการจัดเลี้ยงตามประเพณี

(1) พื้นที่ที่อยู่ในกำกับดูแลและใช้ประโยชน์ของราชการ นอกเหนือจากสถานที่ราชการ ตามมาตรา 31 (3)

(2) พื้นที่ที่อยู่ในกำกับดูแลและใช้ประโยชน์ของรัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานอื่นของรัฐ นอกเหนือจากสถานที่หรือบริเวณที่กำหนดตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง กำหนดสถานที่ หรือบริเวณห้ามขายหรือบริโภคเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ในรัฐวิสาหกิจและหน่วยงานอื่นของรัฐ พ.ศ. 2555

ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่องกำหนดสถานที่หรือบริเวณห้ามขายหรือบริโภคเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ในท่าเรือโดยสารสาธารณะพ.ศ. 2558²⁵

อาศัยอำนาจตามมาตรา 4 มาตรา 27(8) มาตรา 31(7) แห่งพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ มีรายละเอียดดังนี้

ข้อ 1 ห้ามผู้ใดขายหรือบริโภคเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ในบริเวณท่าเรือโดยสารสาธารณะ หรือบนเรือโดยสารสาธารณะประจำทาง

“ท่าเรือโดยสารสาธารณะ” หมายความว่า สถานที่สำหรับให้บริการแก่เรือโดยสารสาธารณะ ในการจอดเทียบ บรรทุก หรือขนถ่ายคนหรือสิ่งของ

“เรือโดยสารสาธารณะประจำทาง” หมายความว่า ยานพาหนะทางน้ำทุกชนิดที่ใช้ขนส่ง คนโดยสารตามเส้นทางที่หน่วยงานของรัฐกำหนด

ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่องกำหนดสถานที่หรือบริเวณห้ามขายเครื่องตีมีแอลกอฮอล์บนทางพ.ศ. 2558²⁶

อาศัยอำนาจตามมาตรา 4 มาตรา 27 (8) แห่งพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ มีรายละเอียดดังนี้

ข้อ 1 ห้ามผู้ใดขายเครื่องตีมีแอลกอฮอล์บนทางตามกฎหมายว่าด้วยการจราจรทางบก

²⁴ ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 132/ตอนพิเศษ 39 ง. /หน้า 6/18 กุมภาพันธ์ 2558 ²⁵ ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 132/ตอนพิเศษ 39 ง. /หน้า 7/18 กุมภาพันธ์ 2558

²⁶ ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 132/ตอนพิเศษ 39 ง. /หน้า 8/18 กุมภาพันธ์ 2558

กฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522²⁷

“ทาง” หมายความว่า ทางเดินรถ ช่องเดินรถ ช่องเดินรถประจำทาง ไหล่ทาง ทางเท้า ทางข้าม ทางร่วมทางแยก ทางลาด ทางโค้ง สะพาน และลานที่ประชาชนใช้ในการจราจร และให้หมายความรวมถึงทางส่วนบุคคลที่เจ้าของยินยอมให้ประชาชนใช้ในการจราจรหรือที่เจ้าพนักงานจราจรได้ประกาศให้เป็นทางตามพระราชบัญญัตินี้ด้วย แต่ไม่รวมไปถึงทางรถไฟ

ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่องกำหนดสถานที่หรือบริเวณห้ามขายหรือบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานีส่ง พ.ศ. 2558²⁸

อาศัยอำนาจตามมาตรา 4 มาตรา 27 (8) มาตรา 31 (7) แห่งพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีรายละเอียดดังนี้

ข้อ 1 ห้ามผู้ใดขายหรือบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บริเวณสถานีส่งตามกฎหมาย ว่าด้วยการขนส่งทางบก

กฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. 2522²⁹

ได้กำหนดถึงประเภทของสถานีส่งไว้ใน หมวด 9 มาตรา 114 ดังนี้

สถานีส่งมี 2 ประเภท คือ (1) สถานีส่งผู้โดยสาร (2) สถานีส่งสัตว์และหรือสิ่งของ

ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่องกำหนดวันห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2558³⁰

อาศัยอำนาจตามมาตรา 4 มาตรา 27 มาตรา 28 แห่งพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีรายละเอียดดังนี้

ห้ามผู้ใดขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในวันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันอาสาฬหบูชา วันเข้าพรรษา และวันออกพรรษา ยกเว้นการขายเฉพาะร้านค้าปลอดอากรภายในอาคารท่าอากาศยานนานาชาติ

ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่องกำหนดสถานที่หรือบริเวณห้ามขายหรือบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บนทางรถไฟ พ.ศ. 2558³¹

อาศัยอำนาจตามมาตรา 7 มาตรา 27(8) มาตรา 31(7) แห่งพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีรายละเอียดดังนี้

ข้อ 1 ห้ามผู้ใดขายหรือบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในบริเวณสถานีรถไฟ หรือในขบวนรถ ที่อยู่บนทางรถไฟตามกฎหมายว่าด้วยจัดวางการรถไฟและทางหลวง

²⁷ ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 96/ตอน 8 ฉบับพิเศษ /หน้า 1/29 มกราคม 2522

²⁸ ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 132/ตอนพิเศษ 39 ง. /หน้า 9/18 กุมภาพันธ์ 2558

²⁹ ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 96/ตอน 8 ฉบับพิเศษ /หน้า 1/29 มกราคม 2522

³⁰ ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 132/ตอนพิเศษ 39 ง. /หน้า 10/18 กุมภาพันธ์ 2558

³¹ ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 132/ตอนพิเศษ 39 ง. /หน้า 11/18 กุมภาพันธ์ 2558

กฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติ จัดวางการรถไฟและทางหลวง พ.ศ. 2464³²

“รถไฟ” หมายความว่ากิจการที่จัดทำขึ้นเพื่อหาประโยชน์ด้วยวิธีบรรทุก ส่งคนโดยสารและ สินค้าบนทางซึ่งมีราง ส่วนรถไฟที่ใช้แต่เฉพาะภายในตำบลหนึ่ง เมืองหนึ่ง หรือจังหวัดหนึ่งนั้น ให้เรียกว่า “รถราง”

“ทางรถไฟ” หมายความว่าถนนหรือทางซึ่งได้วางรางเพื่อการเดินรถ

ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่องกำหนดสถานที่หรือบริเวณห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ รอบสถานศึกษา พ.ศ. 2558³³

อาศัยอำนาจตามมาตรา 4 มาตรา 27(8) แห่งพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีรายละเอียดดังนี้

ข้อ 1 ห้ามผู้ใดขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานที่หรือบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา หรือหอพัก บริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา ตามข้อ 6 วรรคหนึ่ง แห่งคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 22/2558 ลงวันที่ 22 กรกฎาคม 2558 เรื่อง มาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหา การแข่งรถยนต์ และรถจักรยานยนต์ในทาง และการควบคุมสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดให้บริการ ในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการ

ประกาศคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข เกี่ยวกับฉลากของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2558³⁴

ข้อ 1 ในประกาศนี้

“บรรจุภัณฑ์” หมายความว่า ภาชนะบรรจุหรือหีบห่อบรรจุ ที่ใช้บรรจุเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

“ภาชนะบรรจุ” หมายความว่า ขวด กระจ่าง โห่ หรือภาชนะที่มีลักษณะอื่นใดที่ใช้บรรจุเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

“หีบห่อบรรจุ” หมายความว่า วัสดุที่ใช้หุ้มห่อภาชนะบรรจุเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไม่ว่าด้วยการใส่บรรจุ ปิดทับ หรือด้วยวิธีอื่นใด

ข้อ 2 ฉลากและบรรจุภัณฑ์ของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต้องไม่ใช่ข้อความที่มีลักษณะดังต่อไปนี้

(1) ข้อความที่เป็นการไม่เป็นธรรมต่อผู้บริโภคหรือใช้ข้อความที่อาจก่อให้เกิดผลเสียต่อสังคม เป็นส่วนรวม ทั้งนี้ ไม่ว่าข้อความดังกล่าวนั้นจะเป็นข้อความที่เกี่ยวข้องกับแหล่งกำเนิด สภาพ คุณภาพ หรือลักษณะของสินค้าหรือบริการ ตลอดจนการส่งมอบ การจัดหา หรือการใช้สินค้าหรือบริการ

ข้อความดังต่อไปนี้ ถือว่าเป็นข้อความที่เป็นการไม่เป็นธรรมต่อผู้บริโภคหรือเป็นข้อความ ที่อาจก่อให้เกิดผลเสียต่อสังคมเป็นส่วนรวม

(ก) ข้อความที่เป็นเท็จหรือเกินความจริง

(ข) ข้อความที่จะก่อให้เกิดความเข้าใจผิดในสาระสำคัญเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการไม่ว่า จะกระทำโดยใช้หรืออ้างอิงรายงานทางวิชาการ สถิติ หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งอันไม่เป็นความจริงหรือเกินความจริงหรือไม่ก็ตาม

³² ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 38/-/หน้า 38/27 สิงหาคม 2464 ³³ ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 132/ตอนพิเศษ 263 ง./หน้า 14/22 ตุลาคม 2558

³⁴ ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 132/ตอนพิเศษ 18 ง./หน้า 6/22 มกราคม 2558

(ค) ข้อความที่เป็นการสนับสนุนโดยตรงหรือโดยอ้อมให้มีการกระทำผิดกฎหมาย หรือศีลธรรม หรือนำไปสู่ความเสื่อมเสียในวัฒนธรรมของชาติ

(ง) ข้อความที่จะทำให้เกิดความแตกแยกหรือเสื่อมเสียความสามัคคีในหมู่ประชาชน

(2) ข้อความที่เชิญชวนให้บริโภคหรืออวดอ้างสรรพคุณ คุณประโยชน์ หรือคุณภาพของเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ โดยทางตรงหรือทางอ้อม

ข้อ 3 การกระทำที่มีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้ให้ถือว่าเป็นลักษณะตามข้อ 2 (2)

(1) ข้อความที่ทำให้เกิดทัศนคติว่า จะทำให้ประสบความสำเร็จในทางสังคมหรือทางเพศ หรือทำให้สมรรถภาพทางร่างกายดีขึ้น

(2) ข้อความหรือภาพที่มีนักร้อง

(3) ข้อความหรือภาพที่มีดาราดารา ศิลปิน นักร้อง หรือนักแสดง

(4) ข้อความที่ใช้ภาพการ์ตูน เว้นแต่เป็นภาพเครื่องหมายการค้าของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ที่ได้จดทะเบียนเครื่องหมายการค้าไว้โดยถูกต้องแล้วก่อนประกาศฉบับนี้ใช้บังคับ (5) ข้อความที่ชักจูงหรือโน้มน้าวให้ซื้อหรือบริโภคเพื่อนำรายได้ไปบริจาคเป็นสาธารณกุศล (6) ข้อความที่ชักจูงหรือโน้มน้าวให้เข้าร่วมกิจกรรมทางด้านดนตรี กีฬา การประกวด หรือนันทนาการอื่น ๆ

ข้อ 4 ประกาศฉบับนี้มีให้ใช้บังคับแก่สุราสามทับ รวมถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ผลิต หรือนำเข้า เพื่อส่งออกนอกราชอาณาจักร หรือผลิตหรือนำเข้าเพื่อเป็นตัวอย่างในการทดสอบ วิเคราะห์ หรือวิจัย โดยมีรายละเอียดในการผลิตหรือนำเข้าเพื่อการดังกล่าวอย่างชัดเจน และมีได้กระทำ เพื่อประโยชน์ในทางการค้าในราชอาณาจักร ข้อ 5 ฉลากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ผลิตหรือนำเข้าที่ได้จัดทำขึ้นไว้ก่อนวันที่ประกาศนี้ใช้บังคับ ให้ยังคงใช้ฉลากเดิมต่อไปได้ แต่ต้องไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ประกาศนี้ใช้บังคับ ข้อ 6 ประกาศนี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นเก้าสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 22/2558³⁵

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 44 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2557 หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ โดยความเห็นชอบของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ จึงมีคำสั่ง ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ห้ามมิให้ผู้ใดรวมกลุ่มหรือมีว่สมหรือจัดให้มีการรวมกลุ่มหรือมีว่สมในลักษณะหรือ โดยพฤติการณ์ที่น่าจะเป็นการนำไปสู่การแข่งรถในทางอันเป็นความผิดและต้องรับโทษตามกฎหมายว่าด้วยจรรยาทางบก

ในกรณีที่มีเหตุตามวรรคหนึ่ง ให้เจ้าพนักงานจราจรหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยจรรยาทางบกหรือเจ้าพนักงานตำรวจ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการแข่งรถยนต์และรถจักรยานยนต์ในทาง มีอำนาจเข้าระงับ ยับยั้ง หรือดำเนินการใด ๆ เพื่อป้องกัน มิให้มีการกระทำดังกล่าวได้ตามที่เห็นสมควร อำนาจเช่นว่านี้ให้รวมถึงการนำรถยนต์และรถจักรยานยนต์ ที่สงสัยว่าจะใช้ในการแข่งรถในทางมาเก็บรักษาไว้เป็นการชั่วคราว เพื่อการป้องกันหรือรักษาไว้ เพื่อความปลอดภัย

³⁵ ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 132/ตอนพิเศษ 171 ง./หน้า 7/23 กรกฎาคม 2558

สาธารณชน จนกว่าลักษณะหรือพฤติการณ์ดังกล่าวจะสิ้นสุดลง

ให้นำความในวรรคหนึ่งและวรรคสอง มาใช้บังคับกับผู้ซึ่งอยู่ในบริเวณเดียวกับการรวมกลุ่มหรือมั่วสุมตามวรรคหนึ่ง เว้นแต่ผู้นั้นจะพิสูจน์ได้ว่าตนไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการแข่งรถยนต์ และรถจักรยานยนต์ในทาง

การเก็บรักษาและการขอคืนรถยนต์และรถจักรยานยนต์ตามวรรคสอง ให้เป็นไปตามระเบียบที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติกำหนด

ข้อ 2 บิดามารดาหรือผู้ปกครองต้องให้การอุปการะเลี้ยงดู อบรม สั่งสอน และยับยั้ง พฤติกรรมที่ไม่ดีของเด็กและเยาวชนที่อยู่ในความปกครองดูแลของตน รวมทั้งต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ ที่กำหนดในกฎกระทรวงตามกฎหมายว่าด้วยคุ้มครองเด็ก ตลอดจนต้องไม่สนับสนุนหรือปล่อยปละละเลย ให้เด็กและเยาวชนในปกครองเกิดการรวมกลุ่มหรือมั่วสุมเพื่อการแข่งรถยนต์และรถจักรยานยนต์ในทาง และให้เจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว ดำเนินการติดตาม สอดส่องให้มี การดำเนินการอย่างเคร่งครัด

ในกรณีที่พบเด็กและเยาวชนรวมกลุ่มหรือมั่วสุมตามข้อ 1 ให้ถือว่าเป็นความรับผิดชอบ ของบิดามารดาหรือผู้ปกครองของเด็กและเยาวชน แล้วแต่กรณี และให้เป็นอำนาจของเจ้าพนักงานจราจร หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยจราจรทางบก หรือเจ้าพนักงานตำรวจ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง ที่จะแจ้งให้บิดามารดาหรือผู้ปกครองเข้ามารับทราบการกระทำของเด็ก และเยาวชนดังกล่าว เพื่อให้คำแนะนำ ตักเตือน ทำทัณฑ์บน หรือวางข้อกำหนดเพื่อป้องกันมิให้เด็ก และเยาวชนกระทำความผิดอีก หรืออาจให้วางประกันไว้เป็นจำนวนเงินตามสมควรแก่ฐานะานุรูป แต่จะเรียกเงินประกันไว้ได้ไม่เกินระยะเวลาสองปี หากเด็กและเยาวชนได้กระทำความผิดดังกล่าวซ้ำอีก บิดามารดาหรือผู้ปกครองจะต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินสามหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้รับเงินประกันเป็นของกองทุนคุ้มครองเด็กตามกฎหมายว่าด้วยคุ้มครองเด็ก

ข้อ 3 ผู้ใดผลิต ครอบครอง จำหน่าย ประกอบ ดัดแปลง หรือเปลี่ยนแปลงสภาพรถยนต์ หรือรถจักรยานยนต์ หรือการทำให้ขึ้นส่วนพิเศษหรืออุปกรณ์สำหรับรถยนต์หรือรถจักรยานยนต์ หากกระทำการนั้นในลักษณะที่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าเป็นการตระเตรียม ยุยง ส่งเสริม สนับสนุน ชักชวน จัดให้มี จัดหาเป็นธุระ หรือมีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อนำไปสู่การแข่งรถยนต์และรถจักรยานยนต์ในทาง ให้ถือว่าผู้นั้นกระทำในลักษณะเป็นการส่งเสริมหรือสนับสนุนให้มีการแข่งรถยนต์และรถจักรยานยนต์ ในทางและมีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยจราจรทางบก โดยต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ในกรณีที่บุคคลตามวรรคหนึ่งเป็นผู้ประกอบกิจการพาณิชย์กิจ โรงงาน หรืออาคารที่เกี่ยวข้อง การผลิต ครอบครอง จำหน่าย ประกอบ ดัดแปลง หรือเปลี่ยนแปลงสภาพรถยนต์หรือรถจักรยานยนต์ หรือการทำให้ขึ้นส่วนพิเศษหรืออุปกรณ์สำหรับรถยนต์หรือรถจักรยานยนต์ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบในการประกอบกิจการดังกล่าว สั่งปิดการดำเนินการ หรือเพิกถอนใบอนุญาตประกอบกิจการได้ทันที ในกรณีที่มีการสั่งปิดการดำเนินการ หรือเพิกถอนใบอนุญาตประกอบกิจการนั้น ให้คำสั่งปิดการดำเนิน

การ หรือเพิกถอนใบอนุญาตเป็นที่สุด

ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยทะเบียนพาณิชย์ พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน และเจ้าพนักงานสาธารณสุขตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข มีอำนาจทำการตรวจสอบกิจการพาณิชย์กิจการตามกฎหมายว่าด้วยทะเบียนพาณิชย์ โรงงานตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน และอาคารตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข แล้วแต่กรณี มิให้มีการกระทำผิดตามวรรคสอง และให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือเจ้าพนักงานตำรวจและพนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับพนักงานเจ้าหน้าที่และเจ้าพนักงานสาธารณสุขดังกล่าวด้วย

ถ้าการกระทำผิดตามวรรคหนึ่งมีโทษตามกฎหมายอื่นที่หนักกว่าก็ให้ลงโทษตามกฎหมายนั้น
ข้อ 4 ห้ามมิให้ผู้ประกอบกิจการสถานบริการหรือสถานประกอบการใดที่เปิดให้บริการ ในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการ กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

- (1) ยินยอมหรือปล่อยปละละเลยให้ผู้มีอายุต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์เข้าไปใช้บริการ
- (2) ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่ผู้มีอายุต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์
- (3) เปิดทำการเกินกว่าเวลาตามที่กฎหมายบัญญัติ
- (4) ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เกินกว่ากำหนดเวลาตามที่กฎหมายบัญญัติ
- (5) ยินยอมหรือปล่อยปละละเลยให้มีการพกพาอาวุธ วัตถุระเบิด หรือยาเสพติดเข้าไป ในสถานที่

ของตน

ในกรณีที่สถานบริการหรือสถานประกอบการใดกระทำการตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้มีอำนาจตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องมีอำนาจเพิกถอนใบอนุญาต หรือสั่งปิดและห้ามมิให้มีการเปิดสถานบริการ หรือสถานประกอบการ ในสถานที่ดังกล่าวอีกเป็นเวลาห้าปี และหากอยู่ในระหว่างการขอต่ออายุใบอนุญาต ก็ให้สั่งมิให้ต่ออายุ ใบอนุญาต และมีให้ออกใบอนุญาตให้แก่ผู้นั้นเป็นเวลาห้าปี

ภายใต้บังคับตามข้อ 6 กรณีเป็นสถานบริการหรือสถานประกอบการที่ตั้งอยู่ในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษาหรือหอพักในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา ให้ผู้มีอำนาจตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องสั่งเพิกถอน ใบอนุญาต หรือสั่งปิดสถานประกอบการ และห้ามมิให้มีการเปิดสถานบริการหรือสถานประกอบการ ในสถานที่ดังกล่าวอีก

ในการสั่งเพิกถอน หรือสั่งปิดตามวรรคสอง หากสถานบริการหรือสถานประกอบการนั้น ได้รับใบอนุญาตขายสุรา ให้ถือว่าเป็นความผิดตามกฎหมายว่าด้วยสุรา และให้เจ้าพนักงานสรรพสามิตเพิกถอน ใบอนุญาตขายสุราด้วย แต่ถ้าเป็นสถานบริการหรือสถานประกอบการที่ตั้งอยู่ในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษาหรือหอพักในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา ให้เพิกถอนใบอนุญาตขายสุรา และห้ามมิให้ออก ใบอนุญาตขายสุราให้อีก

คำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตหรือสั่งปิดหรือมิให้ต่ออายุใบอนุญาตให้เป็นที่สุด

ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐปล่อยปละละเลยให้มีการออกใบอนุญาตประกอบกิจการสถานบริการหรือใบอนุญาตขายสุราที่ไม่เป็นไปตามข้อกำหนดเกี่ยวกับการออกใบอนุญาตสถานบริการ หรือข้อกำหนดการออกใบอนุญาตขายสุรา และการขายสุรา ให้ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นดำเนินการทางแพ่ง ทางอาญา และทางปกครองกับเจ้าหน้าที่ผู้นั้นอย่างเฉียบขาดและรวดเร็ว

กรณีที่หัวหน้าส่วนราชการหรือผู้บังคับบัญชาปล่อยปละละเลย ไม่ดำเนินการตามวรรคหก ให้นำมาตรการที่กำหนดไว้ในคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 69/2557 เรื่อง มาตรการป้องกัน และแก้ไขปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบ ลงวันที่ 18 มิถุนายน พุทธศักราช 2557 มาใช้บังคับ

ข้อ 5 ในกรณีที่สถานบริการหรือสถานประกอบการใดที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับ สถานบริการ ก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญทางเสียงแก่ผู้อยู่อาศัยในบริเวณใกล้เคียงสถานบริการ หรือสถานประกอบการดังกล่าว ให้เจ้าพนักงานสาธารณสุขตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข เจ้าพนักงานตำรวจ และเจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง สั่งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่ดังกล่าว ดำเนินการปรับปรุงแก้ไข เหตุเดือดร้อนรำคาญทางเสียงนั้นให้แล้วเสร็จภายในเวลาสามสิบวัน และในระหว่างระยะเวลาดังกล่าวให้หยุดการใช้เสียงที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญนั้น

ในกรณีที่ครบกำหนดระยะเวลาตามวรรคหนึ่งแล้ว หากเจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่ดังกล่าว ยังไม่ได้ทำการปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องตามกฎหมาย ให้นำความในวรรคสองของข้อ 4 มาใช้บังคับ โดยอนุโลม

ข้อ 6 ห้ามมิให้มีสถานที่ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตั้งอยู่ในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา หรือหอพัก ในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา

หากพบว่ามิใช่ผู้ฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามวรรคหนึ่ง ให้พนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานของรัฐ ซึ่งมีอำนาจตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการนั้นโดยเด็ดขาดและเคร่งครัด รวมทั้งให้มีอำนาจในการสั่งปิดสถานที่ดังกล่าวทันที

ให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือเจ้าพนักงานตำรวจและพนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่รักษา ความสงบเรียบร้อยมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับพนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานของรัฐตามวรรคสองด้วย

ในกรณีที่เป็นสถานบริการหรือสถานประกอบการใดที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับ สถานประกอบการซึ่งตั้งอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกับสถานศึกษา หรือหอพักในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา ห้ามมิให้ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานที่ดังกล่าวด้วย ให้ผู้มีอำนาจตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องสั่งเพิกถอน ใบอนุญาตหรือสั่งปิดสถานประกอบการ และห้ามมิให้มีการเปิดสถานบริการหรือสถานประกอบการ ในสถานที่ดังกล่าวอีก

ข้อ 7 ให้ทุกส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับ การแข่งรถยนต์และรถจักรยานยนต์ในทางและการควบคุมสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดให้บริการ ในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการ ปฏิบัติตามและบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัดเพื่อป้องกันไม่ให้เกิด การกระทำความผิด ในกรณีที่ปรากฏว่ามีการเพิกเฉยหรือละเลยไม่กระทำการหรืองดเว้นกระทำการ ตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ให้ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้น ดำเนินการทางแพ่ง ทางอาญา และทางปกครองกับเจ้าหน้าที่ผู้นั้นอย่างเฉียบขาดและรวดเร็ว

กรณีที่หัวหน้าส่วนราชการหรือผู้บังคับบัญชาปล่อยปละละเลย ไม่ดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้นำมาตรการที่กำหนดไว้ในคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 69/2557 เรื่อง มาตรการป้องกัน และแก้ไข ปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบ ลงวันที่ 18 มิถุนายน พุทธศักราช 2557 มาใช้บังคับ

ข้อ 8 ให้ทุกส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการกระทำทางปกครอง หรือกระบวนการยุติธรรม ดำเนินการหรือดำเนินคดีกับความผิดที่เกี่ยวกับการแข่งรถยนต์และรถจักรยานยนต์ ในทางและการควบคุมสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการ ตามที่มีกฎหมายบัญญัติความผิดไว้หรือตามคำสั่งนี้

ข้อ 9 ให้ทุกส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการแข่งรถยนต์และรถจักรยานยนต์ ในทางและการควบคุมสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการ กวดขันและเร่งรัดจัดทำมาตรการเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าวให้เป็นรูปธรรม เพื่อเป็นการจัดระเบียบ และลดปัญหาสังคมโดยเร่งด่วน

► บทบัญญัติ ปี พ.ศ. 2560

กฎกระทรวง ฉบับที่ 21 (พ.ศ. 2560) ออกตามความในพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522³⁶

(1) กรณีตรวจวัดจากเลือด เกิน 50 มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์ เว้นแต่ผู้ขับขี่ในกรณี ดังต่อไปนี้ มีปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือด เกิน 20 มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์

- (ก) ผู้ขับขี่ซึ่งมีอายุต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์
- (ข) ผู้ขับขี่ซึ่งได้รับใบอนุญาตขับรถชั่วคราวตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์
- (ค) ผู้ขับขี่ซึ่งมีใบอนุญาตขับขี่สำหรับรถประเภทอื่นที่ใช้แทนกันไม่ได้
- (ง) ผู้ขับขี่ซึ่งไม่มีใบอนุญาตขับขี่ หรืออยู่ระหว่างถูกพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตขับขี่

ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2560³⁷

นายกรัฐมนตรีประกาศแต่งตั้งบุคคลดังต่อไปนี้ เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2560

1. นายค่านวน อึ้งชูศักดิ์ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการแพทย์ จิตวิทยา หรือการสาธารณสุข
2. นายदनัย หวังบุญชัย ผู้ทรงคุณวุฒิด้านสังคมสงเคราะห์ สังคมศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ หรือ นิเทศศาสตร์
3. นายบรรเจิด สิงคะเนติ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษา การศาสนา หรือวัฒนธรรม

ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง แต่งตั้งผู้แทนองค์กรเอกชนเป็นกรรมการในคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2560³⁸

นายกรัฐมนตรีแต่งตั้งผู้แทนองค์กรเอกชนเป็นกรรมการในคณะกรรมการ ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ดังนี้

³⁶ ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 134/ตอน 59 ก./หน้า 1/31 พฤษภาคม 2560 ³⁷ ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 134/ตอนพิเศษ 232 ง./หน้า 11/21 กันยายน 2560

³⁸ ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 134/ตอนพิเศษ 289 ง./หน้า 6/24 พฤศจิกายน 2560

1. นายวิษณุ ศรีทะวงศ์ ผู้แทนองค์กรเอกชนด้านการสนับสนุนและรณรงค์ ให้มีการลดการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
2. นายजेเด็จ เซาว์นวิไล ผู้แทนองค์กรเอกชนด้านการคุ้มครอง เด็กและเยาวชนหรือสตรี
3. นายไพศาล ลิ้มสถิตย์ ผู้แทนองค์กรเอกชนด้านการคุ้มครองผู้บริโภค

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการสูบบุหรี่และการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานศึกษา

ตามที่รัฐบาลได้กำหนดให้การป้องกันและปราบปรามยาเสพติดเป็นวาระแห่งชาติ ที่หน่วยงานทุกภาคส่วนร่วมมือในการควบคุม ป้องกัน และปราบปรามและแก้ไขปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ประชาชนมีความรู้สึกมั่นคงปลอดภัยในการดำรงชีวิต อีกทั้งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการมอบหมายให้ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดรายใหม่ และให้การช่วยเหลือผู้ที่ไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดที่สืบเนื่องสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการแพร่ระบาดของสิ่งเสพติดสู่สถานศึกษา เพื่อป้องกันและแก้ปัญหาดังกล่าวจึงให้หน่วยงาน สถานศึกษาปฏิบัติดังนี้

- ข้อ 1 ให้สถานศึกษาดำเนินการตามพระราชบัญญัติควบคุมยาสูบ พ.ศ. 2560 และพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 อย่างเคร่งครัด โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา
- ข้อ 2 ให้สถานศึกษาทุกระดับเป็นสถานที่ปลอดจากการสูบบุหรี่และการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
- ข้อ 3 ให้ผู้บริหารส่วนราชการ ผู้บริหารหน่วยงานราชการ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างแก่นักเรียน นักศึกษา ไม่สูบบุหรี่และดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานศึกษา
- ข้อ 4 ห้ามนักเรียน นักศึกษา สูบบุหรี่หรือดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ขณะที่สวมเครื่องแบบของสถานศึกษา
- ข้อ 5 ให้สถานศึกษาสอดแทรกและเน้นย้ำเรื่องพิษภัยของการสูบบุหรี่ และการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในการเรียนการสอนทุกระดับ
- ข้อ 6 ให้สถานศึกษาทุกแห่งจัดกิจกรรมรณรงค์ สร้างวัฒนธรรมด้านสุขภาพอนามัย ดัดป้ายห้ามสูบบุหรี่และห้ามดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในบริเวณสถานศึกษาทุกระดับ
- ข้อ 7 ให้หน่วยงานต้นสังกัด/สถานศึกษาสนับสนุนการผลิตสื่อนวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้ด้านพิษภัยจากบุหรี่และเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ รวมถึงการวิจัยกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมด้านสุขภาพ

▶ บทบัญญัติ ปี พ.ศ. 2561

ประกาศสำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ฉบับที่ 1/2561 เรื่อง ยกเลิกประกาศสำนักคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (ประกาศเมื่อวันที่ 16 มีนาคม 2561)

เนื่องจากปัจจุบันมีกฎหมายแก้ไขเพิ่มเติมเป็นจำนวนมาก ทั้งในส่วนของพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง ทำให้มีเนื้อหาที่ไม่สอดคล้องกัน จึงเห็นสมควรให้การ

ยกเลิกประกาศสำนักควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ดังนี้

- (1) ประกาศสำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ฉบับที่ 1/2552 เรื่องการห้ามขายและห้ามบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานที่บริเวณ “วัด หรือ สถานที่ประกอบพิธีกรรมทางศาสนา”
- (2) ประกาศสำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ฉบับที่ 3/2552 เรื่อง การห้ามขายและบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานที่บริเวณ “สถานที่ราชการ”
- (3) ประกาศสำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ฉบับที่ 4/2552 เรื่องการห้ามขาย เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานที่บริเวณ “หอพัก”
- (4) ประกาศสำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ฉบับที่ 5/2552 เรื่องการห้ามขายและ บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานที่หรือบริเวณ “สถานศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ”
- (5) ประกาศสำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ฉบับที่ 7/2552 เรื่องวิธีการหรือลักษณะที่ต้องห้ามสำหรับการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
- (6) ประกาศสำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ฉบับที่ 8/2552 เรื่องการจัดจำหน่ายกระเช้าของขวัญปีใหม่ที่มีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
- (7) ประกาศสำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ฉบับที่ 1/2553 (ปรับปรุงฉบับที่ 2/2552) เรื่อง การห้ามขายและห้ามบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานที่หรือบริเวณ “สถานบริการสาธารณสุขของรัฐ สถานบริการตามกฎหมายว่าด้วยสถานพยาบาลและร้านขายยาตามกฎหมายว่าด้วยยา”
- (8) ประกาศสำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ฉบับที่ 2/2553 (ปรับปรุงฉบับที่ 6/2552) เรื่อง การห้ามขายและบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานที่หรือบริเวณ “สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง กับ สวนสาธารณะของทางราชการ)
- (9) ประกาศสำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ฉบับที่ 3/2553 (ปรับปรุงเพิ่มเติมฉบับที่ 7/2552) เรื่อง วิธีการหรือลักษณะที่ต้องห้ามสำหรับการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
- (10) ประกาศสำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ฉบับที่ 4/2553 (ปรับปรุงฉบับที่ 9/2552) เรื่อง การห้ามโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ตามมาตรา 32

► **กฎหมายเพิ่มเติมที่เกี่ยวข้องกับพนักงานและเจ้าหน้าที่**

ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่องกำหนดแบบบัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2551³⁹
 อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 4 และมาตรา 32 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 มีรายละเอียดดังนี้

ข้อ 1 บัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ให้เป็นไปตามแบบท้ายประกาศนี้

ข้อ 2 ให้หัวหน้าส่วนราชการระดับกรมขึ้นไปหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากหัวหน้าส่วนราชการนั้น เป็นผู้ออกบัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่ในสังกัด แต่ไม่รวมถึงกรณีที่อยู่ในอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัดตามข้อ 3

³⁹ ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 125/ตอนพิเศษ 182 ง./หน้า 103/28 พฤศจิกายน 2551

ข้อ 3 ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้ออกบัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของส่วนราชการซึ่งเป็นราชการส่วนภูมิภาคและหน่วยงานของส่วนราชการ ซึ่งเป็นราชการส่วนกลางหรือส่วนท้องถิ่นที่ตั้งอยู่ในจังหวัดนั้น นอกจากกรุงเทพมหานคร

ข้อ 4 ให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเป็นผู้ออกบัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่ในสังกัด

ข้อ 5 รูปถ่ายที่ติดบัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ให้ใช้รูปถ่ายที่ถ่ายไม่เกินหกเดือนก่อนวันยื่นคำขอ มีบัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ ขนาด 2.5 x 3.0 เซนติเมตร ครึ่งตัวหน้าตรง ไม่สวมหมวกและแว่นตาสีเข้ม แต่งเครื่องแบบปกติขาวหรือแต่งกายสุภาพ

ข้อ 6 บัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ให้ใช้ได้ตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในบัตร แต่ต้องไม่เกินหกปีนับแต่วันออกบัตร

ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 พ.ศ. 2558⁴⁰

เพื่อให้การใช้บังคับพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 นายกรัฐมนตรีจึงออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ให้ยกเลิกประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 พ.ศ. 2555 ลงวันที่ 16 มีนาคม 2555

ข้อ 2 ให้เจ้าหน้าที่สังกัดกระทรวงสาธารณสุขในสังกัดราชการบริหารส่วนกลาง ซึ่งดำรงตำแหน่งต่อไปนี้ เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551

- (1) ปลัดกระทรวงสาธารณสุข
- (2) รองปลัดกระทรวงสาธารณสุข
- (3) อธิบดีกรมการแพทย์
- (4) อธิบดีกรมควบคุมโรค
- (5) อธิบดีกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
- (6) อธิบดีกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์
- (7) อธิบดีกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ
- (8) อธิบดีกรมสุขภาพจิต
- (9) อธิบดีกรมอนามัย
- (10) เลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยา
- (11) ผู้ตรวจราชการกระทรวงสาธารณสุข
- (12) สาธารณสุขนิเทศก์

⁴⁰ ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 132/ตอนพิเศษ 51 ง./หน้า 29/5 มีนาคม 2558

- (13) ผู้ช่วยปลัดกระทรวงสาธารณสุข
  - (14) รองอธิบดีกรมการแพทย์
  - (15) รองอธิบดีกรมควบคุมโรค
  - (16) รองอธิบดีกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
  - (17) รองอธิบดีกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์
  - (18) รองอธิบดีกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ
  - (19) รองอธิบดีกรมสุขภาพจิต
  - (20) รองอธิบดีกรมอนามัย
  - (21) รองเลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยา
  - (22) เลขาธิการกรม ผู้อำนวยการกองหรือส่วนราชการที่มีฐานะเทียบกอง สังกัดกรมการแพทย์
  - (23) เลขาธิการกรม ผู้อำนวยการกองหรือส่วนราชการที่มีฐานะเทียบกอง สังกัดกรมควบคุมโรค
  - (24) เลขาธิการกรม ผู้อำนวยการกองหรือส่วนราชการที่มีฐานะเทียบกอง สังกัดกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
  - (25) เลขาธิการกรม ผู้อำนวยการกองหรือส่วนราชการที่มีฐานะเทียบกอง สังกัดกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์
  - (26) เลขาธิการกรม ผู้อำนวยการกองหรือส่วนราชการที่มีฐานะเทียบกอง สังกัดกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ
  - (27) เลขาธิการกรม ผู้อำนวยการกองหรือส่วนราชการที่มีฐานะเทียบกอง สังกัดกรมสุขภาพจิต
  - (28) เลขาธิการกรม ผู้อำนวยการกองหรือส่วนราชการที่มีฐานะเทียบกอง สังกัดกรมอนามัย
  - (29) เลขาธิการกรม ผู้อำนวยการกองหรือส่วนราชการที่มีฐานะเทียบกอง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา
  - (30) เกษัชกรและนักวิชาการอาหารและยา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา
  - (31) นิติกร สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข กรมการแพทย์ กรมควบคุมโรคกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กรมสุขภาพจิต กรมอนามัย และสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา
  - (32) นักวิชาการสาธารณสุข สังกัด สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข กรมการแพทย์ กรมควบคุมโรค กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กรมสุขภาพจิต กรมอนามัย และสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา
  - (33) นักวิเคราะห์นโยบายและแผน นักทรัพยากรบุคคล นักวิชาการเงินและบัญชี นักวิชาการเผยแพร่ นักวิชาการประชาสัมพันธ์ นักจัดการงานทั่วไป สังกัดกรมควบคุมโรค
- ข้อ 3 ให้เจ้าหน้าที่สังกัดกระทรวงสาธารณสุขในสังกัดราชการบริหารส่วนภูมิภาค หรือสังกัดราชการบริหารส่วนกลางที่มีอำนาจหน้าที่ดูแลและรับผิดชอบในส่วนภูมิภาค ซึ่งดำรงตำแหน่งต่อไปนี้เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 เฉพาะในเขตท้องที่ที่มีอำนาจหน้าที่ดูแลและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการ

- (1) นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด
- (2) ผู้เชี่ยวชาญด้านเวชกรรมป้องกัน ประจำสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด
- (3) นักวิชาการสาธารณสุขเชี่ยวชาญด้านส่งเสริมพัฒนา ประจำสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด
- (4) ผู้อำนวยการสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 1 - 12 กรมควบคุมโรค
- (5) ผู้อำนวยการศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์
- (6) ผู้อำนวยการศูนย์สุขภาพจิต กรมสุขภาพจิต
- (7) ผู้อำนวยการศูนย์อนามัย กรมอนามัย
- (8) ผู้อำนวยการสำนักงานสนับสนุนบริการสุขภาพเขต 1 - 12 กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ
- (9) ผู้อำนวยการโรงพยาบาลศูนย์ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลทั่วไป ผู้อำนวยการโรงพยาบาลชุมชน และผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล

- (10) ผู้อำนวยการศูนย์ป้องกันและควบคุมโรคมะเร็ง สถาบันมะเร็งแห่งชาติ สังกัดกรมการแพทย์
- (11) ผู้อำนวยการศูนย์มหาวชิราลงกรณ์ ธัญบุรี สถาบันมะเร็งแห่งชาติ สังกัดกรมการแพทย์
- (12) ข้าราชการและพนักงานราชการสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 1 - 12 สังกัดกรมควบคุมโรค
- (13) ข้าราชการและพนักงานราชการ สังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด โรงพยาบาลศูนย์ โรงพยาบาลทั่วไป โรงพยาบาลชุมชน และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล

ข้อ 4 ให้เจ้าหน้าที่สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งดำรงตำแหน่งต่อไปนี้ เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 เฉพาะในเขตท้องที่ที่มีอำนาจหน้าที่ดูแลและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการ

- (1) ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
- (2) รองปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
- (3) ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ
- (4) เลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา
- (5) รองเลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา
- (6) เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- (7) รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- (8) เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
- (9) รองเลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
- (10) เลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน
- (11) อธิการบดีสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชนทุกแห่ง
- (12) รองอธิการบดีสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชนทุกแห่ง
- (13) ที่ปรึกษาผู้เชี่ยวชาญ และผู้อำนวยการสำนักอำนวยการ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- (14) เลขาธิการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

- (15) ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
- (16) ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา
- (17) รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
- (18) รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา
- (19) ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมกิจการนักศึกษา
- (20) ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด
- (21) ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขต
- (22) ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ
- (23) ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนฝ่ายปกครอง รองผู้อำนวยการโรงเรียนฝ่ายบริหารงานบุคคล และครูฝ่ายปกครอง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- (24) ผู้อำนวยการโรงเรียนเอกชน ในกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน
- (25) ข้าราชการกลุ่มส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพนักเรียน สังกัดสำนักการลูกเสือยุวกาชาดและกิจการนักเรียน
- (26) เจ้าหน้าที่บริหารการศึกษาในสถานศึกษาของรัฐ
- (27) อาจารย์หรือครูซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบด้านการควบคุมความประพฤตินักเรียนหรือนักศึกษาในสถานศึกษาของเอกชน

ข้อ 5 ให้เจ้าหน้าที่สังกัดกระทรวงมหาดไทย ซึ่งดำรงตำแหน่งต่อไปนี้เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 เฉพาะในเขตท้องที่ที่มีอำนาจหน้าที่ดูแลและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการ

- (1) ผู้ว่าราชการจังหวัด
- (2) รองผู้ว่าราชการจังหวัด
- (3) อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- (4) รองอธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- (5) ผู้อำนวยการศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- (6) ผู้อำนวยการสำนักบูรณาการสาธารณภัย อุบัติภัย และความปลอดภัยทางถนน
- (7) ปลัดจังหวัด
- (8) นายอำเภอ
- (9) ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ
- (10) ปลัดอำเภอ
- (11) เจ้าพนักงานปกครอง เจ้าหน้าที่ปกครอง ประจำศาลากลางจังหวัด
- (12) นิติกร ที่ทำการปกครองจังหวัด
- (13) เจ้าหน้าที่ปกครองประจำที่ว่าการอำเภอ/กิ่งอำเภอ

ข้อ 6 ให้กรรมการในคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จังหวัดและคณะกรรมการ

ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กรุงเทพมหานคร เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 เฉพาะในเขตท้องที่ที่มีอำนาจหน้าที่ดูแลและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการ

ข้อ 7 ให้เจ้าหน้าที่สังกัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งดำรงตำแหน่งต่อไปนี้ เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 เฉพาะในเขตท้องที่ที่มีอำนาจหน้าที่ดูแลและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการ

- (1) ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร
- (2) รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร
- (3) ปลัดกรุงเทพมหานคร
- (4) รองปลัดกรุงเทพมหานคร
- (5) ผู้อำนวยการสำนักการแพทย์
- (6) รองผู้อำนวยการสำนักการแพทย์
- (7) ผู้อำนวยการโรงพยาบาลในสังกัดกรุงเทพมหานคร
- (8) ผู้อำนวยการสำนักอนามัย
- (9) รองผู้อำนวยการสำนักอนามัย
- (10) ผู้อำนวยการกองควบคุมโรคติดต่อสำนักอนามัย
- (11) ผู้อำนวยการกองสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อมสำนักอนามัย
- (12) ผู้อำนวยการกองสุขาภิบาลอาหารสำนักอนามัย
- (13) ผู้อำนวยการศูนย์บริการสาธารณสุขสำนักอนามัย
- (14) ผู้อำนวยการสำนักงานป้องกันและบำบัดการติดยาเสพติด สำนักอนามัย
- (15) ผู้อำนวยการสำนักการศึกษา
- (16) รองผู้อำนวยการสำนักการศึกษา
- (17) ผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร
- (18) ผู้อำนวยการสำนักเทศกิจ
- (19) รองผู้อำนวยการสำนักเทศกิจ
- (20) ผู้อำนวยการเขต
- (21) ผู้ช่วยผู้อำนวยการเขต
- (22) ผู้อำนวยการกองตรวจและปฏิบัติการพื้นที่ 1 - 3
- (23) เจ้าพนักงานเทศกิจ สังกัดสำนักงานเขต และสำนักงานเทศกิจ
- (24) นักวิชาการสาธารณสุข นักวิชาการสุขาภิบาล สังกัดกรุงเทพมหานคร
- (25) เจ้าพนักงานสาธารณสุขอาวุโส นักวิชาการสุขาภิบาล เจ้าพนักงานสาธารณสุข ฝ่ายสิ่งแวดล้อมและสุขาภิบาล สังกัดสำนักงานเขต
- (26) หัวหน้าฝ่ายเทศกิจ สังกัดสำนักงานเขต และสำนักเทศกิจ

- (27) นักวิชาการสุขาภิบาล เจ้าพนักงานสาธารณสุข สังกัดกองสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อม
- (28) นักวิชาการสุขาภิบาล เจ้าพนักงานสาธารณสุข สังกัดกองสุขาภิบาลอาหาร
- (29) เจ้าหน้าที่เทศกิจ สังกัดสำนักงานเขต และสำนักงานเทศกิจ
- (30) นักพัฒนาสังคม สังกัดสำนักงานเขต
- (31) นายแพทย์ หัวหน้ากลุ่มงานบริการสุขภาพ หัวหน้ากลุ่มงานการพยาบาลและการบริหาร
ทั่วไป นักสังคมสงเคราะห์ เกษัชกร นักจิตวิทยา สังกัดศูนย์บริการสาธารณสุข

(32) นิติกร สังกัดกรุงเทพมหานคร

ข้อ 8 ให้เจ้าหน้าที่สังกัดเทศบาล เมืองพัทยา องค์การบริหารส่วนจังหวัด และองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งดำรงตำแหน่งต่อไปนี้ แล้วแต่กรณี เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 เฉพาะในเขตท้องที่ที่มีอำนาจหน้าที่ดูแลและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการ

- (1) นายกเทศมนตรี
- (2) นายกเทศบาล
- (3) รองนายกเทศมนตรีที่ได้รับการมอบหมายให้ดูแลฝ่ายสาธารณสุข
- (4) รองนายกเทศบาลที่ได้รับการมอบหมายให้ดูแลฝ่ายสาธารณสุข
- (5) ปลัดเทศบาล
- (6) รองปลัดเทศบาล
- (7) ผู้อำนวยการกองหรือสำนักการสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม
- (8) ผู้อำนวยการกองหรือสำนักการศึกษา
- (9) ผู้อำนวยการกองหรือสำนักสวัสดิการสังคม
- (10) ผู้อำนวยการกองหรือสำนักวิชาการและแผนงาน
- (11) ผู้อำนวยการกองหรือสำนักการแพทย์
- (12) ผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาล
- (13) นายแพทย์ พยาบาล และนักวิชาการสุขาภิบาล
- (14) นักวิชาการส่งเสริมสุขภาพ และเจ้าพนักงานเทศกิจ
- (15) นายองค์การบริหารส่วนจังหวัด
- (16) ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด
- (17) รองปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด
- (18) นายองค์การบริหารส่วนตำบล
- (19) ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล
- (20) นักวิชาการสุขาภิบาล นักบริหารงานสาธารณสุข และพยาบาล เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบาย
และแผน สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล
- (21) นายกเมืองพัทยา

- (22) รองนายกเมืองพัทยา
  - (23) ปลัดเมืองพัทยา
  - (24) รองปลัดเมืองพัทยา
  - (25) ผู้อำนวยการกองอนามัยและสิ่งแวดล้อมเมืองพัทยา
  - (26) นักบริหารงานสาธารณสุข สำนักการสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมเมืองพัทยา
  - (27) นักวิชาการสุขาภิบาล สำนักการสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมเมืองพัทยา
  - (28) เจ้าพนักงานสาธารณสุขชุมชน สำนักการสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมเมืองพัทยา
  - (29) เจ้าพนักงานสุขาภิบาล สำนักการสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมเมืองพัทยา
  - (30) เทศกิจ สังกัดเทศบาล
  - (31) นิติกร สังกัดเทศบาล เมืองพัทยา องค์การบริหารส่วนจังหวัด และองค์การบริหารส่วนตำบล
- ข้อ 9 ให้เจ้าหน้าที่สังกัดกรมสรรพสามิต กระทรวงการคลัง ซึ่งดำรงตำแหน่งต่อไปนี้เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 เฉพาะในเขตท้องที่ที่มีอำนาจหน้าที่ดูแลและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการ
- (1) ผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานและพัฒนากิจการจัดเก็บภาษี 1
  - (2) หัวหน้าส่วนมาตรฐานและพัฒนากิจการจัดเก็บภาษี 1
  - (3) หัวหน้าส่วนมาตรฐานและพัฒนากิจการจัดเก็บภาษี 2
  - (4) หัวหน้าส่วนมาตรฐานและพัฒนากิจการจัดเก็บภาษี 3
  - (5) เจ้าพนักงานสรรพสามิต สังกัดสำนักมาตรฐานและพัฒนากิจการจัดเก็บภาษี 1
  - (6) นักวิชาการสรรพสามิต สังกัดสำนักมาตรฐานและพัฒนากิจการการจัดเก็บภาษี 1
  - (7) ผู้อำนวยการสำนักตรวจสอบป้องกันและปราบปราม
  - (8) เจ้าพนักงานสรรพสามิต สังกัดสำนักตรวจสอบป้องกันและปราบปราม
  - (9) นักวิชาการสรรพสามิต สังกัดสำนักตรวจสอบป้องกันและปราบปราม
  - (10) นักตรวจสอบภาษี สังกัดสำนักตรวจสอบป้องกันและปราบปราม
  - (11) ผู้อำนวยการสำนักงานสรรพสามิตภาค
  - (12) หัวหน้าส่วนตรวจสอบป้องกันและปราบปราม สำนักงานสรรพสามิตภาค
  - (13) นักวิชาการสรรพสามิต นักตรวจสอบภาษี สังกัดสำนักงานสรรพสามิตภาค
  - (14) เจ้าพนักงานสรรพสามิต สังกัดสำนักงานสรรพสามิตภาค
  - (15) สรรพสามิตพื้นที่
  - (16) นักวิชาการสรรพสามิต นักตรวจสอบภาษี สังกัดสำนักงานสรรพสามิตพื้นที่
  - (17) เจ้าพนักงานสรรพสามิต สังกัดสำนักงานสรรพสามิตพื้นที่
  - (18) หัวหน้าสำนักงานสรรพสามิตพื้นที่สาขา
  - (19) นักวิชาการสรรพสามิต นักตรวจสอบภาษี สังกัดสำนักงานสรรพสามิตพื้นที่สาขา

(20) เจ้าพนักงานสรรพสามิต สังกัดสำนักงานสรรพสามิตพื้นที่สาขา

ข้อ 10 ให้เจ้าหน้าที่สังกัดกรมศุลกากร กระทรวงการคลัง ซึ่งดำรงตำแหน่งต่อไปนี้เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดีมีแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 เฉพาะในเขตท้องที่ที่มีอำนาจหน้าที่ดูแลและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการ

- (1) ผู้อำนวยการสำนักสืบสวนและปราบปราม
- (2) ผู้อำนวยการสำนักงานศุลกากรตรวจสอบของผู้โดยสารท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ
- (3) ผู้อำนวยการสำนักงานศุลกากรตรวจสินค้าท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ
- (4) ผู้อำนวยการสำนักงานศุลกากรท่าอากาศยานกรุงเทพ
- (5) ผู้อำนวยการสำนักงานศุลกากรกรุงเทพ
- (6) ผู้อำนวยการสำนักงานศุลกากรท่าเรือกรุงเทพ
- (7) ผู้อำนวยการสำนักงานศุลกากรท่าเรือแหลมฉบัง
- (8) ผู้อำนวยการสำนักงานศุลกากรภาคที่ 1 - 4
- (9) นายด่านศุลกากร

(10) นักวิชาการศุลกากร สังกัดสำนักสืบสวนและปราบปราม สำนักงานศุลกากรตรวจสอบของผู้โดยสารท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ สำนักงานศุลกากรตรวจสินค้าท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ สำนักงานศุลกากรกรุงเทพ สำนักงานศุลกากรท่าอากาศยานกรุงเทพ สำนักงานศุลกากรท่าเรือกรุงเทพ สำนักงานศุลกากรท่าเรือแหลมฉบัง และสำนักงานศุลกากรภาค

(11) เจ้าพนักงานศุลกากร สังกัดสำนักสืบสวนและปราบปราม สำนักงานศุลกากรตรวจสอบของผู้โดยสารท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ สำนักงานศุลกากรตรวจสินค้าท่าอากาศยานสุวรรณภูมิสำนักงานศุลกากรกรุงเทพ สำนักงานศุลกากรท่าอากาศยานกรุงเทพ สำนักงานศุลกากรท่าเรือกรุงเทพ สำนักงานศุลกากรท่าเรือแหลมฉบัง และสำนักงานศุลกากรภาค

ข้อ 11 ให้เจ้าหน้าที่สังกัดกระทรวงอุตสาหกรรม ซึ่งดำรงตำแหน่งต่อไปนี้เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดีมีแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 เฉพาะในเขตท้องที่ที่มีอำนาจหน้าที่ดูแลและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการ

- (1) อธิบดีกรมโรงงานอุตสาหกรรม
- (2) รองอธิบดีกรมโรงงานอุตสาหกรรม
- (3) ที่ปรึกษา ผู้เชี่ยวชาญ และผู้อำนวยการสำนัก สังกัดกรมโรงงานอุตสาหกรรม
- (4) วิศวกร วิศวกรเครื่องกล วิศวกรไฟฟ้า สังกัดกรมโรงงานอุตสาหกรรม
- (5) เจ้าพนักงานตรวจโรงงาน สังกัดกรมโรงงานอุตสาหกรรม
- (6) นักวิทยาศาสตร์ สังกัดกรมโรงงานอุตสาหกรรม
- (7) นิติกร สังกัดกรมโรงงานอุตสาหกรรม
- (8) อุตสาหกรรมจังหวัด สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม
- (9) วิศวกรและเจ้าพนักงานตรวจโรงงาน ฝ่ายโรงงานอุตสาหกรรม สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด

ข้อ 12 ให้เจ้าหน้าที่สังกัดกระทรวงวัฒนธรรม ซึ่งดำรงตำแหน่งต่อไปนี้เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 เฉพาะในเขตท้องที่ที่มีอำนาจหน้าที่ดูแลและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการ

- (1) อธิบดีกรมศิลปากร
- (2) รองอธิบดีกรมศิลปากร
- (3) ผู้อำนวยการสำนักการสังคีต
- (4) ผู้อำนวยการสำนักโบราณคดี
- (5) ผู้อำนวยการสำนักพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ
- (6) ผู้อำนวยการสำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์
- (7) ผู้อำนวยการสำนักสถาปัตยกรรม
- (8) ผู้อำนวยการสำนักหอจดหมายเหตุแห่งชาติ
- (9) ผู้อำนวยการสำนักหอสมุดแห่งชาติ
- (10) ผู้อำนวยการสำนักช่างสิบหมู่
- (11) ผู้อำนวยการสำนักบริหารกลาง
- (12) ผู้อำนวยการสำนักศิลปากรที่ 1 - 15
- (13) ผู้อำนวยการพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ
- (14) ผู้อำนวยการอุทยานประวัติศาสตร์
- (15) ผู้อำนวยการหอจดหมายเหตุแห่งชาติ
- (16) หัวหน้าพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ
- (17) หัวหน้าอุทยานประวัติศาสตร์
- (18) หัวหน้าหอสมุดแห่งชาติ
- (19) หัวหน้าหอจดหมายเหตุแห่งชาติ
- (20) อธิการบดีสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
- (21) รองอธิการบดีสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
- (22) ผู้ช่วยอธิการบดีสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
- (23) คณบดีสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
- (24) ผู้อำนวยการวิทยาลัย สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
- (25) รองคณบดีสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
- (26) รองผู้อำนวยการวิทยาลัย สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
- (27) ผู้อำนวยการสำนักงานอธิการบดี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
- (28) ผู้อำนวยการกองในสำนักงานอธิการบดี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
- (29) ผู้อำนวยการสำนักงานผู้อำนวยการวิทยาลัย สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
- (30) หัวหน้าภาควิชา สังกัดสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
- (31) นิติกร สำนักงานอธิการบดี สังกัดสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

(32) วัฒนธรรมจังหวัด สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม

(33) นักวิชาการวัฒนธรรม สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม

ข้อ 13 ให้เจ้าหน้าที่สังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์สังกัดราชการบริหารส่วนกลาง ซึ่งดำรงตำแหน่งต่อไปนี้ เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551

(1) ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

(2) รองปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

(3) อธิบดีกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ

(4) รองอธิบดีกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ

(5) ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็กเยาวชน ผู้ด้อยโอกาสและผู้สูงอายุ

(6) รองผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็กเยาวชน ผู้ด้อยโอกาสและผู้สูงอายุ

(7) นิติกร สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ และสำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็กเยาวชน ผู้ด้อยโอกาสและผู้สูงอายุ

(8) นักสังคมสงเคราะห์ กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ และสำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็กเยาวชน ผู้ด้อยโอกาสและผู้สูงอายุ

(9) นักพัฒนาสังคม กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ และสำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็กเยาวชน ผู้ด้อยโอกาสและผู้สูงอายุ

ข้อ 14 ให้เจ้าหน้าที่สังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์สังกัดราชการส่วนภูมิภาค หรือสังกัดราชการบริหารส่วนกลางที่มีอำนาจหน้าที่ดูแลและรับผิดชอบในส่วนภูมิภาคซึ่งดำรงตำแหน่งต่อไปนี้ เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 เฉพาะในเขตท้องที่ที่มีอำนาจหน้าที่ดูแลและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการ

(1) พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด

(2) นักสังคมสงเคราะห์ สังกัดสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด

(3) นักพัฒนาสังคม สังกัดสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด

(4) เจ้าพนักงานพัฒนาสังคม สังกัดสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด

(5) นิติกร (พนักงานราชการ) สังกัดสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดที่ปฏิบัติงานมาแล้วไม่น้อยกว่าหนึ่งปี

ข้อ 15 ให้เจ้าหน้าที่สังกัดกระทรวงกลาโหม ซึ่งดำรงตำแหน่งต่อไปนี้ เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 เฉพาะในเขตท้องที่ที่มีอำนาจหน้าที่ดูแลและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการ

(1) เจ้ากรมสารวัตรทหารบก

(2) ผู้บังคับกองพันสารวัตรทหารที่ 11

(3) รองผู้บังคับกองพันสารวัตรทหารที่ 11

(4) ผู้บังคับกองร้อยสารวัตรทหารที่ 1 - 6

- (5) รองผู้บังคับกองร้อยสารวัตรทหารที่ 1 - 6
- (6) ผู้บังคับกองพันสารวัตรทหารที่ 12
- (7) รองผู้บังคับกองพันสารวัตรทหารที่ 12
- (8) ผู้บังคับกองร้อยสารวัตรทหารที่ 1 - 6
- (9) รองผู้บังคับกองร้อยสารวัตรทหารที่ 1 - 6
- (10) ผู้บังคับกองร้อยสารวัตรทหารจังหวัดทหารบก
- (11) รองผู้บังคับกองร้อยสารวัตรทหารจังหวัดทหารบก
- (12) ผู้บังคับกองร้อยสารวัตรทหารหญิง
- (13) รองผู้บังคับกองร้อยสารวัตรทหารหญิง
- (14) ผู้บังคับการกรมสารวัตรทหารเรือ
- (15) รองผู้บังคับการกรมสารวัตรทหารเรือ
- (16) ผู้บังคับกองพันสารวัตรทหารเรือที่ 1
- (17) รองผู้บังคับกองพันสารวัตรทหารเรือที่ 1
- (18) ผู้บังคับกองร้อยสารวัตรทหารที่ 1 - 6
- (19) รองผู้บังคับกองร้อยสารวัตรทหารที่ 1 - 6
- (20) ผู้บังคับกองพันสารวัตรทหารเรือที่ 2
- (21) รองผู้บังคับกองพันสารวัตรทหารเรือที่ 2
- (22) ผู้บังคับกองร้อยสารวัตรทหารที่ 1 - 3
- (23) รองผู้บังคับกองร้อยสารวัตรทหารที่ 1 - 3
- (24) ผู้บังคับกองพันสารวัตรทหารเรือที่ 3
- (25) รองผู้บังคับกองพันสารวัตรทหารเรือที่ 3
- (26) ผู้บังคับกองร้อยสารวัตรทหารที่ 1 - 3
- (27) รองผู้บังคับกองร้อยสารวัตรทหารที่ 1 - 3
- (28) ผู้บังคับการกรมทหารสารวัตรทหารอากาศ
- (29) รองผู้บังคับการกรมทหารสารวัตรทหารอากาศ
- (30) ผู้บังคับกองพันทหารสารวัตรทหารอากาศ
- (31) รองผู้บังคับกองพันทหารสารวัตรทหารอากาศ
- (32) ผู้บังคับกองร้อยทหารสารวัตรทหารอากาศ 1 - 3
- (33) รองผู้บังคับกองร้อยทหารสารวัตรทหารอากาศ 1 - 3
- (34) ผู้บังคับกองร้อยทหารสารวัตรกองบิน 1
- (35) รองผู้บังคับกองร้อยทหารสารวัตรกองบิน 1
- (36) ผู้บังคับกองร้อยทหารสารวัตรกองบิน 2
- (37) รองผู้บังคับกองร้อยทหารสารวัตรกองบิน 2
- (38) ผู้บังคับกองร้อยทหารสารวัตรกองบิน 21

- (39) รองผู้บังคับกองร้อยทหารสารวัตรกองบิน 21
  - (40) ผู้บังคับกองร้อยทหารสารวัตรกองบิน 23
  - (41) รองผู้บังคับกองร้อยทหารสารวัตรกองบิน 23
  - (42) ผู้บังคับกองร้อยทหารสารวัตรกองบิน 4
  - (43) รองผู้บังคับกองร้อยทหารสารวัตรกองบิน 4
  - (44) ผู้บังคับกองร้อยทหารสารวัตรกองบิน 41
  - (45) รองผู้บังคับกองร้อยทหารสารวัตรกองบิน 41
  - (46) ผู้บังคับกองร้อยทหารสารวัตรกองบิน 46
  - (47) รองผู้บังคับกองร้อยทหารสารวัตรกองบิน 46
  - (48) ผู้บังคับกองร้อยทหารสารวัตรกองบิน 5
  - (49) รองผู้บังคับกองร้อยทหารสารวัตรกองบิน 5
  - (50) ผู้บังคับกองร้อยทหารสารวัตรกองบิน 6
  - (51) รองผู้บังคับกองร้อยทหารสารวัตรกองบิน 6
  - (52) ผู้บังคับกองร้อยทหารสารวัตรกองบิน 7
  - (53) รองผู้บังคับกองร้อยทหารสารวัตรกองบิน 7
  - (54) ผู้บังคับกองร้อยทหารสารวัตรกองบิน 56
  - (55) รองผู้บังคับกองร้อยทหารสารวัตรกองบิน 56
  - (56) ผู้บังคับกองร้อยทหารสารวัตรโรงเรียนการบิน
  - (57) รองผู้บังคับกองร้อยทหารสารวัตรโรงเรียนการบิน
  - (58) ผู้บังคับกองทหารสารวัตร
  - (59) รองผู้บังคับกองทหารสารวัตร
  - (60) ผู้บังคับกองร้อยกองบังคับการ
  - (61) รองผู้บังคับกองร้อยกองบังคับการ
  - (62) ผู้บังคับกองร้อยทหารสารวัตรที่ 1
  - (63) รองผู้บังคับกองร้อยทหารสารวัตรที่ 1
  - (64) ผู้บังคับกองร้อยทหารสารวัตรที่ 2
  - (65) รองผู้บังคับกองร้อยทหารสารวัตรที่ 2
  - (66) ผู้บังคับหมวดทหารสารวัตรที่ 1 กองร้อยทหารสารวัตรที่ 1
  - (67) ผู้บังคับหมวดทหารสารวัตรที่ 2 กองร้อยทหารสารวัตรที่ 1
  - (68) ผู้บังคับหมวดทหารสารวัตรที่ 3 กองร้อยทหารสารวัตรที่ 1
  - (69) ผู้บังคับหมวดทหารสารวัตรที่ 1 กองร้อยทหารสารวัตรที่ 2
  - (70) ผู้บังคับหมวดทหารสารวัตรที่ 2 กองร้อยทหารสารวัตรที่ 2
  - (71) ผู้บังคับหมวดทหารสารวัตรหญิงที่ 2 กองร้อยทหารสารวัตรที่ 2
  - (72) สารวัตรทหารที่มียศตั้งแต่ร้อยตรี เรือตรี เรืออากาศตรี ขึ้นไป
- ข้อ 16 ให้เจ้าหน้าที่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี ซึ่งดำรงตำแหน่งต่อไปนี้เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่

เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 เฉพาะในเขตท้องที่ที่มีอำนาจหน้าที่ดูแลและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการ

- (1) ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
- (2) รองปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
- (3) เลขาธิการกรมประชาสัมพันธ์
- (4) ประชาสัมพันธ์จังหวัด

ข้อ 17 ให้เจ้าหน้าที่สังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ซึ่งเป็นข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตรผู้มียศตั้งแต่ร้อยตำรวจตรีหรือผู้ดำรงตำแหน่งรองสารวัตรขึ้นไป เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 เฉพาะในเขตท้องที่ที่มีอำนาจหน้าที่ดูแลและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการ

ข้อ 18 ให้เจ้าหน้าที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติสังกัดราชการบริหารส่วนกลาง เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551

- (1) เลขานุการคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ
- (2) รองเลขานุการคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ
- (3) ผู้อำนวยการสำนักกำกับผังและเนื้อหารายการและพัฒนาผู้ประกาศในกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์
- (4) ผู้เชี่ยวชาญพิเศษ (ระดับ ข1) สังกัดสำนักกำกับผังและเนื้อหารายการและพัฒนาผู้ประกาศในกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์
- (5) ผู้เชี่ยวชาญ (ระดับ ข2) สังกัดสำนักกำกับผังและเนื้อหารายการและพัฒนาผู้ประกาศในกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์
- (6) ผู้อำนวยการ (ระดับ ข3) สังกัดสำนักกำกับผังและเนื้อหารายการและพัฒนาผู้ประกาศในกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์
- (7) พนักงานปฏิบัติการระดับสูง (ระดับ ก1) สังกัดสำนักกำกับผังและเนื้อหารายการ และพัฒนาผู้ประกาศในกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์
- (8) พนักงานปฏิบัติการระดับกลาง (ระดับ ก2) สังกัดสำนักกำกับผังและเนื้อหารายการ และพัฒนาผู้ประกาศในกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์
- (9) พนักงานปฏิบัติการระดับต้น (ระดับ ก3) สังกัดสำนักกำกับผังและเนื้อหารายการ และพัฒนาผู้ประกาศในกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์

ข้อ 19 ให้เจ้าหน้าที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติสังกัดราชการบริหารส่วนภูมิภาค หรือสังกัดราชการบริหารส่วนกลาง ที่มีอำนาจหน้าที่ดูแลและรับผิดชอบในส่วนภูมิภาค ซึ่งดำรงตำแหน่งต่อไปนี้ เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 เฉพาะในเขตท้องที่ที่มีอำนาจหน้าที่ดูแลและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการ

(1) ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ภาค 1 - 4

(2) ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เขต 1 - 14

(3) ผู้เชี่ยวชาญพิเศษ (ระดับ ช1) ผู้เชี่ยวชาญ (ระดับ ช2) และผู้อำนวยการ (ระดับ ช3) สังกัดสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ภาค 1 - 4

(4) พนักงานปฏิบัติการระดับสูง (ระดับ ก1) พนักงานปฏิบัติการระดับกลาง (ระดับ ก2) และพนักงานปฏิบัติการระดับต้น (ระดับ ก3) สังกัดสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ภาค 1 - 4

(5) ผู้เชี่ยวชาญพิเศษ (ระดับ ช1) ผู้เชี่ยวชาญ (ระดับ ช2) และผู้อำนวยการ (ระดับ ช3) สังกัดสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติเขต 1 - 14

(6) พนักงานปฏิบัติการระดับสูง (ระดับ ก1) พนักงานปฏิบัติการระดับกลาง (ระดับ ก2) และพนักงานปฏิบัติการระดับต้น (ระดับ ก3) สังกัดสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เขต 1 - 14

ข้อ 20 ประกาศฉบับนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2558⁴¹

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 พ.ศ. 2558 ฉบับลงวันที่ 13 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2558 ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น สำหรับการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จึงออกประกาศไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ให้ยกเลิกความในข้อ 3 (13) แห่งประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 พ.ศ. 2558 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ข้อ 3 (13) ข้าราชการ พนักงานราชการ สังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ โรงพยาบาลศูนย์ โรงพยาบาลทั่วไป โรงพยาบาลชุมชน และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล”

ข้อ 2 ให้เพิ่มเติมความต่อไปนี้ในข้อ 4 แห่งประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 พ.ศ. 2558

“(28) ผู้อำนวยการและรองผู้อำนวยการในสถานศึกษาระดับอาชีวศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน”

ข้อ 3 ให้เพิ่มเติมความต่อไปนี้ในข้อ 5 แห่งประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 พ.ศ. 2558

“(14) กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล สารวัตรกำนัน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน”

⁴¹ ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 132/ตอนพิเศษ 335 ง./หน้า 11/21 ธันวาคม 2558

ข้อ 4 ให้ยกเลิกความในข้อ 8 (30) แห่งประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดัดมัลเลอร์ พ.ศ. 2551 พ.ศ. 2558 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“(30) นักบริหารงานสาธารณสุข นักวิชาการสิ่งแวดล้อม เจ้าพนักงานเทคนิค เจ้าหน้าที่เทคนิค สังกัดเทศบาล”

ข้อ 5 ให้ยกเลิกความในข้อ 17 แห่งประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดัดมัลเลอร์ พ.ศ. 2551 พ.ศ. 2558 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ข้อ 17 ให้เจ้าหน้าที่สังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ซึ่งเป็นข้าราชการตำรวจชั้นประทวนผู้มียศ ตั้งแต่สิบตำรวจตรีขึ้นไปและชั้นสัญญาบัตรผู้มียศตั้งแต่ร้อยตำรวจตรีขึ้นไป เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดัดมัลเลอร์ พ.ศ. 2551 เฉพาะในเขตท้องที่ที่มีอำนาจหน้าที่ดูแลและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการ”

ข้อ 6 ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

